FRISIA SEU DE VIRIS REBUSQUE FRISIAE ILLUSTRIBUS. LIBRI DUO. ADIECTI SUNT PONTIFICES...

Martinus Hamconius, Giovanni Battista Coccini

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
14 F
6/11

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

D-14-
9.70.3.19
79-D-17

Digitized by Google

FRISIA
SEV
DE VIRIS RE-
BVSQVE FRISIAE
ILLVSTRIBVS.

LIBRI DVO.

ADIECTI SVNT PONTIFICES FRISIORVM ETHNICI, ſeu Præfecti Druydum: Epiſcopi Vltraiectini: Comites Hollandiæ, & Selandiæ: Diplomataq́, & Monumenta aliquot Pontificum, Cæſarum, ac aliorum heroum; virtutem Friſiorum declarantia.

MARTINO HAMCONIO FRISIO
AVTHORE.

MONASTERII VVESTPH. TYPIS LAMBERTI
RASFELDII. ANNO M. DC IX.

Biblioth. Coll. Rom. Soc. Jesu
ex legato ... Caccini
BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA
Digitized by Google

Digitized by Google

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO PRINCIPI ALBERTO, ARCHIDVCI AVSTRIAE, DVCI BVRGVNDIAE, PRINCIPI BELGICAE, MARCHIONI Sacri Imperij, &c.

ETſi non ignorem, Sereniſsime Princeps, inconcinnum hoc & exile opuſculum meũ, inidoneum plane, & indignum eſſe, vt auguſtiſsimo, Sereniſſimæ Celſ. veſtræ nomini dedicetur & offeratur: tamen cum nihil aliud habeam, quo in prouecta hac ætate mea, aliquam grati animi ſignificationem exhibere poſſem; pro multifarijs beneficijs, nõ ſolum à Sereniſsª Celſ. veſtra, ſed & à glorioſiſsimæ memoriæ Socero veſtro, Rege & Domino meo clementiſsimo, tam in patria quam exilio mihi perbenigne collatis; Conſentaneum & propè neceſſarium duxi; haſce qualeſcunq; Lucubratiunculas meas, Sereniſsæ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Celſ. veſtræ conſecrare; & cum audaci quadam
humilitate, ſub auſpicatiſsima, auguſtiſsimi e=
iuſdem nominis tutela, in lucem emittere. Spe-
ro enim omnino, & confido Sereniſsm Celſ. ve=
ſtram non indigne laturam; ſi, ad effugiendam
ingratitudinis notam, limites reuerentiæ, ho=
neſtatis, & conditionis meæ paulo inuerecun=
dius tranſiluerim: Cum non dubitem, quin Se=
reniſsa Celſ. veſtra, ad Dei, & Regum quorun=
dam laudatiſsimorum imitationem, magis de-
uotum humilis ſubditi ſui animum, quam incō-
ditum & leuidenſe hoc munuſculum ſit reſpe-
ctura. Quanquam & illud ob argumentum &
materiam, non vſquequaq; ingratum fore, mi=
hi quodammodo perſuadeam; Offert enim, &
repræſentat gentem, non Belgij tantum, ſed
& totius fere Germaniæ, vt ex Strabone,
Plinio, Ptolemæo, & alijs liquet, antiquiſsi-
mam. quæ ab aduentu Friſonis Archegi ſui
ex illa Indiæ ad Gangem prouincia, quam
Annales noſtri Phreſiam, Oroſius Præſiam,

Q. Cur-

Digitized by Google

Q. Curtius Pharraſiam vocat, ad Oceanum Germanicũ nomen & ſedem ſuam vltra mille nongentos annos, contra omnes omnium ferociſsimarum gentium & nationum incurſiones, firmiter hactenus & inuiolabiliter conſeruauit. Primum quidem ſub Monarchia Principum, Ducum, ac Regum: qui vicinis Chaucis, Veſtphalis, Angarijs, Sycambris, Batauis, & Caninifatibus paulatim, in totum, vel ex parte, ſubiugatis, Regnum ſibi ampliſsimum & florentiſsimũ conſtituerunt. quod &, ductis quoq; in diuerſas Europæ partes Colonijs, celeberrimũ reddentes, aduerſum Romanos, Gothos, Vandalos, Danos, Normannos, alioſq;, nequicquã fremẽtes & indignãtes potentiſsimos hoſtes, plus quam mille & octoginta años, terra mariq; ſtrenuiſsimè & feliciſsimè defenderunt ac tutati ſunt. Donec poſt plurima grauiſſimaq; cũ Francorũ Regibus & Principib. vario Marte, domi foriſq; decertata prælia; à Carolo tandẽ Magno bis pugna victi monarchi-

Digitized by Google

dignitate exuti ſunt, & Friſia in Prouinciam Francorum redacta eſt. Poſt annos vero aliquot, cum Friſij Saxoniæ Ducem, Cæſari & imperio rebellem, inſigni prælio victũ captum, que Carolo Magno tradidiſſent, & Leonem Papam Roma pulſum, ingenti fortitudine ac gloria in vrbẽ reduxiſſent: in priſtinum mox ab Imperatore Statum & Libertatem reſtituti ſunt; Monarchia ſaltem in Ariſtocratiam mutata. vt ex auguſta & Illuſtri Bulla ſeu Diplomate, ipſis ab eodem Cæſare donato, & ad calcem huius Libelli adiecto, etiamnum videre eſt. In eo namq; ſtatuitur, quod Friſij more Romanorum, ex ſuis annuatim eligent Conſules qui in cauſis eorum ſecularibus Iudices exiſtant: & præterea perſonas, ſeu perſonam aliquam idoneam, & diſcretam, ſub cuius regimine & gubernatione, tanquam ſub vero Domino, Patria eſſet conſtituta & ſubiecta: quæ Perſona Poteſtas Friſiæ deberet appellari; haberetq; facultatẽ creandi milites,

quibus,

Digitized by Google

quibus, colapho manu dato, gladium circum=cingeret, ac firmiter iniungendo præciperet; vt deinceps more militum ſacri Imperij, aut Regni Franciæ, armati incederent. Conſide= » ramus enim, inquit Imperator, quod ſi Friſo= » nes ſic militauerint, ſecundum Staturam Cor= » poris, & formam eis à Deo & Natura da- » tam, cunctis in Orbe terrarum militibus, ſua » fortitudine Ingenio & audacia præcellent ac » præualebunt. Sub hac Ariſtocratica Li- » bertate Friſia annis pene ſeptingentis inter a-cerbiſsimos hoſtes, & Factiones prope conti=nuas, inuicta ac immota perſtitit; Poteſtateſq; ſeu Dictatores plurimos pietate ac armis præclaros habuit: quorum primus fuit S. Ma=gnus Fortemanus, Martyr & Athleta illuſtris; qui ſecunda ſua in Italiam expeditio=ne, contra Saracenos occumbens, ex Apulia Romam deuectus, & inter Diuos (teſte marmorea ibidem tabula) relatus eſt. In expedi=tione autem prima, poſt reductum & reſtitu=

tum

tum Papam, Coloniam Friſiorum in Helvetiam duxit, & Dockenburgico Comitatui, cuius Munſterus meminit, originem (ni fallor) dedit; vt & Kiburgico forte, per Nepotes ſeu Poſteros vltimi Friſiæ Regis: ex hoc enim Rudolphus Imperator, teſte Cuſpiniano, Heiduuigam habuit matrem; quam Friſiam fuiſſe hiſtoriæ noſtræ, Rythmiq; veteres, Germanorum olim, teſte Tacito, Annales, referunt & atteſtantur: quæ & Sereniſs. Celſ. veſtræ per filium, nepotemq; Cæſares, Stēma ac Nomen auguſtiſsimum illuſtriſsimumq; contulit. Poſt acceptum, certe, Religionis Chriſtianæ lumen; vt ad propagandam Fidem in omnem circumquaq; Regionem Friſij doctiſsimos iuxta ac ſanctiſsimos, vt Crantzius refert, verbi diuini emiſerunt Precones; ſic & ad tuendam illam pientiſsimos fortiſsimoſq; Duces ac bellatores. Poppo ſiquidem Virdumenſis Dux belli inſignis, ſub Adgillo primo Friſiorum Rege Chriſtiano, cum aliquot millibus in auxilium

Carolo

Digitized by Google

Carolo Martello contra Saracenos miſſus eſt; vbi & parta anno 730. ingenti prope Turonum victoria, in pugna pro fide occubuit, & Diuorum aſſcriptus eſt numero. Nec multo poſt Poptetus Ductor Friſiorum nobilis, Vliſbonæ in Luſitania cum ſuis præſidium tenens, Saracenos vrbem obſidentes, magna cũ Strage, in fugam vertit, victor interijt, ac miraculis claruit, palma viridi ex corde eius pullulante. Gondobaldus quoq; Adgilli filius, penultimus Friſiorum Rex, Carolo Magno contra eoſdem fidei Chriſtianæ hoſtes opem ferẽs, Exercitum non contemnendum ex Friſia in Hiſpaniam vſq; deduxit, ac ibi cum Rolando alijſque Chriſtianorum Ducibus, in montibus Pyreneis fortiſſimè pugnans, inſigni cum laude occubuit. Sed & Regis huius frater, vel (vt quidam volunt) filius, Ioannes, à Friſijs ob raram vitæ ſanctimoniam Præſter, id eſt, Sacerdos appellatus, cum Otgero Dano, & Adele Adelengio, cognatis, magnaq; Friſiorum & Dano-

Digitized by Google

Danorum manu, per immenſa terrarum ſpatia, & pericula maxima; in ipſam Indiam, Æthiopiamq; incredibili virtute ac audacia perrexit; tentoria figens (vt Mantuani verbis vtar) Ad Nili fontes, extremæ in margine terræ: occupataq; ibi vaſtiſsima ditione, ac fide Chriſti vbique plantata, Regnum ſui nominis condidit ampliſsimum ac celeberrimum. Sed nec ſub Ariſtocratia, vt dixi, minorem Friſij pietate vel bello laudem meriti ſunt & conſecuti. Domi enim, licet contra infeſtos ac potentes hoſtes, continuo fere pugnandum eſſet; tot Cœnobia tamen, Oratoria, & ſacras Ædes (ruri præſertim) fundarunt & extruxerunt; quot alia nulla, pari ſpatio, per Europam Prouincia. Foris autem tanto cum zelo & gloria in Hiſpania, Mauritania, Ægypto, Syria, Palæſtina, & tota fere Aſia contra infideles dimicarunt; vt non ſolum Ductores eorum & anteſignani Nobiles, clariſsima virtutis ſuæ monumen-

numenta, Arma & Inſignia, inde retulerint; ſed & tota etiamnum gens, ingenij audaciæ & fortitudinis ſuæ bellicæ, ampliſsima, laudatiſsimaq́; ex Pontificum, Imperatorum, Regum, Patriarcharum & Epiſcoporum literis oſtendat Elogia. Neque ſatis viſum fuit Friſijs cogniti ſolummodo Orbis Regna, ob gloriam fidemq; Chriſti ampliandam conſeruandamq́; multa cum laude & labore peragraſſe: verum etiam ad ſecreta & abſcondita Oceani perluſtranda & inueſtiganda animum adijcientes, in ipſam vſque penetrarunt Americam. Paulo namque poſt annum redemptionis noſtræ milleſimum, nobiles quidam Friſij, vt ait Crantzius in Prologo Norwagiæ, ſcire & indagare volentes, an præter cognitas hactenus terras, aliæ adhuc verſus Septentrionem eſſent, & inueniri poſſent; cum aliquot ſe nauibus Oceano commiſerunt;

ac Islandia, Frieslandiaq́ à Tacone Hermana Friſio, poſt ſubactam ab Hengiſto gentili ſuo Britanniam, inuenta & occupata, lõge à tergo relictis Inſulis; poſt multa tandem pericula, & nauium aliquarum à voragine horribili abſorptarum damna, in altam quandam Inſulam ſub Mexicana (ni fallor) America appulerunt: quam, nauibus ſtatim exſcendentes, cum intraſſent Friſij; Incolã quidem viderunt nullum; ſed ante fores paſſim antrorum vaſa aurea & argentea quaſi derelicta, aut non æſtimata inuenerunt: quæ primum diu multumq́ cõtemplantes & admirantes, cum paulatim tollere, rapere, & veſtimentis inuoluere cæpiſſent: Incolæ, magnæ ſtaturæ homines, feris ſtipati moloſſis, ex antris vbiq́ proruperunt, & facto agmine, Friſios nequicquam acriter ſe opponentes, retrocedere, ad naues confugere, & Inſulam relinquere compulerunt: vaſis tamen aureis & argenteis vt plurimum retentis & conſeruatis: quorum nonnulla, in patriam redeuntes,

deuntes, Diuo Willehado Friſiorum Orietã-lium Apoſtolo & Patrono, Bremæ ex voto obtulerunt. Sed & Peruuianam Friſios Americã longe ante Hiſpanos intraſſe & habitaſſe, non ſolum ex Aquilis more ipſorum pictis ſculptisq; in Chili paſſim inuentis apparet; ſed Glaucam quoq; Principis eiuſdem Prouinciæ filiam, ab Hiſpanis captã, ſe ex antiquo Friſonis ſanguine ortam dixiſſe; Alphonſus de Ercilla Eques S. Iacobi & Carolo V. Cæſari à cubiculis refert. Nec longe inde, vt Diego Torres, & Patres Collegij Pacis ſcribunt, Crux lignea in terra olim defoſſa, ante viginti circiter annos inuenta eſt: quæ multis fulget miraculis, & Chriſtianos ibi antea fuiſſe certiſſimè declarat. Quin & Chile apud illos frigus ſeu rigorem ſonare memoratur, vt & Cile ſeu Kile in ipſa etiamnum Friſia. Non miretur autem Sereniſſa Celſ. veſtra vnde Friſij tot nauibus & copijs inſtructi eſſe potuerint; quod tam varia & longinqua maris terræq; ſpatia obierint & co-

 luerint:

luerint: cum ex hiſtorijs conſtet; quod ipſi multis ſeculis ad Oceanum Cimbricum longe lateq́; dominantes, à Iuthia vſque in Flandriam omnem littoralem tractum occuparint & poſſederint. Poſt diſceſſum enim Francorum, non ſolum Chauci magna ex parte in gentem nomenq́. Friſiorum conceſſerunt, & Orientales adhuc Friſij dicuntur. Sed & Batavi in exiguam Rheni Inſulam ab ijſdem armis (vt Divæus ait) ita contruſi ſunt, vt tota Hollandia & Selandia, ſub iugum miſſa, iuxta Meierum, Douſam, Lipſium & cōplures alios, Friſia quoq; olim ſit appellata: fuitq́; Regnum aliquādo peculiare, & Principes ſuos habuit, qui primum Duces, ac deinde Reges Friſiæ Occidentalis vocati ſunt: ſicut & ibì vetuſtiſsimi (puto) Comites. Theodoricus enim quintus, vt Guilhelmus Heda notat, primus ſe, tēpore Henrici quarti, Hollandiæ Comitem ſcripſiſſe legitur. Habebat autem & Friſia Stauriā vrbem clariſsimam, nō tantum Metropolim & Sedem

dem

Digitized by Google

dem Regni: verumetiam Emporiũ totius Belgij Germaniæq́ ampliſsimum ac celeberrimum: quæ prima omnium merces Sarmaticas & Aquilonares, terris hiſce Auſtralibus per Sondam inuehens, Priuilegium, prærogatiuamq́, qua adhuc fruitur, in vectigalibus ibidem ſoluendis merita eſt, & adepta; tantiſq́ floruit & ſuperbiuit opibus, vt poſtes etiã auro cælaſſe, memoria ſit proditũ. Nec mari ea ſolũmodo clarens, cum Francis Daniſq́ percuſsit Fœdera, ſed & terra olim, per Rheni brachia vires Imperiũq́ extendens, Nouiomagum vſq́ eſt dominata: vt ex duob. ibidem veteribus ſaxis in porta Heſelana erectis, etiamnũ liquet: In altero enim, huc vſq́ Ius Stauriæ. In altero, hic eſt pes Imperij, literis antiquiſsimis ſcriptum cernitur. De quibus Ludouicus Guicciardinus in Belgio ſuo diſputans; Friſijne, an Romani vrbe ea olim potiti fuerint, in medium relinquit. Sed vt nihil eſt ſub Sole diuturnum aut ſtabile; Emporium hoc florentiſsimum ob malitiam

Digitized by Google

litiam faſtoſæ vnius viduæ, triticū in portum eius exonerare mandantis, fortuna ſua excidit; tritico in Syrtim ſeu cumulum arenoſum (qui vulgo het Frouwen Sandt / appellatur) diuinitus mutato & conuerſo. Vnde & portus ipſe paulatim oppilatus, nautas, mercatoreſq́ compulit, Campos primum, ac deinde Amſteledamum cum nauibus mercimonijſq́ ſuis diuerti, & nouas ibi Stationes ac ſedes figere. Sed nec multo poſt fatalem hāc nobiliſſimi Emporij cladem ac ruinam, ipſa quoque Friſia ob Factiones, diſſidiaq́ inteſtina, & bella ab exteris ſibi Principibus vndiq́ illata; terris opibuſq́ minui, & viribus pedetentim extenuari cæpit. Primo quidem ad Occidentem, Hollandiæ Comites omnem Friſiæ plagam, quam vulgus nunc Hollandiam borealem vocat, Verona Metropoli anno 1303. proditione capta & euerſa, in poteſtatem ſuam redigerunt. Ad meridiem vero Vltraiectini deinde Epiſcopi præter Trentiam, Vollenbouiamq́, & loca

quæ-

quædam alia prius occupata; Cuneranum Comitatum, in ipſis Sylueſtrium Friſiorum finibus anno 1407. ſui quoq; fecerunt Iuris. Vltimo autem ad Orientem Friſia intra Amaſum Viſurgimq́; ſita, quum, terris vltra citraq́; Albim pene omnibus amiſsis, per internos externoſq́; hoſtes, diu multumq́; agitata & dilacerata eſſet: à Frederico tertio Imperatore, Vlrico Sircſenæ Dinaſtæ Gretano illuſtri ac Strenuo viro, ſub titulo Comitatus Imperij, Anno 1464. in Feudũ data eſt: & à reliqua etiam Friſia quodammodo auulſa & ſeparata. Adeo vt ex ſeptem Friſiæ partibus ſeu Prouincijs (quas Selandias vocabant) vix quatuor Amaſo Fleuoq́; incluſæ, ſub veteri Ariſtocratico & libero Reipublicæ ſtatu illæſæ integræq́; permanſerint. Quæ & ipſæ poſtmodum animis armiſq́; diſsidentes; quãdo nullis Cæſarum literis aut legationibus eo induci poterant, vt depoſitis ſimultatibus, virũ aliquẽ pacandæ gubernãdæq́; Reipubl. idoneum, ex ſuis, iuxta Bullam Caroli

Magni in Poteſtatem eligerent. Maxilianus primus Gubernatorem eis perpetuum Albertum Saxon. Ducem An. 1498. ſub titulo (vt Bulla habet) Poteſtatis, Imperij nomine, cõſtituit: qui tamen plenam Dominij Dignitatiſq; ſuæ poſſeßionem, Gronenganis præcipuè renitentibus, in Partibus iſtis conſequi nõ potuit. Sed neq; filius & ſucceſſor eius Georgius: multis paßim nobilibus & Ciuitatibus ad Carolum Geldriæ Ducem, Libertatis vindicandæ ſpe, deficientibus. Quapropter ille, viribus fortunæq; diffidens, Jus ſuum omne in Carolum V. Cæſarem Burgundiæ Belgijq; Principem Serenißæ Celſ. veſtræ auum, cõſenſu Ordinum, certis ſub cõditionibus trãſtulit. Qui mox inauguratus, Iure & potentia ſua vtens, Geldriæ Ducem paulatim per Præfectos ſuos vbiq; expulit, & totam illam inter Amaſum Fleuumq; Ditionem, reliquis Belgij ſui Prouincijs, magno Incolarum gaudio & emolumento, adiecit. Jpſa enim, factionibus belliſq; in vniuer=

ſum

ſum ſublatis, breui admodum tempore Ædi=
ficijs opibuſq; intantum excreuit, vt ne ſplen=
didiſsimæ quidem ac opulentiſsimæ totius Bel=
gij Prouinciæ cederet. Sed & Pacem iam
nactam, & poſtliminio quaſi à Cæſare reſti=
tutam, magna Legum æquabilitate, & in=
ſigni Juſtitiæ adminiſtrandæ gloria conſtabi=
liens & exornans, non ſolum ſub Cæſare Ca=
rolo, ſed filio quoq; eius Rege Catholico per mul=
tos annos ſanctiſsimè feliciſsimeq; coluit &
conſeruauit. Donec tumultus & diſſenſiones
cauſa Religionis motæ, ipſam, cum tota fere
Belgica, inteſtino huic cruento ac diuturno
bello rurſum implicarũt & inuoluerunt. Quod
poſt quadraginta tandem annos, innumerabi-
les cædes & damna inæſtimabilia; Dei Opt.
Max. benignitate, Regiſq; Catholici, ac Se=
reniſsª Celſ. veſtræ auſpicijs, per duodennales
nunc Inducias ita abruptum & ſopitum eſt;
vt boni omnes de vera legitima ac durabili
Pace, ſpem firmam & pene indubitatam

Digitized by Google

lætabundis animis conceperint. Quam præpotens & miſericors Dominus, ad honorem ſancti ſui nominis, augmentum Fidei, & ſtabilimentum Imperij Maieſt. Catholicæ, Sereniſſimæq; Celſ. veſtræ, pro immenſa ſua pietate, largiri nobis dignetur & cõcedere. Prolixior hic fui in referendo declarandoq́; Patriæ meæ ſtatu, quã forte par eſt, & Epiſtolæ ratio permittit aut poſtulat: finem proinde facio; & Sereniſſam Celſ. veſtram quam poſſum humillime deprecor, ut importunitatem audaciamq; boni cõſulens, tenues haſce lucubratiunculas meas, drachmarum inſtar à paupercula vidua oblatarum, benigno animo accipere, & contra zoilorum aliorumq́; virtuti laudiq; patriæ inuidentium, morſus & oblocutiones tueri non dedignetur. Deus Opt. Max. Sereniſſimam Celſ. veſtram nobis, ac toti Reipublicæ Chriſtianæ, quam feliciſſimè & diutiſſimè ſeruet incolumem.

FRISO

FRISONIS ET HYLLÆ
CONDITORVM FRISIAE.

PROLES.

Adel.
Vitho ſeu Iutho.
Hetto.
Haio.
Scholto.
Galo.
AEſgo
Vimoda filia.

PRINCIPES FRISIORVM.

Friſo.
Adel.
Vbbo.
Aſinga Aſcon.
Diocarus Segon.
Dibbaldus Segon.
Tabbo.

DVCES FRISIORVM.

Aſconius.
Adelboldus.
Titus Boiocalus.
Vbbo.
Haron Vbbo.
Odilbaldus.
Vdolphus Haron.

REGES FRISIORVM.

Richoldus Vſſo.
Odilbaldus.
Richoldus 2.
Beroaldus.
Adgillus.
Radbodus.
Adgillus 2.
Gondobaldus.
Radbodus 2.

DVCES FRISIAE OCCIDENTALIS.

Didericus.
Lemus ſeu Guilhelmus.

REGES FRISIAE OCCIDENTALIS.

Dibbaldus.
Lemus ſeu Guilhelmus.
Ridſardus Eliuus ſeu Aurinduli⁹

POTESTATES FRISIAE.

S. Magnus Fortema.
Taco Ludigmannus.
Adelbricus ab Adelen.
Heſſelus Hermana.
Igo Galema.
Goſſo Ludigmannus.
Saco Reinalda.
Regnerus Cammenga.
I. H. Martena.
Iuo Iuuenga.
Sixtus Dekema.
Galo Hanya.
Odo Botnya.
Harengus Harenxma.
Suffridus V Viarda.
Iulius Dekema.

DOMINI FRISIAE.

Albertus Dux Saxoniæ.
Georgius Dux Saxoniæ.
Carolus V. Cæſar.
Philippus Rex Hiſpaniæ.
Albertus & Iſabella Archiduces.

Digitized by Google

Comites Friſiae Orientalis.

Vlricus Sircſena.
Enno.
Edſardus
Enno 2.
Edſardus 2.
Enno 3.

Praefecti Saxonum in Friſia.

VVillebrordus Schoneburgius.
Henricus Saxo, Alberti filius.
Hugo Leiſenachius.
Henricus Truchſeſius, cum Collegis.
Henricus Comes Stolburgius.
Eueruinus Comes Benthemus.

Geldrorum.

Henricus de Arkelens.
Martinus Roſſemius.
Chriſtophorus Comes de Moers.

Burgundorum.

Florentius Iſelſteinus, Com. Buranus.
Guilhelmus Baro Roggendorfius.
Georg. Schenck Baro Tautenburgius.
Maximil. ab Egmóda Com. Buranus.
Ioan. de Linge, Comes Arenbergius.
Carolus Brimeus Comes Meganus.
Aegid. Borlemótius, Baro de Hirges.
Caſparus de Robles, Baro Billæus.
Georg. Lalanus, Com. Renneburgius.
Franciſc. Verdugius, Dom. de Schége.
Fred. Com. de Berg, Baro Boxmerius

Ordinum seu Statuum.

Otto Comes Schouuenburgius.
Guilhelmus Princeps Auraicus
Guilhelm' Ludou. Com. Naſſouius.

Dii Deæque Friſiorum Gentilium.

Stauo	Iupiter
VVarns	Mercurius.
Foſta	Mars.
Snein	Sol
Harco	Hercules.
Holler	Pluto.
Freda	Venus.
VValdach	Diana
Meda	Medea.

Pontifices Friſiorum Ethnici ſeu Præfecti Druydum.

Haio filius Friſonis.
Vitho.
Serapio.
Harco.
Synna.
Harco 2.
Vitho 2.
Poppo.
Siuardus.
Occo.
Reliqui ignorantur.

Apostoli Friſiorum. SS.

AEgiſtus Diſcipulus Domini.
Koniochus Suffraganeus Colonienſ.
Eligius Epiſc. Nouiomenſis.
VVilfridus Archiep. Eboracenſis.
VVigbertus Præsbyter, Martyr.
VVillebrordus Archiep. Traiectéſis.
Suidbertus Epiſc Coadiutor.
Acca Epiſc. Auguſtaldenſis.
VVilibaldus Epiſc-Eichſtetenſis.
Vniboldus Abbas Heidenheimenſis.
Evvaldi, Albus, & Niger, Martyres.
Lebuinus Presbyter.
VVerenfridus Præsbyter. Adel-

Digitized by Google

Adelbertus Archidiac. Traiectenſis.
Marcellinus Presbyter.
Vulfrannus Epiſc. Senonenſis.
Gangulphus Martyr.
Bonifacius Martyr, cum Socijs 51.
Engelmondus Abbas.
Plechelmus, & Otgerus Presbyteri.
Vitho ſeu Viho Epiſc. Oſnabruggen.
Ludgerus Epiſc. Monaſterienſis.
Hildegrinus Epiſc. Halberſtadienſis.
VVillehadus Epiſc. Bremenſis.
Anſcharius Archiep. Hamburgenſis.
Rembertus Archiep. Bremenſis.
Fredericus Epiſc. Traiect. Martyr.
Odulphus Canonic. Traiectenſis.
Radbodus Epiſc. Traiectenſis.

FRISII EXTERORVM GENTIVM APOSTOLI.

Vitho ſeu Viho Leouardiæ natus.	Saxonum Apoſtolus.
Ludgerus Viromij in Dongerdela natus.	VVeſtphalorum, & Vicinorum.
Anſcharius VVardenæ ad Lauicam natus.	Regnorum, Septentrionalium.
Rembertus Cognatus S. Anſcharij.	Danorum & Suecorum.
Poppo Strantfriſius, ni fallor.	Eorundem & Vicinorum.
Ioan. Præſter Regis Adgilli filius, cũ ſuis	Abyſſinorum & Aethiopum.
Fredericus Martyr in Sixti-Byrum natus	Valachrorum relapſorum.
Radbodus vltimi Friſiæ Regis Atnepos	Tubantum & Saliorũ relapſorũ.
Ioannes de Leouardia Franciſcanus	Noui Orbis, ſeu Indorum.
Andreas Bocatius Ieſuita ex Ipcolſga	Populorũ Aquilonariũ Doctor.

FRISII MIRACVLIS, TAM ANTE, QVAM POST MORTEM, CLARI.

Poppo belli Dux cæſus & ſepultus	Turoni in Gallia.
Poptetus belli Dux cæſus & ſepultus	Vliſbonæ in Hiſpania.
Ludgerus Epiſcopus Monaſterienſis	In Cœnobio ſuo VVartenenſi.
Gerfridus Nepos & Succeſſor eius	Ibidem.
Poppo Stramtfriſius Presbyter	In Dania, ni fallor.
Anſcharius Archiepiſc. Hamburgenſis	Bremæ.
Rembertus Archiepiſc. Bremenſis	Ibidem.
Euermarus Friſo nobilis Martyr	Ruthis, prope Tungros.
Fredericus ab Adelen Epiſc. Martyr	Vltraiecti in Aede Saluatoris.
Fredericus, Siardus, & Ento, Abbates	In Cœnobio Horti B. Mariæ.
Elocus Liauckema Abbas	In Cœnobio Lidlumenſi.
Richardus & VVigboldus Abbates	In Aduvvardia, & Luynkerchio.
VValfridus, & Radfridus Martyres	In pago Bedũ, prope Gronengã.

Dodo Eremita Bacaſænenſis	In Cænobio Halcano.
Radbodus Epiſc. Traiectenſis	Dauentriæ in Aede S. Lebuini.

PRINCIPES ET BELLI DVCES APVD REGES ET MONARCHAS EXTEROS CLARI.

Friſo Conditor & Princeps Friſiæ, apud	Alexandrum Magnum.
Schottus Nepos eius; apud	Frotonem Daniæ Regem.
Diocarus Segon Princeps, apud	Carolum Tungrorum Regem.
Dibbaldus Segon Princeps, apud	Claudium Cæſarem.
Verritus & Mallorix legati, apud	Neronem Cæſarem.
Tabbo Princeps Friſiæ, apud	Domitianum Cæſarem.
Hengiſtus & Horſus, belli Duces, apud	Vortigernum Britannię Regem.
Herco Beroaldi Regis filiꝰ, belli Dux, apud	Eugenium Schotiæ Regem.
Titus Boiocalus Dux Friſiæ, apud	Antoninū Philoſophū Cæſarem.
Poppo VVirdumenſis Belli Dux, apud	Carolum Martellum.
Ioannes Præſter, Gondobaldus Rex, Magnus Fortema } Belli Duces, apud	Carolum Magnum Cæſarem.
Heſſelus Martena Magiſter Equitū, apud	Freder. Barbaroſſam Cæſarem.
Menoldus Onſta, Theodardus Dodenga } Belli Duces, apud	Guilhelmum Cæſarem.
Eilco Liauckema, & Fecco Botnya, apud	Godefridum Regem Ieruſalem.

PRINCIPES EXTERI IN FRISIA CAESI.

Guilhelmus Cæſar.
Sigefridus Rex Daniæ
Goſtauus Suecus Dux Belli
Guilhelmus 4. Comes Hollandiæ
Henricus Dux Brunſuicenſis
Abelus Rex Daniæ.
Omondus Gothus Dux belli.
Arnulphus Comes Hollandiæ.
Henricus Craſſus Dux Saxoniæ.

CONDITORES VRBIVM ET ARCIVM VETERIS FRISIAE.

Friſo Princeps condidit	Stauriam, & Arces ſeptem.
Grunus ſeu Gryns pronepos eius	Gronengam, ſeu Grunoburgum.
Mannus Pronepos Friſonis	Hermanam Arcem.
Friſo Iunior, Abnepos maioris	Frongæſtam, ſeu Veronam.
Aſinga Aſcon Princeps	Cliffenburgum Caſtrum.

Vbbo

Digitized by Google

Vbbo Dux Friſiæ	Titoburg, ſeu Tecoburgum. Dockenburgum Caſtra.
Didericus Dux	Medenblicum vrbem.
Rolandus Satrapa	VVideneſſam Arcem.
Odilbaldus Dux	Eſonſtadium Oppidum. Iburgum, Suſatum in Veſtphalia.
Hengiſtus Ducis Vdolphi filius	Leidam, ſeu Lugdunum.
Lemus Rex Friſię Occidentalis	Harlemiam Vrbem.
Ridſardus Aurindulius Rex	Nortuicam, & Vorburgũ Arces.
Falco filius eius	Falckenhouiam. Falcoburgum Caſtra.
Radbodus Rex	Foſtęburgum Caſtrum.
Hornus filius eius	Hornam Vrbem.
Bolſuina filia Radbodi	Bolſuardiam Vrbem.
Adgillus Rex	Alcmariam Vrbem.
Gondobaldus Rex	Doccomium Vrbem, ex Arce Dockenburgica.

DVCTORES COLONIARVM FRISICARVM.

Vitho ſeu Iutho filius Friſonis	Iutharum.
Hetto ſeu Heſſus filius Friſonis	Heſſorum.
Schottus Nepos Friſonis	Schotorum.
Vbbo Princeps Friſiæ	Vbiorum.
Friſo Iunior, gener Vbbonis	Friſiabonũ, ſeu Vvaterlandorum
Hollo, Tacito Olennius	Hollandorum.
Titus Boiocalus Dux	Tecoburgenſium.
Didericus Dux	Friſiorum Occiduorum.
Hengiſtus Vdolphi Ducis filius	Anglorum.
Taco Hermana Pręfectus Claſſis	Incolarum Frieſlandiæ Inſulæ
Ioannes Præſter Adgilli 2. filius	Abyſſinorum in India.
Magnus Fortema Poteſtas	Heluetiorum ſeu Suicerorum.

Griſonum: Viltorum: & Strantfriſiorum ignorantur.

NOMINA POPVLORVM LOCORVM-que Antiquæ Friſiæ, quorum adhuc reliquiæ ſuperſunt.

Sturij	hodie	Staurienſes.
Canninefates		Kennemarij.
Vilti		Vltraiectini.
Chamaui		Campenſes.
Salij		Sallandi & Oldenſalienſes.
Marſi		Marſum, VVitmarſum. Tithmarſia, Oetmarſum.
Vſipetes		Sutphanienſes.
Grines		Gronengani.
Tubantes		Tuenti.
Tencteri		Trenti.
Bructeri		Brucmerlandi ſeu Broecmerij.
Cheruſci		Ruſtrij.
Siatutanda		Vtganga ſeu Belcum.
Manarmanis Portus		Hermana ſeu Mennertſga.
Naualia Vrbs		Suolla
Velleda Arx		Gelmuda.
Baduennæ Lucus		Boddegavvolda.
Cryptoricis Villa		Cropſvvolda.
Byrchane Inſula		Borcum.
Vidrus fluuius		De Vecht.
Anglicus pagus		Engelhemum.
Tecela, vrbs olim in		Texela Inſula.
Phileum ſeu Fleuum in		Flielandia.

INSVLAE FRISIORVM.

Marca	Enſa.
Orca	Horneſſa perijt.
Vyrengia	Gryna.
Huiſdunum	Texela.
Flielandia	Schellenga.
Amlandia	Schyrmonachoga.
Boſcha	Rottumeroga.

Bor-

Digitized by Google

Borcum	Neſſa.
Banthia	Iuſta.
Buſa	Norderneia.
Balthrum	Langeroga.
Spykeroga	VVangeroga.
Buſa Tithmarſica	Heiligerlandia.

CIVITATES FRISIORVM.

VVATERLANDIA.

Horna	Enchuſa.
Medenblicum	Alcmaria.
Edamum	Monachodamum.
Purmerenda	

VVESTERGOA.

Stauria	Bolſuardia.
Sneca	Ilſta
Franekera	Harlengia.
Hindlopia	VVorcomium.

OSTERGOA.

Leouardia	Doccomium.

SEPTEM-SYLVAE.

Slotæ.

OMLANDIA.

Gronenga	Damum.

EMSGONIA.

Norda	Emda.
Aurica	Eſenum.
Ieuera	

VIMODIA.

Stada	Heida.
Tonnenga	Huſum.
Ateradorpa	VVoerda.

GRE-

Digitized by Google

GRETENIAE SEV PRAETVRAE TRIVM FRISIAE PARTIVM.

OSTERGOA.

Leouarderadela
Feruarderadela
Collumerlandia
Idarderadela
Smallengerlandia
Dongerdela Occidentalis;
Thietzerkeradela.
Dantumadela.
Achtkerſpela.
Rauvvarderahemum.
Dongerdela Orientalis.

VVESTERGOA.

VVymbritſeradela
Barderadela
Hennarderadela
Franekeradela
Bilthia.
VVonſeradela.
Hemeleraldſerda.
Mennaldumadela.
Barradela.

SEPTEM-SYLVAE.

Donievvarſtal
Geeſterlandia
Vpſterlandia
Vtengeradela
Stellencvvaruia
Stellencvvaruia
Lempſtervyſga.
Haſschervyſga.
Schoterlandia.
Aenvvardia.
Orientalis.
Occidentalis.

AD

AD PATRIAM SVAM

MARTINVS HAMCONIVS FRISIVS, PRAETOR DONIEVVARSTALLANVS.

EN hic de friſicis, dulcis tibi Patria, rebus,
Deducta hiſtorico donamus carmina plectro,
Regalem Archegi Stirpem memorantia noſtri,
Fortunam, Sobolem, magnorum Sceptra Nepotum;
Antiquos Superum cultus; exordia ſacra
Catholicæ Fidei; Maiorum Symbola; gentes
Ex noſtris ortas; externa, Internaq; bella;
Priſcos Friſiadum Ritus; & nomina multa
Clarorum pugilum, doctorum multa virorum.

Quæ breuitas Metri dedit aut obſcura vetuſtas,
Explicui paucis, Authoribus vſq; notatis.
Si quid adhuc deſit; Scriptores conſule noſtros;
Conſule vicinos; Res geſtas volue Quiritum,
Sanctorumq; Patrum. Nixu (prô) nuper in ipſo.
Parturiens magnos Phænix Suffridica honores
Occidit; aſt eius (ſpero) rediuiua Volucris
E buſto, genium Bernardo dante, reſurget;
Et patrijs totum complebit laudibus Orbem.

Bernardus Furmerius Ordinum Friſiæ hiſtoricus, Suffrido ſucceſſit.

Fœtibus interea fruere his extorribus; & ſi
Forſan in hiſtoria fuerit vel Carmine Næuus,
Condona, & criticis non diſcute ſingula limis:
Exilium Clio, bellum cauſatur Apollo.

PHRESIA INDICA.

M. Aluinus in Rythmis.
Suff. Petr. in Strena.

PHreſia terra vetus, fluuio contermina Gangi;
Sceptro olim, & celebri Palibothra ſplēduit vrbe.
Secla bis octo regens hic deſijt alma Ragaui
Semigenæ Soboles, & Rege Adele necato,
Hæredi iniuſtus Friſoni ſucceſſit Agrammes.

Strabo lib. 15.

Rex hic vulgari Palibothrus nomine dictus,
Obſtruxiſſe ſuas, ter mille Elephantibus, oras,
Scribitur, & peditum bis centum millibus, hoſti,

Q. Curt. De reb. Ind. li. 9.

Vigintiq́, Equitum, ducens bis mille quadrigas:
Tanta fuit latæ, vis, ac opulentia terræ.

FRISIA GERMANICA.

Suff. de Orig. Friſ. li. 1. c. 2

FRiſia percelebris Regna inter Teutona tellus,
Sola ſuam veteri retinet cum nomine Sedem.
Littore de Iuthico tranſcurrens Oſtia Rheni,

Corn. Kemp. lib. 1. & 2.
Vorper. Thaborita lib 1.

In Prouincialas ſeptem diuiſa paluſtres,
Lambitur Oceano. cultis non vrbibus vlli,
Non pagis nitidis, non pingui vincitur agro.
Terra beata potens; quondam Diademate Regum

Andr. Cornel. ex Occono Scharlenſe, & Ioanne Vlieterpio.

Clara: Poteſtatum mox Libertate; deinde
Sub Dominis viguit: ſed nunc Reſpublica tanquam
Libera, vicinis vnita eſt fœdere terris.

SEPTEM FRISIAE PARTES OLIM SELANDIAE DICTAE.

VVATERLANDIA.

Suff. de Orig. Friſ. li. 1. c. 9
Ianus Douſa in Batauia.

LImo vndaq́ ſcatens, veterum, Rus, Friſiabonum,
Cum Fleuo, Kenhemus obit nunc; Helius olim.
Complures habuit; ſeptem modo continet vrbes.

Adr. Iun. in Batauia ſua.
Chron. Holland. Diuiſ. 2

Verona euerſa eſt; Traiectum Francus ademit.
Aſt opus Hengiſti Leida, ac Harlemia Lemi,
Vrbibus Hollandis vulgo annumerantur; & ipſum
Emporium friſicis in finibus Amſteledamum.

Medenblicum Caput olim fuit Regni Friſiæ Occidentalis.

Caſeus hic premitur, compingitur optima nauis.
Hic Portus, Claſſes, hic ſunt Neptunia Caſtra:
Quodq́; fuit terra, iam conditur æquore, Regnum.

Digitized by Google

VVESTERGOA.

DIues opum, gemino VVeſtergoa tingitur amne,
Burdone, & Fleuo: quorū ſinus æquoris ingens
Auſtrini hic, modico quondam fuit aſſere ſtratus:
Ille, Manarmani mutato in paſcua ſecum
Portu, vix aliquid priſci iam gurgitis offert.
Terra ferax; ſapidi vis hic miranda butyri;
Pullorum hic ingens, ingens hic Copia frugum,
Et portus celebres, & grex immenſus Olorum;
Octoq; Præturis decoratur, & vrbibus Octo:
Danicus Vtgangam (Belcum nunc) diruit ignis.

OSTERGOA.

CVm Lauica, Bornam, qui multis Burdo vocatur,
Attingit veteres Oſtergoa nobilis amnes.
Germana hæc inſtar generoſos corpore pullos,
Edit, & inſignes quarta quoq; prole bidentes.
Nec Portu ad boream, nec fertilitate Sorori
(Aurea mala ferens præclara; herbāq; Britannam)
Cedit; ad Auſtralem paulo eſt decliuior oram.
Pratura vndena; ſummoq; ornata Senatu;
Vrbibus exultat, totidem priuata, duabus,
Nereo Eſonſtadium; Fortunæ VVartena ceſſit.

SEPTEM-SYLVAE.

QVæ Salicos fines, & tortilis Oſtia Vidri,
Martia Syluarum ferijt Selandia Septem;
Iam Linda, Cliffoq; rubro, Bornaq;, Mariq;
Cingitur; & Cuneræ Comitatum Tranſiſulanis,
Nec non Stenuicam Vollenhouiamq; relinquit;
Vrbeq;, cum denis Præturis, vtitur vna.
Tyukius hic lacus eſt (quondam nemus) ille, canino
Nomine qui gaudens, vndas alit vſq; latrantes.
Mel, lana, ac ceſpes; venatio crebrior hic eſt:
Amne canit Cygnus, luco Philomela virenti.

Veſtrachia dicitur à Regione Pruuienſi.

And. Cornel. lib. 2. ex Vlieterpio.

Portus huius Ptolemeus meminit. Vide Suff. de Orig. Friſ lib. 1. cap 12.

Pulli hic equini præſtantiſſimi & Cygnorum incredibilis numerus.

Ptolomæus Siatutādam vocat.

Borna incolis, Burdo exteris.

Aſtrachia ſcribitur Sabellico A Eſtrachia Suffrido.

Aurea mala. Vulgo Guldelengen.

Tabula antiquæ Friſiæ herbam hanc, quam Plinius in Friſia naſci ſcribit, hoc loco ponit; & à forma olim Britanga, id eſt, Cochlear (ni fallor) ibi dicta fuit: cum adhuc Lepelblad vocetur.

Tyuke Friſijs Caniculam ſonat.

Cū fæmina quædam lac gerens, ab altera obiurgaretur, & Canicula vocaretur, eo q; ignē in fundo nemoris gliſcentē lacte ſuo extinguere nollet: lac' hic vulgo Tyuke Meer dictus eſſe fertur.

OMLANDIA.

Aram hãc, Tacitus, Herculis Columnas appellat: teſte Hoppero. Vulgo Duvvelſcut.

*R*VRE, *Gronenganam, patulo, qua circuit vrbem,*
Pars, Amaſo, Lauica, Dollardo, ac Herculis Ara
Clauditur, irriguis Omlandia fertilis vndis.

Luci Baduennæ meminit Tacit. lib. 4. In quo Couordia, & Burtanga, iuxta Hopperum.

Lata fuit Regio, Baduennæq; attigit olim,
(Qui duo nunc Friſiæ dat propugnacula) Lucum.
Diues apum, ſegetum, prædiues terra bútyri;
Crureq; præſtantum, nutrix inſignis Equorum:

Arces Gronengæ erectæ ſunt à Comite Friſiæ Orientalis, Rege Hiſpaniæ, & Prouincijs Fæderatis; ſed ſemper rurſũ dirutæ.

Ius patrium retinet, veteriſq; Inſignia Regni,
Terq; datam, toties vrbs imperioſior Arcem.
Diruit: at Portus, ſeruat, munimen vterq;.

EMSGONIA.

Hos terminos ponit Codex Legum friſicarum excuſus.

*Q*VÆ *Iada, ac Amaſo (Friſiæ Comitatus eoæ)*
Tingitur, antiquis, habitata Emſgonia, Chaucis;

Bructeri, hodie Broecmenãdi, ſeu Broecmerij.

Bructere te vetus, & te pugnax accola Lædæ,
Eſenumq; tuos, & Ieuera nutrit Alumnos.

A Ega, oculum iuxta, ac inſulam Friſijs ſonat.

Qua fluuios, aut qua prætextas aſpicit AEgas
(Inſulæ ita à forma Friſiis dicuntur Ocelli)
Nulli opibus, nulli concedit diuite gleba.

Cornel. Kempius lib 2. cap. 12.

Portu vtens gemino, multa ſecat æquora naui:
Linum ingens, grandeſq; boues, dat Equoſq; feraſq;:
Quinq; tenens vrbes, & multa celebria Caſtra.

VIMODIA.

Vorperus Thaborita li. 1. Vihmoda, ab Albert. Stadenſi: Vigmodia, à Crantzio ſcribitur.

*T*ERRA *olim à Nata Friſonis Vimodia dicta,*
Foſos, cum Chaucis, aluit maioribus; at nunc
Heuera Strantfriſios; Tithmarſos Eidora lambit;
Albis Hadelerios; vagus irrigat Oſta Kedingos;
Suinga Stadenſe ſolum, Vorſtraaq; rura Viſurgis,
Iadaq; Buttiadas; partes minor vnda minores.
Libera gens quondam: ſed multo ſanguine conſtans

Cornel. Kempius lib. 2. cap 17.

Saxonibus, multo, paret nunc, ſanguine, Danis.
Portus, Salmo, Seges, Bos hic numeroſior, hic ſunt
Stada, Huſum, ac plures, modici ſed nominis, vrbes.

FLV-

FLVMINA FRISIORVM IN OCEANVM LABENTIA.

INdomitum, Fleuus, Rheni caput, altor Olorum;
Prælargo, Friſiam comprimis gurgite findit.
Borna, Iſulam voluens, maris oppilatus ab æſtu,
Et Lauica, extremis, ſeruant vix nomina, Lymphis.
Trux Amaſius, gemino, compungit Nerea, cornu:
Iadaq́; decurſu paulo manſuetior vno.
Friſica prolabens interſecat arua Viſurgis:
Aruaq́;, Romanis formidine cognitus, Albis.
Oram obit occiduam vetus Helius, Eidora coam:
Oceanum, è reliquis, ſolus ferit Heuera, riuis.

Fleuũ hiſce verbis deſcribit Lucanus. De Bello Pharſalico. Ingens in eo Cygnorum copia.

Francis Scriptoribus Burdo dicitur: Iſulæ olim Brachium recipiebat. Vulgo het Borndiep: & de Lauverts.

Helius & Eidora termini antiquæ Friſiæ.

Heuera apud Strãtfriſios.

COMITATVS FRISIAE.

CLarũ habet Egmondæ Comitatus nomen, ab actis
Rebus, & illuſtri Friſiorum ſtemmate Regum.
Cunera Syluarum quondam pars inclyta ſeptem,
Saltibus abſorptis, paruo nunc clauditur agro.
Vrbibus, & Caſtris, & Portu diuite floret,
Nobilis, imprimis, Friſiæ Comitatus coæ.
Dote cui par eſt Oldenburgenſis, & alto
Friſiadum, Dani quo gaudent, ſanguine, Reges.
Nec vetus his olim conceſſit honore Stadenſis.
Findgoa Bremenſi ſed preſſa eſt, Findgoa Dano.

Chro Holland Diuiſ.3. cap.11.

Comitatũ hunc emit Epiſc. Traiectẽſis. à Comite Hermanno 12000. Rhenenſibus, Anno 1407.

Hunc Comitatum Munſterus & Cranizius in Friſia ponunt.

De hiſce duobus vide Crantz. Metrop. li. 4. c. 41.

COMITATVS FRISIORVM EXTERI.

INſulam in anguſtam Batauis hoſtiliter actis,
Degit, ſub friſicis, Hollandia, Regibus, olim;
Stemmata vt Heroum, Structæ teſtantur vt vrbes.
Sedeſq́; his veterum Selandia Mattiacorum
Subfuit, Annales, nec non Diplomata produnt.
Vt quoq́; ad Oceanum, ſacris memorantibus actis,
Flandrica pars, curuo, contermina VVaſia, Schaldi.
Friſia Benthemum, Tecoburgum Friſia rexit:
Traiectumq́; potens, & Tranſiſulania tota,
Cum Ghora veteri Comitatu, paruit ipſi.

In Batuam ſeu Betuam.

Petrus Diuæus in Belgio ſuo. Chron. Hollandiæ Diuiſ.3. c.8.

Iacob Meierus li.1. ad an. 691. Ianus Douſa Bataviæ lib. 9.

Einhard. Abb. S Bauonis l.4 c.17. vide Baron. tom 9. ad an. 828. Et Suffrid. De Orig. Friſ. lib.1. c.11.

Suff de Orig. Friſ. li.2. c.15

Abrah. Ortelius in Theatro ſuo.

BIBLIOTECA ... VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

DVCATVS FRISIORVM EXTERI.

Neomagi in porta Heſeſiana Huc vſque Ius Staurię. Vide Guicci. in ſuo Belgio, & Furme. in Perorat. Apolog.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 15.

Ex Nympheis, aliqui perperam nunc Corda humana faciunt.

TRes extra Patriam Friſij tenuere Ducatus.
Geldria tota, vrbem Neomagum, paruit vſq;
Ceu vetera inciſis teſtantur marmora verbis.
Veſtphaliam domuit Dux Odilbaldus, Iburgum.
Suſatumq; ſtruens: ſed vi Clotharius illam
Extorſit Friſiis, Beroaldo Rege perempto.
Angariam vero, quam Dux ſubiecit Vdolphus,
Agnato in Feudum Rex hinc Richoldus Ebiſſæ
Tradidit, Arma addens, Nympheas, friſica ternas:
Quæ ſunt Angaricæ, vel adhuc Inſignia terræ.

ORDO STATVVM FRISIAE.

Ordines olim Friſiæ. Prælati: Nobiles: & Proprietarij vulgo Eigenerffden.

Mutatio Ordinum & Religionis facta eſt Anno 1580.
Nouemuiratus vero Inſtitutus Anno 84.

CLarus erat, mẽbris, Statuũ, tribus, Ordo vetuſtus;
Prælatiq; dabant Friſiæ Suffragia primi:
Hinc altis atauis, & nobilitate Celebres:
Cenſibus extremo proprijs gaudentibus orti.
Sic tamen, vt parilis, terna eſſent vota, valoris,
Cumq; ſuis facerent ſociatæ Partibus vrbes.
Sed Prælatorum ceſſant hoc tempore vota,
Et Statuum reliqui duo dant Suffragia ſoli.
Subtraxere ſuis etiam ſe Partibus vrbes,
Vnitæq; ferunt iam propria Vota ſeorſum.

INSV-

Digitized by Google

INSVLÆ FRISIORVM EO ORDINE QVO SITAE SVNT.

DECASTICHON GEMINVM.

Marca vetuſtorum viret Inſula Friſiabonum.
Enſam, ac Orcā aufert; Horneſſā ſuſtulit æquor.
Portat, Olorina, Vyrengia nomen ab eſca.
Caſeus in Gryna præſtans fit, lactis ouini.
Num ſiet Husdunum peninſula, an Inſula, lis eſt.
Texela amæna ferax; vix Eierlandia frondet.
Cymbis, longa, citis, decorat Flielandia pontum.
Dat Schellenga Pharū, (dicta eſt Brandaria) nautis.
Inclyta, ſub Domino Cammenga, Amlandia floret.
Proxima de griſeis Monachis fert Inſula nomen.
Banca tumet Syrtis; Syrtiſq; Heueſanda marina.
Lucus Boſcha vetus: Scylla eſt Oga Rottuma Cymbis
Bina, nitens, Amaſi corrodunt Oſtia, Borcum.
Nauibus Emdanis Stationem Neſſa miniſtrat.
Fluctibus attritæ, diſiuncta eſt Banthia, Iuſtæ.
Buſa refert iuncum, ſcatuit quo forte, paluſtrem.
Norderneia ſubit; recto ſubit ordine Balthra:
Langera; cum Spikera; ſupremaq; VVāgera Ogarum.
Buſaq; Tithmarſis confinis; & Inſula ſacra-
Holſatiæ, ac Iuthiæ, reliqua nunc dantur vbiq;.

Friſiabones hodie VVaterlandi.

Horneſſa prope Gæſterlandiam periijt circa Annum Domini 1520.

Vulgo Flieboots.

Pharus. Turris S. Brandarij.

Vulgo Schiermuinthie Aeg.

Friſij has Inſulas AEgas vocant Germani vero, & reliqui Ogas.

Vulgo Heiligerlandia.

CIVI-

CIVITATES FRISIORVM IVXTA ORDINEM PARTIVM SVB QVIBVS CONTINENTVR.

Horna viget Portu: claris Enchuſa Salinis:
VVaterlandia. *Arce Medenblicum: cultis Alcmaria Campis:*
Purmerenda lacu: præſtanti Caſeo Edamum.
Vicino Oppidulo Monachus dat nomen & Arma.
Regia Metropolis ruit atro Stauria ponto.
VVeſtergoa. *Aggere Vorcomium; tuta eſt Hindlopia palis.*
Franekera elucet Studijs: Harlengia Cymbis.
Nobilis, immites, paſſa eſt Bolſuardia Caſus.
Sneca venuſta nitet: quondam mage floruit Ilſta.
Oſtergoa. *Supremo eſt Friſia Leouardia clara Senatu.*
Laurea Doccomium Bonifacj Martyris ornat.
Septem-Syluæ. *Illuſtrat tenues Cataracta Taconia Slotas.*
Imperat, ac paret, varia ſtat ſorte Gronenga.
Omlandia. *Delfsylæ infelix ceſsit ſua mœnia Damum.*
Pratis Norda viret; luſtris Aurica ferinis.
Emſgonia. *Emporium celebri prætexitur Emda canali.*
Caſtrum habet Eſenum: præſigneq; Ieuera Caſtrum.
Nautis Stada viget: robuſtis Heida Colonis.
Vimodia. *Dat Tonnenga boues: & abundat frugibus Huſum.*
Ateradorpa Ducis; VVoerda eſt Antiſtitis Aula.

CON-

Digitized by Google

CONDITORES VRBIVM ET ARCIVM ANTIQVAE FRISIAE.

Stauria opus Friſonis Friſiorum Principis vrbs eſt:
Et, cum ſex alijs, Caſtrum Creilenſe Stadenum.
Arxq́; Manarmanis, Manni fabricatio, portus,
Structa Gronenga Gruno eſt: Friſoni, Verona, Minori.
Cliſſiacam Princeps Arcem fundauit Aſinga.
Sed Dockenburgum, Dux inclytus, & Titoburgum
Vbbo: Medenblicum Didericus condidit vrbem.
Rolanduſq́; nouum VVideneſſæ Satrapa Caſtrum.
Struxit Eſonſtadium Dux Odilbaldus, & vrbem,
Veſtphalia domita, Suſatum, iunxit Iburgo.
Cæpit ope Hengiſti Batauorum Leida Lyceum.
Occiduæ, à Lemo, Structa eſt Harlemia, Rege Friſiæ: & à gnato, Nortuica Arx, eius Elino,
Vorburgumq́; vetus. Neomagi filius Arcem,
Et Falckenburgi, Falco confecit, Elini.
Rex Foſtanæ Arcis Radbodus; Filius Hornus,
Hornæ; Bolſuina eſt vrbis Bolſuardiæ Origo.
Condidit Alcmariam Rex hinc Adgillus: & inde Doccomium, veterem, Rex Gondobaldus, ad Arcem.
Incertis reliquæ creuere Authoribus vrbes.

Ex Caſtris nullum ſupereſt.

Vulgo. Hermana Stens.

Ad hanc Veronam S. Vrſula cum ſuis ex Britannia appulit.

Iunio, & Suffrido teſtibus.

Titoburg hodie Tecoburgum.

Eſonſtadium in Lauicano ſinu, à Mari abſorptũ

Arcium pleræq; euerſæ ſunt.

Adgillus. 2. Gondobaldi parens.

B NOMI-

NOMINA POPVLORVM LOCORVMQVE ANTIQVAE FRISIAE CVM MODERNIS COLLATA.

Sturij, quaſi Staurij, apud Plin.
Bone, ſeu Bune. Friſijs antiquis ruſticum ſonabat.

STauria quos aluit, Sturios dixere Quirites:
Et Friſia Agricolas vndoſæ, Friſiabones.
Sed Kennemarij ſunt Caninefatibus orti:
Hollandi, Batauis, Friſiorum ſemine, mixtis.

Phileum, Tacitus Fleuũ vocat & Arcem facit. Annal lib. 4.
De ſitu horũ locorum in vulgatis Exemplaribus mendum eſt apud Ptolomeum, vnius gradus.
Vide Tabulam antiquæ Friſiæ in Theatro Abrah. Ortelij.

Vilti Vltraiectum: Campos coluêre Chamaui:
Texelij Tecelam: Flielandi vrbemq́, Phileum.
Vrbs Siatudanda eſt, Vtganza ea Belcomiana.
Arxq́, Manarmanis portus, Hermana vocatur.
Oldenſela refert Salios; Sallandia eoſdem:
Vytmarſum, Othmarſum, Marſum, & Tithmarſia, Marſos.
Velledæ adhuc Arcis, Gelmudaq́, nomen adumbrat.
Suntq́, Gronengani Grynes: Tuentiq́, Tubantes:

In Luco Baduēnæ, & Villa Cryptoricis, Romani à Friſijs caſi ſunt. Tacitus Annal. lib. 4.
Vulgo Duvvelſcut.
Bructerus vtramq; Amaſi ripam coluit. teſte Strabone.
Broecas in veteri Præfectura. Vulgo Zuidbroeck & Noordbroeck.

Sutphani Vſipetes: vetus vrbs Naualia, Suolla.
Tencterus eſt Trentus: Baduennæ, Boddegavvolda,
Lucus: Cryptoricis, Cropſvvoldaq́, Villa, putatur.
Herculis obſcœnum nomen traxere Columnæ.
Broecmeriã, & Broecas, habitauit Bructerus, ambas.
Vorſtria fert Foſos: fert Ruſtria terra Cheruſcos.
Byrchane eſt Borcũ, pagus vetus Anglicus Englum:
Vechta Vidrus: Chauci Friſones dicuntur eoi.

SVPPVTATIVNCVLA ANNORVM VTRIVSQVE FRISIAE. INDICAE, SCILICET, ET GERMANICAE. A diluuio ad An. Dom. CIↃ IↃ C.

Ragauus poſt Diluuium natus eſt annis 131.
Vixit annis 239.

DIluuio facto bifrontis tempore Iani,
Poſt annos centum, triginta, vnumq́, Ragauus
Naſcitur, ac Phreſiam, Semo tradente, gubernans,
Luſtra terit ſeptem, bis centum & quatuor annos:

Mille-

Milleq́ꝫ, Poſteritas, vltra ſex ſecula, brumas:
Continua regnans ad Gangis littora prole.
Sed Fleuo appulſus, ter centum condit ariſtis
Et tredecem Friſiam, partum, Friſo, Virginis ante.
Secula Principibus numerantur quatuor, & tres,
Cum quadraginta, comprenſis Friſonis, anni.
Bis centum Ducibus, ſexagintaq́ꝫ, duoq́ꝫ.
Bis quadraginta, ter centum, Regibus, & tres.
Luſtraq́ꝫ ſex Carolo, dempta trieteride, Magno.
Secla Poteſtates (deductis quatuor annis)
Dant ſeptem: at Domini pariter centumq́ꝫ, duasq́ꝫ,
Si ſpatia addideris hæc Democratica, brumas.
Mille quater, Nautæ, prope ſic à tempore, Iani;
Friſonis aduentu, nongentos, mille, tredenos;
Milleq́ꝫ ſexcentos, poſt incunabula Chriſti,
Computat hoc ſeclo dum Friſia iubilat annos.

Poſteritas eius Regnauit in Phreſia Indica, paulo vltra 1600

Friſo Friſiam Germanicam condidit ante Chriſtum natum 313.

Quę fuit ſub Principibus ſeptem Annos 443.

Sub totidem Ducib. 262.

Sub nouem Regibus 383.

Sub Carolo Magno 27.

Sub Poteſtatibus 696.

Sub Dominis & Democratia 102.

Et ſic, à Diluuio, ad hoc vſque Iubileum, prope 4000.

Ab aduentu Friſonis 1913

A Partu Virginis 1600.

ORDO ET STATVS
REGIMINIS FRISIAE.

PRincipibus primum recta eſt noua Friſia ſeptem;
Mox totidem Ducibus, ſed Regibus inde nouenis:
Claraq́ꝫ, Regali, decorata eſt Stauria, ſede.
Hos Orientalis Friſiæ dixere Monarchas;
Cum Regni Occidui Regeſq́ꝫ, Duceſq́ꝫ, viciſſim
Quinq́ꝫ, Medenblici Friſiæ Sceptra altera ferrent.
Regibus hinc Carolo compulſis cedere Magno;
Octo Poteſtates bis ſucceſſere; deinde
Quinq́ꝫ iſtis Domini: quorum dant nomina curſim,
Geſtaq́ꝫ, continuo, ſubiecta Decaſticha, filo.

Suff. de Orig. Friſ. li. 1. c. 9

Vide Theatrũ noſtrum, Regum, Pontificum, & Princip. Friſiæ.

Poteſtates aliqui, cõiunctim in Regimine fuerunt.

PRINCIPES FRISIORVM.

FRISO.

Q Curt. li. 9. Vorper. li. 1. Aluinus in Rythmis. & alij.

FRiſo, per Agrammen, ſublato patre, tyrannum,
Deiectus Solio; Pellet Caſtra Monarchæ
Viſit, opem poſcens, ſed Regis fata negarunt.
Hincq; petens celebres, inſigni, Teutones, auſu,
Tercentum, & tredecem, totis Fleuo appulit annis,
Ante Deum Natum: Leges, Gymnaſia, & Arces,
Ac Stauoram, Friſiæ nomen dans, cõdidit vrbem;
Bis regnans in ea triginta quatuor annos.
Hylla tulit coniunx octo illi pignora; quorum
Vitho Iuthas genuit; Deus Hetto creditus Heſſos.

Anno ante partum Virginis 313.

Friſo ex Hylla Coniuge ſuſtulit filios 7. & filiam vnicam: rexitq; Friſiam ſuam annos 68.

Vide infra Colonias Friſiorum.

ADEL.

Digitized by Google

ADEL.

LVſtra Adel rexit ter ſex, & quatuor annos:
Fœdera vicinis cum gentibus icit; honeſtos
In ludos dedit, & Conuiuia publica leges:
Vnde dapes vni patinæ mandare capaci
Mos venit, ac magno potum committere Cornu:
Oſculaq́; & dextras in amoris iungere ſignum.
Natus auo Regi, friſica cum pube, Sueuo
Miſſus, tunc Vbios ad Rhenum condidit Vbbo.
Atq; Nepos Friſonis Schottus, genearcha Schotorũ,
Appulit Albanæ, Danis comitantibus, oræ.

Succeſſit Patri. Anno ante natum Chriſtum 245.
Suff. De Script Friſiæ Dec. 1. capite 2. Ex Sterkenburgio.
Vulgo de frieſche patele.
Item de frieſche Hoorn.
Huius meminiſſe videtur Plinius lib. 15.
Vide infra Colonias Friſiorum.

VBBO.

FVndatis Vbijs, in auito rure, Colonis.
Vbbo quater Friſiæ vicenis præfuit annis;
Suobbina genitus Regina matre Sueua.
Res patriæ geſtas conſcripſit, & Acta parentum,
Spemq́; Coloniolæ, quam duxerat ipſe, nouellæ.
Verona extructa; trans Fleuum Friſiabones,
Friſo gener duxit; Gruno patre editus; vrbi,
Arce noua iecit qui fundamenta, Gronengæ.
Rura ſed & Friſones ſua tunc contermina Rhetis
Intrarunt, Griſones quos poſtera nuncupat ætas.

Succeſſit Patri ante Chriſtum natum annis 151.
Suff. De Script Friſ. Dec. 1 Ex Cappido Staurienſi.
Ante Natum Chriſtum Anno 120.
Ante Natum Chriſtum Anno 150.
Vide infra Colon. Friſiorum.

ASINGA ASCON.

CLauſit Aſinga decem, binis, octennia brumis,
Bellum cum Batauis ad Rheni cornua geſſit;
Perq́; ſuos retulit, decumbens vulnere, palmam.
Vix Danum euaſit, Tongroq́; à Rege Brabone eſt
Captus; at in Solium redijt dimiſſus auitum.
E rubro, igniuomus Draco vectus in aera, Cliſſo,
Perſtitit ad mediam, ſeq́; antro reddidit, horam.
Ictum eſt Auguſto cum Cæſare fœdus; & almum,
Prodijt intacta natum de Virgine Verbum:
Anno quo primum eſt circundata Stauria Vallo.

Succeſſit Patri anno ante Chriſtum natum 71.
And. Cornelius li. 1. qui eſt Occonis Scharlenſis.
Suff. De Script. Friſ. Dec. 2 cap. 2.
An. Principatus huius 71 Tũ enim, cum vniuerſo Orbe, & Friſia in Pace erat, teſte Scharlenſe.

DIOCARVS SEGON.

Succeſſit patri, iuxta Suffri de Orig. Friſ. li. 2. c. 15. quem in hac genealogia ſequor. Anno Dom. 11.

Tacitus Annal. lib. 4.

Segon quaſi Victor, Sege enim Victoriam ſonat.

SEptem, Diocarus, Friſiæ prænobile, luſtris,
Imperium tenuit: pacis Studioſus; ad Arma
Exercenda Scholas quamuis erexerit, atq;
Romanis fuerit Batauiſq; infeſtior; ad quos,
Suſpenſis famulis, e Fleui Olennius Arce
Fugerat, Hollandi qui fertur nominis Author.
Namq; bis, hoc ipſo, Romani; tempore, cæſi
Sunt, in Criptoricis Villa; Lucoq; vetuſto,
A Friſijs olim Baduennæ nomine dicto:
Cognomenq; tulit Princeps hinc nobile Segon.

DIBBALDVS SEGON.

Succeſſit Patri anno 46. And. Corn. li. 1. ex Occ. Scharlenſe.

De hac annonæ caritate, vide S. Luc. in actib. Apoſtolorum cap. 11. Sueton. in Claudio. Dionē. l. 60. Ioſeph. lib. 20. ca. 2. vnde liquet hiſtorias patriæ noſtræ non eſſe fabulas.

a Cappid⁹. In Eccleſiaſtica Friſiæ hiſtoria.

Tacitus Annal lib. 13.

DIbbaldus tredecem Friſiæ ter præfuit annos.
Cura habita duræ, quæ iunctis vndiq; Regnis
Cara erat, annonæ; mox eſt externa ſecutus
Signa, feras Aquilas, & Claudij Cæſaris Arma.
Bella domum rediens cum Danis aſpera geſſit,
Aſpera cum ſæuis, ſed iniquo Marte, Sycambris.
A Sancto, [a] AEgiſtus, Petro, hoc ſub Principe, miſſus,
Primus Apoſtolico Friſiis eſt munere functus;
Legatis Roma comitatus ab vrbe, Tubantum
Ob vacuos, iſtuc quos Friſia miſerat, agros.

TABBO.

Succeſſit Patri iuxta Suffr. Anno 85.

Cæſar Domitianus.

Occo Scharlenſis, Referente And. Corn. lib. 1. Scripſit hiſtor. patrię ſuę. Cappid. Staurien Bibliotheca hęc poſtea cum ingenti Antiquitatum friſicarū damno exuſta eſt. Suff. de Script Dec. 7. c. 3.

TAbbo nouē luſtris, ſupremus in Ordine Princeps,
Præfuit; ingenio durus, ſed fortis in Armis:
Italicas auxit, Friſiorum robore vires;
Sæua feris quando Cæſar Romanus haberet
Prælia cum Cattis: at deuaſtantibus ipſam
Normannis Friſiam, ſe protinus inde recepit,
Armaq;, cum præda fugientes, vertit in hoſtes;
Vindictam fruſtra meditans. Illuſtria, fagi,
Scripſit, in aſſerulis, maiorum geſta ſuorum;
Friſonis antiqua condens ea Bibliotheca.

DVCES

DVCES FRISIO-
RVM.

ASCONIVS.

LVſtra Octo Aſconius,prope cũ trieteride, primus — Succeſſit patri Anno 130.
Dux tenuit regimen:pacis ſectator vbiq́;,
Vicorumq́; fuit Structor,Druydumq́; patronus.
Quatuor inſignes,felici ſydere,Natos — Suff. De Orig. Friſ. lib.1 cap 9.
Suſtulit: exculti duo ſunt in Cæſaris Aula.
Multa ſub hoc ſenſit terra portenta,mariq́;,
Friſia; abundantem vidit ſalſedinis vndam — Scharlenſis, apud And-Corn. li.1.
Manare ex puteo:vidit prorumpere, rubro, — Vbbo Emmens lib.4.
Sulphureas,Cliffo,flammas:viditq́; frementem — Cliffus Ruber. mons ſeu Collis prope Stauriam.
Agricolas,Lauicam,monſtris terrere marinis.

ADEL.

Digitized by Google

ADELBOLDVS.

Succeſſit patri, An. 173.

R Exit Adelboldus ſeptennia bina Ducatum:
Culta patri, longæ, turbauit fœdera, pacis,
Cumq; Brabantinis contra tulit arma Quirites,
Pro Duce Goddardo mœrenti fata nepotis.

And. Cornel. ex Scharlenſe, lib. 1.

Quos Antonini Sapientis tempore, miſſo
Fratre tamen, belli verſa vice, iuuit, & agmen
Vandalicum fecit Romanis *cedere Caſtris.*

Chro Hollandiæ. Diuiſione 2.
Vide infra Colonias Friſiorum.

Hoc, Vilti Sclauis, Friſoniſq; *nepotibus, orti,*
Sub Duce, R*henicolis, veteri de ſede, fugatis,*
Vltraiectinam cœperunt condere gentem.

TITVS BOIOCALVS.

Succeſſit fratri Anno 187

L Vſtra decem Friſiæ *Titus, & tres, præfuit, annos:*
R*omano in Studijs cæſo, tranſiuit ad Aulam*
Cæſaris; ac ſcripto ſeſe purgauit, & Ore.
Indeq; cum magno dimiſſus honore, reuiſens

Cecidit Vandalos Anno Domini 183.
Vide infra Colon. Friſiorum.

Fratrem, *Vandalico, patriam defendit, ab hoſte;*
Trans Amaſum cædens Prædonem nocte, ſuiſq;,
Vaſta implens, Friſiïs, *Tecoburgica rura, Colonis.*
Sed poſtquam viuo fratri ſucceſſerat, omni

And. Cornel. lib 1. qui eſt Scharlenſis.

Cum populo firmam coluit cum Principe pacem:
Eloquio pollens, obſeruantiſsimus æqui.

VBBO.

Succeſſit patruo An. 240.
Legatus Diocletiani Cæſaris. in AEgypto obijt Anno 302.

S Ex Vbbo decies, dempta, regnauit, ariſta:
Cuius Odilbaldus Natorum maior, ab Vrbe
Miſſus, in AEgyptum Legatus Cæſaris iuit;

Cum verbena herba Legati clarigatum mittebantur. Plin. lib. 22.
And. Cornel. li. 1, ex Scharlenſe.

Fataq;, Verbenam geſtans, illuſtria clauſit.
Ipſe autem, Batauis felici Marte repreſſis,
Aſpere, & iniuſte Friſiam vexantibus, omnem
Deinde ſuam placido tranſegit tempore vitam.

Hodie Doccomium oppidum.

Hic Dockenburgum Lauicani littoris Arcem

Hodie Tecoburgum: cōditum eſt autem An. 24:

Condidit; atq; nouis, in acuta Rupe, Colonis
Caſtrum, de patrui, Titoburgum, nomine dictum.

HARON.

HARON VBBO.

ANnis octodecem Friſiæ bis præfuit Haron:
> Succeſſit patri An. 299.

Vxorem iuuenis, Danorum Regis in Aula,
Duxit, vbi primis ſeſe exercebat in Armis:
Et binos generans præſtantes indole Natos,
Pacifice reſidens Cliffenſi rexit in Arce;
Vrbeq́; metropoli ſummo tumulatus honore eſt.
> Prope Stauriam Friſiæ Metropolim And. Cornel. li 1. Ex Scharlenſe.

Vix hic Imperij menſes geminauerat octo,
Quando Medenblicum ſtrueret Didericus, & vna
> Medenblicum cōditum eſt Anno 300

Cum gente Hollonis, Friſonis cum gente minoris,
Conderet Occidui Friſiæ primordia Regni.
> Vide infra Colon. Friſiorum.

ODILBALDVS.

ACer Odilbaldus, Friſonum clariſſimus heros,
> Succeſſit patri Anno 335.

Annis regnauit viginti quinq́;, repreſſit
Caſtra, Gronenganam, vaſtantia Veſtphala, terram.
Multatis Batauis, friſioq́; è rure fugatis;
Præfecto, intonſos, domuit Laſcone, Sycambros.
> Yglo Laſcon militiæ Præfectus And. Cornel. lib. 1. ex Scharlenſe.

Parteq́; Veſtphaliæ celeri virtute ſubacta,
Condidit Iburgum, Suſatum condidit, atq́;
Nobile Eſonſtadium, Lauicana quod abſtulit vnda:
> Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 15.

Dilatans Stauoram foſſiſq́; & mænibus; aucta
Diuitijs Patria, magnis ditionibus aucta.

VDOLPHVS HARON.

VNdecima Regimen trieteride liquit Vdolphus:
> Succeſſit patri Anno 360

Patre domi primum Gymnaſtica bella, deinde
Vera in Veſtphalia didicit Laſcone magiſtro:
> Yglo Laſcon Toparcha Veſtphaliæ.

Cui poſt oppreſſo, quoque Dux ſuccurrit, & omnem
Porro Veſtphaliam, prope, ſubdidit, Angariamq́;.
> And. Corn. ex Schar. li. 1. Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 15.

Hengiſtum ac Horſum genuit de Coniuge Suana;
Qui Brabantina reduces, & Cæſaris Aula,
Sorte nigra iuſſi Patriam liquêre, petentes
Anglica, aui, pariter, Vergiſti Saxonis, arua:
Quod tulit hinc ab ijs & victa Britannia nomen.
> Vide infra Colonias Friſio.

RICHOLDVS VFFO.

Succeſſit fratri vxoris An 392.

Chauci Friſij Orientales Foſi eorum olim vicini.

Aſylum in Creila erectũ eſt Anno 409. Chro. Hollandiæ. Occo Scharlenſis Vtrumq; Nemus abſorptum: nomen in aquis adhuc retinet.

Suff. de Script. Decade 3. & alibi.

VIginti geminas, & tres Richoldus ariſtas
Aſſumptũ Diadema tulit: dominanſq́, Sycābris,
Angarijs, Foſis, Chaucis; alijſq́, ſubactis,
Marte Ducũm, populis; Batauos Rex depulit acri,
Normannoſq́, manu. pulchras venantibus ædes
In Fluſa, & ſacrum Creila conſtruxit Aſylum;
Quæ modo ſunt Nymphis, quæ ſunt Tritonib. antra.
Regia quin Stauoræ præclara palatia fecit,
Sumptibus immenſis, & cultu diuite; mira,
Depictis, in ijs, ſe præcedentibus, arte.

ODILBALDVS.

Succeſſit patri Ann. 435.

Cum Friſij Tecoburgum per Pręfectos aliquandiu rexiſſent, hic primus ibi Comes à patre conſtitutus eſt. Occ. Scharlenſis ſeu And. Corn. lib 1.

Filij duo, in Anglia caſi ſunt. Scharlenſis.

Suff. in Præfat. de Script. Friſiæ. Vide infra Colonias Friſiorum.

GEſſit Odilbaldus, Nata, cum Coniuge, Regis
Normanni Haddinga, ſeptennia quina Coronam.
Is Tecoburgenſi Comes antea primus in Arce
Rexerat, & grauiter vicino preſſus ab hoſte,
Senſerat auxilium, tranſmiſſo milite, Patris.
Sed Rex filiolis tribus eſt ditatus, & vnum
Imperio, reliquos liquit gentilibus Anglis.
Hoc, Hengiſt iacæ Præfectus, tempore, claſſis,
Taco Hermana vagans arctoa per æquora, terram
Appulit ad vacuam, cui nunc Frieſlandia nomen.

RICHOLDVS II.

Succeſſit patri Ann 470

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2 cap. 15.

Vitekindus, & poſteri, 2 Ebiſſam ab Hengiſto deſcendẽtes, Nympheis veterum Friſiorum Inſignibus vſi ſunt. Vide Chronica Oldenburgenſia. And. Corn. ex Scharl. li. 1

ALter tres annos, duodenaq́, luſtra, Richoldus
Obtinuit Sceptrum; veniente, ex Anglia, Ebiſſa,
Fratre Octæ, Orichij Nato, Hengiſtiq́, Nepote;
Angariæ in Feudum, Cognato ab Rege, Ducatum
Qui tulit; & multos genuit Regeſq́, Duceſq́,
Stemmata Sigardi, Vitekindi Stemmata Magni.
Rex hic Veſtphalicos compeſcens ipſe tumultus,
Reppulit inſigni Clodoueum robore Francum.
Depulſoſq́, Amaſo Danos, Hercone reuiſit
Vendice; qui ſpolijs redijt ditatus opimis.

Digitized by Google

VNITA VTRIVSQVE
REGNI INSIGNIA.

BEROALDVS.

Succeſſit patri An. 533.

SEptem annis, luſtriſq; decem, Beroaldus, vtriq;
Regno, tam Soceri, Patris quam, præfuit hæres:
Nympheaſq;, dûum miſcens Inſignia Regum,
Quatuor Occiduas, ſeptem coniunxit eois.
Victum hic Veſtphalicis Dagobertum cepit in agris,
Auſpicio Yglonis Galemæ: Regiq; parenti
Clothario, illuſum, detonſo crine, remiſit.
Qui, gnati hinc vltor, Friſios bis fudit, & ipſum
Regem in Veſtrachia iaculo transfodit; acerbum,
Confecta, imponens deuictis, cæde, tributum.

Cum primum Socero, & poſtea Patri ſucceſſiſſet: Regni vtriuſque Inſignia coniunxit.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2 cap. 15.

Cornel. Cornipolitanus in Mappa, Ioan. Bochius in Belgio ſuo. Chro. Holland. Diuiſ. 2. & alij.

Digitized by Google

ADGILLVS SEV ALDEGILDVS.

ADgillus geminis, poſt dena octennia, brumis
Præfuit; at veteri, contento limite, Regno:
Nam loca Veſtphaliæ, conterminaq; omnia Rheno,
Clotharius victor ſibi iam ſubiecerat, ipſo,
Occiſis, cum Rege, ſui, ſuperantibus, Enſis
Menſuram, Friſijs: quos Regis fortiter huius
Herco nothus frater, Schotiæ eſt Dux vltus in agris,
Franco hilaris ſuper hoſte cadens. hoc Rege, beatus
Koniochus Friſios Vbiorum viſit ab vrbe;
Francorum Eligius; Britonum VVilfridus ab oris.

Succeſſit patri Ann 590. Iuxta Occ. Scharlenſem: apud quem tamen hic, & in quibuſdam alijs, error eſt calcularius. Vide Annal. Furmerij hiſtorici Friſiæ.
Suff. de Orig. Friſ. lib.2 cap.15.
Herco, Francos, ſub Eugenio Rege, in Schotia cædens, victor occubuit. Andr. Cornel. ex Scharlenſe lib.1.
Vide infra Apoſt. Friſiæ.

RADBODVS.

DEnis regnauit luſtris Radbodus, & anno:
Carcere Normanni perpeſſo Regis, acerba
Prælia cum Francis geſſit; iuueniſq; Pipino,
Martelloq; ſenex. Beroaldo nuper adempta
Pleraq; reſtituit Friſiæ: captoq;, ſacratam,
Præsbyteros pellens, Traiecto, diruit AEdem.
Progignenſq; nouem, præſtanti corpore, proles,
Adſciuit generos Regum de Stirpe, nuruſq;.
Sed Diuo illudens Vulfranno, & Patribus Anglis,
Nequiter infidum, ſacro, crus, fonte, retraxit.

Succeſſit patri An.672. Captiuus fuit annis 6.
Martellum prope Coloniam vicit An. 715. Sigebert. in Chron.
Paſſim apud Scriptores, tā noſtrates, quā exteros. Vide Theatrum noſtrum Regum & Princip. Friſię.
Chron. Holland. Diuiſ 3. cap 9.

ADGILLVS II.

ADgillus rexit ſeptennia bina ſecundus:
Tres genuit Natos; duo ſucceſſere parenti,
Vltimus, & primus; regnauit tertius Indis.
Cum Bolſuina Soror, Bolſuardica mœnia, Regis;
Atq; Hornana nothus frater fundauerat Hornus:
Ipſe, tribus ſacra tinctus cum [a] fratribus vnda,
Condidit Alcmariam; vicinam pene Veronæ
Occiduæ Emporio Friſiæ: cui claſſe Britanna
Appulit, vndenis cum millibus, Vrſula virgo,
Martyrio, ſæuis, decoranda Coloniæ, ab Hunnis.

Succeſſit patri Anno 723 Iuxta Exteros vero 718.
Indis regnauit Ioannes Præſter. Libert Berythenſis. Nauclerus, & alij cōplures. Vide Colon. Friſ. infra. Multi hunc Gondobaldi filium faciunt.
a And. Cornel. ex Scharlenſe lib.1.
Adr. Iun. in Batauia ſua Suff. de Orig. Friſ. li.1. c.9

GON-

Digitized by Google

GONDOBALDVS.

ANnos ſex,Patriæ,bis Gondobaldus,habenas,
Doccomij,claræ,tenuit Rex conditor,vrbis.
Signa Pyreneis figens in montibus,agmen
Friſonicum Fidei Saracenos duxit in hoſtes.
Quos cum Martello.Turonenſi,primus,in agro,
Fuderat,inſigni,Friſonum Dux,robore,Poppo:
Lætus vterq́. obiens Chriſti pro nomine mortem.
Sed Gondobaldum Radbodo ex fratre Nepotem,
Si non imperio,tamen(vt fit)nomine Regem,
Forſitan hoc cæſum bello magis arguit ætas.

Succeſſit patri Ann. 739.

Ant.Sabellic' li. 8. Enn.8 S. harlenſis. Turpinus.& alij.

Vbbo Emmens lib. 4. Anno 730.

Ad hunc ſcripſit Ioannes Præſter ex India,teſte Cappido.

RADBODVS II.

NObile Radbodus geſſit Diadema ſecundus,
Sex & viginti,Friſiæ Rex vltimus,annos.
Qui Traiectenſis Cleriq́,& Præſulis hoſtis,
Cum foret,ac ſub eo cæſus Bonifacius eſſet:
Per Carolum Magnum Solio eſt depulſus auito.
Et Dana auxilium fruſtra quæſiuit in Aula.
Cum Gundobaldo Comitumq́;,Ducumq́; parente,
Gerbrādum Egmondæ Dominum generauit; & iſtic
Regno orbus,tumulum cum Coniuge iniuit Amarra:
Ipſaq́;,Francorum,Friſia eſt,Prouincia facta.

Succeſſit fratri An. 749.

And. Corn. ex Scharlenſe lib. 1.

Regno eiectus eſt an. 775.

Gōdobaldi huius meminit Cappidus Staurienſ. Gerbrādi vero Chr. Hollandiæ. & plures alij.

Obijt Rex Ann. 792. teſte Heutero. Vide Epitaphium ad calcem libelli.

CAROLVS MAGNVS.

PEr geminos,Carolus, Præfectos, ſacra propagans
Chriſti,ſex rexit,dempta trieteride,luſtris.
Sed Duce Saxoniæ,Friſonum virtute,ſubacto;
Et Roma pariter domita;Victoribus vltro
Reſtituit veteres,celebri Diplomate,faſces:
Ac belli,& palmæ,velut vtriuſq́; Trophæum,
Arma dedit,geminos,illis,præclara,Leones;
Bella truces vngues,palmam color indicat auri.
Perpetui,quin Vrbs,in ſignum fœderis,ipſa,
Tum quoque cum Friſijs Iouis eſt partita Volucrem.

Friſia,cū per duos Præfectos annis 27. recta eſſet,à Carol. Magno libertati reſtituta eſt Anno 802.

Vide Bullā ad calcē li. 2.

Inſignia Friſiæ moderna, duo fului Leones; ad pugnam expediti.

Friſij Clypeis ſuis & Inſignibus dimidiatas hinc Aquilas plerunque adijciunt. Iun. in Batauia ſua

DVCES FRISIÆ OCCIDENTALIS.

Inſignia Friſiæ Occidentalis.

DIDERICVS.

Hic Haronis Friſiæ Ducis patruelis Medenblicum condidit Anno 300. Chron. Holland. Diuiſ. 2 And. Cornel. lib. 1.

Radbodo genitus patruo Didericus Haronis.
Rure Medenblicum vacuo fundauit, & apta
Circunquaq; nouis fecit Cultoribus arua.
Queis vbi iunxiſſent Friſonis ſe forte minoris,
Hollonisq; ſimul veteri de ſtirpe nepotes:
Occiduæ Regem Friſiæ ſe ſcripſit; at acri
Corripiens illum patruelis Marte, Clientem
Reddidit, ac titulo Ducis inſigniuit, & Armis:
Nympheas rubeas, ſpumoſo in flumine, donans,
Quatuor, oblique glebam findente marinam.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 1. cap. 9.

Inſignia Friſiæ Occidentalis: quatuor Nympheæ rubeæ, in trabe candido, per ſcutum cæruleum oblique ducto.

LEMVS

Digitized by Google

LEMVS SEV GVILHELMVS.

LEmus in imperio (Batavi dixere Guilhelmum)
Succedens, Helÿ tranato flumine, ad amnem
Vſq; Moſam, Viltos rexit, Sclauoſq; vetuſtos,
Vxore è Britonum ducta ſibi ſtirpe Gygantum.
Qui, nempe, Albanis eiecti finibus olim,
Cum Rheni incaſſum tentaſſent Oſtia, Sedem
Hoc fixere loco: Caſtrumq; immane Struentes,
Inde Vladertingi, verſo, ſunt, nomine, dicti.
Hic VVaſſenarÿs Princeps Heroibus ortum
Contulit, ac faſces, & vectigalia Leidæ.

Initium Regiminis huius, nec ſequentium inueni: Regnarunt autem hi Duces & Reges ſimul annis 233.

And. Corn. lib 1. Chron. Holl. Diuiſ. 2.

Herman. Contractus eos Vladertingos vocat.

Chron. Hollan. Diuiſ. 2. cap. 26.

REGES FRISIAE OCCIDENTALIS.

DIBBALDVS.

CVm primũ Occiduas caperet Dibbaldus habenas,
Prævalido Batavi ſuperantes agmine Rhenum,
Pene omni Hollando priuarunt Friſones agro:
Littoreos, illos, ad Cattos vſq; fugantes.
Sed Rex, auxilio, Friſiæ Richoldus eoæ,
Venit, & afflicto reparauit damna Clienti,
Hoſtiles aliquas antiquis Arcibus addens.
Cognatumq; Ducem, celebratis inde triumphis,
Occidui donans Regni Diademate, ſecum,
Stante Clientela, parili decorauit honore.

Primus Friſiæ Occidentalis Rex Chron. Hollan. Diuiſ. 2.

Scharlenſis apud And. Cornel. lib 1.

Occidentalis Friſiæ Rex erat Vaſallus Orientalis. Occo Scharlenſe libro citato.

LEMVS II.

LEmus vt aſcendit Solium Regale parentis,
Præſignem friſicis crexit finibus Arcem:
Quæ nunc, Authoris retinens Harlemia nomen,
Vrbs fruitur partis Damiatæ fortiter Armis.
Ethnicus hic adeo placide regnauit, vt eius
Tempore Virginibus pia ſint Conclauia ſacris
Structa Nubexvvoudæ, Blocdici, VVinckeliæq;,
Nec non Advvardi: ter centum circiter annos,
Ante VVerenfridi fundatam fluminis Aulam;
Atq; Egmondani ſacra Oratoria Cætus.

And. Cornel. ex Occo. Scharlenſe lib. 1.

Præclara ad Damiatam Inſignia Vrbs hæc virtute ſua meruit.

Chr. Holl. Diuiſ. 13. c. 12.

Chr. Holl. Diuiſ. 2. c 31.

Aula VVerenfridi inter Enchuſam & Medenblicũ. vulgo VVervvartſhoff.

RIDSAR-

Digitized by Google

RIDSARDVS ELINVS SEV AVRINDVLIVS.

Chro Holland. Diuiſ.2. ca.27.

Occiduæ Regum Friſiæ poſtremus Elinus,
Regis habere Midæ, ſed falſo, eſt creditus aures:
Arcem Nortuicæ, Vorburgi condidit Arcem;
Et dignos genuit multos Diademate Natos:

Cornel. Kempius lib.2. cap.21.

Caſtra duo, quorum Neomagi, ſcribitur, atque
Sub Leida, extremus, Struxiſſe celebria, Falco.
At morte hoc, cineres, quoq; præueniente, paternos;

And. Corn. ex Scharl. li.1 Filiæ Regis mentionem faciunt Chron Hollãdię; & Friſiæ Reginam fuiſſe aſſerunt. Diuiſ.2. cap.27.

Filium, adoptauit, Beroaldum Regis eoi,
Rex hic in hæredem: ducta qui poſtea Nata
Ipſius, Friſiæ Regnum poſſedit vtrunque.

POTESTATES FRISIAE.

S. MAGNVS

Digitized by Google

S. MAGNVS FORTEMA.

MAgnus vi ſubigens, cũ Saxone, Fortema, Romam;
De Papa meruit, meruit de Cæſare, primus,
Per clarum fieri Friſiæ, Diploma, Poteſtas;
Benthemiq; Comes cum Libertate, decora
Arma reportauit Patriæ, laudemq; perennem.
At Latij rurſus, Chriſtiq; profectus in hoſtem,
Lethale accepit Saraceno à milite vulnus:
Vnde obiens Fundis, Romæ eſt humatus, & iſtic
Aſcriptus Superis: ſacra vt Michaelis in AEde
Marmor, & Hoſpitium teſtatur in vrbe vetuſtum.

Friſia, poſt exactos Reges ſub Regimine Poteſtatũ fuit annis 696. q̃ per hũ. initium cepit An 802. Vide Diploma hoc ad calcem lib. 2.

Cæſar Baron. hunc Martyrem vocat in Martyrologio ſuo, ad diẽ 4. Sept.

Vide Inſcriptionẽ marmoris ad calcem libri 2.

TACO LVDIGMANNVS.

TAco Ludigmannus, pulſis è Friſide Danis,
Pacifice rexit. primum trans Oſtia Fleui
Cænobium, ſub eo, fundari cæpit, ad amnem,
Doccomij, ſacro Bonifacij ſanguine tinctum:
Dulcibus, ex ſalſa, lymphis ſalientibus, ora.
Hæreſin expellens Arrij, quin Diuus Odulphus,
Condidit, in ſylua, Monachis habitacula, Creila.
Danorum è Regno, cum fratre, eiectus Ericus,
Tutandum Friſiæ *ſuſcepit littus; & vna,*
Cum gente hac, crebro, communem reppulit hoſtem.

S VVilibaldus in vita ipſius. Vide Henric. Caniſium tom. 6.
Cœnobiũ à S. Odulpho erectum Anno 838.
And. Corn. lib. 2.
Haraldus & Ericus frat. Chriſtiani à Danis gentilib. Regno pulſi ſunt Anno 826. Sigeb. in Chron.

ADELBRICVS ADELEN.

REgio Adelbricus Friſiorum *ſanguine cretus,*
Goſtauum valido Stipatum milite Suecum,
Collomij ſubigens, felici Marte peremit.
Sicut & Omondum, ſed non ſine ſanguine, Gothum,
Iollo, Gronengenſi, paulo ante Hardmannus, in agro.
Trux tamen, Hungero, Normannus, Præſule pulſo,
Traiectum atroci bello ſubiecit, & vrbes
Vndiq; confines, vi deprædatus, agroſq; eſt.
Prima huc Sarmaticas quæ vexit Stauria merces,
Floruit obductis hoc tempore poſtibus auro.

Ex poſteris Cronouillæ Regis Adgilli filiæ.
And. Cornel. lib. 2.

Traiectum Normanni occuparunt Anno 856. Molanus, Heda Becanus.

And. Cornel. lib. 2.
Gerard. Nouiomagus. In Itinerario.

Digitized by Google

HESSELVS HERMANA.

Ex Manno Friſonis pronepote. Suff Stercken-burg. in Genealogijs.
Normannos pugna vicit Anno 869.
Bauo Corbienſis ſcribit cæſos eſſe 10400.
Cenobium in Amlandia conditum An. 866. And. Cornel. lib. 2.
Cænob. in Oſtergoam tranſtulit Anna Cāmenga. Neptis Haiōis, & vxor Fronebur. Com. A. 1109 a vulg de Graeuēnevvech

Heſſelus, Manni felix, Hermana, propago,
Tam Paci genitus, quam Martis idoneus Armis;
Normannos patriæ vaſtantes littora, pugna
Vicit, & accepto decorauit vulnere palmam.
Quin Dani ſpolijs redeuntes poſtea Francis,
Nordana ingenti cecidere ad littora, ſtrage.
Sub Foſtæ veterem, Dinaſta Amlandicus, ædem
Haio, ſacris, poſuit, Foſuardica tecta, miniſtris:
Hæc ſed in Æſtrachiam Froneburgi tranſtulit vxor
Anna; viam [a] Strarat Comitiſſæ vt forte, paluſtrē.

IGO GALEMA.

Hic ad Eſonſtadienſes dixiſſe ſcribitur. Wacht iemmen van da Nordera Oord: Wiunt da gryma herne compt alle quæd foord. And. Corn. lib. 2
Danus hic, Friſiā Armis oppreſſam, cū Nepte Cæſaris in dotē accepit: ſed anno Regiminis ſecūdo, Chriſti vero 886 interfectus eſt. Sig. in Chron.
[a] Sibrand. Leo in Collect.
Vorperus Thaborita li. 3.

Igo perantiquæ Galemanæ gloria gentis,
Sacra Poteſtatis quo munia promptus obiret,
Sedulo luſtrauit Portus; monuitq́; cauerent
Vt ſibi de Borea cunctorum Sede malorum.
Hoc tamen extincto; Friſiam, Rex Danicus, Armis
Oppreſſam, tenuit Godefridus, munere Craſsi
Cæſaris; & modico (caſus mox) tempore rexit:
Dongriaciſq́; eius, perijt [a] ſucceſſor, in agris.
Occiduam Batauus Friſiam quin cepit, & anno
Plus minus obtinuit, belloq́; eſt rurſus abactus.

GOSSO LVDIGMANNVS.

Nuptiæ celebratæ ſunt, An 989. Chr. Holl. Vorp. & alij. Vide Genealogias Heuteri.
Arnulphus Comes cæſus eſt, Anno 993.
Becanus, Donſa & alij. Pugna hæc cōmiſſa eſt, Anno 1018.

Goſſo Ludigmannus, comi virtute, Poteſtas
Præditus, hoſpitio Natum, de more, Syfridum
Extorrem Hollandi Comitis ſuſcepit honeſtè;
Filiolamq́; illi Tettam dedit: vnde propago
Et Teylengana, & Brederodia nobilis orta eſt.
At Comes Arnulphus Friſiam vi ſubdere tentans
Occiduam, cecidit Batauа cum gente peremptus.
Nec potuit totis vindictam viribus eius
Filius, auxilio Lotharingi, ſumere mortis:
Nimirum hic pugna captus fuit, ille fugatus.

SACO

Digitized by Google

SACO REINALDA.

SAco regens patriam magna Reinalda quiete,
More ſui generis, cudit Regale Numiſma.
Crebra ſub hoc Sanctam petijt gens friſica Terram.
Tam foris excellens Armorum laude ſacrorum,
Quam pietate domi: Templa, & Conclauia ſacra,
Condita ſunt paſſim: muriſq; eſt cincta Gronenga.
Henricus Friſiam vix intrans Craſſus eoam
Fuſus Saxonicæ perijt cum flore Iuuentæ.
Quod Pronepos cuperet dum poſt vlciſcier, ipſe
Dux Leo, fortunam, fugiens, prope ſenſit eandem.

Andr. Cornelius ex Vlieterpio.
Codex legũ friſicarum.
Vide Epiſt. Honorij P P. 3. Frider 2. Cæſ. & Ioan. Patriarchæ Hieroſolimitani, ad Calcem lib. 2.
Gronenga muro circundata Anno 1110.
Henr. Dux cæſus eſt, 1106
Alb. Crantz. Sax. li. 5. & 6

REGNERVS CAMMENGA.

REgnerus Friſonum Ductor Cammenga ſuorum,
Lethali accepto prædones vulnere Danos
Reppulit, & quinta deceſſit luce triumphi.
Quin Batauus Friſiam tentans ſubſternere Cæſar
Concidit: Occiduam Natus domuere Nepoſq;.
Nec Rex Strantfriſios vexauit Danus inultos
Abel; conſimili periens paulo antea fato.
Saxonicus quandam tamen olim Marchio partem
Rexit; & Hollandi Comitis Fraterq;, Nepoſq;:
Sed pulſi à rigidis ſunt Libertatis Alumnis.

And. Corn. ex Vlieterp, lib. 3.
Guilhelmus Cæſar cæſus eſt, An. 1255. Ioan Becan. Adr. Barlandus.
Abel Rex Daniæ cæſus eſt An. 1252. Mart. Polon.
Egbertus Ex ſanguine Henr. Aucupis.
Guil. & Florent. Arcem ſuam habebant Oſterſeæ

I. H. MARTENA.

MArtena, nil cuius, Notulæ niſi, nominis, extant;
Pacis amans, patriæ iuſtis non defuit Armis,
Namq; eſſet Batauis cum Gæſterlandia præda,
Ipſe adijt Stauoram, Ciues protexit, & hoſtem,
Vindicibus ſpolians Enchuſam, reppulit, armis.
Poſt hunc [a] Iudicibus, ſed & antea (ni lateant nos
Forte Poteſtatum quorundam nomina) ſolis,
Recta diu Friſia eſt. Comitem Strauere Guilhelmum
Sub Stauora, octodecem Batauûm cum millibus, iſti;
Chriſtiparæ Feſtum Mariæ ſolenne vouentes.

Videtur hic vulgo dictus fuiſſe. Ioncker Heſſel Martena: nã Scriptores cũ aliqui Heſſelum vocant.
Guilhelmus 3. repulſus eſt, Anno 1309.
a Annuatim hi eligebãtur. Bart. Anglicus. Chaſſanæus.
Guil. 4. cæſus Ann. 1345. die Sept 26. Meier. lib. 12.
Dies hic, D. Virg. in Friſia ex voto ſacer fuit. Vorp. lib. 3. And. Corn. lib. 11.

IVO IVVINGA.

Hunc Meierus Annal.li. 12. Inſigni ornat Elogio, & Iuonem vocat: Friſij vulgo Iuvvonem.

IVo, Iuuinganæ, Soboles clariſſima, ſtirpis,
Pruſſorũ & Thracum cinctus, quũ, tempora, Lauro,
Forte domum celebri rediÿſſet laude; procaces
In Batauos, Friſonum Dux eſt electus, & Arma

Poteſtatis Titulũ, morte præuẽtus, non accepit.

Vimq́; Poteſtatis, Titulo tardante, recepit.
Sed patriam multis, intranti, millibus, hoſti,
Protinus occurrens, ad Zongram, fortiter, amnem,

Prope Schoterſyl: ad zongram ſeu Cuneram Ann. 1396. And. Corn. lib. 3. Vulgo, Gerkesbrugge.

Pugnando, infauſta eſt Friſiorum clade peremptus:
Quos Comes Albertus, Creilam prope denuo cædens,
Gerconium ad pontem deuictos vſq; ſubegit.

SIXTVS DEKEMA GALO HANYA ET, ODO BOTNYA.

And. Cornel. lib. 3. & 4.

QVos prius heroas fera Factio viderat hoſtes,
Iunxit amor patriæ. Duce namq; Iuone Iuuinga
Cæſo, hanc Hollandus Lauicam Comes vſq; ſubactam
Albertus Bauarus male cum vexaret; auitæ

Comes Hollandiæ; Friſia omni Transfleuana rurſum eiectus eſt, exceptis, Stauria & Lemmaria, Anno 1399. Vorper. li. 4.

Præ reliquis memores hi Libertatis, iniquum
Excuſſere iugum, Bataua, vi, gente fugata.
Pro quibus officÿs omnes ſunt ordine, magna
Laude, Poteſtates electi: Dekema primum,
Hanya poſt illum; mox Botnya: ſcilicet alter
Pronus in alterius proprium ſpernebat honorem.

SVFFRIDVS VVIARDA ET HARENGVS HARENXMA.

And. Corn. lib. 4.
Vorper. lib. 4.

CLarus Harenxma, pari, clarus, virtute VViarda,
Relliquias Batâuum, Stauora, pepulere, recepta,

Dideric. abauus noſter. Familiæ meminit. Suff. de Scrip. Dec. 17. cap. 1. & Sibr. Leo in Vitis Abbat. Lidlumenſium.

Arceq; Lemmarica: Didericus vbi Hamkema portũ
Poſtea defendit, duro, Theodardus, ab hoſte,
Aylua purgauit, ſed Strategemate, Maccum.

Miſſis literis ſigillo aliunde abraſo munitis, hoſtẽ Aylua fefellit, & fortalitio ſuo excedere pſuaſit. And. Cornel. lib. 4. & 5.

Keno, vrbem, Hiſconi, Brucmerius abſtulit, Emdam:
Ipſius Occonem, vicit Focco Vckena, Natum:
Vcconemq́; huius, Comes iſta primus in ora,
Felici, Vlricus ſuperauit Sircſena, pugna:
Filiolam cæſi ducens pro Coniuge Thedam.

IVLIVS DEKEMA.

IVlius auricomæ ſectator Dekema pacis
Friſiæ ab Ordinibus iuxta Diploma vetuſtum;
Cæſaris, eſt lectus, Legato hortante, Poteſtas.
At male nonnullis, affinum nomine, gratus,
Haud inteſtinum potuit componere bellum:
Vnde Gronenga fere, vel vi, vel fœdere, totam
Subiecit Friſiam: ſed, Franekera inclyta, claris,
Fulta, Ziardanis, Hottenganiſq; ſeueris,
Nobilibuſq; alijs, opulentæ reſtitit vrbi:
Tormenta ad Pengum quæ bellica liquit, & arcus.

Vorper. Thaborita li. 4.

Electus eſt in Poteſtatem Anno 1494.

Meinardus Franekerenſis de Paſſione Gronengana.

DOMINI FRISIAE.

ALBERTVS DVX SAXONIAE.

SAxo Gubernator Friſiæ, Dominuſq; duobus,
Cæſareo, Albertus, decreto præfuit annis.
Marte Gronengenſes acri repreſſit, & omni
Expulit AEſtrachia: Caſtris communijt vrbes:
Franekeramq; Aula, ſumma exornauit: at ipſo
Abſente, ob nimium lis eſt grauis orta tributum;
Totaq; Franekeræ cinxit prope Friſia Natum.
Milite cui patrio vindex ſuccurrit & armis,
AEreq; multauit victos; cinxitq; Gronengam:
Sed re compoſita, mox viuere deſijt Emdæ.

Ex Decreto Maximiliani primi, Anno 1498.
In numo argenteo, Ann. 1500. Leouardiæ euſo, ſcriptũ legi. Albert. Dux Sax. Archigubern. Friſiæ.
Curia Franekeræ, & caſtrũ Leouard. erectũ An. 1499. And. Cornel. Vorper. Thaborita.
Albertus Dux, Henrico filio ſuo à Friſijs obſeſſo, ſuccurrit Anno 1500.
Alb. Crantz. Saxon. li. 13.
Obijt in vrbe Emdana Anno 1500.

GEORGIVS DVX SAXONIAE.

RExit Dux celebris tria luſtra Georgius; agros,
Aggere, Bildthiacos, ſepſit: magniq; Senatus
Te, pro Franekera, fecit Leouardia Sedem:
Sed bona Nobilibus ſua perſuadere nequiuit
Accipere in Feudum. Friſiæ commiſit eoæ
Militiam Comiti: nactus tamen ille Gronengam,
Structo, Vrbis Dominum, Caſtro, ſe reddidit ipſum.
Sicut & in magna Friſiæ ſe parte [a] *Sycamber*
Mox ope quorundam: quare Ius Saxo reſignans.
Vendidit, & reliquas Burgundo tradidit vrbes.

Succeſſit patri An. 1500. Inaugurat⁹ vero an. 1504 quo anno & Curia tranſlata eſt & Bildthia aggeribus ſepta. And. Corn. Vorp. Thaborita.
Edſardus Friſiæ Orientalis Comes: Dux belli conſtitutus An. 1505. vrbem Gronengam occupans, ſibi vindicauit.
a Carolus Geldriæ Dux

CAROLVS V. CÆSAR AVGVSTVS.

Succeſſit Cognato tranſactione: Conſenſu Ordinum Friſiæ, Anno 1515. Leouardia, Franckera, Harlengia. Burgundo parebant: Reliquæ Geldro.

Carolus Auguſtus triginta quinq; decembres
Præfuit; at primum Friſiæ ſolummodo ternis
Vrbibus; in reliqua regnabat parte Sycamber.
Quem poſt acceptas, furibundo Marte, dataſq;
Innumeras clades, nono vix Schenckius anno

Georg. Schenckius Anno 1523.
Gronenga ſe dedidit Anno 1536.

Expulit, & Friſiam Præfectus ſubdidit omnem:
Cæſaris imperio ſe poſt iungente Gronenga.
Quin Anabaptiſtas in Campo ſudit inertes

In Florido Campo: vulgo Oldecloofter Anabaptiſtæ obſeſſi & victi Anno 35.

Florido; & optatæ ſic reddidit omnia paci:
Friſia Burgundæ qua ſubdita floruit Aulæ.

PHILIPPVS REX HISPANIARVM CATHOLICVS.

Succeſſit Patri An. 1550.

Vix annis Friſiam bis rexerat octo Philippus,
Belgica, quin placidam, turbauit Factio gentem.
Symbola portabant mendici vaſcula Geuſæ:

Vulgo, Gues, & Cardinaels, Anno 66.

Cardineo reliqui fiebant nomine noti;
Seruitium Regis iactabant ambo: fugati

Geuſę fugati Anno 1567. & 72.
Pax Gandaui concluſa, Anno 1576.

Bis ſunt ex Friſia Geuſæ: ſed pace reuerſi
Gandenſi, tandem ſe firmauère, Senatu
Mutato, & Clero, nudatiſq; aggere Caſtris.

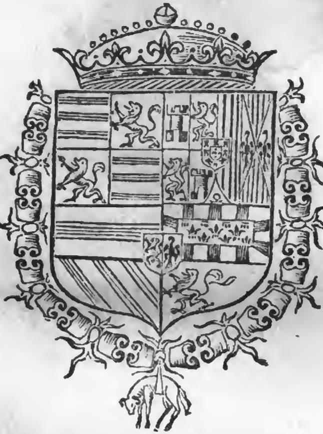
Gronenga ſubacta Anno 1594.

Fida diu Regi, demumq; his victa Gronenga eſt:
Det Deus Archiducum reddant connubia Pacem.

ALBER-

Digitized by Google

ALBERTUS ET ISABELLA

ARCHIDUCES AUSTRIAE.

DUx etſi Albertus, Nata cum Regis Iberi,
In dotem obtinuit Burgundica Pilea; Faſces
Belgij; & antiquum Friſiæ prænobile Sceptrum:
Nunc tamen, Auſtriacis innato, motus, amore,
Liberet ut charos, ferali à Marte, Clientes,
Doti cedit huic, & Ius, [a] *ſub pace, remittit,*
Quod tenet in Friſios, & iunctas fædere gentes.
Nempe olim unius decoratas nomine Regni,
Priſtina, iam ſolito, Concordia, reddit honori:
Grataq; reſtituit, lætis Dux ſecula, terris.

CO.

Nuptiæ celebratæ ſunt Anno 1599.

a Tempore Induciarum.

Prouinciç Fæderatç olim omnes ſub Nomine, Iuriſdictione, & Regno Friſiæ, cẽſitæ ſunt. Vt liquet ex Lapide Neomagi erecto. Chr. Holl. Diuiſ. 3. Einhard. Abb. lib. 4. Iac. Meiero li 1 Herm. Contracto li. 3. Lamb. Schafnaburgio: & Diuerſis Sanctorum Vitis.

COMITES FRISIAE
ORIENTALIS.

VLRICVS SIRCSENA.

Comes à Cæſare Conſtitutus Anno 1454. Inauguratus vero Anno 1464.

VLricus, Friſiæ Dinaſtis, Sircſena, longo
Sanguine, Gretanis, & Pilſumenſibus ortus.
Auſtriaci nutu Frederici Cæſaris, Arma
Clara illa, & Titulum Friſiæ ſuſcepit eoæ;
Quæ magna ad Comites tranſmiſit laude Nepotes.

Vcco filius Focconis Vckenæ, Dinaſta in Letha, Socer Vlrici Comitis, Zuthuſis cæſus eſt.

Quin & læta domi, celebrans connubia, Thedam,
Focco tuam, duxit, prænobilis Vckena Neptem:
Quem patria expellens lis inteſtina fugarat.
Nupta tori fauſto, ſublatis, fœdere, bellis,
Tres tulit hæc Comiti præſtantes indole Natos.

ENNO.

Succeſſit patri, ſed mater ipſo viuēte Comitatum rexit.

CVm Domini Cunas, regnante Viragine Matre,
Viſeret, ac ſacrum Chriſti pius Enno Sepulcrum:

Almetha rapta eſt Anno 1489.

Vrbe ſub Aurica ſpatiantem forte ſororem
Ipſius Almetham procus Engelmannus, iniquo
Conatu, rapuit Satrapes, & vexit in Arcem
Clam Fredoburgēſem, celebrans cum Virgine tædas.
Quod Comes vlciſci cupiens ſcelus, ipſe reuerſus
In foſſa eiuſdem, glacie fracta, occidit Arcis.

Comes interijt An. 1491.

Conſcia mens Caſtro raptorem cedere furtim
Compulit; at pœnas pugna dedit inde peremptus.

EDSAR.

Digitized by Google

EDSARDVS.

EDſardus, genuit bellator maximus, acres,
Principe Ritberga, ternos, ex Coniuge, Natos.
Prælia multa domi geſsit præclara, foriſq;
Dedente, obſeſſam ſuſcepit, Ciue, Gronengam;
Et tenuit, Structa, contra ſpem Saxonis, Arce:
Vnde diu vario quum Marte ferociter eſſet
Certatum, innumeris, cum Brunſuicenſe, necatis,
Omne ſuum (Geldro cedens) ius reddidit vrbi;
Ac fauſtum patrijs reducem ſe præbuit Oris:
Vcco domi perijt bellorum tempore frater.

Succeſſit fratri An. 1491.

A Gronēganis ſuſceptus eſt Anno 1506.

Henr. Dux Brunſuic. ad Ordam Arcem, Sphæra ictus, perijt. Anno 1514.

Vcco mortuus eſt, Anno 1507.

ENNO II.

ANna mares, terno, tres Oldenburgica, partu,
Nobilis Ennoni Comes eſt enixa ſecundo.
Hic ſacra quorundam ſuaſu mutauit auita,
Et capta, Eſenſem, VVitmonda, terruit hoſtem.
A Duce, ſed Caſtris multatus & Arce, Sycambro,
Pro Greta amiſſa, VVitmondam reddidit, atq;
Perpetuum ſanxit cum Principe fœdus vtroq;.
Heſperica Vlricus frater deceſſit in Aula
Cæſaris; ac, vna, Ioannes, Arce retenta,
Auſtriaca, Ardennos petijt, cum Coniuge, ſaltus.

Succeſſit Patri An. 1528.

Pax concluſa eſt An. 1534

Ioan. Eques Aurei Velleris, duxit Dorotheam Maximil. Cæſ. filiā Notham. Et Durbuy in Arduēna Comes factus eſt.

EDSARDVS II.

SVſtulit Edſardus, patria florente, ſecundus,
Quinq; alacres, Sueca Regina è Coniuge, Natos.
Mænibus Emdanis Faldrana ſuburbia vallo
Iunxit, & externis ſcite fabricantibus, vrbem
Sedulus ornauit: quæ poſt elata, paternam,
Imperium renuens, ipſius diruit Arcem:
Trans mare præſidio Batauа de gente petito.
Chriſtophorus Friſonum, magna cum laude, ſuorum
Ductor, in Hungaria perijt: fraterq;, Lerhenſi,
Ioannes, propria, cælebs deceſſit, in Arce.

Succeſſit patri An. 1540. Duxit Catharinam, Goſtaui Sueciæ Regis filiam, in vxorem.

Chriſtoph. obijt An. 1566

Ioannes in Caſtro Orda obijt Anno 1591.

ENNO III.

Succeſſit Patri An. 1599.
VValburg. Ioan. Comitis Ritbergi filia, cum infante maſculo veneno perijt, duás relinquens filias.
a Anna Holſ. peperit Edſardo Adolphū An. 1599.
Et plures deinde proles alias.
b Goſtauus obijt an. 1608
c Cæſari, Hiſpano, Franco, Polono, & Archiduci Alberto.

TErtius Enno, Comes quo non prudentior alter,
Coniuge ſublata, ſublato Infante veneno,
Ritberga geminas tenuit de Principe Nymphas:
a*Et rurſum Holſata, clara Duce, virgine ducta;*
Hæredem Edſardum genuit ſibi lætus Adolphum:
Extero, & interno luctans cum fortiter, hoſte.
b *Goſtauus, patrijs, obijt germanus, in aruis.*
c *Ioannes (Comitum flores) Ritbergius, atq;*
Chriſtophorus, magna, bellant, cū laude, Monarchis.
Carolus, Hungaricis, Otto eſt extinctus, in armis.

TOPARCHAE SEV PRAEFECTI, DVCVM SAXONIAE IN FRISIA.

GVILLEBRORDVS SCOMBORGIVS.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1498.

Andr. Cornelius lib 10.

Caſtrum Leouardiæ Structum Ann. 1499.
In hoc prælio cæcidit inter alios Auguſt. Schynchiema, Auiæ noſtræ Maternæ parens: Lem ſterlandiæ Prætor. In Feſto, SS. Trinitatis An. 1498.

PRimus ab Alberto Præfectus Saxone miſſus,
Appulerat, friſica quando Schomburgius, ora:
Inteſtina tuis VVeſtergoa finibus arcens
Bella, Fidem certis ſub conditionibus ipſe
Et dedit, & populi per iuramenta recepit.
Ad quam te validis Oſtergoa compulit Armis;
Cinctaq; bis forti, Leouardica Mœnia, Caſtro,
Munijt; Imperio multans ac ære Gronengam.
Sed, licet ad Laxum Sylueſtres vinceret acres,
Cogere in obſequium bellaci Marte nequiuit.

HENRICVS SAXO, ALBERTI FILIVS.

Dux appulit Harlengiæ Anno 1499 & menſe Iulio inauguratus eſt.
Curia Friſiæ Ann. 1499. Franckeræ cōſtituta. Inde Leouar. trāſlata eſt. 1504.
Caſtrum hoc à Gronenganis factum Ann. 1496 rurſum à Friſijs dirutum erat.
Caſtris Friſiorum ad Bōſterſylam cæſis; filio obſeſſo ſuccurrit An. 1500.

DVx ipſe in Friſiam, Batauis, vt venit, ab oris,
Conuentu Procerum miro ſuſceptus honore eſt:
Magnumq; inſtituens, ex ipſa gente, Senatum
Franeckeræ, friſicis Natum præfecit habenis
Henricum; ac abiens ad Miſnica rura receſſit.
Vrbis opus, Caſtrum, vetus, Harlengenſe, Gronengæ,
Pradura, is, Friſiis extorquens æra, refecit.
Vnde & Franekeræ eſt cinctus: ſed prorſus alacrem
Senſit opem patris; qui Bomſterſylica Caſtra
Fudit, & obſeſſa ſuccurrit fortiter vrbi.

HVGO

HVGO LEISENACHIVS DOMINVS DE PENNENCK.

A Cincta rediens, pacata lite, Gronenga;
Dux, Leiſenachium relliquit, Saxo, Toparcham.
Qui Septem Syluas, & Stellencvvaruica rura,
Vi magna inuadens, Fidei præſtare coegit
Sacramenta Duci; certamq́ exſoluere multam.
Quin noua, Præfecto, Dominis iurando nouellis,
Huic, etiam Partes [a] reliquæ pendêre tributa.
At quidam extorres, collecto milite, Damum
Cingentes, ipſi, ſpe ſunt fallente, minati:
Nam Comes hos ſuperans Friſiæ diſperſit eoæ.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1500. Et Dux Albert. Emdæ mortuus.

Georgius, & Henricus: defuncti Ducis Alberti filij hæredes.

a Oſtergoa, ſcilicet, & VVeſtergoa.

Edſardus Comes ſuccurrit Damo vrbi An. 1501.

GHILHELMVS TRVCHES. CVM COLLEGIS.

SEx Proceres Regimen pariter tenuêre ſupremum;
Tres Friſÿ, & totidem præclaro Teutones ortu:
Præfecti Friſiæ quorum Trucheſius inſtar
Primus erat; reliquis vno licet Ordine iunctus.
Mars vero, Comiti Friſiæ, commiſſus, eoæ,
Cum foret, ac vrbem iam cingeret iſte Gronengam;
Iuſtitiæ hi ſoli tantummodo pene vacarunt;
Cumq́ Gronenganis Hatthemi fædera Pacis,
Ex Ducis incaſſum tractarunt parte Georgÿ:
Caſtra tamen Friſÿs bis fulcinêre trecentis.

Adepti ſunt Regimen Anno 1504. Friſii Bucho Ayta, Heſſelus Martna Franciſ. Mennema. Teutones.

Guilhel. Truchſeſius, Seuerinus Lutſengius, & Cancellar. Duces Georgii Comes Edſardus Dux belli deſignatus eſt, An. 1505

Sub AEſgone Hoxuirio, & Scheltone Thiarda Capitaneis Anno 1505.

HENRICVS COMES STOLBVRGIVS.

CVm regeret captā quaſi nomine Saxonis, vrbem,
Iā Comes Edſardus, ſed tectamente, Gronēgam:
Præfectus reliquæ Comes eſt Stolburgius oræ·
Hic Omlandiacis fruſtra mandata Colonis
Miſit, vt in Domini Iurarent verba Georgÿ:
Quippe iram Comitis metuebant Tranſamaſani.
Neglecto Mariæ votiuo Friſia Feſto
Virginis; horrendum, Cataclyſmo vindice, damnum
Ipſo paſſa die eſt: magna cum Strage, nefandum,
Hoſtiæ, vt, ob ſacræ [a] contemptum, ſenſerat olim.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1506.

Comes Edſardus vrbem deditam quaſi ſequeſter pro Saxone tenēs, Arcem ſibi ipſi in ea erexit.

Friſii votiuum D. Virginis Feſtum 26. Septemb. celebrare negligētes horribili cataclyſmo, ipſo die puniti ſunt. An. 1509 And. Cornel. lib. 11.

a Vorp. lib 3. Cæſ li. 7.

EVERVINVS COMES BENTHEMVS.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1509.

Benthemus Friſiam mira Comes arte gubernans,
Conſcribi per agros omnes curauit, & vrbes,

Vulgo de floreen Rente.

Totius populi reditus; vt quiſq; ſecundum
Diuitias cenſus, ſua penderet vſq; tributa.
Suſpectos aliquot de proditione, capiq;
Iuſsit, & in ſepto plecti ceruice theatro.

Damum, à Saxone expugnatum eſt An. 1514.

Sed, Damũ expugnans; vi, mandatiſq; Gronengam.
A Comite Edſardo fruſtra Dux ipſe popoſcit:

Carol. Geldriæ Dux Gronenga potitus, bonam Friſiæ partem occupauit Anno 1514.

Nimirum, illius Studio, nutuq;, Sycamber
Hanc pacto, & plures Friſiæ mox ſubdidit vrbes.

PRAEFECTI DVCVM BVRGVNDIAE.

FLORENTIVS ISELSTEINVS COMES BVRANVS.

Præfectura m adeptus eſt An. 1515 quo anno; & Saxo Ius ſuum, in Burgundum reſignarat.

Saxonis in Friſiam Burgundus Iure potitus,
Miſit Iſelſteinum, Geldro graſſante, Toparcham.
Præſtita qui Procerum poſt Iuramenta; fideles
Tutans, in Friſios Geldri tulit Arma clientes.

Henr. Arkellenſis Geld. Præfect. Leonard. Suartſenburgius Dux belli.

Quos Arkellenſis, quos Suartſenburgius, atri,
Defendere, manu: Dux belli hic, ille Toparcha.
Doccomium triſtes, triſtes Bolſuardia caſus

Pyrrhus Magnus, vtramque vrbem expugnabat Anno 1517.

Senſit, & emuncto furijt Vulcanus in agro;
Nec Medenblicum, fuit aut Alcmaria tuta:
Nam mare piratis ſcatuit prædonibus vrbes.

GVILHELMVS BARO ROGGENDORFIVS.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1517.

Burgundo, Hiſpanum, viſente à Principe, Regnum,
Præfectus Friſiæ cum Roggendorfius eſſet:

Mart. Roſſemius Ducis Geldriæ in Friſia Præfectus Anno 1518.

Iuſſus, eo, à Geldro, Roſſemius ire Toparcha eſt.
Et quamuis aliquot ſint pactæ Induciæ ad annos,
Haud tamen iſtarum gauiſa eſt patria fructu;
Geldriacis pacem Friſijs ſpernentibus, atq;
Litibus, & tetra gaudentibus vſq; rapina.

Horna capta & ſpoliata Anno 1518.

Cui quoque Nauarchus, pelagi ſpoliator, & Hornæ,

Pyrrhus Magnus. Vulgo Grote Pier obijt Sneeæ Anno 1520.

Magnus inaudito Studuit conamine Pyrrhus;
Non ita ſpe lucri, quam Libertatis amore.

GEOR-

Digitized by Google

GEORG. SCHENK. BARO TAVTENB.

CAeſare ab Heſpericis in Belgica Regna reuerſo,
Schenkius inſignis Friſiæ Præfectus, alacri
Cum VVaſſenario belli Duce, cuncta ſubegit
Oppida, & ex Geldri, tenuit quas Moerſius Arces.
Parte, Toparcha, Ducis: VVorcũ, puta, Doccomiumq́;
Lemmariam, Slotas; & te Bolſuardia, diros,
Cuderat hos in qua, damnoſa[a] ſuperbia, motus.
Quin Delfſyla, Damũ, Stenuica, Couordia, VVedda,
Kinchorſta, & Dypenum, bello ſunt rapta Sycambro.
Sponte ſua Snecca eſt ſed ſubdita ſponte Gronenga.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1521.
Ioann. VVaſſenarius, ad Slotas læſus, Leouardiæ obijt Anno 1523.
Chriſtoph. Comes de Moers Præfectus Ducis Geldriæ in Friſia.
a Nobilibus inter ſe de Primatu decertantibus. Vide Vorper. lib. 4.
Snecca Anno 1522.
Groninga Anno 1536.

MAXIMIL. AB EGMONDA COMES BVRANVS.

CVm Carolo, pangens, Geldrorum Principe, fœdus,
Aurea reſtituit, pacatæ, ſecula, genti,
Cæſar; & Adgilli reuocauit tempora Regis,
Præclarumq́; dedit Friſijs heroa Toparcham
Buranum; à duris, qui, Proteſtantibus, ipſi
Preſſo ad Danubium, ſuccurrit milite Belga.
Menno, Retinctorum, Paſtor VVytmarſius, Archon,
Poſt clades aliquot, bellum damnauit, & omen
a Nominis arripiens, ſectandum ſuaſit amorem:
Famoſamq́; dedit, per Teutona littora, Sectam.

Pax hæc concluſa eſt Anno 1536.
Præfecturam adeptus eſt Anno 1540.
Buranus ſuccurrit Cæſari Anno 1546.
Menno Simon. Paſtor in VVytmarſum, Anabaptiſta factus, bellũ omne ꝓhibuit, & Sectæ Mennoniſticæ nomen dedit.
a Mĕne. Amorem ſonat

IOANNES DE LINGE COMES ARENBERGIVS.

PRæfectus Friſiam Comes Arenbergius, æquo
Iure regens, Actis fidei ſolennibus, ipſe
Præfuit, & Domini ſignauit nomine Regis:
Libera ſexdenos ſub quo gens floruit annos.
Sed poſt diſſidijs turbantibus omnia ſacris,
Conſcripto ad Bergum numeroſo milite, primum
Attonitos iuſſit Friſia decedere Geuſas:
Per quos ipſe tamen, ſuperatus ad Heiligeleam,
Naſſouij occubuit Ludouici poſtea ductu:
Fratre Stygi pariter miſſo victoris Adolpho.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1548.
Friſij Philippo Regi iuramentum præſtarunt Anno 1550.
Arenbergius Geuſas Friſia excedere compulit Anno 1567.
Cæſus eſt, cum Adolpho Naſſouio, Lodouici fratre, Anno 1568.

CAROL. BRIMEVS, COMES MEGANVS.

Albanus, cæſis hoſtibus, Comitē Meganū Geldriȩ Toparchā Friſiæ quoque præfecit Anno 1568.

CAſtra, Gubernator generalis, Geuſica, Belgij,
Circa Amaſum, Albanus fudit; Comitiq́; Megano,
Friſica commiſit, Geldrorum, fræna, Toparchæ:
Qui gentem, in multa pace, eſt moderatus vtramq́;.

Epiſcopatus hi à Paulo. PP. 4. erecti ſeu cōſtituti ſunt Anno 1559. Molan. in Chronicis.

Vrbs ornata, noui, ſacra, Leouardia, Sede
Præſulis; & ſacra Sede eſt ornata Gronenga,
Primus huic humili fratrum de gente Minorum

Cnyſius Gronengā venit Anno 1569. Cunerus Leouardiam, anno ſeq. Cuner. Colon. exul obiit

Præfuit Antyſtes Ioannes Knyſius, illi
Cunerus Petri, lauro præſignis vterq́;:
Exul Agrippinæ pius hic cubat, ille Gronengæ.

AEGIDIVS BARLEMONTIVS BARO DE HIRGES.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1571.

PRæfectus Regimen ſuſcepit vt Hirgius, ipſos
Sacra furens iterum commouit Factio Belgas.

Otto Schouuenburgius, Geuſarum in Friſia Præfectus Anno 1572.

Inuaſit Friſiæ tres Schouuenburgius vrbes,
Et Stauoram cinxit Præfectus Geuſicus Arcem.

Caſpar. de Robles, Baro Billæus Præfecti Hirgii Vicarius Anno 1572.

Sed Baro Billæus ſua Caſtra, Vicarius Hirgij:
Miſit, & obſeſſis ſuccurrit nomine Regis.
Quin hic Coldomÿ, veterano milite, Geuſas
Tirones valide cædens, Slotiſq́;, Ripæq́;,

Geuſę fuga ſibi conſuluerunt Anno 1572. Die 23. Nouembris.

Doccomÿq́; ſuis tandem diffidere rebus
Compulit, & media diſperſos cedere bruma.

CASPAR. DE ROBLES BARO BILLAEVS.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1573.

BIllæus, vigili, fultus Præfectus, Igramo
Præſide, inundatam Friſiæ iam ſæpius oram

Conſilio induſtriaque D. Præſidis Igrami ab Achelen aliorumque Magnatum Friſiæ An. 1574

Viſit, & inſigni communÿt aggere littus,
Quod, de Bilthiaco, Maccum protenditur, agro.
Sæpe rates ſuperans hoſtiles, ſæpe repellens;

Bartoldus Entens, erecto ad Oſmohornam Fortalitio, à Friſiis Billæo Duce, expulſus eſt, An. 1576.

Nauibus Enchuſam tectis tentauit; & Entens
Ceſſit ei pugnax, ad Dongrica littora victus.

Billeus Groningæ Captus 1576.

Sed mox Gandenſi confecta pace, Gronengam
Venit, & à proprio poſcenti milite numos
Dura tulit, grandi ſpoliatus, vincula, gaza.

GEOR-

GEORG. LALANVS COM. RENNENB.

Concilio, miſſus cum Rennenburgius heros
Appulit, à Statuum: friſio mox ære ſolutus
Belgicus exceſſit miles: ſed Teutonus Armis
Obrutus, & Campos, & te Dauentria liquit.
Inde premẽs Geuſas, cinctus Comes ipſe Gronẽgæ eſt,
Subſidiumq; eius clade [a] *Hardenbergia ſenſit.*
Omlandis domitis, per quod, Saliſq; vetuſtis,
Stenuica obſeſſa, littus Maccum vſq; ſubegit.
At Princeps, Equitem, mittens Auraicus, Euſum,
Cedere cum Caſtris trepidãtem, compulit, hoſtem.

Miſſus eſt in Friſiam à Concilio Statuum, Belgium gubernante An. 1577.
Germani excedere coacti Anno 78.
a Obſidio Gronengenſis, ob cladem hanc, à Geuſis ſoluta eſt, Anno 1580.
Rennenburgius Oldenſaliam, & loca quædam Friſiæ maritima occupauit Anno 1580.
Vigbold, ab Euſum miſſus à Principe Auraico, Ordinũ Friſiæ Præfecto, Stenuicæ ſuccurrit, an. 81

FRANCISCVS VERDVGIVS DOMINVS DE SCHENGE.

Northormi ipſe ingens fudit Verdugius agmen,
Sed Duce Cammẽga VVynſchoto depulit Euſum:
Et Taxi auſpicijs Stenuicam ſubdidit: aſtu
Qui quoq; Zutphaniam, qui te Dauentria cepit;
Triſteq; geuſiaco repleuit ſanguine Boxum:
Ruricolas abigens, ſed contra fœdera quoſdam,
Verdugi ſignata manu. Naſſouius autem
Oppida, Præfectus, tantum non iſta recepit,
At quoq; Delfſylam, Caſtrumq; Couardiæ, & ipſam,
Suppreſſit, veteri cum Religione, Gronẽngam.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1581.
Cecidit hoſtium 2000. & cæpit vexilla 36. Titus Cãmenga, fugauit Euſũ
Stenuica capta eſt Anno 1582 Sutphania 83. Dauẽtria 87.
Fœderati in Boxum cæſi Anno 86.
Guil. Naſ. Ord. Friſ. Præf. ſub Maur. Duce hæc rurſum occupauit.

FREDER. COM. DE BERG BARO BOXMERIVS.

De Berg prælustri, Fredericus, Stemmate natus
Felici, in Friſiam, Bruxella, Sydere, tendens,
Præualido cinctæ ſuccurrit milite Grollæ:
Aruaq; pacauit miſeris turbata Colonis.
Verum à Cognatis (amiſſo rure Tubantum)
Poſt Lingæ obſeſſus, Caſtro vi pulſus, & vrbe eſt.
Bruxellam Archiducis ſed iuſſu venit, & iſtic
Militiæ eſt ſummi decoratus honore Magiſtri:
Cingentemq; Ducis Syluam Dux reppulit, hoſtem;
Atq; vrbem, inſigni, ſeruauit, laude, Thenenſem.

Præfecturam adeptus eſt Anno 1595.
Grolla ab obſidione liberata anno 95.
A Mauritio & Guilhel. Naſſouiis, tota Tubãtia, & Linga vrbe eiectus eſt, Anno 1597.
Factus Marſchalc. (vt vocant) militiæ, Syluæducenſes obſeſſos liberauit, Anno 1601 & Thenenſes contra tumultuantes defendit anno 1694.

APO-

PHILIPPVS DE CROY

COMES SORANVS.

Ambr. Spinola Dux belli cum Sorano Comite, ac aliјs heroibus in Friſiam miſſus, Oldēſaliam, Lingamq; & loca quædam, alia occupauit, An 1605.

Soranus cũ milite præſidiario, cui in Friſia præerat, Duci Spinolæ Bucquoioque Vicario eius, Grollæ obſeſſæ ſuccurrentibus, auxilio venit Anno 1606.

Inducijs pactis, cæptũ eſt agi de Pace An. 1607 ſed Induciæ annorũ 12. concluſæ ſunt Anno 1609.

DVm Comes, Archiducum, Fredericus, nomine, Caſtra
Belgica apud Flandros regeret, Dux Spinola fultus
Sorano illuſtri Comite ac Heroe, vetuſtos
Subiecit Salios, & fortis mania Lingæ.
Sedemq́; hic belli figens, loca plurima cepit
Cis Rhenum ac vltra: Grollamq́; reprendere Genſas
Conantes repulit; Bucquoio adiutus, & ipſo
Sorano, friſicas, Linga educente, Cateruas.
Sed Pax Iuſtitiæ tribuens mox Oſcula, bellum
Suſtulit, & bis ſex ſunt pactæ Induciæ ad annos.

APO-

S. AEGISTVS.

OB vacuos agros, deſertaq́; rura Tubantum
Cum lis orta foret; rerum potiunte Nerone;
Forte duos miſit Legatos Friſia Romam.
Hi ſacra conuerſi ſunt per miracula Petri;
Atq; inde in patriam (ne gratia tanta veniret
Tardius) AEgiſtum reduces duxere ſodalem;
Vnum è Diſcipulis Domini: qui prima ſalutis
Per Friſiam, tenui, diſpergens ſemina, fructu,
Saxoniam petijt: Bardewicíq; peremptus,
Martyrio, Signis, & ſacra claruit Vrna.

Vide Tacitum Annal. lib.13.

Cappid. in Eccleſiaſtica Friſiæ hiſtoria.

Crantzius eius meminit lib.1. Metrop. ſed nomen non exprimit.

Verner. de laude Antiq Saxoniæ. Reliquias eius adhuc ſupereſſe ſcribit. Anno circiter 1500.

S. KONIOCHVS.

A Francis, Friſonum Beroaldo Rege necato;
Sanctus Agrippinæ Cunibertus Epiſcopus vrbis,
Traiectum obtinuit, Dagoberti munere Regis.
Cui tum Koniochus cum Suffraganeus eſſet,
Vir pius, ac ſapiens, ab eo tranſmittitur iſtuc:
Gentileſq; docens, Friſiæ fit Apoſtolus alter.
Hic primum inuertens Traiecti Phana Deorum;
Conſtituit Didimo ſacra Oratoria Thomæ;
Quæ tamen, inſtinctu Cacodæmonis, impius ille
Rex iterum, capta, Radbodus diruit, vrbe.

Suff. de Script. Friſ. Dec. 4. c. 1. Chron. Hollandiæ. Diuiſ. 2. cap. vlt.

Guilhel. Heda de Epiſc. Traiectenſ.

Cornel. Kemp li.3. hunc Martyrem facere videtur: Vt & Ioan. Becanus, ſed perperam.

S. ELIGIVS.

FAbrili Eligius Præſul celeberrimus arte,
Martini, Bricti, Dioniſi Martyris, atq;
Plura alia, auratis, Diuorum corpora, thecis,
Clauſit; & ingenti Quintinum luce refodit:
Magna pijs addens paſſim miracula factis.
Quin Flandros adiens, Andouarpoſq́; vetuſtos,
Ac Friſones; miro docuit conamine Chriſtum.
Vincla reis ſoluit; ſoluitq́; à morte, peremptos;
Spes inopum viguit; captiuorumq; redemtor:
Læta operans viuus Nouiomi, læta ſepultus.

Feſtum celebratur 1. Decembris.

Surius de Sanctis tom. 6.

Audoenus Epiſc. Rhotomagenſis coætaneus eius, lib.2. c.3. & 8. Pars reliquiarũ cõſeruatur Brugis, in AEde Saluatoris.

Digitized by Google

S. VVILFRIDVS.

Feſtum celebratur 12. Octobris.

Sciſmata Eboraco propter Paſchalia cedens,
Romanam petijt VVilfridus Epiſcopus vrbem:
Pontificum ſumma cauſam dicturus in Aula.
Sed Chriſto, in Friſiam, ductore, fauonius ipſum
Detulit, ad veteri cognatam ſanguine gentem.
Cui ſacra diuinæ promens oracula legis,
Ardua Catholicæ Fidei myſteria pandit;
Non ſine multorum, Brumali tempore fructu.
Porro abiens Romam, ſurgenti vere receſſit,
Obtentaq́; ſuos, cauſa, remeauit ad Anglos.

Beda hiſtor. Eccleſiaſt. lib. 5. cap. 20.

Corpus ex Ripo Monaſterio VVigorniam tranſlatum eſt.

S. VVIGBERTVS.

Feſtum celebratur 13. Auguſti.

VVilfrido in patriam, deciſa lite, reuerſo,
Quū magna audiret, friſico, VVigbertus, in agro,
Quod Fidei meſſis, nulluſq́; operarius eſſet:
Pergere eo Statuit. ſed tum regnante Tyranno,
Pene duas inibi fruſtra ſudauit ariſtas.
Vnde accerſitum Socios ijt: atq́; recurrens;
Medeæ euerſis, Foſtæq́; immitibus Aris,
Ipſum adijt rurſus, conſtanti pectore, Regem:
Sed Friſiis aliquot conuerſis, ſuſtulit atra,
Regis, eum, iuſſu, trux Foſtælandia, morte.

Radbodus Tyrannus ſucceſſerat Adgillo patri ſuo viro bono. Beda Eccleſ. hiſtoriæ lib. 5. c. 10.

Kemp. ex Vorp. lib 3. c. 8.

S. VVILLEBRORDVS.

Feſtum celebratur 7. Nouembris.
Beda Eccleſ. hiſtor. lib. 5. cap. 11. & 12.

Traiecto, Britonum, cum VVillebrordus, ab oris,
Appulit, vndeno ſtipatus milite Chriſti:
Bella ſtatim mouit vitijs; Idola fugauit;
Duraq́;, mirandis, Friſiorum pectora, Signis
Lenijt: oppreſſos à peſte, aut Dæmone, ſola,
Cum precibus, ſanans benedicta ſæpius vnda.
Quin potum Socijs ſicca produxit arena;
Inflictumq́; ſibi nuda cute reppulit enſem.
Romæ eſt ſacratus; Traiecti ſedit, & AEdem
Struxit: opemq́; ferunt Epternacenſibus oſſa.

Conſecrata ab eo hoſtia, adhuc Embricæ conſeruatur.
Sur. de Sanctis Tom. 6.

A Sergio Papa An. 696.
In Ducatu Luxenburgēſi.

S. SVID-

S. SVIDBERTVS.

STirpe Ducum Friſiæ, VVilbrordo ſanguine iunctus:
Prima VVaterlandis, Suidbertus, ſemina vitæ,
Duerſtedijs iecit, Teiſterbantiſq́; vetuſtis:
Phana Deûm Præſul mutans in Ouilia Chriſti.
Nec non Bructericis, & Brunſuicenſibus aruis,
Mira, amplam Domino meſſem, virtute, parauit.
Carcere eum eduxit bonus Angelus. ipſeq́; claudos,
Contractoſq́; aliquot, preſſoſq́; à Dæmone ſanans,
Reſtituit vitam ternis, & lumina multis:
Anginamq́;, cubans VVerdæ compluribus aufert.

> Feſtum celebratur 1. Martij.
> S. Marcell. in Vita ipſius.
> S. Ludgerus de Canonizatione ipſius.
> VVerdæ Cæſ. ad Rhenū.

S. ACCA.

INter Apoſtolicos, Paſtor venerabilis, Anglos,
Acca gregem Domini per ſacra noualia ducens,
Cum vigil in Friſia pauiſſet quatuor annis,
Gentileſq́; Lupos fidei virtute fugaſſet:
Suidberto in patriam ſancto Comes iuit; & iſtic
(Ad Friſios illo redeunte Antiſtite) magni,
Ob ſacra, Pontificis VVilfridi, iuſſa remanſit.
Per quem ſe digno mox condecoratus honore,
Auguſtaldenſi eſt præfectus Præſul Ouili:
Fataq́; poſt multos ſubijt laudanda labores.

> Feſtum celebratur 30. Nouemb. Iuxta Martyrol. Antonij Geni.
> S. Marcell. in vita S Suidberti.
> Beda Eccl. hiſt. lib. 5. c. 21.

SS. VVILIBALDVS ET VNIBOLDVS.

HI, Diuo Anglorum, prognati, Rege Richardo,
Cum modico Friſios docuiſſent tempore, fratres;
Ad Miſnos properant, ad Saxones, atq; Thuringos,
Teutona Apoſtolico recreantes pectora verbo.
Primoq́; Eichſtadij VVilibaldo Præſule facto,
Mox Heidensheimi fratrum fit Iunior Abbas.
At ſoror illorum ſacras VValburga puellas
Rexit, & Eichſtadij recubans ſtillauit Oliuum.
Quin ipſa, & fratres, poſt vecta Cadauera Furnas,
Crebra precum meritis pepererunt gaudia Flādris.

> Feſtum S. Richardi, Lucę in Italia mortui colitur 7. Febr. Baron. tom. 9.
> S. Marcell. in vita S. Suidberti.
> Feſt. S. VVilibal. 7. Iulij Fratris 18. Decemb. Sororis vero 4. Auguſti.
> Molanus de Natalibus SS. Belgij.
> Reliquiæ Furnas tranſlatæ ſunt à Balduino ferreo Flandriæ Comite A. 870

SS. EVVALDI, ALBVS ET NIGER.

Feſtum celebratur 3. Octobris.

CAeleſti virtute pares Evvaldus vterq́;,
Veſte, ac Altari (quod erat portatile) ſacro;

Beda Eccleſ. hiſtor. lib. 11.

Tenctericos ſaltus, & ſepta paludibus arua

Suff de Script. Friſ. Dec. 5. cap. 1.

Lata peragrarunt, Vrbi vicina Gronenga.
Cumq́; hic exili fructu, pia dogmata, duro
Suaſiſſent populo; ſeſe ad Benthemica iunctim

Varnerus in Faſciculo temporum.

Prædia verterunt; fontemq́; è rupe, ſacratis,
Traxerunt, precibus; dumq́; ipſum vincere Lare

Vſuardus in Martyrolog.

Forte ſtudent Satrapam, clam ſunt à plebe necati:

Capita fuerunt Monaſt. Veſtphaliæ ſed ab Anabab. abiecta.

Corpora Agrippinam ſed (prodita lumine) vecta.

S. LEBVINVS.

Feſtum celebratur 12. Nouemb. Translatio vero 25. Iunij.

PErpetua Anglorum Lebuinus gloria Patrum,
Circa Iſalam, Friſiæ priſcis ſub Regibus, amnem.
Sacra ſalutiferæ pandit myſteria legis.

Hucbaldus in Epiſt. ad S. Albricum Epiſcopum.

Intrepidus Statuum, portans librumq́;, Crucemq́;,
Conuentus adijt; multos conuertit, & AEdem
Erexit geminam: quarum fuit altera VVilpæ,

Vitæ Patrum Coloniæ excuſæ Anno 1483.

Altera Dauonis cuiuſdam in nobilis agro;
Vnde vrbs, vt referunt, traxit Dauentria nomen.

Adr. Barlandus.
Ioannes Molanus.

Diuo vbi monſtratus Ludgero Cælitus, ipſe
Poſt quoque, multijuga, recubans, virtute, refulſit.

S. VVERENFRIDVS.

Feſtum celebratur 14. Auguſti.

GEnte VVerenfridus veteri prognatus eadem,
Cognatos, parili, Friſios inuiſit, amore:

Habitabat in pago VVarvarshoff. Id eſt VVerenfridi Aula: prope Medenblicum. Chron. Holl.

Deſtructiſq́; Deûm fædis Altaribus, vni,
Pura, ſecus Fleuum, docuit libare Tonanti,
Sacra: ſed & Batauos huc VVeſterfordiæ, & Elſtæ,
Flexit; vbique potens verbo, ſigniſq́;, vel ipſum

S. Marcell. in vita S. Suidberti.

Vſque etiam ad feretrum: nam cum lis eſſet, in vtro
Deberet recubare loco; fuit vrna, gemellis,

Vitæ Patrum Colon. excuſæ, Anno 1483.

Ipſius (Arcæ inſtar Domini) commiſſa iuuencis;
Vectaq́; in Elſtenſem, Paſtor quam rexerat, AEdem.

S. ADEL-

Digitized by Google

S. ADELBERTVS.

R*Egio Adelbertus Deirorum ſanguine cretus,*
Commiſſum Fidei nolens abſcondere pondo,
Fidus, ad Occiduos, Traiecto, Friſones, iſtud
Detulit, & magno diſperſit fœnore Chriſti;
Præſertim Egmondæ. Conuerſo, nempe, ſupremo
Rege ibi Friſiadum, multiſq; è plebe; Sacellum
Condidit, ac ſacræ Domui primordia iecit:
In qua tot ſancti Proceres; dia oſſa Ieronis,
A trucibus cæſi Danis; hicq; ipſe Leuita,
Mirandis viguit, viuuſq;, & mortuus actis.

Feſtum celebratur 25. Iunij. Deiri, populi in Anglia, teſte Beda.
Primus Archidiac. Traiectenſis, & Oſualdi Regis ac Martyris ex Edilbaldo filio Nepos.
Egmondani Cænobij initia.
Feſtum S. Ieronis 17. Auguſti, cæſus Nordouici Annno circiter 900. Molanus.
Medelocenſes in vita ipſius.

S. MARCELLINVS.

V*Ltimus Aſtra adijt ſacra Marcellinus, eorum*
Militũ, in has duxit quos VVillebrordus arenas.
Hic Friſones, Marſos iuxta, Salioſq; vetuſtos,
Ad Vidri erudiens bis ſeptem brachia luſtris,
Roris Apoſtolici ſacrato fonte rigauit.
Leproſos querulo poſcentes aſſere numum,
Donato Cyati, mundauit, nectare, binos:
Somniaq; exponens prædixit plurima vates
Mira: ſed & ſcriptis etiamnum viuit, & eius,
Vrbs gauiſa, ſacro, ſæpe eſt Dauentria, buſto.

Feſtũ celebratur 14. Iulij.
S. Ludgerus, de Canonizatione S. Suidberti.
VVerdenenſes in Vita S. Ludgeri.

S. VVLFRANNVS.

V*Vlfrannus Friſiam Senonẽſis Epiſcopus intrans,*
Radbodum humano placantem ſanguine Regem
Vt reperit Diuos; Ingemarum, atq; Turinum,
Oblatos pueros medijs ſeruauit in vndis:
Petri inſtar gradiens ſiccis ſuper æquore plantis.
Onnonemq; ſuæ ſuſpenſum in flore iuuentæ,
Poſt geminam, fuſa, viuum, prece, reddidit horam.
Atq; ita conuertens tinxit babtiſmate multos;
Immiſſumq; pedem fonti Rex ipſe retraxit:
Sed Fontanellæ eſt, & Præſul, & Onno ſepultus.

Feſtum celebratur 20. Martij.
Ionas Fontanellenſis, in Vita ipſius quæ extat apud Surium Tomo 2.
Hunc Exteri vocant Ouonem ſed perperam vt liquet ex Suff. Kemp & alijs.
Corpus Epiſ. Gãdauum poſtea translatum eſt. Molanus.

S. GANGVLPHVS.

Feſtum celebratur 11. Maij.

BVrgundo heroum Gangulphus Stemmate natus
In Friſiam ſocio Vulfranno, venit, & iſtic

Chron. Holland. Diuiſ. 3 cap. 27.

Chriſtiadum fundans Oſtvvoudæ primitus Aedem,
Fauſta ſalutaris diſperſit ſemina meſſis.
Cumq́; Medenblici tota ſudaſſet ariſta,

Sur. de Sanctis. Tom. 3.

In patriam redijt: ſed mæcha vxore remota,
Vulnus atrox ipſi lethale inflixit adulter:
Qui dedit horribilem, diffundens viſcera, pœnam.

Apud Florinenſes quoq; miraculis claruit. Teſte Gonſone Abbate.

Martyr at hic adijt, ſumpto pia Regna, Sinaxi:
Fama *operum paſſim, Varennæ funere clarus.*

S. ENGELMONDVS.

Feſtũ celebratur 21. Iunij

FRiſigena genitus patre Engelmondus ab Anglo,
Sacratos habitus Benedicti ſumpſit, & Abbas

Chron. Holl. Diuiſ. 3.

Effectus, valido flagrans pietatis amore,
Cunctorum exarſit miro feruore ſalutem.

Friſiabones hodie VVaterlandi.

Fauſta *igitur, priſcos, adiens Rate,* Friſiabones,

Molanus de natalibus SS Belgij.

Alma pio docuit Fidei *myſteria zelo:*
Nec ſignis ea caſſa ſacris: è colle præalto,

Caninefates hodie Kennemarij Populi circa Harlemiam.

Elicuit ſiccis nam Caninefatibus vndam.
Curauit precibus morbos, dentiſq́; dolores

Reliquiæ Harlemiam tranſlatæ ſunt.

Suſtulit; & Velſæ miranda ſplenduit vrna.

SS. VVIRO, PLECHELMVS ET OTGERVS.

Feſt. S. VVironis celebratur 8. Maij. S. Plech. 15. Iul. S. Otgeri 10. Septemb

Sur. de Sanctis. Tom. 3.

VViro pius Schotico, Schotico Plechelmus ab orbe
Præſul ad Otgerus Britonum de gente Leuita;
Roma cum reduces ad Rura littora, Matris,
Monte ſuper Petri, Statuiſſent Virginis AEdem:
Traiectum properant. ſed per Synodalia iuſſa,

Vitas SS. Plech. & Otgeri conſcripſit. Cappidus Staurienſis, teſte Suffrido

Sunt miſſi ad varias, ſocijs comitantibus, oras.
Geldrica VViro adijt, Plechelmus rura Tubantum,
Et verbi Otgerus diuini Preco Gronengam.

Salij veteres. Vulgo Oldenſalienſes. Molanus de Natal. SS. Belgii.

Nunc Salij veteres Plechelmi corpore gaudent,
Traiectum reliquis, Ruræmonda, atq; Gronenga.

S. BO-

S. BONIFACIVS CVM SOCIIS.

VRbis cum Mogoni Praſul Bonifacius eſſet;
Traiecti Cathedram conſcendere maluit; vt tam
Friſones æthereæ, quam Teutones, inderet Arci.
Sed paſsim multis ſacro iam fonte renatis,
Doccomij dum forte manus imponere vellet;
Cum quinquaginta, Martyr præſignis, & vno,
Concidit: ac magno Fuldam tranſuectus honore eſt.
Aſt Euangelicus codex, [a] *Stola ſacra, Calixq́;*
Paneſq́; in lapides verſi, fons dulcis, & ipſum,
Hic, Cranium, Fidei teſtes manſere, Neciſq́;.

Feſt. celebratur 5. Iun. Tranſlatio vero 5. Iul.

S. VVilibald. in vita ipſius quæ extat apud Caniſium tom. 6.

Othlonus in vita ipſius, quæ extat apud Nic. Ser. li. 3. mart. paſſus eſt A. 755 a Vorp. li. 2. Kemp. li. 20. oculatus teſtis. Sed hæc omnia, cum Reliquiis 40. ſocior. diſtracta & diruta ſunt, Anno 1580.

S. VITO SEV VIHO.

VIthо Dei genitus (paſsim Viho dictus) in Aula
Traiecti didicit phraſis ornamenta latinæ,
Græcæq́; & Fidei iuxta primordia iecit
Catholicæ; teneros ſuperans virtutibus annos.
Quæ ſimul ac patriæ pius impartire ſategit,
Cæſaris eſt iuſſu cæpto reuocatus ab ipſo;
Atq́; Oſnabruggæ præfectus Epiſcopus vrbi.
Quam primā, inſigni Doctrinæ laude, Cathedram
Saxoniæ, decorans, ſic eſt moderatus, vt eius
Oſnabruggā Rogum iactet, Leouardia Cunas.

Aula Dei hodie Leouar.
Suff. de Script. Friſ. Dec. 2. ca 6.
Suff. de Script. Friſ. Dec. 6. cap. 4.

Alb. Crantz. Metr. lib. 1.

Cappid. in Eccleſiaſtica Friſiæ hiſtoria.

S. LVDGERVS.

LVdgerus Friſonum claris natalibus ortus,
Doccomio Paſtor ſeptenis præfuit annis:
Ad ripamq́; Amaſi Chriſto ſudauit vtramq́;.
Dæmonia exegit Cruce Foſtælandia; ademptam
Reſtituit vitam binis, & lumina binis:
Weſtphalaq́; Anſeribus (fama eſt) ſylueſtribus [a] *arua,*
Reddidit æternum lætis purgata Colonis.
Sacra Monaſterij quin munia primus obiuit
Præſul, & expirans miro cum lumine, gratum
Mortuus è loculo diffudit VVarthinæ odorem.

Feſtum celebratur 26. Martii.

Dæmones fugauit, Crucē manu erigens, & dicens: Exurgat Deus & diſſipētur inimici eius, Pſal. 76
VVardenēſ. in vita ipſius
Surius de Sanctis tom. 2.
a Hinc eſt, quod cum anſere pingitur.

Molan. de natal. SS. Belg.

S. HIL-

S. HILDEGRINVS.

Feſtũ celebratur 19 Iunij
Vorperus Thaborita lib 2. cap 23.
Molanus de Natal. SS. Belgij.
Selengſtadij An. 40. Halberſtadij vero 7. ſedit
Crantz Metro. lib. 1. c. 3.
Caſpar Bruſchius. In Catalogo Epiſ. Halberſtad.

LVdgero in Latium fratri, Hildegrinus, eunti,
Fit Comes; & Diui venerato Corpore Petri,
Cognatum acceſſit, Caſſino in monte ſacrato,
Ditmarum Abbatem: biniſq; ibi degit ariſtis.
Hincq; redux patriam cum fratre reuiſit, & almo,
Tum Friſios Chriſtum docuit, tum Saxones, ore.
Vnde Selengſtadio donatus Epiſcopus vrbi
Primus, inaudito populi ſuſceptus amore eſt.
Quin Halberſtadium (tranſlata Sede) parentem
Hunc viuum coluit; ſenſit poſt fata patronum.

S. VVILLEHADVS.

Feſtum celebratur 8. Nouembris.
Cornel. Kemp li. 3. c. 24.
Crantz. Metrop. lib 1. cap. 6. 7. & 8.
Brema clauẽ pro Inſigni habet.

SAnguine VVillehadus friſio prognatus ab Anglis,
Doccomij primo Templumq; Scholamq; gubernãs,
Commiſſo ingenuam docuit cum Ciue Iuuentam.
Inde Amaſum tranans, ipſumq; Viſurgin, vbiq;
Docta ſalutiferi profudit flumina Verbi:
Totaq; ei ſacro tincta eſt Vimodia rore.
Quare etiam primi Diademate Præſulis auctus,
Bremenſem Friſiæ Cathedram conſcendit eoæ.
Cæli vbi Clauigero conſtructa primitus Æde.
Vrbem Armis viuus decorauit, mortuus vrna.

S. ANSCHARIVS.

Feſtum celebratur 3. Februarij.
A Drogone Metenſi Epiſ. Auctoritate Gregorij PP. 4. Molanus.
Friſij Minores: Hodie Strantfriſii & Eidorenſes
Saxo Grammaticus lib. 9
Crantzius Metr. li. 1 c. 23
Cathedræ vnitæ ſunt à Nicol. primo Pont. Max.

ANſcharius Lauicã VVardenæ natus ad Amnem,
Hamburgo haud primus tantũ Archiepiſc. vrbi,
Sed quoque pagano eſt ſacratus Apoſtolus, omni
Trans Albim populo, borealia Regna colenti.
Dum vero ablueret (Friſiæ cum gente minoris,
Mundato Erico Danorum Rege) Succos;
Trux ſubit Hamburgum miles Normannicus: vnde
Bremam abit, ac iſtic, à ſummo Præſule, binis
Vnitis Cathedris, mitra decoratur vtraque:
Primitijs felix Hamburgum, funere Brema.

S. REM-

Digitized by Google

S. REMBERTVS.

VNitum Anſcharij Bremæ Cognatus Ouile
Rembertus moderans; Friſios ad ſacra relapſos
Ethnica, Sclauorum, Normannorumq́ furore:
Fauſto, reſtituit Fidei, conamine, rectæ.
Nec ſine prodigijs: nam caſſum lumine quendam
Sacro confirmans ſanauit Chriſmate Præſul.
Expulit è gnato Francorum Dæmona Regis:
Et dubie ad Nordam Friſiis pugnantibus, vltra
Dena, ſuis precibus, Danorum millia, fudit:
Chriſto animam reddens gratam; Bremenſibus oſſa.

Feſtū celebratur 11. Iunij In quibuſdam locis 4. Februarij.
Suff. de Script. Friſ. Dec. 7. ca. 1.
Surius de Sanctis tom. 1. Crantz. Metrop. li. 2. c. 10
Bauo Corbeienſis. Vbbo Emmens.

S. FREDERICVS.

REgali Friſonum Fredericus ſanguine natus,
A Fide vt accepit patriam deciſcere vera,
Peneq́ ad antiquum gentileq́ dogma reuerti:
Fuit eo, ſectas Arri eruit, atq́ Sabelli;
Catholicamq́ Fidem ſcripto reparauit, & ore.
Sed quoq́ Mattiacis in finibus extitit alter
Babtiſta, illiciti tollens Connubia Lecti:
Vnde incæſta fremens Lodouici Cæſaris vxor,
Confodi hunc, ipſa, Traiecti fecit, in AEde:
Fulſit vbi Signis, & Tumba Martyre digna.

Feſtum celebratur 18. Iulii.
Vide Tractatum eius de SS Trinitate apud Vorp. lib. 2. c. 32.
Becan. Heda, & multi alii.
Molanus de natalibus SS. Belgij.

S. ODVLPHVS.

TRaiecto in Friſiam Præſul Fredericus Odulphum
Miſit, vt infectos, ſicut iam fecerat ipſe,
Sacra peſtiferi lepra purgaret ab Arrj:
Gentileſq́ Fidem praua ſine labe doceret.
Ille opus aggrediens ſolers expleuit vtrumq́;
Stauriæ Oues Chriſti ſeptena pauit ariſta;
Cænobiumq́ iſtic prænobile condidit; in quo
Conſcripta Synodo, ſecla hæc prædixit iniqua
Præsbyteris; Fidei dans ipſis vſq́ tenendum
Symbolon: ac abiens, Traiecti conditus vrna eſt.

Feſtum celebratur 12. Iunij.
Sur. de Sanctis. Tom. 3.
Vorper. lib. 2. c. 32. & 33.
Conſcriptum à S. Frederico: non ab ipſo vt quidam putant.

Digitized by Google

S. RADBODVS.

Feſtū celebratur 29. Nouembris.
Trāslatio vero 26. Iunij.

Sur. de Sanctis. Tom. 6.

Vitæ Patrum Coloniæ excuſæ Anno 1483.

Maiſi Veteres, vulgo Oetmarſum.

REge atauo Friſio, magnis genitoribus, ortus,
Cum regeret ſacrum Præſul Radbodus Ouile:
Traiectum tenuit prædo Normannicus; Aras
Diruit, & Clerum, ſpoliato Ciue, fugauit.
Vnde nouam, pulſus, ſibi, te Dauentria, Sedem
Legit; & à Danis ſacra ad gentilia verſos
Retraxit Friſones, Vidrumq́, Iſalamq́ bibentes:
Tam ſcripto quam voce potens mutauit Iacho
Tethin ei Deus; &, prædicto funere, Marſos
Ad veteres obijt: ſed habet Dauentria buſtum.

PRAECIPVI, PRAETER HOS APOST. FRISIORVM PATRONI.

S. MARIA MATER DEI.

Feſto peculiari à Friſiis coli, ex voto ſolet 26. Septembris.

Semel Nauali prælio: ſemel pedeſtri, vt liquet ex Cātilena veteri: & And. Corn. lib. 3.

Ex Relatione D. Scipionis Crommengæ.

Louanij in AEde S. Ant.

Trentia olim pars Friſiæ, Kemp. lib 2. Imaginem D. Virg. ꝓ Inſigni habet.

VIrgo Dei genitrix, magni ſpes altera mundi;
Crebram mitis opem Friſiæ Patrona gementi,
Dante tulit Nato: magna bis Strage fugaſſe
Hollandas acies, voto exorata, refertur.
Vnde Metra, & Cantus veteres, ſpecialeq́ feſtum,
Huic rite aptatis celebrari vidimus hymnis.
Quin & Aquiſgrani ſacras huic Friſones Aras
Struxerunt peregre: Struxit Studioſa Iuuentus
Louanij; patrijs ornans Inſignibus Aras:
Ipſaq́ Trentinis Friſiæ Stans fulget in Armis.

S. MICHAEL ARCHANGELVS.

Septem Syluani. S Michaelē in Vexillis olim ſuis depictum gerebant Ex Relatione Senum.

Friſij multi cū Duce ſuo S. Magno in Italia cōtra Saracenos occubuerunt. Vide Inſcript. Marmoris Romæ in Templo S. Michaelis erecti, ad Calcem libri 2.

Vulgo Magnus fane, de quo lib 2. aliquanto fuſius.

SEptem Syluarum, Michael Archangelus olim,
Bellica ſubſtrato, decorans Vexilla, Dracone,
Militiæ columen, ſacro, reſplenduit, enſe.
Contra hoſtes Fidei, perq́ Itala littora, bello,
Gens Friſica occumbens, Romæ olim, cū Duce Magno
Fortema, in illius, voluit requieſcere, Templo;
Hoſpitiumq́ ipſis prædiues iungere buſtis.
Quin ſacrum, Angelica, Dux hic deuotus, in AEde,
Condidit Almeni (quæ nunc Harlengia) Signum;
Signum, Friſiacæ, quondam venerabile, genti.

S. IOAN.

S. IOANNES BAPTISTA.

INclytus, ætherei, Præcurſor Nuncius, Agni,
Mire eſt in Friſia cultus Baptiſta paluſtri.
Traiectenſi eius VVeſtergoa ſubfuit omnis
Præpoſito; Friſiæ gens ſubfuit omnis aquoſæ.
Atq; eius celebres quidam ſunt nomine pagi;
Sunt Aræ, ac AEdes, & tecta Monaſtica multa:
Quorum, præ reliquis huic deuotiſsima Diuo,
Pars Friſiæ extruxit, vel ſola Emſgonia, ſeptem.
Sneca eius coluit, coluit Bolſuardia alumnum
Paſtorem; coluit ſacra ipſius Oſſa a Gronenga.

Veſtergoa, & VVaterlandia Præpoſito S. Ioannis ſubeſſe ſolent.

In Schoterlandia & Vtengeradela.

In Comitatu Friſiæ Orientalis.

Sneca & Bolſuardia, Paſtores ſuos ex Cænobio Montis S. Ioannis eligere tenentur.

a Cæſ. lib. 8.

SS. TRES REGES.

CVm Mediolanum, Frædérico à Cæſare, captum
Cura Equitum Martnæ Præfecti Friſonis, atq;
Vrbis Agrippinæ præſertim Antiſtitis eſſet:
Corpora ſacra trium, donata à Cæſare, Regum,
Hic ſecum Friſiæ tulit Archiepiſcopus: vnde
Multa quidem, ſed non, ea, gens deuotior vlla,
Vel prece, vel donis viſit quam Friſica, reddens
Nomen in vrbe Viæ. quin Regum ſæpe figuras
Nominaq; alma ſolet patrijs hæc indere poclis,
Quæ terno aurato fulgebant cornea circlo.

Heſſelus Martena, Magiſter Equitum Barbaroſſæ Cæſaris. And. Cornel. ex Vlieterpio, lib. 2.

Ex Archiuis Colonienſ.

Archiepiſ. Colonienſis, præerat Traiectenſi, Friſiorum Epiſcopo.

Vulgo, die Frieſen Straß

Vulgo, de Frieſche Hoorn

S. PETRVS APOSTOLVS.

PEtrus Apoſtolici Princeps, & gloria, Cætus,
Præcipuo Friſijs ſemper veneratus honore eſt:
Quippe duos, ſacro, primus, baptiſmate, tingens,
Legatos Friſonum, Romæ conuertit; & illis
AEgiſtum comitem, patrias, adiunxit, in Oras,
Doctorem Fidei primum: Chriſtiq; deinde,
Eius [a] ab hac, miſsi plures ſunt, ſede, Miniſtri.
Friſica [b] Patronum quin hunc Eccleſia Bremæ
Sacra colit: colit [c] hunc Feſto, noua Nupta, Cathedræ;
Atq; pilas, vagulo, mittens, valedicit Amori.

Cappidus in Eccleſiaſt. Friſiæ Hiſtoria.

a SS. VVilleb. & Bonif. ac plures alij à Papa miſſi ſunt. b Crantz. Metr li. 1. c Hoc Feſto noua nupta pilas palmarias domo excutit, innuptis valedicit, & in maritali Cathedra ſedem figit.

Vul. Sint Pieters Ball

S. PAVLVS APOSTOLVS.

VAs Chriſti electum, vitæ pia ſemita Paulus,
Martyrij Romæ cum par certamine Petro
Eſſet, & hic, parili, Friſijs eſt cultus, honore,
Enſe Monaſterj Paulus nam præſidet AEdi;
Claue Petrus Bremæ; Friſia Cathedralibus ambo.
Priſca Monaſterj perſtant hinc Carmina; perſtant
Munera, cum Friſijs, muris appicta vetuſtis:
Ille bouem ducit, fert hic in vimine dona,
Et Paulo varias præſentat Friſia gazas:
Multa ſuo tribuens, multum deuota, Patrono.

Monaſterienſi & Bremenſi Eccleſiis, tres Friſiæ Partes; Omlādia, Emſgonia & Vimodia ſubeſſe ſolēt

Carmen Tetraſtichon. Orbita Iuſtitiæ, pietatis regula vitæ Semita, Paule vide quid det tibi Friſia, ride, Arrideque datis, teſtādo quod tibi gratis, Fit teſtudo duplex, per eam, ſtudio pietatis.

S. IACOBVS APOSTOLVS.

MAgna Petri, Paulíq; fuit, veneratio Romæ;
Matris Aquiſgrani Mariæ veneratio magna:
Sed Friſonum maior nuſquam deuotio, Diui
Quam Compoſtellæ venerantum buſta Iacobi.
Huius Euermarus ſacram Friſo nobilis vrnam
Viſens, ante octo eſt iugulatus ſæcula Ruthis.
Huic pagi, & portæ, ſunt huic Inſignia quædam
Friſiadum; ſunt huic compluria templa dicata.
Huius ope, & precibus, Saracenos Friſica pubes,
In Syriam tendens, vrbem prope fudit Vlyſsis.

Peregrinationes Friſiorū præcipuæ.
Vbbo Emmens, ex Oliuerio, lib 8.
Feſtū eius celebr. 1. Maij. Molanus de Natalibus SS. Belgij.
In Bildthia: & Leouardię Inſignia Iuuēgana, Heermana, & Hottengana.
Cæſarius lib. 8. cap. 66.

S. IOANNES EVANGELISTA.

CAeli Aquila, & Diûum Reginæ Virginis vmbra,
Virgo ſalutiferi Ioannes buccina Verbi,
Virginibus, Monachiſq; ſacris, Cleroq; pudico,
Ac caſtas, Aquilas Armis geſtantibus, olim
Scribitur à Friſijs mirando cultus amore.
Virgine, huic paſsim, cum Præcurſore, dicati
Sunt pagi, ac AEdes. Martyr Fredericus honorans
Traiecti ipſa iniÿt Sacraria Virginis huius;
Et proprÿ modulans, Cygnus quaſi, funeris hymnos;
Virgo ſuo iunxit moriens ſe Friſo Patrono.

Sibr Leo. In vitis Abbatum Horti. B. Mariæ.
Aquilæ aues caſtæ; Friſiorum plærumque adduntur Inſignibus.
In Schoterlandia, & alibi
Sur. de Sanctis Tom. 4. Vorperus lib. 2. c. 33.

S.THO-

S. THOMAS APOSTOLVS.

PRæ multis Fidei ſanctæ Preconibus, atq;
Legatis Domini, gemino, ſolennius ipſum,
Arbitror à Friſijs venerari, nomine, Thomam.
Tum quod ab ipſius Germania creditur ore,
Prima ſalutaris ſumpſiſſe oracula verbi:
Tum quod ei poſita Traiecti primitus AEde,
Iacta velut friſicæ ſint fundamenta ſaluti.
Pacis ab ipſius quin ſurgunt tempora Feſto,
Otia agunt Friſij, ceſſat lis tota forenſis,
Feſtiuiſq;, dies, xenijs falluntur, & hymnis.

Guilhelmus Lindanus & nonnulli alij.

Ioannes Becanus. Guilh. Heda. In vitis Epiſc. Traiectenſium.

S. STEPHANVS PROTOMARTYR.

CVm Stephani precibus ſancti Protomartyris, illo
Flore ſit illuſtri, decorata Eccleſia, Paulo:
Friſica gens almum comprimis quæſijt eius
Priſca patrocinium: non tantum debita Feſto
Sacra canens, verum patrio quoq; Rythmica metro
Carmina, præclarum Diui memorantia fatum.
Quin hæc pocla, bono, ſpumantia [a] *cornea, Cytho,*
Martyris in primi Feſto libare ſolebat
Lætius, & ſacro quaſi congaudere triumpho:
Sed pio huic mori, teter, heu, ſucceſſit abuſus.

Si Stephanus non oraſſet Eccleſia Paulum non habuiſſet, inquit S August.

Cantilena Friſica de S Stephano.
Dy hollige ſinte Steffen
Dy mylde Godes Druyt/
Jeruſalem to de Porte/
So geengmen ſtieten vuyt.
Men worp hẽ moy en ſtẽtſteen
Het flacſct al van de been:
Dir om cõpt S. Steffens dey/
Chriſtmoorn nu al ſo ney.
Kirioleis.

a vulgo, S. Steffens Hoorn.

S. MARTINVS EPISCOPVS.

PRima, trium Friſiæ, Traiecti fixa Cathedra,
Cum Patrocinio Martini læta vigeret:
Plurimæ ei paſſim ſacræ ſunt protinus AEdes
Per Friſiam ſtructæ; paſſimq; à plebe Patronus
Agnitus; & magno paſſim veneratus honore eſt.
VVillebrordus eum, Martyr Bonifacius, atq;
Sancti alij Patres multum coluêre; piuſq;
Præſul Adelboldus, Friſo præclariſſimus ille,
Qui contra Hollandos patriam defendit, & ipſi
Patrono inſignem Traiecti condidit AEdem.

Traiectenſis, Bremenſis, & Monaſterienſis 3. Friſiæ Epiſcopatus.

Gronengæ, ſcilic. Snecæ, Doccomij, Franekeræ, Bolſuardiæ, & Ruri paſſim.

Anno Dom. 1015. Adr. Barlandus.

Digitized by Google

S. NICOLAVS EPISCOPVS.

Suff. de Script. Friſ. Dec. 7. ca 3.

STauria Metropolis,Friſia lætante,beato
Niclao,immitis,ſacrauit,Stauonis AEdem:
Præſide tum quod eo puerorum cæde vacaret;
Tum quod eo,placida,frueretur,Præſide,Tethi:

Stauria, Campi, & Amſteledamum Friſiorum ſucceſſiue Emporia. S. Nicolaum Patronum habent.

Cum foret Emporium totius nobile Regni.
Sed Campi huic,atq; his ſuccedens Amſteledamum,
Emporia,hoc ſancto,quoq; ſunt gauiſa,Patrono:
Et Cunera,& friſico plures in littore Vici.

vulgo, S Lycliſga:id eſt, Pagus S. Nicolai.

Quin Donievvarſtal pagum Prætura dicauit
Diuo huic;& paſſim ieiunauere puelli.

S. ANTONIVS ABBAS.

TOlleret vt veterum cultus omnino Deorum
Friſica gens,ſyluis paſſim,deuota,vijſq;,

Vulgo S. Tonis Huyſkens.

Crebras impoſuit,ſacra,Cultoris,eremi,
Antonij AEdiculas:ipſum veneranſq;,fouenſq;,
Tam precibus de luce pijs,quam lumine nocte.

Leouardiæ, Doccomij, & alibi forte.

Quin crebra inſtituit plebis Conſortia,crebra
Hoſpitia erexit;non tantum nomine Diuo

B. M. Virg. cū SS. Bonifacio & VVillebrordo Altare Louanij à Iuuentute friſica erectum eſt.

Sacra;ſed & populi,Chriſtiq; algentis Aſyla.
Louanijq; eius,pubes pia friſica,in AEde,
Nobile conſtituit patrijs Altare Patronis.

S. ANNA MARIAE MATER.

Eccleſia in hymno de S. Anna.

EDita Ieſſæo,Ioachimi,germine,Coniunx,
Chriſti Auia,et Matris,Mater pia,Virginis,Anna
Catholico Friſiæ populo venerabilis vſq;
Extitit;& Superum vix vlli è gente ſecunda.
Iuncta ſuæ Natæ,priſcis Altaribus,omni

Cænobia Leouardiæ, & in Omlandia.

Pene fuit Templo,fuit omni pene Sacello:
Præcipue Ruri.ſunt eius nomine clara

In Bildthia. Vulgo S. Annekerck.

Cænobia,ac eius clari ſunt nomine pagi;

Authore Rodolpho Agricola Friſio. Extat typis excuſum.

Multaq; friſiaci perſtant monumenta fauoris:
Inq; ſacras Diuæ Carmen memorabile laudes.

S. CA-

S. CATHARINA VIRGO MARTYR.

FRiſia quo doctas animis puerilibus Artes
Inderet, & ſacrum iuxta pietatis amorem;

Friſia pietati olim, & ſtudijs admodum fuit dedita.

Docta, pia, ac ſapiens foret vt Virguncula Martyr,
Exemplum teneræ voluit Catharina iuuentæ.
Nec ſolum hæc pueris Studij pia culta Magiſtra;
Sed quoq; puberibus paſſim venerata Patrona eſt.
Æſtrachia huic Syluas, huic Stellĕckvvaruia vicos,
Nomina ni fallunt, conſecrauere vetuſtos:

Trynvvolde, Oldetryne, Nyetryne, puto tamen horum locorũ Etymon aliunde deriuari.

Portam huic, & ſacrum certe Leouardia Templum
Olim id, quo fruitur fera nunc Bellona, dicauit.

Ædes S. Catharinæ. Hodie Ordinum Friſiæ Armamentarium.

S. BARBARA VIRGO MARTYR.

NE rabies Arrij, vel ſurgeret Ethnica rurſus
Falſa ſuperſtitio; conſtans Virgo, atque fidelis,
Barbara, friſiacis, fidei ceu norma, puellis,
Sedulo propoſita eſt, & commendata Patrona:

Hæreſin Arrij in Friſia pullulantem SS. Fredericus & Odulphus, extirparunt. Vorp. lib. 2. c. 32.

Sanctam quæ triadem, ternis venerata feneſtris,
Ad mortem, irato, confeſſa eſt vſque, parente.

Surius de Sanctis tom. 6.

Vnde etiam ludos, quo mente tenacius ima
Hærerent, friſico celebrarunt more quotannis:
Sacraq; vicatim pueris modulantibus acta
Martyris, inſignem læti duxere triumphum.

Ludos hos celebrari, ipſi vidimus.

COLONIAE FRISIORVM.

VITHAE SEV IVTHAE.

FIlius Ethnarchæ Friſiorum Vitho ſecundus,
Quinto poſteaquam pater huc aduenerat anno;

Anno ante Chriſtum natum 308:

Duxit in vxorem forma præſtante Cumeram,
Filiolam Bochi Cimbrorum Regis, auitæ
Dotatam patriæ boreali Littoris ora.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. c. 5. & 10.

Quam Dux, & Nati, nec non coluere Nepotes,
A Beda Vithæ vocitati, à Saxone Iuthæ:
Namque erat externis hic ipſe binomius heros.

Suff. de Script. Friſ. Dec. 1. cap. 3.

Aſpera cum Danis geſſit terraq;, mariq;,
Bella, nouis primum, non æqua gente, Colonis.

Ioan. Magnus, de Rebus Gothicis lib. 2.

HESSI.

Digitized by Google

HESSI.

> Ante Chriſtum natum Anno 250.
> Saxo & Bruno patrui Hettonis, Saxonum & Brunſuicenſium Conditores.

FRiſonis illuſtri de ſemine tertia proles.
Hetto, nouas quando patruorum viſeret Arces,
Notitiam fecit cum nobilitate Thuringa,
Genteq; Cattorum: de qua ſibi Coniuge lecta,

> Suff. in libello de Coloniis Friſiorum nondum edito. Et in Præfatione de Scriptoribus Friſiæ.

Clarum connubio populum produxit; ab eius
Nomine, quos Heſſos, dialectus Teutona dixit.
Quin humana Dijs, Friſonum, libamina, ritu,
Prima feris iſtic Altaribus obtulit, vnde

> Teutates, horrenſque feris Altaribus Hæſus. Lucanus.

Poſt ipſe & Deus eſt Heſi ſub nomine cultus,
Cumq; truci, diros, Teutate, accepit honores.

SCHOTI.

> Ante Chriſtum natum Anno 220.

SChottus in exilium, ſocijs cum pluribus, atra
Sorte, Nepos Friſonis, Scholtonis filius actus;
Primo adijt Danos; ducta Regiſq; ſorore,

> Duxit Vluildam, Frothonis Regis ſororem. Saxo Grammat. lib 8.

Mox hinc Armoricas, Danis comitantibus, oras.
Ductorem Albanis vbi ſe Prædonibus addens,
Septem annis Belgas miſere vexauit; & inde
Cantabriam binis: tandemq; fauentibus auſtris,

> Suff. in Præfat. de Script. Friſ.

Britones inuadens, Albanica ſubdidit arua;
Et Schotiam proprio dixit de nomine; vel de
Sede ſua veteri; quæ Schoterlandia noſtra eſt.

VBII SEV COLONIENSES.

> Ante Chriſtum natum Anno 200.

VBbo nepos Friſonis, materno ſanguine Sueuus,
A patre Adele eſt, Comitatu Principe digno,
Miſſus auo Regi: Suobbinæ matris vt arua
Viſeret, ac primis ſeſe exerceret in Armis.

> Ipſe Vbbo de hac ſua Colonia ſcripſit: teſte Capp Staurienſi. Suff. de Script. Friſ. Dec. 1. cap. 9.

Quo cum veniſſet, maternæ nomine dotis,
Tradita ſunt illi prope Rhenum prædia, & Arces.
In quibus ornandis, dilatandiſq;, iuuenta
Friſiaca, gentem præclaram condidit illam,

> Hodie Colonia Agrippina.

Quam gener Auguſti trans flumen poſtea ductam
Mœnibus, & foſſis, Vbiam, muniuit Agrippa.

Digitized by Google

FRISII NOVI SEV FRISIABONES.

FRiſo minor, Gruno, maioris Friſonis, acri
De pronepote ſatus, Frouua cum Coniuge, Nata
Principis Vbbonis: gemina inter cornua Rheni,
Frongæſtam ſtatuit, quam poſt dixere Veronam.
Sumptiſq; à Socero, ſumptiſq; à Patre Colonis,
Deduxit veteres per rura ea Friſiabones.
Ipſe quibus Princeps; Dinaſtæq; ordine lecti,
Cum quadringintis, viginti circiter annis,
Præfuerant, rexere Duces, Regeſq; viciſſim
Quinq; Medenblici figentes poſtea Sedem.

Ante Chriſtum natum Anno 120.

Suff de Orig. Friſ. lib. 1. cap. 9.

Friſiabones, id eſt, Friſiorum Coloni. bona enim, ſeu buna, veterib. Friſijs, ruſticum ſonabat, in Dania vero adhuc Patrem-familias.

Chro. Holl. Diuiſ. 2. c. 31.

HELVETII ET GRISONES.

MArtia cũ, trepidã, peteret gens Cimbrica, Romã,
Se Iuthæ, & Friſones, ſe iunxit Teutona pubes:
Feſſaq; montanis pariter ſua Caſtra ſub vmbris
At mediam poſuere viam: primum, vnde videtur,
Helueticum friſio manaſſe idiomate nomen.
Quippe ex Italia, perpeſſa clade, reuerſi,
Iſtic præcipue Friſones manſere Coloni:
In magnam Friſones qui creti poſtea gentem,
Hinc ad rura ſuos duxere Alpina nepotes:
Litera, adhuc Griſones, verſa, quos dicimus, vna.

Ante Chriſtum natum Anno 111.

Ad mediã viam, friſice, to Hælewey/hinc forte Heluetia: quaſi medio ſpatio, inter Friſiam, & Romam.

Suff. in libello de Colonijs Friſiorum nondum excuſo.

HOLLANDI.

HOllo potens Friſius, latio qui Olennius ore
Dicitur à Tacito, quum nomine Cæſaris, æquo
Durius, exigeret propria de gente tributum;
Proq; boum corijs, vrorum tergora vellet:
Suſpenſis famulis, Fleui eſt compulſus ad Arcem
Confugere, & Batauos, vicinaq; Caſtra Quiritum.
Vnde, ope Romani, vexauit, militis, hoſtes
Sic Friſios, ab ijs, contemptim, tractus vt ille,
Cæperit Hollonis terra, aut Hollandia dici,
Quem coluit Batauus, cum Caninefate, vetuſtus.

An. Chriſti circiter 30.

Tacitus lib. 4. Annal.

Heda. In vitis Epiſc. Traiectenſium.

Suff. de Orig. Friſ. l. 1. c. 9

Digitized by Google

VILTI SEV VLTRAIECTINI.

Indomita, Friſonis, de poſteritate, minoris,
Progeniti, mixto Sclauorum ſemine, Vilti;
Linquentes Helĳ, cur neſcio, rura, Moſæq́;
Altius ad Rhenum paulo aſcendere bicornem.
Atq; ibi, Romanos Autonĳ ex Arce fugantes,
Struxere ipſorum proprio de nomine Caſtrum:
Vicinumq́; nouis, rus impleuere, Colonis.
Vltraiectini modo qui dicuntur, ab Vrbe,
Quam Franci euerſa Statuerunt Arce: ſacramq́;
Præſulis effecit, Friſiorum, Papa, Cathedram.

Vilti id eſt Indomiti.

Chron. Holl. Diuiſ. 2.

Dagobertus 2. ex Arce, Vrbem fecit: quam Friſiæ aſcribunt. Molanus de Natal. SS. Belgii. Hermannus Contract. lib. 3. & plures alij.

TECOBVRGENSES.

Fortis Adelboldi, cum, tempore, Vandalus atrox,
Vaſtatis, Amaſum, Chaucis, ſæuiret ad amnem:
Nocte Titus frater vigili clam milite flumen
Traĳciens, hoſtem penitus deleuit acerbum:
Vaſtaq; diuiſit Friſĳs victoribus arua.
Inq; Coloniolæ Patrui ductoris honorem,
Dux Vbbo erexit Titoburgum poſtea Caſtrum.
Nunc Tecoburgenſis, mutato nomine paulum,
Dicta quidem gens eſt; ſed adhuc Inſignia ſeruat
Integra, Nympheas, friſicis vmbonibus, herbas.

An. Chriſti 138. Chauci, hodie Friſĳ Orientales.

And. Cornel. ex Scharenſe, lib. 1.

Titoburgum conditum Anno 242.

Tria rubra Nympheæ folia.

FRISII OCCIDVI.

E Ducis Aſconĳ, Didericus, prole, ſuprema
Radbodo, genitus; Cognatis quatuor, amnem,
De Stauora, vacuos, Fleuum, traiecit in agros.
Gerardo Opdycum ceſſit, VVideneſſa Rolando;
VVinckeliæ expolĳt rus Adelboldus; & arua,
Bennenbroccanæ, ſua, iunxit Keno, paludi:
Ipſe Medenblicum ſed Dux extruxit; & omni
Conatu, friſicis aptauit rura Colonis;
Aggere confecto, ductis per paſcua foſſis:
Parua, ſed, Occidui, laudanda exordia, Regni.

Anno Chriſti 300.

Chro. Holl. Diuiſ. 2 c. 31. And. Cornel. ex Scharlenſe, lib. 1.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 1. cap. 9.

Digitized by Google

ANGLI CIMBRICI.

BElliger Hengiſtus Friſio Duce natus Vdolpho,
Et, genita, è Satrapa Vergiſto Saxone, Suana:
Sorte Oſtraciſmi patrijs eiectus ab oris,
Cum fratre, & ſocijs, ad Balthica tranſijt arua.
Lætus auus Saxo claſſem ſuſcepit; adoptans
Mox in filiolos, magna pietate, Nepotes:
Aſſignando ſolum, Gothus cui fecerat Angul
Nomen, eis Socia ſemper cum pube colendum.
Qui tractum hunc, Friſiam, dicẽtes inde, minorem,
Terra ibi ſunt facti, facti ſunt æquore, clari.

Anno Chriſti 385.

And. Corn. ex Scharlenſe, lib. 1.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 15. Item de Script. Dec. 3. c. 2. 3. & 4.

Angul. Gothiæ Regis filius Ioan. Magnus de rebus Gothicis.

Friſia minor, Regio hæc appellatur à Crantzio, & Sax. Grammatico.

ANGLI BRITANNICI.

REx Britonũ preſſus, truce, Vortigernus, ab hoſte,
Anglica, adoptatos exciuit Saxones, ora,
Hengiſtum ac Horſum. primaq; hi claſſe tulerunt
Auxilium vigilanter ei: ſed poſtea, cæſo
Fratre per inuidiam; vario ſe milite rurſum,
Friſia in Occidua (dans vrbi exordia Leidæ)
Munijt Hengiſtus; redijtq; ferocior, ipſos,
Sedibus expellens, illuſo Rege, Britannos.
Cantiæ vbi, friſico, fundauit, nomine, Regnum:
Totaq; mox, eius, noua paruit Anglia, proli.

Anno Chriſti 446. Vel iuxta Bedam 449.

Vorper. ex Chron. Leidenſibus, lib. 1.

Chron Holland. Diuiſ. 2. c. 24. & 25.

Cantij primũ, id eſt, Littorales, friſicę dicti ſunt: poſtea Angli, ab Anglia tã hac, quã priushabitata

FRISII INSVLANI.

CVm genus à friſio ducens prænobile Manno,
Taco, Manarmani portu priuatus, & ipſis
Rodmanni, Hopperi, ſocijſq; Hermana Carinis,
A morte Hengiſti vaſtis erraret in vndis.
Forte Caledonio diſiectus ab æquore, venit
Inſulã ad arctoam: cui mox Douuo Hiddema prõptus
Inſilijt, Socios iuſsitq; exſcendere Taco:
Atq; indurato veſcens ibi frigore priſcæ,
Paulatim excoluit, ſed raro ſemine, terram;
Quæ modo vulgari Frieſlandia dicitur Oræ.

An. Chriſti circiter 500.

Herco Rodmannus & Siuardus Hopperus Claſſis Hengiſt. Præfecti.

Suff de Script. Dec. 3. c. 9. & 10.

Douuo Hiddema, ſocius Hermanæ.

Suff. in Præfat. de Script. Friſiæ.

ABISSINI SEV PRAETOIOANNICI.

Anno Chriſti 790.

Præſter. Friſijs Sacerdotem ſonat.

Bapt. Mantuanus Augerum vocat.

Libertus Epiſ Berythenſis, Cappidus Stauríenſis, Ioan. Nauclerus, Faſcic. Temporum, & complures alij.

Sebaſt. Munſterus in Coſmographia.

IOannes Friſonum ſoboles clariſsima Regum,
Dictus, ab inſonti, Præſter cognomine, vita:
Cognato Otgero Stipatus Principe Dano,
Caſtra propaganda Fidei contraxit, & Auſtrum
Verſus, in Æthiopes; per flammas mouit, & enſes.
Signaq́, Abiſsinis figens, victricia, campis,
Condidit ad Nili Regnum prænobile fontes.
In quo poſteritas, octo nunc ſecula vincens,
Nomen adhuc eius ſeruat, Sceptrumq́, Fidemq́;
Prandentemq́ Crucẽ, tunc partum Inſigne, Leonem.

HELVETII SEV SVVICERI.

Anno Chriſti 802.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 1. cap 16.

Vide Diploma ad calcem lib. 2.

Friſice, Su Ryck, id eſt, Auſtrale Regnum.

Seb. Munſt. in Coſmog.

MAgnus friſiacæ legionis Fortema Ductor
Cum Caſtris, domita, Magno ſub Cæſare, Roma.
Forte domum repetens; inuiſit in Alpibus, atq;
Heluetia, veteres patria de gente Colonos.
Queis impertierat, cum parta Diplomata Romæ,
Nonnullos alios Tigurino iunxit in agro
Vicinisq́ locis; Regnumq́ auſtrale vocauit,
Reſpectu friſicæ, boreo ſub climate, terræ.
Hos vero, auxiſſent communibus, ante, Colonis,
Cum Sueci, & Friſij; Suiceros Francia dixit.

STRANTFRISII ET EIDORENSES.

Circa annum Dom. 400 vt quidam ſcribunt.

Saxo Gramma. lib. 14.

Anno Chriſti 1152.

Ab Eidora fluuio, Eiders ſteders. A maris Litore Strantfrieſen. vulgo nuncupantur.

Vbbo Emmens, ex Alb. Crantz. & Mart. Polon.

QVamuis ipſa prius ſit ducta Colonia multo,
Quam Ducis Henrici, fortiſsima Caſtra, Leonis,
Cimbrica gentiles premerent, ad Littora, Sclauos.
Tunc tamen, ex omni Friſia remeantibus iſtuc;
Hoſte magis pulſo; multis eſt aucta Colonis.
Qui vel adhuc fluuio, vel nacti à littore nomen,
Sub Ducis Holſati degentes Iure, patrizant:
Tam linguæ veteris, quam libertatis amantes.
Gerlacho hic Friſoni, repetens trux Sclauus adẽpta,
Ceſsit; & hic victus periit Rex Daniæ Abelus.

LIBER

LIBER SECVN-DVS.

ALtius, externis, hic, forte videbitur, æquo,
Friſica gens, priſci repetita ab origine, Iani;
Nec deducta, Patris, recte de Stemmate, Semi,
Cum ſit progenies Germanica tota, Iapheti
Gomero à Nato, aut Thogorma dicta Nepote:
Qui, ſacra in Armenicis reſidenti montibus Arca,
Primas ad boream Sedes fixiſſe leguntur.
Aut, certe, à Manno, Manniq; Tuiſcone patre,
Iani prole; metris, vt cantat Teuto, vetuſtis.
Nos vero ex Rythmis, Strenui, Annalibus, atq;
Hiſtorijs veterum, Polibothra diſcimus vrbe
Natum, Gangicolis Phreſiorum Regibus Indis,
Semigenæ, Friſonem, de Poſteritate Ragaui:
Fæcundo varias condentis ſemine gentes.

Friſij ex Semo ſũt oriũdi. Aluinus Sneecanus in Rythmis.
Suff. de Orig. Friſ lib. 3.
Gomer Cimbris nomen dedit.
Euſ. Pãph. Ioan. Carion Thogorma Germanis.
R. Reneccius, Adr. Iun.
Tuiſco Teutonibus.
Tacitus de Moribus Germanor. Is fuit Iani ſeu Noachi fili', teſte Beroſ
Vide Suffrid. de Script. Friſiæ Dec 8. c. 3.
Moyſes ex Ragauo Abrahæ ſolũmodo genealogiam deducit Gen. ca 11. ſed plures eũ genuiſſe teſtatur filios q; & ſuos, ſine dubio, poſteros habuere.

Digitized by Google

Plinius lib.6.cap.19.
Q. Curtius lib.9.
Paulus Oroſius lib.3.

Is nempe hanc terrã, benedicto in littore Gangis,
Praſia quæ Plinij dicta eſt, Pharraſia Curtij,
Præſia in Oroſij, noſtrorum Phreſia ſcriptis;
A tritauo accipiens Regnum prænobile Semo;
Mille, & ſexcentis inibi labentibus annis,
Continua, ad ſeros tranſmiſit, Prole, Nepotes:

Aluinus in Rythmis.
Q. Curtius lib.9.

Donec ſublato Friſonis (prô fata) Parente
Rege, per inſidias mœchi tonſoris, Adele;
Filius infidi, Sceptrum Regale, tyranni,
Prænderet, auxilio Reginæ, iniuſtus Agrammes;
Atq́; Oſtriaciſmo tres ablegaret Athenas,
Hæredes Regni generoſos indole fratres,
Cecropia dignos hedera, lauroq́; Mineruæ.

Occo Scharlenſis.
Vorperus Thaborita li.1.
Suff. de Orig. Friſ. l. 3. c. 9.

Bruno trium minimus, medius fuit Ordine Saxo,
Friſoq́; bellipotens primæuo maximus ortu;
Triſtia qui Regis Macêdum poſt fata Philippi,
Deſertis ſtudijs, cum fratribus induit Arma,
Pelleiq́; ſequens, clariſſima Signa, Monarchæ,

Suffrid. in Strena (quem hic ſequimur) Hyllam Agathoclis Thracum Regis filiam facit, ſed tempora vix admittunt Videtur autem ſoror eius fuiſſe, & Liſimachi filia.

Cum multum ingenio, multum mucrone valeret,
Conſilio Thraces, gladio compeſcuit Indos.
Præſidioq́; datus, Sadrocottum, fortiter ipſum
Reppulit Emodijs, infeſtum, montibus, hoſtem:
Tam Ducis officio fungens, quam militis: Hylla,
Agathoclis, ducta, Regis, ſibi Coniuge, Nata,
Thracum, Liſimachi domitoris, Nepte, Leonum:
Quæ peperit noſtros genitrix Regina Parentes.

Aluinus in Rythmis.
Suff. in Strena, & de Orig. Friſ. lib.3. c.8.

Attamen extincto bellorum fulmine Magno,
Ne pia ciuili Stillaret ſanguine dextra,
Militiam liquit; veniaq́; Agrammis adepta,
Regna ſemel Phreſiæ, veteresq́; reuiſit amicos.
Et licet in Patria licuiſſet viuere, Sceptri
Noluit hæredem ſpurio ſe ſubdere Regi:
Sed re cum Socero, cum fratribus, atq́; propinquis,
Vxore, & Socijs, diſcuſſa gnauiter omni,

Vndi-

Vndiq; collectis, per littora vaſta, carinis,
Impoſuit teneros, dulci cum Coniuge, Natos,
Vexillum Semi, vel (quo iam nomine vulgo
Notius eſt) Magni, conſecratamq; Coronam,
Et quodcunq; viæ viſum fuit eſſe neceſſe.
Placatiſq; Deis, Patriæ fumantibus Aris,
Indiacis, Cronium, conſcendit nauibus, æquor;
Regna arctoa petens recto Germanica curſu,
Cognita tam fama, quam per commercia Thracum.
Emenſuſq; fretum, magnis, glaciale, periclis,
Militibus, Socijs, & multum Claſſe minuta,
Octauo demum, cornu prænobile Rheni,
Autumno ſubijt, felici ſydere, Fleuum.
Ante puerperium benedictæ Virginis, annos
Ter cētum, & tredecem: veteriſq; ad littora Creilæ,
Nauibus excedens, primum ſua Caſtra locauit,
(Nunc abſorpta mari) dixitq; ea nomine Staden;
Quod tandem hic, terris iactatus, & æquore, Staret.
Hoc, Indi plures, ad Teutona littora, Nautæ,
Per mare diſiecti caſu veniſſe leguntur:
Sed quidam è fluuio ſoluentes inde Viſurgi,
Caſſa iſtuc regredi tentarunt Friſones arte.
Hi freta, cum nantes, Iſlandica, nempe, ſecaſſent,
Prædenſa aſperſi caligine, montis ad inſtar
Surgere, & horrendo, ſe condere rurſus Abyſſo,
Retrofluum, ſpatijs, ſenſerunt Nerea, certis:
Abſorptiſq; aliquot; reliqui ſunt diuitus, alto,
Inſulæ in ignotum proiecti littus, ab æſtu.
Fulua vbi præ clauſis mirantes vaſa iacere,
Spreta velut, foribus, gaudenti condere paſſim
Cæperunt meliora ſinu: ſed protinus Antris,
Effera prorumpens Cyclopum turba, fugarunt
Friſones, ac magnis vnum plexere moloſſis:
Terribili reſonum complentes guttere littus.

Atq;

Vexillum Semi, vulgo, Magnus fane. Vide Suff. de Script Friſorum Decad. 8. cap 3.

Albertus Stadenſis Abbas.

Suff. de Orig. Friſ. lib. 3.

Plin. Nat. hiſt. li. 2. c. 67. Pompon. Mela lib. 3. c. 5. Otho Friſeng. in hiſtor. Gothorum. Dominicus Niger ſub Fred. Barbaroſſa.

Alb. Crantz in Prologo Noruagiæ hiſtoriā hanc ad longum refert; accidítq; paulo poſt Annum Chriſti milleſimum.

Plinius lib.6.cap.19.
Q. Curtius lib.9.
Paulus Oroſius lib.3.

Is nempe hanc terrā, benedicto in littore Gangis,
Praſia quæ Plinij dicta eſt, Pharraſia Curtij,
Præſia in Oroſij, noſtrorum Phreſia ſcriptis;
A tritauo accipiens Regnum prænobile Semo;
Mille, & ſexcentis inibi labentibus annis,
Continua, ad ſeros tranſmiſit, Prole, Nepotes:

Aluinus in Rythmis.
Q. Curtius lib.9.

Donec ſublato Friſonis (prô fata) Parente
Rege, per inſidias mœchi tonſoris, Adele;
Filius infidi, Sceptrum Regale, tyranni,
Prænderet, auxilio Reginæ, iniuſtus Agrammes;
Atq; Oſtriaciſmo tres ablegaret Athenas,
Hæredes Regni generoſos indole fratres,
Cecropia dignos hedera, lauroq; Mineruæ.

Occo Scharlenſis.
Vorperus Thaborita li.1.
Suff. de Orig. Friſ. l.3.c.9.

Bruno trium minimus, medius fuit Ordine Saxo,
Friſoq; bellipotens primæuo maximus ortu;
Triſtia qui Regis Macēdum poſt fata Philippi,
Deſertis ſtudijs, cum fratribus induit Arma,
Pelleiq; ſequens, clariſſima Signa, Monarchæ,

Suffrid. in Strena (quem hic ſequimur) Hyllam Agathoclis Thracum Regis filiam facit, ſed tempora vix admittunt Videtur autem ſoror eius fuiſſe, & Liſimachi filia.

Cum multum ingenio, multum mucrone valeret,
Conſilio Thraces, gladio compeſcuit Indos.
Præſidioq; datus, Sadrocottum, fortiter ipſum
Reppulit Emodijs, infeſtum, montibus, hoſtem:
Tam Ducis officio fungens, quam militis: Hylla,
Agathoclis, ducta Regis, ſibi Coniuge, Nata,
Thracum, Liſimachi domitoris, Nepte, Leonum:

Aluinus in Rythmis.
Suff. in Strena, & de Orig. Friſ. lib.3.c.8.

Quæ peperit noſtros genitrix Regina Parentes.
Attamen extincto bellorum fulmine Magno,
Ne pia ciuili Stillaret ſanguine dextra,
Militiam liquit; veniaq; Agrammis adepta,
Regna ſemel Phreſiæ, veteresq; reuiſit amicos.
Et licet in Patria licuiſſet viuere, Sceptri
Noluit hæredem ſpurio ſe ſubdere Regi:
Sed re cum Socero, cum fratribus, atq; propinquis,
Vxore, & Socijs, diſcuſſa gnauiter omni,

Vndi-

Digitized by Google

Vndiq; collectis,per littora vaſta,carinis,
Impoſuit teneros,dulci cum Coniuge,Natos,
Vexillum Semi,vel(quo iam nomine vulgo
Notius eſt) Magni,conſecratamq́; Coronam,
Et quodcunq; viæ viſum fuit eſſe neceſſe.

Vexillum Semi,vulgo, Magnus fane. Vide Suff.de Script Friſorum Decad.8.cap 3.

Placatiſq; Deis,Patriæ fumantibus Aris,
Indiacis,Cronium,conſcendit nauibus,æquor;

Albertus Stadenſis Abbas.

Regna arctoa petens recto Germanica curſu,
Cognita tam fama,quam per commercia Thracum.
Emenſuſq; fretum,magnis,glaciale,periclis,
Militibus,Socijs,& multum Claſſe minuta,
Octauo demum,cornu prænobile Rheni,
Autumno ſubijt,felici ſydere,Fleuum.
Ante puerperium benedictæ Virginis,annos

Suff.de Orig. Friſ. lib.3.

Ter cētum,& tredecem:veteriſq; ad littora Creilæ,
Nauibus excedens,primum ſua Caſtra locauit,
(Nunc abſorpta mari)dixitq́; ea nomine Staden;
Quod tandem hic,terris iactatus,& æquore,Staret.
Hoc,Indi plures,ad Teutona littora,Nautæ,
Per mare disiecti caſu veniſſe leguntur:
Sed quidam è fluuio ſoluentes inde Viſurgi,
Caſſa iſtuc regredi tentarunt Friſones arte.

Plin.Nat.hiſt.li.2.c.67. Pompon.Mela lib.3.c.5. Otho Friſeng. in hiſtor. Gothorum. Dominicus Niger ſub Fred.Barbaroſſa.

Hi freta,cum nantes,Iſlandica,nempe,ſecaſſent,
Prædenſa aſperſi caligine,montis ad inſtar
Surgere,& horrendo,ſe condere rurſus Abyſſo,
Retrofluum,ſpatijs,ſenſerunt Nerea,certis:
Abſorptiſq; aliquot;reliqui ſunt diuitis,alto,
Inſulæ in ignotum proiecti littus,ab æſtu.
Fulua vbi præ clauſis mirantes vaſa iacere,

Alb. Crantz. in Prologo Noruagiæ hiſtoriā hanc ad longum refert; accidítq; paulo poſt Annum Chriſti milleſimum.

Spreta velut,foribus,gaudenti condere paſſim
Cœperunt meliora ſinu:ſed protinus Antris,
Effera prorumpens Cyclopum turba,fugarunt
Friſones,ac magnis vnum plexere moloſsis:
Terribili reſonum complentes guttere littus.

Atq;

Digitized by Google

Crux ꝓpe Chilen nupe inuēta miraculis fulget: & Chriſtianos ibi antea fuiſſe certo declarat. Diego Torres de reb. Americæ. Patres Collegij Pacis ad Prouincialem, Anno 1589.

Atq; ita Mexiaco rediens locupletior auro;
Ditibus Americæ primum gens Friſica gazis,
Europæ cumulauit opes ſed & ipſa videtur
In vacuam primos, Chilen, vexiſſe Colonos,
Et plantaſſe Crucem; quæ nunc inuenta, refulgens,
Confirmat, varijs, Fidei Myſteria, Signis.
Namq; ibi, captiua de Virgine, nuper Ibero

Alphonſ. de Ercilla, Eques Ordinis S. Iacobi, & Carolo Cæſari à Cubiculis, de rebus Americę.

Percontate genus patrium; ſe Regibus eſſe
Friſonis è veteri reſpondit ſanguine natam.
Quin Aquilæ in multis ſunt hic, Inſignia tanquam,
Inuentæ domibus, Friſiorum more repoſtæ,

Chile, ibi frigere, ſonat, vt Cile ſeu Kile in Friſia.

Vt nihil hoc ipſo dicam de nomine Chile,
Quod ſonat in Friſia prædurum frigus, & iſtic.
Mox vero, è portu Stadenſi Friſo *recedens,*
Interiora petit, fatis vrgentibus, arua,
Apta magis Caſtris, & commodiora Carinis.

Suff de Orig. Friſ. lib. 3. cap. 8.

Quæ vacua inueniens, Sueuis de more (colonis
Tum terræ) hyberno ſyluis degentibus æſtu;
Vrbis ibi Stauoræ (quæ nunc eſt Stauria) prima
Fundamenta iacit; *Friſiciq; exordia Regni,*

Stauo Friſiorum fuit Iupiter Occo Scharlenſis. Huic litatum fuit humanis Victimis, vt liquet ex diuerſis ſanctor. Vitis. a Ioa. Magnus de reb. Gothicis, hinc Germ. Thonderdach: & Friſij Thongeiſdey, Diem Iouis appellant.

Nominis in patrij Stauonis molitur honorem,
Conſecratq; Dei: cui Structo, Altaria, Phano,
Erigit, & ſupplex humano ſanguine libans,
More litat patrum funeſto thure ſuorum.
a *Thorum hunc gens olim dixit borealis; & omnis* a
Accola Balthiaci (ni fallor) Littoris; vnde
Sumpta Iouis manet hic nomenclatura diei.

Stauria olim Emporiū & Metropolis Friſiæ. And. Cornel. lib. 2.

Hac vero exuſta Stauonis poſt AEde, celebris
Emporij Friſiæ, *perijt quoq; Portus, ob auſum,*

Vidua hęc ſub finem adhuc vitæ mendicaſſe fertur. Ioach. Hopper. in Epitome.

Faſtoſæ, *infauſtum, viduæ, mandantis in eius*
Oſtia, triticeam nautis exponere mercem:
Quam Deus inuertens tumulum confecit arenæ,

Vulgo, het Frowen Sant

Fœmina adhuc, priſco ſub littore, nomen habentis.

Vtq;

Digitized by Google

Vtq́; Ioui Stauoni, Friſo deuotus in vrbe,
Sic quoq́; Mercurio ſacit Oratoria ruri,
Colle ſuper viridi, tenebroſæ in limine Syluæ,
VVarns vbi conſpicitur præſenti tempore pagus:
VVarns etenim Friſÿs dictus fuit ille vetuſtis,
Nomine vulgari vel adhuc teſtante Diei
Mercurio ſacræ. ſed VVoedam Teutonus ipſum
Dixit, & humana (furor ingens) cæde litauit.
Hunc Ducis Vdolphi proles, Hengiſtus & Horſus,
Olim Doccomÿ multum coluiſſe leguntur;
Atque àpud antiquos, deuicta gente, Britannos:
Multum hunc Orichius, cui Cantia paruit, Hoiſchus
Filius Hengiſti; multum Octa, & Ebiſſa, Nepotes;
Menricuſq́; Ducis pronepos, & tota propago,
Vſque ad Edelbertum, quo floruit Anglia, Regem:
Huic quippe excuſſa patrum caligine, lumen
Fulſit Apoſtolicum; qua VVillebrordus, & illi
Sancti alÿ friſicæ linguæq́;, & ſanguinis Angli,
Has etiam noſtras luſtrarunt lampade terras.
Nec procul à Stauora vetus èxtitit Hymeleferda,
Cæleſti Veneri, vel nomine teſte, dicata:
Fida Tori Cuſtos, ſancta vis mutua Pacis,
Credita quæ fuit, & Caſti Dea Præſes Amoris.
Frigga Venus Dano, Sueuoq́; idiomate Frida,
Meda ſed à Friſÿs vulgo eſt, & Freda vocata;
Freda toro iunctis, innuptis Meda puellis.
Sacra Dies ipſi, quod adhuc, verbumq́; procandi,
Præturæq́; duæ declarant; Ferda vetuſta
Scilicet, & priſcus Diuæ Frevvoldia lucus.
At quia, prô, diro puerorum culta cruore eſt,
Meda, Medenblici, Venus eſt Medea putata.
Ex re quin nomen ſortita Holuardia ſacrum,
Præbuit antiquas traiectum Martis ad Aras;

VVarnſdei, friſice Dies Mercurij. VVarnen intimandi ſeu nūciandi verbum ab eo deriuatum videtur, cum pro Nuncio Deorum haberi ſoleat. Paul. Diacon. in hiſtoria Longobardorum. Tacitus de Morib. Germanorum. Hinc VVoeden illis furere ſonat.

Hoiſch. Mitē interpretatur Cornel Kemp. Cantiæ autem Rex quaſi littoralis, friſice dictus fuit, vt & primi Succeſſores eius.

Hic primus ex Stirpe Hēgiſti Chriſtian. Rex Anglorum à D. Gregor. eſt vocatus. Beda lib. 2.

Vulgo. Hymmeler Ald Ferd.

Saxo Gramm. lib. 8. hinc fryen procandi verbum

Suff in Libello de Colonijs Friſiorum nondum excuſo.

Corn. Kemp. lib. 3. c. 28. Freda & Ferda promiſcue dicebant veteres.

And. Cornel. lib. 2.

I *Quem*

Digitized by Google

Ioan. Magnus de reb. Gothicis, hinc Germani Thinſdach: Friſij, Thyſdei, Diē Martis appellant

Quem coluit celebri fulgens Amlandia Phano.
Hunc vetus Othinum vocitauit Gothus, & inde,
Litterula abiecta, nomen fecere Diei
Teutones; aſt Frisij Foſtam dixere vetuſti,

Friſij olim pugnum, en Foſt: hodie en Feſt: Germani en Fuyſt, appellāt.

Deſumpto à duro (ni fallor) nomine pugno.
Inſula Radbodi vetus huic habitatio primi
Sacra fuit Templo, fuit olim nomine ſacra;

Haio Amlandiæ Dinaſta Delubrum Foſtæ in Cænobium conuertit Anno 866. And Corn. lib 2.

Vnde etiam vulgo eſt nunc Heiligelandia dicta.
Quæ tamen & multis Amlandia creditur eſſe,
De qua Cænobicæ Diuum pepulere cateruæ:
Iuſtaq; nonnullis; Buſæ, Bantæq; propinqua

Vulgo Coenenck Rabbers Wech: quę etiamnū teritur, in Friſia Oriētali.

Inſula; vel Foſtæ, forte, hæc quia nomen adumbrat,
Vel quia Radbodi vetus huc fert ſemita Regis,
Qua ſolet in Friſiam diſcurrere prōptus vtramque.

VValdach, à Syluarū cura, quaſi VValdacht friſice videtur dicta.

VValdacham à cura Syluarum, credo, Dianam
Dixere, & priſco Friſii cognomine Fannam:

Ger. Gannā vocarūt vt ex Dione, & Theod. apparet

Nam Septem in Syluis etiamnum virgo videtur
Fanna Deæ intactæ de nomine dicier huius,

Pont. Heuterus in Vet Belgio.

Et Batauа vrbs, in qua fuit olim culta, Viana.

Hopperus, in Epitome Rerum Friſicarum.

Diua hæc, vt referunt, in Traiectenſibus agris.
Nuper adhuc veteri viſa eſt depicta figura.

Monedei, friſice, Dies Lunæ.

Mona ſed à Frisijs Cæleſtis dicta Diana

Luna dominatur Mari.

Doccomica exornans, & Scuta Amlandica, littus.
Culta ſecus, Ponti tanquam Regina, putatur.

Pont. Heuterus in Veter Belgio. Ammia Marcellinus Caſtra Herculis appellat lib. 18.

At Deus Alcides, quondā Harco, vel Arco, vocatꝰ,
Arculæ apud, Batauos Chronicis ſi credimus, atque
Centum habuit ſacras, alijs in partibus, Aras:

Apud Tēcteros, ſeu Trētos, trib fere, à Gronenga miliarib. prope Roldam.

Præcipuam vero ſaxis immanibus olim
Tencteriсis Friſiæ priſcis in finibus vnam;

De Morib Germanorū.

Quam Tacitus Druſo meditatam narrat, & æque,

Ioach. Hopp. & Sib. Leo. Vide Theat. Abr. Ortelij

Ac noſtri in Tabula Friſiam referente vetuſtam,
Impropria, Herculeas, appellat voce, Columnas.

Vulgo Duvvelſcut.

Spurca huic obſcænum fecerunt poſtea nomen.

Spe-

Digitized by Google

Spectra: ſed & Friſios referunt hic eſſe ſepultos
Cum nondum, hyberno quo ſeruarentur ab æſtu,
Per ſua [a] Tarpeios cumulaſſent paſcua colles;
Ne vel præda lupis fierent, vel piſcibus eſca:
Vnde ſepultorum, Saxa hæc ingentia, lectos,
Nunc quoq; ſed paulum mutato idiomate, dicunt.
Quin & Sarcophagis, ob eandem poſtea cauſam,
Tegmine marmoreo clauſere Cadauera Stratis;
Qui nunc per Friſiam viſuntur vbiq; refoſſi.

a Friſij, Colles quos ex luto argilloſo cõtra æſtum Maris erexere, vulgo Tarpen vocant: Gaeſten, autem, qui ſunt ex arena.

Vulgo, Hunnebedde n: hunne mortuum ſonabat Friſijs: vnde Veſtes defunctorum Gronenge adhuc Hunnecleden appellantur.

Sol vero à Friſijs veteri Snein nomine dictus,
Numen in hebdomada primi gentile Diei,
Snitſæ olim, aut Snecæ cultus (ni fallor) in illo
Colle ſuburbano eſt, Rhodij quo Archontis Alumni,
Hoſpitia antiquo poſt æquauere Coloſſo;
Iuſtitiæ Solem, cum Præcurſore, colentes:
Solem, nocte locum quo demonſtrante, Renicus,
Culmina nõ procul hinc Statuit quoq; Bockema, ſacro
Nomine, dicta Thabor; laicos vbi ſeruijt inter
Ipſe ſuos humilis, qui ter decoratus Equeſtri
Ordine, Paganis & ſæuis antea Turcis
Maxima formido fuerat; ternaſq; Coronas
Bello promeritas, Aquila cum dimidiata,
Arma vrbi dederat (præclara Inſignia) Snecæ;
Quæ ſplendent varijs ibi nunc ornata parergis.

Snein, friſice, Dies Solis

Snecа vrbs, Friſijs Snits, quaſi Sneints, adhuc dicitur. Vulgo het Hoſpitael by Snecc.

Coloſſus Solis in Rhodo Inſula fuit, quam Ioannitæ olim tenuere.

Renicus Bockema vixit Laicus in Cænobio ſuo, Annis. 26 Thabor locus radiis de nocte lucidis ei demõſtratus fuit. Verp. lib. 4. And. Corn. lib. 4.

Pluto ſed & Friſijs cultus quandoq; videtur,
Atq; Holler dictus vulgari nomine, tanquam
Inferni Dominus, connexa voce gemella.
Tyucano lacui pagus conterminus extat,
Qui quondam (apparet) ſacratus in huius honorem,
Nomen adhuc, Aris non exiſtentibus, offert.

Ioan. Magnus hunc inter Deos Gothorũ recenſet.

Holler, quaſi Hol-Heer: id eſt, inferni Dominus.

Pagus Rçhol apud Lacũ Tyucanum, friſiis Rubrũ Infernum ſonat.

Quin duro euerſum Romano à milite Templum,
Quod fuit in caſcis olim prænobile Marſis,
Structum eſt à Friſijs, vulgo Tanfane vocatum,

Tacitus Annalium lib. 1

Tanſane, vulgo, Taldenſane, id eſt, ad vetus Vexillum. Hubert Schotus in Collectaneis. Suff. de Script. Friſ. Dec. 8. ca. 3.

Nempe ad vexillum; nam ſeruabatur in illo
Vexillum vetus, & priſcis venerabile Seclis,
Ex Phreſia in noſtras tranſuectum à Friſone terras;
Vna cum ſacra, ceu diximus ante, Corona.

Aluin. Snec. in Rithmis.

Quam Dani Friſijs tamen extorſere, prioris,
Vt puto, Rabdodi captiui tempore Regis:
Cum iuga, nimirum, duriſſimus ille Toparcha,

And Corn. lib. 1 qui eſt, Occonis Scharlenſis.

Lignea Friſonicis inſueta monilia collis
Inderet Omundus; boreamq; excedere verſus,
Oſtiolis domuum, curuis ceruicibus illos

Seruitutem hanc Vbbo & alij quidam referunt ad Gortricum Danum, qui Friſios quoque crudeliſſime oppreſſit.

Cogeret, ac Regi ſeruilem prorſus honorem,
Sex prope continuis infauſti carceris annis,
Sic deferre ſuo, durumq; offerre tributum.
Vt quoq; Gortricum ſcribunt feciſſe tyrannum,
Qui Caroli, Friſios afflixit tempore Magni.

Hinc vulgo Magnus faene dici cæpit.

Codex Legum Friſicarũ.

a Armis Friſię modernis

Almenũ, hodie Harlẽgia

And Cornel. lib. 2.

Vexillum id vero Magnus Dux poſtea Romam
Pertulit; at Papa, Friſonum virtute, Leone,
Vrbiq; & priſcis mox reddito honoribus; iſtinc
Rurſus, inaudito iuuenumq; ſenumq; triumpho,
Faſcibus, ac a Armis, & Libertate potitus,
Almenum referens ſacra patris, abdidit AEde
Goſtaui; in lapides verſis prius aſsibus; vnde
Primus erat paries, tecto ſub arundine, Structus.

Ex relatione D. Mauritij Cornelij præsbyteri: & M. Gerbrandi à VValcama Conſulis, & poſtea Secretarij huius Oppidi.

De Brachio S. Magni, ex Italia in Friſiam lato: vide inſcriptionem Marmoris Romæ erecti, ad Calcem libri 2.

Aſt octoginta lapſis iam circiter annis,
Cũ geminã, hanc renouans, Harlẽgia redderet Aedẽ;
Diſrupto à fabris muro prodente cauernam,
Depictam varijs magnatum Inſignibus, atq;
Vultibus Heroum; ſacrata eſt Theca reperta,
Brachij habens partem, Magni reor; atq; vetuſtum,
Aurato Laborum capulo, multumq; comeſum
Atineis, ſed adhuc priſca ſpectabile forma.
Quod certe apparet vetus hoc Regale fuiſſe
Signum, nam feralis mox cæpit gliſcere, Magni

Quam

Quam fore Vexillo tenuit fama vſq; reuiſo.
Dŷ dederint, Pax hanc, nõ Stãgrica claudat Erynnis,
Sæua nimis noſtræ de qua cecinere Sybillæ.

De Vexillo hoc, & Vaticinijs Noſtratium vide Teſtamentum Iænconis à Douma: & Suff. de Script. Friſ Dec. 8. cap. 3.

Belli autẽ à Friſijs Magno Duce, & Auſpice Magno
Fortema, in Italia, Magno ſub Cæſare geſti,
Teſtis, Cæſareo, celebre eſt Diploma, Sigillo,
Magni firmatum Caroli, quod pluribus olim
Deſcriptum Exemplis, terſum nunc debite, & omnes
Munitum aduerſus Momos Furmerius offert.

Vide Diploma hoc ad calcem lib. 2.

Furmerius de Libertate Friſiorum Diatriba 3.

Teſtis Agrippinæ eſt Porta inclyta; quæ Friſiorum
Dicitur, à Caſtris ſub ea tardantibus; Vrbem
Cum peterent Armis, Papa poſcente, rebellem.

Vulgo der Frieſen Poort.

Chron. Noſtra, & Brabantica.

Teſtis item Romæ gentiq; Duciq́; decorus
Erectus Lapis eſt, Diui Michaelis in AEde:
Summi olim Friſiæ cum Virgine Matre Patroni.

Vide Inſcriptionẽ huius lapidis Authenticam, ad Calcem libri.

Sed quoq; laurigero ponens Gymnaſia Phœbo,
Clara ſuis Statuit Grais habitacula Muſis
Friſo: Characterum mutatis poſtea formis,
Vnde Scholas traxit docilis Germania plures,
Lætaq; doctiloquas ſuſcepit Belgica Diuas.

Suff in Præfatione de Script. Friſiæ, & alibi.

Traiectum certe Radbodi à Præſulis olim,
Ethica Ariſtotelis, rerumq́; arcana docente
Præceptore, ſuum vidit, Nannone, Lyceum,
Mire illuſtrari: vidit Phœbeia, [a] Harengo
Synnama, ab inſigni Doctore, Colonia, Legum:
Vidit &, à docto, docta Heidelberga, Rodolpho
Agricola, Latias iſtic, Graiaſq; fouente
Hæbræaſq; Deas, nulla non parte politas.

Nanno Staurienſ. Præceptor S. Radbodi Epiſc. Philoſoph. doctiſſimus, Ioan. Trith. Ioan Becan. Traiecti, Schola olim fuit celeberrima: vt ex Vitis Sanctorum, & diuerſis Scriptoribus liquet.

a Profeſſor Iuris, Ioan. Trithemius.

Paul. Iouius de Viris Illuſt.

Quas noſter, Syrŷs, hinc, Chaldæiſq; Camænis,
Patruus exornans, coluit peregreq́;, domiq́;,
Andræas medica doctiſſimus arte Myrica:
Quem dedit, & quintus rapuit (Sors rara) Decẽbris.

Suff de Scrip. Dec. 13. c. 6

Quin Schola Louanŷ viguit, cum ſacra Ruardus

Aubert. Miræus, de Viris Illuſt.

Dogmata Catholicæ facundo panderet Ore
Tapperus Fidei: viguit cum Friſius indens

Suff. de Script. Dec. 11. cap. 8.

Gemma breui Mappæ terras, & Sydera Sphæræ,
Subtilem facili depromeret arte Matheſin.
Nec ſecus Aonidum, Mogoni Cyprianus in vrbe,

Suff. de Script. Dec. 13. c. 1

Gloria Vomelius ſtudium ſucceſſere Iuris
Fecit, adornandus Spiræ Aſſeſſoris honore.
Nec demum exigua cum laude Boetius Epo,

Suff. de Scrip. Dec. 15. c. 7

Parua Duacenſis, clarus, primordia, Doctor,
Gymnaſij expoliens, ipſis æquauit Athenis.
Petreio ad Friſios iſtinc migrante Tiara
Franekeram; patrijs, Academica nuper, in Oris,

Suff. de Script. Dec. 13. c. 7

Qui noua Cecropia decorauit pulpita lauro.
Lugduniq́, docens Batauos Hippocratis artem,
Gratante, Auſpicijs ſudauit, Apolline, primis:
Vtrobique fouens cultas à Friſone Diuas.

Suffridus in Strena.

Crebra sed & ſolers præbens, ſpectacula, Friſo,
Ludicra cum Socijs, Natiſq́, & Fratribus, arma,

Sueui, aduentante Friſone, terrā hanc incolebāt. Teſte Suffrido in Apologia, & alibi.
Occo Scharlenſis: referente And. Corn. lib. 1.

Inſigni exercet, Sueuis mirantibus, arte,
Caſtrenſes, Macedûm ludos. imitantibus Indis:
Ludos; queis Statuit Princeps Gemnaſia Segon,
Et veteres, multa, Reges, cum laude, vacarunt,
Vrbibus antiquis paſſim, Caſtriſq́, lociſq́,
Atque ipſa imprimis Regali Stauriæ in Aula;
Qua tunc externis etiam notiſſima terris
Vrbs erat, & Friſici totius, nobile, Regni,

Staurienſes, antiquo iure, Vectigalium in Danico Telonio ſoluendorum, præferentiā ante omnes habent.

Emporium, prædiues opum, prædiues honorum:
Sicut priſca docent cum Francis Fædera; ſicut
Danica, Stauriacis, deuota Telonia, nautis,
Ipſorum, ante alias, vſque expedientia, naues:

Ad Portā Heſelanā in vno veteri Saxo habetur. Huc vſq; Ius Stauriæ in altero. Hic eſt Pes Imperij. Furmer. In Hyperaſpiſti. Guiccardin. in Belg. ſuo.

Et quæ ſunt petris, HVC STAVRIA IVS HABET VSQVE:
HIC PES IMPERII EST; Neomagi inſcripta vetuſtis;

Rad-

Radbodi forte, aut Beroaldi tempore, Regis.
Qui Vahalem, fluuios, Schaldim regnauit, & Albim
Vltra olim; ac læuo cum Francis alite pugnans,
Occubuit; Groueſtens Caſtrum prope, cæſus, auitum,
Famoſi illius Vibÿ, qui in Friſide primus
Nobilium tonſus, nocuit, iuuitq́; viciſsim;
Et prauus nimium, nimium bonus abnuit eſſe.
Quem [a] *Suobbina, fidem fallens, decepit, & antro,*
Ziardana incluſit, morbum mentita, Leæna;
Ne vulpes, raperet Groueſtenica forte Catellos,
Crediderat moriens ſibi quos Hottenga maritus.

Vibius à Groueſtens rädendi verticis Author: Nec voluit prauus, nec nimis eſſe bonus. Doco Martna in effigiem eius.

a Morbum ſimulans hoſtem, fide data, ad colloquium vocauit, & in Caſtrum vi protractum, captiuum tenuit. Hinc vulgo. Suobbe Lauvve, id eſt Punica fides. Vorp. li 4. erat autem Sicconis Ziardæ filia, & trium illuſtrium Hottenganorum Mater.

Quin in Veſtphalia ludos exercuit Yglo
Galema, cum reliquis friſica de gente, Toparchis.
[a] *Hiſce Arabum viguit, Syriæ, & Babilonis in Aulis*
Douuo, Eques à Solimæ factus, Burmania, Rege.
His [b] *gentilitÿs, Volucri, vigilantior, Armis,*
Onno ſuis, Equitum Cypri fortiſsimus, Euſum.
Hiſq́; bis, inuitis Palmam rapuere Britannis,
Douuo Keus; Sixtus Thiarda; & Nyenhuſius Epo;
Epo per inuidiam, diro iugulatus ab Anglo.
His quoque Franciſci duo, Rhorda, ac Ailua; Taco
Rengia; & in ternis, Cyprianus Mockema, Regnis,
Fortia, victrici, decorarunt tempora, lauro.

a And Corn Vbbo.

b Euſumani, Gruem, auem vigilem, in galea, pro Inſigni, habent.

And. Cornel. lib 2.

Friſo ita cum multos ſibi conciliaſſet amicos,
Auctaq́; vicinis iam plebs numeroſior eſſet;
Tertia, ab aduentu, decimaq́; æſtate, ſuorum
Conſenſu Procerum, Fratri permiſit vtrique
Cedere, & hinc alÿs Sedes ſibi quærere terris.
Qui mox diſpoſitis, aſſumpto milite, rebus,
Soluerunt Stauora, reparatis nauibus, illa
Littora lambentes, vaſto, quæ Cimbrica Tethys
Alluit, Oceano; donec felicibus ipſum
Auſpicÿs intrant, Zephyris ſpirantibus, Albim;

Suff de Orig. Friſ. lib. 3. cap. 10.

Atque

Godefrid. Viterbienſis.
Vitekindus Corbeienſis

Atq; Hadelerio ſubducunt carbaſa portu.
Empto vbi profuluo, priſcis ſi credimus, auro,
Puluere, ab indigena; ſparſimq; in littore iacto,

Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 7.

Lata ſuperperponunt, inuitis, Caſtra, Thuringis,
Marteq; defendunt acri; Primordia Sedis
Saxonicæ gentis; ſua quæ tentoria fixit

Poſterior Sedes Nordalbingia dicta fuit.

Poſt quoq; trãs Albim. ſed & hæc per Fædera, et Arma,
Cum stabilita forent; partito milite, Bruno,
Cum fratre, alterius paulo petit altius oram

Cornel Kemp. lib. 1.
Suff. de Orig. Friſ. lib. 3. c. 10.

Fluminis, ac verſus ponit ſua; Caſtra Viſurgim,
Brunſuicumq; vocat, proprio de nomine, quæ nunc
Creuere in magnam, progreſſu temporis, vrbem:
Sicut & in celebres fratrum duo ſtemmata gentes.

Interea ſummo mentis conamine Spartham

Suffrid. in Strena & alibi.

Friſo ſuam poliens, Druydes creat, erigit Aras;
Iura facit populo; leges pronunciat æquas;
Furca Prædones eliminat; aggere Pontum;
Limitibus diſtinguit agros, & paſcua foſſis;
Cunctaq; ruricolis apte diſponit Alumnis;
Singula diſtribuens peragenda negotia Natis.

Andr. Cornel. 1. ex Scharlenſe.

Prima tamen cultus fuit illi cura Deorum
Semper; vt & Soboli, cunctiſq; Nepotibus, vſque
Ad pia noſtrorum deuotaq; tempora Patrum.
Cænobia exurgunt friſicos tot, nempe, per agros
Templaq; ſacra, pari, quot habet Prouincia, tractu,
Nulla per Europam. ſed & olim vita, fideſq;
Relligioſorum, miris, ibi ſplenduit actis,

Feſtum celebratur 7. Martij.

Prodigijſq; ſacris: Fredericus Paſtor in Hallum,
Conditor, ac Abbas Mariæ venerabilis Horti,

Sibrand Leo in Vitis Abbat. Horti B. Mariæ.

Defunctum puerum ſacri ſine fonte lauacri,
Reſtituit vitæ; ſicco pede tranſijt Amnes;

a Cænobium Virginum in Friſia.

Godſchalcumq; pium, Goſtinga Stemmate natum,
In a Bethleemenſi trabibus recidentibus AEde,

Fra-

Fractum crura, ſuis precibus ſanauit. & alter
Abbas, ac vates ſacer, appendiſſe [a] *Siardus*
Siccanda, ad radios, memoratur pallia, Solis.

a Vita huius extat Steinfeldiæ. Feſtum celebratur 13. Nouembris.

Emptum ligna, nouo, cum te Dauentria, Templo,
Forte petens, rapidis, æs amiſiſſet, in vndis,
Abbas Ento; precum ſola virtute, Crumenam,
Ex Iſala, inſueto renatantem more, recepit.

Sibr. Leo in Vitis Abbat. Horti B. Mariæ.

Noctu AEdē Elocus viſens, pede, Liauckema, nudo,
Dæmonis obiectos in Lidlum deſpuit ignes;
Quo ſuaſore (Roſas quantumuis veſtis odoras
Sacra daret) laica mox eſt à gente necatus.

Dæmon obiecit ei trabē igneum. Sibr. Leo in Vitis Abb. Lidlumenſium.

Sed quoque Euermarus Diui cum buſta Iacobi
Viſerat, & ſancti peteret iam Præſulis oſſa
Seruati, Haccone eſt Chriſti iugulatus ab hoſte;
Qui Ruthis poſitus ſacrata eſt Friſius AEde
Martyr, & à Tongris magno decoratur honore,
Cum ſeptem Socijs, Theca, Signiſq́; refulgens.

Feſt Celebratur 1. Maij. Molan. de Natal. SS. Belgij.

Tantus erat fidei VValfrido feruor, vt eius
De Bedum nudo, veſtigia nuda, ſequenti,
Nulla Gronenganam glacies frigeret ad AEdem:
Vnde à Normannis gnato cum Martyre cæſus
Radfrido, in pago hoc, ſacra quoque ſplenduit vrna:
Coniuge Theraſia ſecum recubante beata.

Molan. ibid. Kemp. li. 3.

Feſtum vtriuſque celebratur 3. Decembr.

Quin Bacaſænenſi Dodo pius egit Eremo
Mira, fugans morbos, & Dæmones vſq́; proteruos:
Hic magna in Syluis operans confinibus Haſchæ.

Vita huius extat Coloniæ apud Carthuſianos obijt Anno 1231.

Tetrum illum extinxit, diuino nūmine, morem,
Quo nullum occiſum terræ mandare ſolebant
Friſij, in Authorem ni mors prius vlta fuiſſet,
Aut fratrem, aut aliquos Authori ſanguine iūctos.

Thomas Cantipratenſis in libro de Apibus.

Vigboldi, Abbatum, taceo Signa, atque Richardi:
Poptetiq́; ſacram, mirando germine, frondem,
Ex ipſo Athletæ, creſcentem, Corde ſepulti:

Vorper. lib. 2. Molanus de Natal.

K *Nam-*

Petrus Thaborita in Supplemento Vorperi. Hopperus in Epit. Rerum Friſic.

Namq; ab Vlisbona Saracenis vrbe fugatus,
Palma pijs, cæſi, naſcens, Victoris, in extis,
Floruit; vt friſica præſertim pube, Ducisq;
Auſpicijs huius, viuo, poſt funera, ſigno,
Ipſe ſuos Chriſtus fuſos oſtenderet hoſtes.

Oliuerius Scholaſt. Colonienſis.

Quin Cruce ſignati, claro de Stemmate, multi,
Friſones, in Sancta, Chriſti pro nomine, Terra,
Pugnando, æternas meruerunt ſanguine palmas.
Quippe Ludigmanna præluſtri Stirpe Iarichus

And. Corn. ex Vlieterp. lib. 2.

Editus, & Thiepco ſupremus Fortema, ad vrbem,
Fortiter audendo, ceciderunt ambo Nicæam.

Vbbo Emmens lib. 7.

Epo quoq; Hardmannus, nec non Sicco acer ibidem
Liauckema bellator: cuius patruelis in ipſis
Eilco Stetit Solimæ victor (laus inclyta) muris;
Botnya ſemianimis iacuit; Præfectus vterq;
Militiæ egregius, lauroq; inſignis Equeſtri.

Horum omnium res geſtas in Terra Sancta conſcripſit Vilco Iaerſma: qui Eilconi Liauckemæ à Secretis fuit, teſte Vlieterpio.

Sed terrã hanc ambo peterent dum, forte, ſecundo,
Cum ſocijs aliquot; deceſſit Liauckema Ioppæ,
Et luctu ingenti Sancta eſt tumulatus in vrbe;
Rege ipſo, Collega Equitum Feccone magiſtro
Botnya, & agnato comitante Epone feretrum.
Quin Vbco Hermana, ac Igo quoq; Galema, crebros,

Igo Galema, ad Cæſaream læſus Antiochiæ honorifice ſepultus eſt. And. Corn. ex Vlieterp. lib. 2.

Ambo, per aſſultus Turcarum, vulnera paſſi,
Cum belli Socio Boemundo Principe, captam
Antiochi pulſis intrarunt hoſtibus vrbem.
Galema vbi (læſus ſub Cæſaris vrbe) celebri
Põpa inijt tumulũ, ſed & Hõmema fortis, & Heerma,
Hommo, puta, & VVatzo, pariter cecidere, Minoris
In Campis Aſiæ. Cammenga, Ockyngaq; vero;

Cum Balduino ſecundo.

Captiui à Parthis Solimæ cum Rege, retenti,
Sicco, & VVatzo, diu; magno ſunt ære redempti.
Inclyta, ſed Goſſo, perpeſſi vulnera, Rhorda,
Heſſeluſq; ſuos petiere, Hermana, penates;

Et

Et pugil, Ockynga, celebris, de Stirpe, Zalengus.
Claros, hac ſileo ductos, à gente, triumphos,
Quos ſub Vlisbona, quos ſub Ptolemaide, nec non
Vrbe Tunetana, de cæſis hoſtibus olim,
De Mariæ Portu, de captis Gadibus egit:
Heſperiæ populis præſtans ſolamen, & Afris.

Nec Friſonum latuit Damiatæ ad mænia virtus,
Quando, è compactis, Fineliugius Haio, Carinis,
Excelſæ inſilijt turri, ſæuoſq; flagello
Ferreo agens Turcas, & Signa hoſtilia prændens,
Muralem meruit, Socio Eburone, Coronam.
Quando Teutonici Pugil Ordinis ille celebris
Lambertus, valido, ſolus Terprypius, auſu,
Centum vltra, inſidias ipſi, Socijſq; ſtruentes,
Curribus incluſos, pagana è gente, peremit.
Quandoq; Menoldus, belli Dux inclytus, Onſta,
Cæſari Aquiſgranum, per capta ſuburbia, ſubdens,
Herculis Arma, nigrum, peperit ſibi morte, Leonem:
Virtutem vnguiculis ſignantem, fata colore.
Friſica, Signifero, veteri de more, Tetardo,
Caſtra, reducenti, magna cum laude, Dodenga:
Partis hoſpitijs, & libertate videndi,
Relliquias iſta Diuorum ſemper in vrbe:
Teſte Foro, ac Ara, claro [a] Diplomate teſte.
Caſtra ſed & numero ſtatuens æqualia Natis,
Partibus impoſuit Friſiæ Septemplicis, æſtu,
Littoraq;, & ripas, circunlabente marino,
Quæ ſunt temporibus dictæ Salandiæ auitis.
Quas & diſtribuit, ſepteno flumine ſectas,
Friſo, ſuæ, genitor, bona ceu Feudalia, Proli;
Conſtituens vni reliquos parere Clientes,
Propexoſq;, manu læua prændente, Capillos,
Et dextra, huic digitos, ſuperimponente, gemellos,

Cæſar. lib. 8. capit. 66.
Vbbo lib. 8. 9. 10. & 11.
Oliuerius Scholaſt. Colonienſ. oculatus teſtis.

Vincentius in Speculo.

Vorp. Thaborita l. 3. c 18
Henricus Eburo, Socius Haionis.

Petrus Thaborita in Supplemento Vorperi.

And. Cornel. lib. 3.
Vbbo lib. 10.

Leo niger, aureis vnguibus in Scuto ſanguineo, Inſigne Onſtanorum.

Antiqui belli Duces Vexillū quoddā peculiare Caſtris pręferebant, vnde & Vexilli feri vulgo à Friſijs dicebantur. vt hic Dodenga. S Magnus. Onſta. & alij.

a vide Dipl. ad calcē li. 2. Suff. in Strena. & alibi.

Suff. de Orig. Friſ. li. 1. c. 9

Friſo Feudorum inuentor, & author. Suff. de Script. Friſ. Dec 1. c. 1.

Mos Iurandi antiquus. hinc eſt, ꝙ vulgo dicitur, Friſijs nō eſſe credendū, niſi pilos in manu habeāt

 Per

Digitized by Google

Fid balde, id eſt, Fidem, ſeu promiſſum ſeruare.

Per Stauonem Iurando Deum, ſolenniter illi.
Deuincire fidem; quam Fid dixere vetuſti
Friſones; vnde ſuum nomen poſt feuda tuliſſe
Principiumq́; volunt; populis tum cognita nullis
Scilicet Europæ; nunc vero celebria multis.
Sed libertatis ſaperent cum forte ruinam,
Exoſa à Friſijs, & mox ſublata videntur.

Ex relatione A Emconis Gauconij Prętoris Smallengerlandiæ, aliorumq́; ſenum noſtratium.

Iurandi hunc vero Chriſti ſub lege parumper
Mutauere modum; proq́; ipſis crinibus, haſtam
Prændentes (Schotam vulgo dixere) ſiniſtra,
Dextram Euangelio ſuperimpoſuêre, vocantes
Verum ipſum in teſtem, reiecto Stauone, Numen.

Aquas has vocabãt Tſettelfang, ferrum vero, Handirſen. Vide leges Friſiæ antiq. fol. 12. hinc eſt ꝓrem duram aggredi vulgo dicatur. Tis en Handyrſen oen de Gæen

Iurantiſq́; fidem Friſij feruentibus vndis,
Vel ferro ignito, quod dextera nuda gerebat,
Perſæpe inditijs explorauere tremendis:
Vt quoq́; res dubias, & crimina plæraq́; tecta.

Circus ſeu locus duelli, latus erat pedes 63. leg. Friſ. fol. 14.

A Eſga Iudex ex parte Poteſtatis. Schelta ex parte Comitis, ſeu Delegati Cęſaris in Friſia. Ibid. fol. 6. & 7.

Nec raro, in ſpatio, nouies veſtigia ſeptem,
Complectente, truci, lis eſt diſcuſſa, duello,
De Latrocinijs, alijſq́; enormibus actis:
Aeſga ipſo, & Schelta, pugilum, luſtrantibus, arma,
Iudicibus; fierent ne quæ contraria legi,
Diro hoc de tragico, quondam, Certamine, latæ.

a Mos adhuc aliquo modo apud Friſios in vſu.

Exigui ſed res pretij, culpaſq́; minores,
Quæ nulli certo conſtabant; pane comeſto
Cum ſale, iuranti condonauêre, fidemq́;
Teſtibus his ſacris, ſacris habuere Statutis.

Sortes Friſiorum antiquę

De Sortibus hiſce Friſiorũ, vide Mart. Delrium. Diſquiſitionum Magicarum Tom. 2. lib 4. c. 4.

Quin Friſij miris ſunt vſi ſortibus: vna,
Talos, de virga, nam præcidêre gemellos,
Vel plures, id ſi res forſan poſceret, alba
Quos obuoluentes lana; ſignoq́; notantes
Quiſq́; ſuo, ſacris Altaribus impoſuêre:
Poſtq́; preces fuſas, hos ſuſtulit inde Sacerdos
Ordine, ſiue puer; cuiuſq́; eſt talus in Aris

Vlti-

Digitized by Google

Vltimus inuentus, reus eſt hic creditus, atq;
Delicto aſſcriptam compulſus ſoluere mulctam:
AEre quidem mulctam, ſed pœnam ſanguine nemo;
Nec (puto) ſacrilegus: ſi quiſquam forte videri
Id, caſu hoc, potuit; namque illum priſca iubebat
Lex, vinctum in bibula poni, ſub littus, arena:
Vt ſurgente Mari, diuino vindice ab æſtu,
Sacrorum hic raptor, ſacris occumberet armis.
Sortes vero iſtas, ſeu talos, ore vetuſto,
Tanos, à digiti forma, dixere, pedalis.

Vetus ſacrilegorũ pæna. Ianus Douſa in Batauia ſua, qui & Hollandos, Friſicis olim legibus vſos eſſe ſcribit lib. 7.

Hoſce etiam ritus Friſonum ſeruaſſe clientes
Arbitror, & Comites, qui Feudi nomine terras
Poſſedere ſuas; qualis Tecoburgicus olim,
Et Veteris Caſtri, Benthemicus, atque Stadenſis,
Ac forſan Cuneranus erat, vetus accola eorum
Lucorum, ac Lacuum; qui vulgo Almere vocati,
Nunc Mare in Auſtrinum ſunt eluuione redacti.
Flandria certe vndis exploratricibus, atque
Ferro, actus dubios ſolet expendiſſe; recepto,
Piſcis à Friſijs (ni fallor) more; lutoſæ
Hic, olim, ad Schaldin, terræ dominantibus; ipſi,
Quam multo à Limo, VVaſiam dixiſſe videntur,
Traiectenſi, ſacræ, aſſcripſiſſe Cathedræ:
Flandriæ enim hæc, Friſicæ, pars ſubfuit vnica, Sedi.

Comitatus hi Friſiæ, an omnes Feuda fuerint non conſtat.

Mare Auſtrinum lucis lacubuſq; olim ſcatens, Almere dicebatur, quaſi totũ vel omnino Mare: vt liquet ex Vitis SS Bonifacij & VVillebrordi.

Vide Flandriã Marchantij, ſub Balduino 7.

Vide Egenhardum lib 4. c. 17.

VVaeſe Friſijs limum ſeu lutum ſonat.

VVaſia olim ſub Traiectenſi Friſiorũ Epiſcopatu fuit. Meierus lib. 1.

Haud tamen Hengiſtũ, nigra olim ſorte, paterno,
Priuatum, Regno, memorant his ritibus vſum
Terris Britonum: Friſio licet, Oſcula, more,
Mutua, & extenſas, poſt ſuauia pocula, dextras,
Iungere ibi docuit: nec Ebiſſam deinde Nepotem
Eius in Angaria; veterum qui munere Regum,
Hac tulit in Feudum; Friſicaq; Inſignia terræ:
Rote Nymphea folia illa rubentia; quæ nunc
Corda humana putãt. ſed Equ⁹ datus ater & huic eſt,

Angli tã in tradendis poculis, quã excipiendis hoſpitibus oſcula & dextras more Friſiorũ iungunt. Vide Epiſt. Eraſmi, ad Fauſtum Andrelinum.

Vide Theatrũ noſtrum Reg. Pontif. & Principum Friſiæ.

Hengiſt. Friſiis Equum ſonat.	Nomen aui, ſortemq́; notans; quem Carolus album
Crantz. Sax. lib. 2.	Fecit, vt è ſacro Vitekindum fonte leuaſſet:
Inſignia Angariorum & Veſtphalorum a Friſiis donata ac profecta ſunt.	Hinc folia Angarijs, hinc Veſtphala Cornipes Arma.
	Vtq́; nouum firmo ſtabiliret fædere Regnum
	Friſo, dedit Natos mox quatuor ordine primos,
	Natabus Regum ſibi proxima ſceptra tenentum:
Suff. Sterckenburg.	Primæuumq́; ſuum, nulla non arte politum,
	Suobbinæ, Regis Sueuorum filiæ, Adelem,
	Solenni imprimis ritu ſociauit; ad ipſam
Mos Friſiæ antiquus, Sponſum Sponſamque officij ſui commonens.	SacramAedem (Friſijs qui mos fuit vſque) ſagatum,
	Erecta, puero Sponſum præeunte, machæra;
	Inſtructaq́; Colo, depexam, virgine, Sponſam.
	Quippe ſui officij ſic commouiſſe volebat
	Ambos, vt domus huic, illi eſſent prælia curæ.
Vide Leges Friſ. Synodales.	Enſe hoc ſponſali ſed & vxor mœcha ſolebat
	Plecti; vir mallet ni forte remittere Crimen:
	Crimen; apud Friſios vix notum, credo, vetuſtos;
Vide Corn. Kemp. lib. 1.	Fama pudicitiæ quos reddidit vſque celebres.
	At Vitho fratrũ (dictus quoque Iutho) ſecundus,
	Prognatam Bocho Cimbrorum Rege Cumeram
Suff. de Orig. Friſ. lib. 2. cap. 5.	Duxit: & in dotem Regni confinia ſumens
	A Socero, Friſios traduxit in illa Colonos,
	Fundauitq́; Iuthas vel (ceu venerabilis illos
Suff in lib. de Colonijs Friſior, nondum edito.	Beda vocat) Vithas. ſed & Heſſus, Vatibus Heſus,
	Et Friſijs Hetto; ſocialis fædere lecti,
	Condidit illuſtres Cattorum montibus Heſſos.
Suff. Sterckenburg. in Genealog. Nobil. Friſiæ.	Ducta, Haio aſt, Nata, Chaucorum Principis, Heila,
	Factus & Hermanæ eſt, & Camgæ Gentis origo:
Camga, hodie Cãmenga.	Vtraque præclaris, ſemper quæ ſplenduit, actis.
	Hiſce ita connubijs, factiſq́; celebribus omni
	Cum populo charus, deuinctus Regibus eſſet.
	Totaq́; ſuſpiceret Friſonis Germania nomen:
	Conuentu celebri procerum, communibus illi
	Sunt

Digitized by Google

Sunt commiſſa ſimul duo clara negotia votis;
Nempe Via,& Ponti;paſſus quo publicus eſſet
Tutus ab incurſu,tanto ductore,Latronum;
Nec mare piratis,nec fluctibus arua paterent
Amplius,aut hoſti Germanica littora Dano.

Suff.in Strena. & de Script.Friſiæ Dec.1.c.1.

Armaq;prædictis,ceu conſona Symbola,rebus,
Decernuntur ei,totiq; illuſtria genti;
Terna,in cæruleo,ſpumantia flumina,campo,
Nymphea folijs ſeptem rubicantibus herba
Conſita:naturam [a] gentis ſignantibus,atque
Septifidæ terræ;quæ bello ſæpius etſi
Diſiunctim interno fluitare videntur,& æſtu,
Semper,vti folia hæc,Stabili radice cohærent;
Et fluctus pariter reprimunt;hoſteſq; repellunt.

Cappid.Staurienſis in Eccleſiaſt. Friſiæ hiſtor.

a Friſij licet domi ſæpe armis pene inteſtinis cõcidiſſe viderentur, cõtra hoſtes tamen exteros, reſumptis quaſi viribus, Strenue ſemper& vnanimiter ſe defenderunt.

Sunt illa aucta tamen Beroaldo Inſignia Rege,
Quatuor adiunctis folijs cum flumine; Regni
Scilicet Occidui Friſiæ præluſtribus Armis.
Tum quippe extremi per mortem Regis Elini
Faſcibus vnitis,vnita videntur & Arma;
Arma,Omlandiacis:vel adhuc ſplendentia,ſcutis.
Friſo ergo hæc magno cum ſuſcepiſſet honore
Munia ab Ordinibus: Natus ſe Iutho marinis
Hoſtibus oppoſuit;curam Schipuariæ adeptus;
Cum duris,vario decertans alite,Danis.
Ne vero nimium peteret temerarius hoſtes,
Edicto genitor [a] ſolenni cauit,in altum,
Vt nemo vlterius labente excurreret æſtu,
Quam reflua poſſet ſurgente recurrere Theti.

Septem rubra Nymphеæ herbæ folia, in tribus argenteis trabibus fluminũ inſtar oblique per ſcutũ cæruleum ductis, prima, teſte Cappido, Friſiorum fuere Inſignia: poſt vnita autem Regna, fol.11. & trabibus 4.vſi ſunt. Vt liquet ex libro de Gloria Mundi. Hoppero, & alijs. Præfectura Maris, Friſiis olim Scipuaria dicebatur. Suff in Apologia.

a Vide leges Friſię antiquas.

Galo Catharractas paſſim dedit; atque Struendis
Præfuit aggeribus; quorum tunc vſus in ora
Nullus erat noſtra,late dominantibus vndis:
Vndis,Diluuij quæ tempore,ſeu cataclyſmi
Cuiuſdam (varios nam ſenſit Friſia) magni;

Scripſit hic quoque de Struendis aggeribus. Suff.de Scrip.Dec,1.

Forſan,

Vide de hac re Sax. Grammat lib. 14. & And. Cornel lib. 2.

Forſan, ab oppoſitis Neptuno collibus, iſtud
Auulſere ſolum; vada quod ſpatioſa, lacuſq́;,

Arbores adhuc paſſim ſub terra illa bituminoſa Euro auſtrũ verſus Stratę reperiuntur: ex qua Friſij ceſpites (vulgo turf) ad ſtruendos nunc ignes effodiunt.

Deſeſſu generans, proſtratis pondere Syluis,
Solis in hybernum truncis vergentibus ortum,
Deſuper incubuit, gratam nunc ignibus atro
Ceſpite materiam, ſiccoq́; bitumine præſtans.
De cuius; pluuia, coctumq́; Hyperionis igne,
Si verum eſt, longa gigni putredine ſulphur;

Cimoſcum quendã Friſonem ſclopeto primũ, & puluere tormentario vſum eſſe, Franciſc. Orioſtus refert.

Nitrũ hinc tormentis Friſonem conflaſſe Cimoſcum
Arbitror, hoc primus qui puluere ſcribitur vſus,
Ignitumq́; globum ferro extorſiſſe cauato.
Bartholdo attribuit tamen id Germania Nigro.

Scholto cauſarũ Criminaliũ Iudex: & Viæ Regiæ, quæ Riduaria dicebatur, Præfectus à patre conſtitutus eſt. Suff. in Apologia.

Crimina Scholtoni ſed caſtiganda, ſecundum
Priſcam Iuſtitiæ normam, legeſq́; paternas,
Demandata ferunt: & paſſus clima, viæq́;
Publicæ, ab Oſtiolis Rheni tendentis ad arua
Cymbrica: Veſtphalicos longo quæ tramite fines
Tranſcurrens, veteri dicta eſt Riduaria genti.

Tencterus Trentiam, & Tubans Tuentiam inhabitaſſe ſcribitur. Francus vero Friſiam Orientalem & finitimas veterum Chaucorum ſedes. Reuſnerus, Vbbo, & alij.

Tencterus, atq́; Tubans. erat huic incluſus, & omnis,
Chaucigenæ, ditio, Friſijs tum proxima, Franci:
Qui patriæ fluuijs Amaſoq́; Vidroq́; relictis,
Aduena nunc Ligerim victor bibit atq́; Garumnam.

Riduariæ ſeu Viæ Regiæ limites vide in Codice legum Friſic. fol. 26.

Vt vero infeſtos arceret rite latrones
Scholto, viam caſtris hanc ſeptem munijt, atque
Præſidijs totidem: quorum tria maxima, latos
Tutabantur agros; &, cætera quatuor, amnes,
Rhenũ, Albim, ac Amaſum, Friſioq́; in rure Viſurgim.

Prima Friſiorum arma vt patet ex Legibus ipſorum. Electione 5.

Armaq́; grandæuo ſumens à patre; Ligonem,
Haſtam, Enſem, & Clypeum. furcatoq́; ore bidẽtem,
Ire Equites, Pedites, tutas dedit ire quadrigas.

Stlatæ in Tranſiſulania etiamnum Scholden appellantur.

Ac primum (apparet) largis, per flumina, ſtlatis,
Seu Scholdis, vt adhuc alibi dicuntur, onuſtos,
Pondere cum toto, currus tranſmiſit, equoſq́;:

Nam

Digitized by Google

Nam quoq; Scholtonis cenſentur nomine Iberis,
Qui Conductores vulgo dicuntur; agreſti
Cantabriæ inuecto fortaſſe vocabulo, ab eius
Nato olim Schotto: borea qui pulſus iniqua,
Hæſit ibi paulum Friſica cum claſſe, priuſquam
Viſeret Albanam, Socijs extorribus, oram,
Subderet, ac Schotici donaret nomine Regni.

Suff. in Præfat. libri de Script. Friſ. Vide Colonias Friſiorum lib. 1.

Sed reliquos etiam nolens torpeſcere Natos
Friſo duos, vnum diuinis legibus, vnum.
Præficit humanis: quorum qui Iunior AEſgo,
Ius populo dixit, liteſq; diremit, acutus
Iuſtitiæ vindex: vt Reges inde, Duceſq;,
Ordo Poteſtatum fecit quoq; & ille verendus
Franekeræ è noſtra ſelectus gente Senatus:
Qui nunc Palladia reſidens Leouardiæ in Arce,
Cæſareas leges, & patria iura tuetur.

Suff. in Apologia.

Curia Friſiæ, Franekerà Leouardiam translata eſt, Anno 1504.

Huius Hagæ-Comitis Bucho pius Ayta Decanus,
Et patriæ ſolers Franca legatus in Aula,
Principij pars magna fuit; lauſq; inclyta (Præſes
Poſtea Traiecti) legum doctiſſimus Hector
Hoxuirius; nec non Kempo quoq; Martena, qui ſub
Saxone res patriæ geſtas, & Cæſare ſcripſit.
Cum toti friſico venerabilis ille præeſſet
Conſultus Canonum [a] Gerbrandus Bôlema Clero:
Follega quem coluit Paſtorem; Curia Patrem.

And. Cornel. lib. 10.

Suff. de Script. Friſ. Dec 11. cap. 2. & 3.

a Parẽtis noſtræ patruus Cõmiſſarius in Spiritualib. per Friſiã generalis. Familiæ meminit. Suff. de Script. Dec. 17. cap. 1.

Haio Sacerdotum Princeps fuit, atque Magiſter,
Præfectuſq; Dei diuina Stauonis Aulæ;
Aulæ, quæ veterum gentili tempore Patrum,
Sacra fuit Druydũ domus, & Schola valde celebris,
Illo Structa loco, quo nunc Leouardia, [b] Templi
Relliquias videt, hac ſeruantes nomen ab Aula.
Hagio materna, quodam velut omine, lingua,
Dictus hic eſt infans; nam rerum cura ſacrarum

Scripſit hic de Dijs Aris, ac Sacrificijs. Suff. de Script. Dec. 1.

b Vulgo Oldehooft.

Hagio appellatur à Hieron. Hemmenges in Geneal. Princip. Germ.

Omnis apud Druydes, Oracula, literæ, & artes;

Suff. in Præfat. de Script.

Et tota arcanis contenta ſcientia libris,
Quorum rarus erat populo tunc vſus agreſti,

Suff. de Script. Friſ. Dec. 1 cap. 1.

Quantumuis aliquos ſecum deuexerat iſtuc,
Nonnullos, etiam Friſo conſcripſerat ipſe
Litterulis græcis, proprioq́; idiomate; ſicut
Tum quoq; filioli, dociles fecere Nepotes,

Vide Scripta & geſta horum Druydum ad calcem libri.

Atq; ipſi Druydes Gymnaſia prima regentes:
Occo, puta, & Poppo, Serapio, Synna, Vithones
Herconeſq́; graues, & tetricus ille Siuardus,
Qui de Natura Ciceronis ſcripta Deorum,
Doctrinæ hæreticæ Stauonis damnauit in Aula
Publice, & exuſſit. fluuio Burdone fauillas
Excipiente ſacras: qui tum ſinus æquoris, illa

Sigebertus, Meierus & alij. Gaguinus hunc perperam Radbodum vocat

Littora lambebat; nunc oppilatus, agerq́; eſt:
Claraq́; Popponis Præfecti claſſis, ab ipſo
Deuicti Carolo Martello, contegit oſſa;
Non procul à veteri (cuius Phœbeia Phœnix

Sia friſice Mare, Vtganga exitus; hinc Siatutanda: erat enim Portus ad ſinum Maris.

Franckera è cinere eſt) Vtganga, ſcilicet, vrbe;
Quam Siatutandam vocitat Ptolomeus; eratq́;
Portu, olim, & riuis, & pontibus, inclyta, Stratis;

Brollen Friſiis antiquis Conſpicilla; Pypen fiſtulas ſonabant.

Quos vulgo, à forma, Brollen, Pypenq́; vocabant:
Namq; vno hi, binis fulgebant arcubus illi.

Vtho ad Colloquium de nocte admiſſus, abſconſo Regem lapide in tentorio necauit, & fuga euaſit. Sibr. Leo in Collectaneis. Hinc vulgare iſtud, Wacht dy vor Vthie / hy haet en Steen inde muthie

Hanc vrbem exuſſit Rex quondā Danicus; at non
Ille Sigefridus; vafro cui, Strenuus, auſu,
Hoſti, Vtho ſimulans patriam ſe prodere velle,
Abſconſo, admiſſus, confregit tempora, ſaxo:
Prædoneſq́; truci populantes Dongrica niſu
Littora, friſiacis, letho Ducis, expulit oris.

Regali illuſtres vtraq; ab Origine; Princeps
Ergo Adel; Iuthiæ Vitho conditor; Heſſidis Hetto;

Suff. in Strena.

Haio Sacerdotum Præfectus; Scholto viarum;
Galoq́; eluuij frænator; & Arbiter AEſgo

Iuſti-

Iuſtitiæ,partus ſunt, Agathocleidos Hyllæ,
Et Friſonis ſeptem: quorum fuit vnica tantum
Filia,quæ miſeræ,ceu poſthuma,nata parenti,
Vorper. Thaborita lib.1.
Patris ab interno,eſt Vimoda,dolore,vocata;
Cui dedit in Dotem genitor quoq; poſtea terram,
Terram hanc Franci & noſtrates Vimodiam,
Quæ modo Bremenſis,quondam Vimodia,dicta eſt.
Alb. Stadenſis Vihmodã. Crantz. Vigmodiam appellat.
Huic tres filioli clara ſunt Indole nati,
Fortis Hadelricus,pugnax Kedelinus,& acer
Tithmarus; Populi quorum de Semine creti
Corn. Kemp. lib.2.c.20.
Tres,olim,friſica pro libertate,leguntur,
Aſpera cum Dano geſſiſſe,& Saxone bella.

Hiſce ita diſpoſitis,Friſo cum,forte,timeret,
Ne genus,& Sobolem,præclaraq; facta Nepotum,
Inuida letheis obliuio mergeret vndis:
Suff de Orig. Friſ. lib. 3. cap.4. & de Script. Dec.7. cap.3.
Condidit inſignem,ſacras prope Stauonis Aras,
Sub gnati Haionis tutela,Bibliothecam;
Depoſuitq; in ea,vel quos conſcripſerat ipſe,
Vel ſecum exilij tulerat ſolatia libros.
Nec ſecus ex eius decreto poſtea Nati.
Hic ſua condebant,hic fortia facta Nepotes;
Teſtamenta Patrum,Leges,Iura,Acta,Statuta
Fagus vulgo en Boecken-boem/ hinc libri à Germ. Bocken appellãtur: nam in aſſerulis fagineis olim ſcribere ſolebant.
Publica; fagineis inſcriptaq; Fœdera chartis,
Tum Germanorum,vel nomine teſte,Libellis.
Extera iungentes patrijs,diuina prophanis,
Hiſtorias reliquis: interq; has Scripta Ioſephi,
Vide Suff. de Script Dec. 8.cap.3.
Forſitan,& Moyſis,monumentaq; Patrocliana;
Quæ citat Aluinus noſter Snecanus,in almis
Rythmi olim,ſeu Cantilenæ, Annales erant Germanorum. Tacitus de Moribus German.
Rythmiacis illis maiorum Annalibus,ipſam,
Semigenæ,prima,referens,ab Origine,gentem,
Friſonis,& Regni,damnum fatale,paterni,
Tonſoriſq; dolos,fraudemq; Agrammis iniqui
Regis; in hiſtoria quorum,celeberrimus ille,
Q. Curt. de reb. Ind li 9.
Indiaca meminit Quintus quoq; Curtius Author.

Primus,[a] Apellea, Friſiæ Rex, arte, Richoldus,
Maiores Stauoræ poni curauit in Aula:
Oppida ſunt [b] peregre, peregreq́; erecta Trophæa;
Et paſsim friſici fulgent monumenta laboris.
Stant [c] Aquilæ in Chili; ſub Nili fonte [d] Leones;
Præclari lapides Neomagi;[e] Marmora Romæ;
Syluæ in Veſtphalia; Tecoburgi publica [f] Signa,
Publica in Angaria; ſacro [g] Diploma Sigillo
Munitum Arnhemi; Traiecti Dia [h] Sepulcra;
Templa [i] Monaſterij; Portæq́; [k] Coloniæ; & Aræ
Cum Foro [l] Aquiſgrani, Friſiorum geſta loquentes.
De quibus (externos taceo longeq́; remotos)
Hiſtorici noſtri Solco, Vlieterpius Occo,
Cappidus, & reliqui tractarunt ordine; quorum
Inclyta, Suffridi, Decades dant, Nomina Petri.

Quin ſacra in Antonij, pictis Inſignibus, Æde,
Louanij friſicas memorant Altaria, Lauros:
Per Phœbi vigilem, populo trepidante, Cohortem,
Quod (puta) Martinus quondam Roſſemius, iſta,
Heltilio, & Feità friſijs Ductoribus, Vrbe,
Fortiter excluſus, cum Gallo, aufugerit, hoſtis.
Namq; opus hoc Cæſar tanto eſt dignatus honore,
Vt ſua cum friſicis conceſſerit Arma reponi:
Nobilitans Pugiles claris mercedibus ambos.

At quoq; ſollicitus Maiorum more ſuorum,
Ne nimia, in pingui, Pubes torpeſceret, agro;
Friſo, Oſtraciſmi duram tulit, atq; timendam
Magnis, cum paruis, excepto Principe, legem.
Sic [a] Schottus Dux, nēpe Schotos: ſic condidit Anglos
Hengiſtus; celebreſq́; alios perſæpe coactum
Reddidit exilium: Cæſa ſic matre Leæna,
Cum Brunſuicenſi, Catulos, Harlengius exul.
Obtulit Hiddo Duci, ſyluis præfectus ab illo,

Robo-

a And. Corn. ex Scharlenſ. lib. 1.
b Oppida in Veſtphalia Hollandia, Anglia & alibi, à Friſijs poſita.
c In Chili Aquilæ, pictæ ſculptęque more friſico, inuentæ ſunt.
d Leo Crucem tenens, Inſigne Ioannis Præsbyteri Friſij: Munſterus.
e Inſcriptiones horum Trophæorum. vide ad calcem libri. Vulgo het Frieſen Holt Weil.
f Inſignia à Friſijs olim donata, & adhuc ibidem in vſu.
g Diploma Sigiſmundi Cæſaris.
h Sepulc. S. Fred. Martyr.
i Templum S. Pauli, Cathedrale.
k Vul. der Frieſen Poort.
l de Aquiſgrano. Vide Vorp. lib 3 cap. 30.
Vuo Heltilius, & Seuerinus Feita Friſij, Studioſorum Louanienſium Capitanei, Mart. Roſſemium cū Exercitu Gallico vrbē occupare conantem fortiter repulerunt, Anno 1542. Cyp Vomelius in lib. Syluarū. Suff de Scrip. Friſ Dec. 11. c. 10 Antipendium, Cæſareis Friſicisque Inſignib. ornatum, cū hac inſcriptione Concordia Res Paruę Creſcunt. Ibid. in Æde S Antonij adhuc extat.
a Suff. in Præf. de Script. Cornel. Kemp. lib. 3.

Roboris ergo, fuit ſic Dani Regis Haraldi
Factus militiæ pugil eſt primarius Vbbo:
Qui quadraginta, centumq́, & quatuor ictus
Telorum excipiens; viginti quinque Suecis,

Saxo. Grammat. lib. 8. Henricus Pantaleo.

Enectis cecidit: ſic demum Regis Iberi
Nuper Ioannes viguit Gerbranda, ſupremus
Trans Iſulam Iudex; & clarus Marte Iarichus
Liauckema; præſigni fulgens Chiliarchus honore:
Gloriaq́ imprimis Dekemanæ gentis Iulus,
Illuſtresq́ alij plures, belloq́ togaq́
Extorres Friſij; quorum arma & nomina iunctim
Regnerus celebrans, decorauit Solckema ſcripto.

Ioannes Vrdt Gerbranda Cancell. Tranſiſulaniæ. Iarichus Liauckema Chiliarchus. Iulius Dekema Senator & Vicarius Baronis Billæi, Regis Catholici in Friſia Gubernatoris.

Quinetiam Friſij crebro emerſere, peregre
Sponte recedentes, Phœbi vel Martis amore:
Qualis Cæſareis quondam Iotſardus in armis.
(Octo pedum vaſti menſuram corporis implens,)
Extitit; inſignis Milo friſicus ille, caballum

Sub Claudio Imperat.

Qui durum occidens pugno, pedes iuit, & hoſtem,
Aduerſos Equites, ingenti Strage cecidit:
Qualis vterque fuit, Frederico, Martena, primo:
Cum Mediolanum cingens hic Cæſar, alacrem,
Omnibus, inſigni, Iuuenem præfecit, honore,
Heſſelum turmis Equitum: iuſſitq́ Doconem

And. Corn. ex Vlieterp. lib. 2.

Corporis eſſe ſui Cuſtodem; fidus in Amne
Qui ſecum perijt. qualis Chiliarchus, Equesq́,
Couordiq́ fuit Satrapes Renicus; ad Vrbem
Venlonam, imperitans Caroli Burmania Caſtris.

Præfuit Caſtris tranſmoſanis: teſte veteri, de hac obſidione, pictura.

Qualis Belgiacæ ſecreti maximus Aulæ,
Concilij, Præſes, Diuiq́ Hierarcha Bauonis,
Viglius Aſtrææ vindex fuit inclytus ille
Auratus Zuichemus Eques, Pater vſque vocari,

Suff. de Script. Dec. 12. cap. 10. Aub. Miræus de Viris Illuſtribus.

Qui meruit Patriæ. qualis celeberrima Legum
Gloria, Ius redigens primo Ioachimus in Artem,

Suff. de Script. Friſ. Dec. 12. Aub. Mir. Ibidem.

Suff.de Script. Dec.13.c.2. Guicciard. in Deſcript Belgij.

Priuati,magniq́; fuit pars magna Senatus
Et Cameræ,Hopperus,Præſes Regalis Iberæ.
Qualis amor Phœbi,Themidiſq́; Georgius almæ,
Deniq; Rattaller Traiecto Præſes in Vrbe
Friſo fuit: Viltis magno Regnante Philippo;
Per ſua, cum reliquis ſplendens, Monumenta, duobus.

Corn Kemp.lib.3.c.1.

Vide Bullam Car. Magni ad calcem libri.

Magnus Fortema Dux Friſior.

Vide Colon. Friſior.li.1.

Libertatis erat ſed & inculcatio iugis
Friſonis,ad Natos,& commendatio ſumma:
Præcipiens illis,nulli ſe ſubdere genti,
Nulli ſeruitio,Friſonum niſi ſanguine digno,
Libero,& immuni:quod & altis mentibus ipſi
Non ſolum Nati,ſed & inſcripſere Nepotes,
Mandati illius memores,cum nobile Francis
Ceſſerat imperium,Radbodo Rege fugato.
Nam virtute pari,Romaq́;,& Saxone captis;
Commendata ſtatim Libertas illa,per acri
Marte reportata eſt;nec tantum,vindice Magno,
Reddita tum Patriæ;ſed & impartita Colonis
Griſonibus,ſedemq́; nouam figentibus agro
Heluetico Friſijs,vel adhuc gaudentibus illa.

Friſia ſub Poteſtatibus ſeu Ariſtocratia, fuit Annos 696.

Moderna Friſiæ Inſignia Virtutis auitæ, & Libertatis perpetuæ Symbola.

Quin ipſa eſt Procerum tunc acquiſita Poteſtas,
Septem ſecla vigens Ariſtocratica: nec non
Arma ea,virtutis ceu publica Signa veſtutæ,
Quæ modo reſplendent Friſiæ ſeptemplicis inter
Teſſerulas,bini celeres,fuluiq́; leones;
Auricoma pariter cum Libertate notantes,
Noſtræ,illa,impigræ,duo fortia prælia,gentis,
Roma quibus domita eſt, & vinctus Saxo cathenis.
Quinetiam Cæſar,decus immortale,Coronam
Imperij,friſicis Inſignibus,addidit;ipſo
Præſule Romano rem collaudante Leone.

Vt

Vt liquet ex Caroli ſacro Diplomate Magni,
Quod Sigiſmundus Cæſar, Cæſarq́ Guilhelmus,
Et plures alij, Germana è gente, Monarchæ,
Poſt quoq; ad æternum firmarunt, gentis honorem:
Teſtibus Auguſto munitis robore Bullis.

Vide hæc Diplomata ad Calcem libri.

Tandem Friſo ſenex cum iam moribũda dediſſet
Membra toro, fratrum quo demonſtraret amorem
Mutuum, ad imperij multum conducere vires;
Symbolon exhibuit, ſeptem, memorabile, Natis;
Tela ſimul, clauſa, totidem frangenda, pharetra:
Quod præſtare modo cum tali nemo valeret,
Soluit; & oblatam fregit ſibi quiſque ſagittam.
Hoc quidam attribuunt decies cum Prolibus octo,
Neſcio cui Schytico, factum laudabile, Regi:
Sed numerus, res, & pharetrarum forma refellunt,
Et iacula, & faſcis varijs inſcripta monetis,
Hunc ſeptenarium non excedentia noſtrum.

Suff. in Præfat. libri de Script. Friſiæ.

In Regalibus Hiſpanicis, & varijs Fæderatorum Belgij Numis.

Mutuæ amicitiæ cum Symbolon ergo dediſſet
Inſigne hoc Natis; monuit quoque protinus illos
Vt curam populi gererent: ne ſcilicet vlla
Factio oriretur, neue inteſtina ſimultas;
Quæ bene fundatum poſſent ſubuertere Regnum.
Verum mandati poſt ſecula multa paterni,
Prô ſcelus, immemores, ſumma feritate, Nepotes,
Mutua, ſtrinxerunt diros, in viſcera, cultros;
Vetcoperos inter, mercatoreſq́, Schyringos,
Cum Centaurorum, & Lapitharum fabula luſa eſt.
Vendebant illi tauros, hi viſcera, ſiue
Inteſtina, ſchyrens etiamnum dicta Gronengæ;
Lætaq́; ducebant pariter Conuiuia; donec
Forte ſemel vellent aliquem decernere Regem

Vulgo Schyrengen en Vetcopers.

Vide de Origine huius crudeliſſimæ & damnoſiſſimæ Factionis. Suff. de Script. Friſ. Dec. 8. c. 2.

Ex

De Stulta Factioſorum in Struendis focis rixa, adhuc ex fama conſtat, cum hi ſeſpitem, illi prunam igni ſuperimponēdam vellent.

Ex ipſis, menſæ. patrio qui more præeſſet:
Cumq́, alijs, alij nollent parere, cruentas
Ventum eſt ad pugnas, conuicia, vulnera, cædes,
Factioq́, enata eſt Lernæ crudelior hydra;
Confeſtim Friſiæ ſeptem per flumina ſerpens,
Omniaq́, inficiens feralibus arua venenis,
Damna, neceſq́, feras cauſantibus; inq́, Struendis
Ignibus (hic pruna dum tegmine gaudet, & ille

Moserat abſumptorum boum funes, in patina quadam, ſub finem menſæ apponere, & veſcentes ita rurſum ad nonas prędas inſtigare. Vulgo, thorſpil inde patele.

Ceſpite) veſanam, dictu mirabile, rixam:
Quam bouis abſumpti, prædæ, monitore, nouandæ,
Funiculo in patina poſito, menſaq́, ſecunda,
Militibus, famuliſq́, dato, mos fouit ineptus.

Quin ipſi externo ſunt vſi Marte; Schyringis,
Saxo, feris, primum, mox & Burgundus adhæſit:

Vetcoperi vulgo Gelderſche. Schyringi vero Burgoenſche dicti ſunt.

Grataq́, Vetcoperis promiſit multa Sycamber:
Haud tamen ablata eſt mutauit Factio nomen.
Factio, cui nulli Proceres, nulluſq́, Sacerdos;

Carion, & Surius ad Annum 1517.

Nec per geſta quidem Pyrrhus tot fortia Magnus;
Quantumuis rotulas, furcaſq́, inſcriberet Armis,
Speratum potuit (Batauûm Crux) indere finem.

Suff de Script. Dec. 4. c. 5 apud Aluinum mendoſe Couordia pro Kyburgo legitur.

Dijs, nempe, Auſtriadum ſeruantibus illud honori,
Cæſaris Hapsburgi venientum Stirpe Rudolphi.
Huius quippe fuit Princeps Kyburgica mater,
Sanguine de friſio; Chronicis teſtantibus, orta;

Gondobaldi huius meminit Cappid. in Eccleſ. Friſiæ hiſtoria.

Ex Gondobaldo deſcendens exule forſan,
Nato illo extremi Friſiorum Regis, vterq́,

Sur. in vita S. Radbodi.

De quo Radbodus, de quo Guntharius olim,

Aimonius hunc Theodoricum vocat.

Creditur Antiſtes quoque prodiuiſſe ſacratus:
Illuſtriſq́, Comes Didericus, munere Balbi
Cæſaris, imperitans Heduis: & nobilis heros

Vide Batauiā Douſæ lib. 5. & Diploma Gerolpho huic ab Arnulpho Cæſare datum ibidem.

Ille Hollandorum Comitum genearcha Gerolphus;
Qui primo has terras in Feudum accepit aquoſas
Cæſare ab Arnulpho; quas Nato contulit eius

Caro-

Carolus hinc Simplex Diderico, nominis huius,
Primo inter Comites Hollandos: ſicut auitis
Hiſtorijs docet, & claro Diplomate Douſa:
Quanquam alij à Caluo donatas Cæſare ſcribant.

Didericum primum Hollandiæ Comitem, Meierus cognomento, & Molanus natione Friſium fuiſſe ſcribunt.

Sed quoq; quas, Hamo, Capitoneq́; piſce celebris
Factio, permultis, lites, nutriuerat, annis;

Facto Hollandica, vulgo Hoecxen Calbelaux.

Auſtriaci proauus Caroli paulo ante Philippus,
Dux illa, expulerat Friſia Burgundus; alacres

Friſia Ciſrhenana, ſeu Occidentalis.

Quam ſibi ſubdiderant, Comites, Florentius, atque
Ioannes, Batau; Veronam, Conſule Fobo
Prodente, Emporium fatali, turpiter, auro;
Cum quo nunc recubans, turri ſub vindice, putret.

Proditor hic viuus cum auro ſuo defoſſus eſt, & turris ei ſuperimpoſita. Chron. Hollandiæ.

Quin Hemiſtichium vetus eſt, quod nobilis huius;
ECCe CadIt Mater frIsIæ; cladem indicat vrbis:
Sicut docta refert Adriani pagina Iunij,
Geſta ſua Patriæ, Batauа cum gente, notantis.

Adr. Iun. Hornanus, in Batauia ſua.

Sic igitur plenus decedens Friſo dierum,
Egregius Princeps, & noſtræ gentis Origo;
Hæredem Regni Natum relliquit Adelem.
Plus nonaginta titulo qui Principis annis,
Præfuit imperio, populo gratiſſimus omni,

Suffr. Sterckenburgius.

Teutonico imprimis; cuius de nomine tota
Nobilitas voluit Germanica dicier Adel.

Suff. de Script. Friſ. Dec. 1. cap. 2.

Multa videretur nimis huius Principis ætas,
Ni foret Indiaco viuaci ſemine cretus:
Quod dedit & plures Friſonis durare Nepotes
Longius, atque octo Solij bis claudere luſtra:
Sicut in Vbbone eſt, & principe cernere Aſinga.
Quin Comes Hollandus, firma ceruice, ſecundus
Vltra octoginta legitur rexiſſe decembres:
Ridſcoq; eo, plures; Dinaſta Amlandicus ille
Ielmera: connubio cui gens ſucceſſit Herenga,
Candida prælustri vincens ſua lilia prole.

a Rexit annos 85. iuxta Becanum & pleroſque alios. Douſa incertos putat.
Archiua Amlandica, ex Relat. Secret. defuncti. Vpco tamen Burmania pauciores ponit. In Genealogiis Nobiliũ Friſię.

Digitized by Google

Lilium, Inſigne Herenganorum Pecten Cammenganorum.

Quæ modo per tædas, mutata voce, iugales,
Sub Cammengano celebrari nomine gaudet;
Materno, patrios, exornans pectine, flores.

Rarus erat Friſijs argenti numus, & auri,
Tum quoque, cum reliquis, corium ſignantibus vri;

Fia olim à Friſiis tam pecus quam pecunia dicta fuit. Codex legum friſicarum fol 6. & paſſim.

Namq; ipſa à pecude eſt, Fia dicta pecunia primum,
Teſtibus antiquo ſcriptis idiomate libris.

Ex libello quodam manu ſcripto.

Poſt tamen è fuluo, Ducibus regnantibus, ære
Præfecto à friſico Tecoburgi cuſa moneta eſt:

Iulius Dekema Poteſtatum vltimus, obtulit Othoni Langio Legato Cæſaris Anno 1494.

Ac præter veterum diuerſa numiſmata Regum,
Cammengæ, ac Ziardæ, Reinaldæq; aurea quædam
Gentis adhuc extant; legato, ſingula quorum,
Cæſaris, extremus fertur donaſſe Poteſtas
Dekema: quo Friſonum Regalia iura probaret.

Indulta vulgo Keſten. Iura Ciuilia Landtriuchten: Electa ſeu Electiones Kerren. Placita Wilkerren. Synodalia Sindriuchten. Acta, & Decreta Wenden/Doemẽ/Suengen/ꝛc.

De quibus & leges iſtæ meminere vetuſtæ,
Quas Indulta vocant: quæ cum Ciuilibus, atque
Iuribus electis, Placitis, Synodalibus, Actis,
Decretiſq; Patrum; nunc prælo excuſa leguntur.
Sed ſcripta, ac Friſonum quondam munita Sigillo
Publico erant; in quo ſculpta hæc fulgebat imago:

Forma Sigilli publici antiquæ Friſiæ.

Vir Stans armatus frondente ſub arbore, ſeruans
Erectam in dextra frameam; Strictumq;, ſiniſtra,
Nixũ humero, gladium: problema illuſtre; verendas
Iuſtitiæ leges, & gentis robora ſignans.
Ius vero hoc patrium Romano poſtea miſcens

In Codice, quem vulgo d'Ordinantie van Saſſen vocant. Leo Donya, & Buho Vibius Iollema, patris noſtri auus maternus, ſoli ex Prætoribus memorantur.

Friſia, ſub Domino mutauit Saxone multum:
Ceu docet is paruus; vulgo qui dicitur Ordo
Saxonicus; Codex: in quo Leo Donya, curſim,
Atque Buho Vibius memorantur Iollema, vterque
Prætor, & Aſtrææ vindex laudabilis almæ.
Huic Donievvarſtal (quo poſt ego munere functus
Eius ſum pronepos) VVymbritſera ſubfuit illi
Prætura; his Friſicis in partibus vtraque prima;

Nem.

Nempe in VVeſtrachia, Septem-Syluiſq́; tenetur
Pro capite Aeſtrachiæ, Leouardica ſed Gretenya;
Vt Libri impreſſi teſtantur, & Acta vetuſta.

Tres primæ, in Oſtergoa, VVeſtergoa, & Septem Syluis, Præturæ.

Hinc Vbbo, & reliqui porro Regeſq́, Duceſq́,
Heroeſq́ graues, Friſonis de ſanguine; nec non
Plærique inſignes, Diuini Numinis Arca,
Deſcendere Patres iſti, qui claue ſacrata,
Cælica panderunt maioribus Oſtia noſtris.
Non tamen AEgiſtus, Petri Comes, atque ſodalis,
Diſcipulus Domini; Roma qui miſſus ab vrbe,
Primus ad has noſtras acceßit Apoſtolus oras.
Nam cum Romanis, ipſoq́ Nerone, Tubantum
Ob vacuas quando certaret Friſia terras;
Legatos geminos, Hermana ſtirpe, celebres,
Ac Cammengana, Verritum, Mallorigenq́,
Diſſidij miſit feralis nomine Romam.
Qui ſibi præferri quoſdam cum forte viderent;
In Pompeiano magna cum laude Theatro
Surgentes, coram proclamauere Senatu,
Nullos eſſe fide, nullos virtute priores
Germanis populis; aſcendenteſq́ repente,
Conſedêre loco Friſorum Principe digno:
Quem, puta, Legati repræſentare volebant.
Amboq́ donati ſunt iure ac vrbe Quiritum,
Cæſaris aſſenſu. ſed & almis fontibus iſtic
A ſancto abluti Petro, *rediſſe leguntur*
AEgiſto, in Patriam, Diuo comitante, fideles:
Illo ipſo, friſicis, fidei qui primus in oris,
Saluifico, cæcam, ditauit lumine, gentem;
Vt quoque Legati (proprijs ſed in Aedibus) ipſi;
Perpes, apud quorum, radij ſcintilla, Nepotes,
Permanſiſſe ſacri, ſexcentos ſcribitur annos,
Regis ad Adgilli felicia tempora primi.

Suffridus Sterckenburg.

Varnerus de Laude antiquæ Saxoniæ.
Cappidus Staurienſ. in Eccleſiaſt. Friſiæ hiſtor.

Verritus Hermana, & Mallorix Cammenga Legati. Cappidus lib. citato.

Vide Tacitum lib. 13.

Cappidus lib. citato.

Suff. de Script. Friſ. Dec 2. cap 4.

 Nam

Chron. Holl. Diuiſ. 2.

Nam ſacra, Chriſticolis, Conclauia, Structa, puellis,
Annales, Lemo, produnt, regnante ſecundo;
Qui bina, Adgilli, præuertit ſecula, mortem.

Guilh. Heda. Ioannes Becanus.

Sub quo Koniochus, Cuniberto à Præſule miſſus,

In honore S. Thomæ Apoſtoli.

In Friſiam fidei deuenit preco ſecundus,
Chriſtiadum Statuens Traiecti primitus AEdem.

Laur. Sur. Tom. 6.

Venit & Eligius Nouiomo præſul ab vrbe:

Beda Angl. hiſtor. lib 5. cap 20.

Præſul Eboraco VVilfridus venit; in almo
Qui Friſiæ Anglorum ſudauit primus Ouili.
Poſt hunc Armoricis multum iactatus in vndis,

Marcell. in vita S. Suidberti.

Laudando acceſſit VVigbertus præsbyter auſu:
Inſigni friſicæ (prô) zelatore ſalutis
Egberto, ac alijs vento, oraclisq́;, retractis.

Beda Angl. hiſtor. lib. 10. & 11.

Sed pene hic, duro, fruſtra, ſub Rege, laborans,
Radbodo, geminos, Anglus cum triuerat, annos,
In patriam redijt: Socijsq́; ibi pluribus auctus,

Feſtum S Egberti 24. Aprilis.

Egberto Friſiam rurſus ſuaſore reuiſit:
Anglorumq́; patrum Cætus venerabilis ille,
Clarus Apoſtolico numero; ſed clarior actis,

Marcel in vita S. Suidb Vorp ex Chron. Leidenſibus.

Appulit, & Friſijs, ſacræ myſteria legis
Deprompſit patrio, ſeu Congentilibus, ore.

Huius ab Hengiſti deſcendens Stemmate Princeps
VVillebrordus erat: qui Traiectenſis inunctus
Et Regni Friſiæ totius Epiſcopus, vltra
Schaldinq́;, & Vahalim, mitra regnauit, & Albim.
Quando Monaſterij nec Bremæ ſcilicet eſſent
Præſulum adhuc Sedes poſitæ: quibus omnis eoa

Friſia olim ab Achtcarſpelenſi Prætura, ad Nordanum vſque agrũ Monaſterienſi ſubfuit: reliqua vero orientem verſus, Bremenſi Diœceſi.

Poſtea trans Lauicam ſubiecta eſt Friſia riuum.
Hic igitur ſanctos confinem Præſul in oram
Emittens ſocios; diuini roris vbiq;
Spargere iuſſit aquas. ſacer Adelbertus inundans
Hollandos adijt: Trentinos, Martyr vterq;,

S. Marcel. in Vita S. Suidberti.

Evvaldi pariles: VVilibaldus Teutonis arua:

Flan.

Flandriacos Martyr pauit Leuinus alumnos:
Siccaq́; cæleſti Batauorum fonte rigauit
Corda VVerenfridus: Marcellinuſq́; Tubantum;
Plechelmo, & Salicis, Lebuino adiutus, in oris.
Sed quoq; Suidbertus Friſiorum Regibus ortus,
Clarus prodigijs: Abbas Vniboldus; & Acca,
Perpete cognatam potarunt nectare gentem.
Ipſe autem, vt paſtor, Regni totius Ouile,
VVigberto ſocio, iugi pietate, fideq́;,
Flandrorum à Poldris, Chaucorum viſit ad Ogas.
Ac Foſtæ & Stauonis funeſtis expulit Aris,
Fortiter humani, libamina dira, cruoris:
Munda Deo faciens longe gratiſſima Patri
Sacra, Crucis paſſim Chriſti fulgentibus Armis;
Quæ roſeo tanquam Bonifacij ſanguine tincta,
Eius adhuc ſanctæ rutilant Inſignia Sedis:
Quam multi Heroes friſio de ſanguine, nec non
Illuſtres alij rexerunt ordine Patres;
Sasbolduſq́; vigil nunc Archiepiſcopus, omni
Cura, ægro intendit, Papæ Legatus, Ouili.
Impia, VVigbertus ſed, Foſtælandica, quando
Numina turbaret; Radbodi concidit enſe:
Et primus Friſicis illuxit Martyr in agris.

QuinChriſti hic, ſacro ductus Vilfrannus amore,
Gangulpho ex Hedua præluſtri gente ſodale,
Quinq; Fidem docuit Senonenſis Præſul ariſtas;
Calica prodigijs confirmans dogmata multis:
Et tamen atroci Rege eſt illuſus ab iſto;
Quem malus, oſtenſa, vitæ quaſi ſede, futuræ,
Dæmon inaurata iam dementauerat Aula.
Babtizandus enim, paganos ille parentes
Cum colere audiſſet Regna infera; protinus ipſum
Fonte ſalutari Crus impius extulit; atque

Sur. de Sanctis Tom. 3.

S. Radbodus de laude S. Lebuini.

Poldren loca in paludibus eminentia & ſicca: Ogen vero Inſulas à ſimilitudine Oculi dixerunt veteres: ſicut hodie à forma Oui, Eilanden.

Crux rubra Inſigne Traiectenſis Diocœſis.

Kemp. ex Vorp. li. 3. c. 8.

Ionas Fontanellenſis in Vita S. Vulfranni.

a Vorperus & complures alij. Lõgius autem hæc, quam plæriq; ſcribunt, ante mortem Radbodi accidiſſe: diſceſſus S. Vulfranni ex Friſia conuincit: inter quem, & obitum Regi[illegible]anni bene 13. effluxerunt.

Malle ſuis iungi multis gentilibus iſtic,

Meda Dea quæ vrbi huic nomen dediſſe ſcribitur ob infantum victimas Medea vocata eſt, cum Venus eſſet Suff. de Coloniis Friſiorum.

Quam ſupra ignotis paucisq́; fidelibus inquit.
Ac Veneri Medæ, ſueto de more, litauit,
Sacra Medenblici rurſus crudelia Diuæ;
Veſte huic fulgidula nomen quæ contulit vrbi,
Riteq́; ob infantum cædes Medea vocata eſt.

Huius vero animam Stigius cum Pluto *Tyranni,*

Vbbo Emmius lib. 4.

Exta Medenblicum ſepeliſſet, Stauria corpus;
Afflictis Friſiæ confeſtim mitior aura
Chriſticolis flauit; Natusq́; Adgillus, & omnis
Regia pene domus, diuino eſt fonte renata,

Occo Scharlenſis, ſeu And. Corn. lib. 1.

Comprimisq́; pius Rex Gondobaldus, iuncti
Filius Adgilli, iuxta ac ſucceſſor; vterque
Zelator fidei, pacis ſectator vterq́;.

Hiſce ergo in Friſia rerum potiuntibus, omni
Augmento, & Studio, plantata eſt vinea Chriſti;
Radicesq́; ſacras nullis obſtantibus egit,
Friſigenis in ea multum ſudantibus Anglis.
Et quamuis iterum poſt horum funera Regum,

Rex hic ſub finem, puto, vitæ, à S. Adelberto, primum ad fidem, conuerſus eſt. Vide Epitaphium eius ad calcem libri.

Ethnicus ille ferox Radbodus iunior, ante
Suſceptum Egmondæ baptiſmum, iugiter ipſis,
Dira minaretur, ſacri cultoribus horti:
Haud tamen, Athletis fultus Bonifacius, almis,
Deſtitit huic paſſim vites inferre nouellas;

S. VVilibaldus in vita ipſius.

Fonte rigare precum: ſurclos extendere Signis;
Et ſancta innocuos vita producere botros:
Impia continuo purgans ſarmenta labore.

Nec graue erat, teneras, ipſo, conſpergere plantas,

Cæſar Baronius Tom. 9
Laurent. Surius Tom. 3.

Sanguine; quem magnus Germaniæ Apoſtolus hic, &
Friſiæ, Eobano, fudit, cum Præſule, Martyr;
Cumq́; Athalario, VValtero, VVintrugioq́;,
Presbyteris: & cum VVilhero, VVaccaro, Adolpho,
Ac Gunderharo monachis: ternisq́; ſacrorum

Stric.

Stricbaldo, Haimundo, nec non Boſone miniſtris:
Et quadraginta, quorum ſunt nomina ſcripta
In Cælo, Socijs: vbi nunc ſimul, hoſte remoto,
Doccomij meritum, ducunt in pace triumphum.
Vt quoq; Mattiacæ Doctor prænobilis ille
Gentis, Adelengo Fredericus Stemmate natus;
Quem, geminos mittens Traiectum mæcha latrones
More Herodiadis, Lodouici Cæſaris vxor
Correpta inceſti, Sacris, Iuditha, peractis,
Ipſa Pontificem perimi curauit in Æde.
Crudele & dirum facinus, multoq; piatum
Sanguine; Normannis adeo vaſtantibus inde
Imperium, Belgaſq; ſimul, Francoſq; nocentes,
Vt nec ſit Clero, nec parſum Altaribus ipſis,
Sub quibus occiderat: profugis linquentibus vrbem
Præſulibus ſanctis: Hungero Friſone, nempe,
Ac ternis alijs; quorum fuit vltimus ille
Radbodi Regis Soboles, & nominis hæres:
Qui male Normannis ſuprema voce precatus,
Expulit vrbe hoſtes, & Diuum ſcriptus in albo eſt.
Huius Agrippinæ Præſul Guntharius Aulæ,
Extitit, illuſtri famoſus auunculus, ortu.

Friſia Apoſtolicis capta iam retibus, vſq;
Ad Lauicam, cura Bonifacij Martyris, atq;
Sanctorum Anglorũ, quos diximus ordine, patrum:
Ludgerus Friſonum claris natalibus ortus,
Emſgoacos ſaltus, & Banthica luſtra pererrans,
Chriſtiadum ſacros cæpit protendere caſſes:
Inq; plagas Chriſti, gnauus venator, agreſtes
Cum populos, Amaſum citraq; egiſſet, & vltra,
Saxones, & Friſios, & Veſtphala rura colentes,
Bina Monaſterij ſuſpendit Cornua (morum
Scilicet & Fidei) præda lætatus opima,

Hildebrandum quoque Haimundi ſeu Haimuntij fratrẽ his addit Abb. Tritemius.

Heda, Barlandus & alij.

Vorper. Thaborita lib. 2.

Vbbo Emmius lib. 5.

Sur. de Sanctis Tom. 6.

Vorp. Thaborita lib. 2. Verdenenſes in vita ipſius.

Alluſio ad Inſigniã vrbis Monaſterienſis duo Cornua in galea geſtantis.

Pauli-

Digitized by Google

S Paulus Patronus Monaſterienſis. Crantz Metrop.lib 1.	*Paulinaq́;,ſacro cui præfuit enſe,Cathedra.*
	Præſul hic Oraclis,& Signi[illegible]laruit:Hoſtes
	Poſt ſua,preſſuros,Heriburgæ,fata,ſorori,
	Normannos patriam mæſtæ prædixit;& Acta
Suff.de Script.Friſ Dec. 8.cap.3. Alfricus 3.Epiſ. Monaſt.in Vita ipſius.	*Heroum Friſiæ clarorum rite canenti*
	Priſtina reſtituit Bernlefo Lumina cæco
	Pluráq́;,vt Hiſtoriæ produnt,miracula fecit.
	Frater ei Præſul fuit Hildegrinus,honoram
	Qui Selengſtadij Struxit Protomartyris AEdem.
Crantz.Metr.lib.3.& 13.	*Gerfriduſq́; nepos,multa pietate coruſcans,*
	Virtutum ipſius,nec non ſucceſſor honorum.
	VVillehadus Friſijs merito venerabilis Anglus,
Molan,de Nat.SS.Belgij	*Cum VVillerico Tithmarſiæ Apoſtolo,ad ipſos*
	Buttiadas properans,trans Iadam,trãſq́; Viſurgim;
	Stadenſes,Kedios,Vorſtraaq́; prædia viſit:
Crantz.Metr.lib.1.ca.6. Aliuſio ad Inſigne Bremenſium.	*Gentilemq́; gregem cæleſti gramine paſcens*
	Primus Apoſtolica,Bremenſes,claue,bidentes,
	Rexit,& eoum Friſiæ fundauit Ouile:
	Anſcharius vero Fidei creſcentis amore
Crantz. hunc Gallum facit,ſed Friſius fuit, teſte Suffr. de Script. Dec. 6.cap.7.	*Præ reliquis feruens traiecit friſius Albim:*
	Extremoſq́; ſua prognatos,gente [a] *Colonos,*
	Holſatico,ſalſam potantes,gurgite,Lympham,
[a] Strantfriſios & Eidorenſes.	*Saluatoris aquæ dulci de fonte rigauit;*
	Cui primum Hamburgi,Diua cum Matre,ſacratus
Molan.de nat.SS.Belgij.	*Condidit Antiſtes phanum: iuſſuq́; ſupremi*
	Pontificis,Danis pariter Sueciſq́; Gothiſq́;
	Et toti arctoæ ſudauit Apoſtolus oræ.
Normãnis Hamburgum vi occupantibus.	*Sede ſed hac pulſus Bremam conceſſit;& iſtic*
	Exul vtrumq́; regens,pauit Confeſſor Ouile:
	Vnitumq́; gregem,ſuccedens impiger ipſi
Suff.de Script.Friſ. Dec. 7.cap.1.	*Cognatus,Stabulo fouit Rembertus eodem:*
	Arctoaſq́; pari docuit conamine gentes.
	Vitho Dei genitus Stauonis Leouardiæ in Aula,
	Oſna.

Oſnabruggenſi præfectus Epiſcopus vrbi,
Orbis ab Auriga eſt; Rota ceu digniſſima curru
Saxonico; Chriſti tum dogmata prima vehenti:
Dogmata Catholicæ fidei; quam doctus in iſta
Vrbe, rudem poliens, vna cum Ciue, iuuentam,
Præſul hic, erectis docuit Templiſq́;, Scholiſq́;.

Crantz Metrop. li. 1. c. 2. Alluſio ad Inſigne Oſnabruggenſium.

Quam prope Balthiacam Preco laudabilis oram
Poppo miniſtrauit, faciens miracula, Danis;
Candentem indutus manicam, nec læſus ab igne,
Flammiuomo, fidei, ferro cedente, calori.

Vbbo Emmius lib. 6.

Quam pius, excelſo Regum de ſanguine natus,
Per freta, Ioannes Præſter, per ſaxa, per ignes
Adele, ac alijs Frisijs Stipatus, ad ipſam
Pertulit AEthiopum, Cancri ſub ſydere, gentem:
Niliacos ſacro dulcorans nectare fontes.

Libertus Epiſc. Berythenſis. Babtiſta Mantuanus. Nauclerus, Hopperus & alij.

Quam quoq; Ioannes fratrum laus prima Minorum
Nuper ad Auroræ, felix proreta, cubile
Vixit, & Antipodas Chriſto iam nomina dantes;
Trans Arabum Pauli, trans Indica littora Thomæ.

Suff. de Script. Dec. 15. c. 2.

Quam demum Andræas, Sociorum de grege Ieſu,
Prima ſui Vilnæ Statuens Collegia Cætus,
Duxit hyperboream Bocatius ille ſub axem,
Qui tribus in Friſia doctis cum Patribus, Ilſtæ
VVolſendæq́; Scholas præſigni lege gubernans,
Ornabat, teneram, vera pietate, iuuentam,
Cum Status inciperet patriæ nutare vetuſtus.
Hoc Ipcolſga viro, Leouardia nobilis illo eſt.

Ex Relatione Patrum Collegij Louanienſis.

Andræas hic, Philippus Hagi⁹, & duo alij Patres, cum iuuentutem annis aliquot in Friſia docuiſſent, ſacris factionibus anno (ni fallor) 1567. exturbati ſunt.

Sic *pia magnanimi Soboles imitata parentis*
Friſonis exemplum, ſe non ſolummodo natam
Eſſe ſibi meminit; ſed amicis, atq; propinquis,
Ac alijs etiam ſpatio, vel Stirpe remotis:
Præſertim in rebus fidei, normaq́; ſalutis;
Quam, nempe, à ſanctis acceptam Patribus atq;

Digitized by Google

Friſia multos inſignes fi dei Chriſtianæ Doctores in omnem circumquaq; Regionem emiſit. Crantz Metrop. lib. 1. c. 5.

Diſcipulis Domini, non hic ſatis eſſe putauit
Impartiſſe ſuis; nec ad omnem gentibus oram
Pene ſibi poſitis; ſed & in Regionibus, vltra
Caucaſios montes, vltra Garamantas, & Indos,
Diſtribuit populis lingua nec ſanguine iunctis.
Quin hanc ſæpe pio defendit percita zelo
Friſica gens, Chriſti fundens pro laude cruorem,
Pro populo externo, pro Ciuibus, atq; Monarchis;
Magnificis toto teſtantibus Orbe Trophæis.
Vincula nam præter, præter fera vulnera paſſos,
Quos taceo, Athletas; prælustri funere, certe,
Se Mahometanis olim crudeliter Armis,
Afflicto, impendit Rex Gondobaldus, Ibero.
Poppo Francigenis: Italæ dux Fortema genti:
Preſſis Herco Schotis: Danis trepedantibus Vbbo:
Heerma Aſiæ populis: Sanctæ ſe Liauckema Terræ:
Nicææ Hardmannus: ſe Galema Cæſaris vrbi:
Rebus Vlisbonæ tremulis Poptetus: in vndis,
Mergenti, Armenicis, Frederico Martena primo:
Cæſari Aquiſgranum ſubigens ſeq; Onſta Guilhelmo.
Atq; alijs, alij pugiles, heroibus, acres:
Fortia multiiugis ornantes tempora lauris.
Quorum, clara quidem, gemino cantata Libello,
Geſta, velut propero collectos pollice flores,
Hic aliquot Clio; ſed paulo abruptius, atq;
Preſſius, extorri genio dictante, recenſet:
Semigenæ illuſtri de ſemine Friſonis ortam
Exili celebrans inſignem Carmine gentem.

Vide Inſcriptiones Trophæorum aliquot apud Kempium, Hopperum, Furmerium, & ad Calcem huius libri.

Horum omnium geſta ſupra paulo copioſius deduximus.

IN AN-

Digitized by Google

IN ANNALES REVERENDI AC DOCTISSIMI VIri; Domini Suffridi Petri Leouardienſis; Ganon. Col. ad SS.Apoſt.I.V.C.ac Ordinũ Friſiæ hiſtorici. Carmen Acroſtichon.

MArtia, Ianigenæ, Soboles quid Friſia Semi,
Arma manu quatiens, Cælo minitaris & Orco?
Raptane, magnanimos, quõdam tua pignora, Natos;
Terrarum Solijs & rerum culmine dignos,
Inferno reuocare paras? Regnumne ſuperni
Numinis, armata tentas inuadere dextra?
Vanis parce minis, temeraria, parce labori,
Si ſapis, inuictos furor eſt inceſſere Diuos.
Herculis expauit. fateor, Proſerpina vires,
Ad Styga, Theſſalicis, quando deſcenderet, oris;
Mille ſed intranti metuenda pericula mouit
Cerberus, & magnis ad limina reſtitit auſis,
Oribus, infandã minitans, tribus, vndiq; mortem:
Nec prius Admeti Coniunx laudanda, ferocis,
Intrepida, Alcidæ, potuit virtute reduci;
Vincta, cathenatis. quam ſe fera belua, collis,
Subdere victori, Claua domitrice, coacta eſt.

Digitized by Google

Marte [a] *Gyges celebris, terræ fortiſſima proles,*
Ingens, centimanus, magno validoq́; [b] *Gygantum*
Robore, bella mouens, Phlegreis, horrida, Campis,
Iras nonne Deum ſenſit, [c] *Ioue Vindice? nonne*
Corruit, & faſtus cæſo dedit Agmine pænas?
Arma quatis fruſtra, vana eſt ſine viribus ira.
Flecte Iouem potius votis, & pectine Ditem,
[d] *Orpheaq́, Eurydicen, modulis imitare petentem,*
Lactantemq́, truces, Cytharæ dulcedine, Manes.
Lesbia ſi deſit Lyra, vel ſi deneget hymnos,
Enixos, propria moduleris arundine, [e] *Rythmos,*
Grandæui pariunt quales tibi funere [f] *Cygni,*
Atque hilares, paſſim, ſepteno Naiades [g] *Amne.*
Nil metuas propera, poſitis cape Barbiton Armis;
Vade, tuus Cythara (ſcio) te comitabitur Orpheus
[h] *Suffridus; calamo ni iam reuocauerit Vmbras.*
Fallor? an heroas mitra lauroq́; micantes,
Regibus immiſtam video prodire phalangem?
Immo tuos cerno Natos; age ſuſcipe Mater.
Suſcipe, forte noui veniunt ad [i] *Iubila Sæcli:*
Inſpice ſignantes, virtutum pondera, greſſus,
[k] *Vultus ecce graues, en fortia pectora, certe*
Suffridi folijs, & vitæ munere digna.
Ianus adeſt Pater ipſe bifrons, niſi fallit imago;
Nudoq́; inijciens genitori pallia [m] *Semus,*
[n] *Arphaxad, Cainam, Sale, ac Heber, atq́; Phalegus,*
Nec non Indorum præcinctus more [o] *Ragauus:*
Neſcio quæ, iuncta, ferat hic vexilla, [p] *Corona,*
A Semo Imperijs ſi non ſacrata [q] *Nepotum.*
Longaq́; ſubſequitur ſine [r] *Nomine turba, relucens*
Externo cultu, miri [ſ] *ſplendoris; opinor,*
Semideos, Benedicta dedit quos [t] *Phreſia, Patres.*
Regia, [u] *Cecropidum redimitus, tempora, lauro,*

Cum

Digitized by Google

CVM ANNALES SVFFRIDI PETRI HISTORICI FRISIAE, PRAEMATVRA AVCTORIS MORTE, IN LVCEM

non prodierent,& hæc noſtra Acroſtichis,quæ ijs præfigi debuiſſet,ob breuitatem Carminis,Perſonarumq;, & Hiſtoriarum varietatem ſine aliqua ſibi adiuncta explanatione,non ita commode intelligi queat: Neceſſarium duximus.De Viris præſertim illuſtribus in ea celebratis,proſa hic aliquid elucidationis ſubiungere.

a Gyges terræ filius,centum habuiſſe manus à Poetis fingitur.
b Gygantes viri ſuperbi & robuſti,bellum cælitibus intulerunt.
c Iupiter Gygantes in Campis Phlegreis fulmine percuſſit.
d Orpheus,Eurydicen vxorem à Dite & Manibus Cythara repetiit.
e Friſij Rythmos ſuos,Arundinibus ad id aptatis,cantillare ſolebant.
f Cygnorum in Friſia incredibilis,& maior,quam vſquam in Europa,copia. Cantator Cygnus funeris ipſe ſui,teſte Martiale,& multis alijs,
g Friſia olim fluminibus ſeptem,in totidem peninſulas diuiſa fuit.
h Suffridus Petrus Leouardienſis hiſtoricus inauctoratus Friſiæ Heroas multos,Orphei inſtar,è tenebris Calamo ſuo vindicauit
i Hiſtoricus hic Annales ante Iubileum edere,morte præpeditus eſt
k Ex vultu & inceſſu plerunque Indoles Animuſq; hominis relucet
l Ianus,ſeu Noachus,quod vtrumq; Orbem viderat,bifrons dictus eſt.
m Semus nuditatem Patris ſui turpius cubantis,veſte auerſus texit.
n Arphaxad,& ſequentes,recta Linea,iuxta Lucam,à Semo deſcendunt.
o Semus trinepoti ſuo Ragauo Phreſiæ Regnum in India tradidit
p Coronam Chalibeam,& Vexillum rubrum,ipſi,Poſteritatiq; conſecrauit
q Ragauus rexit Phreſiam cum Poſteris ſuis annos circiter 1600
r Nomina Poſterorum eius ad Adelen vſque patrem Friſonis ignorantur
ſ Indorum populus plerunque auri gemmarumque amictu ſplendet
t Phreſia,ob conſecrationem Semi, vt aiunt,Benedicta vocari ſolet
u Friſo,Regno Phreſiæ pulſus,cum fratribus in Græciam ſeceſſit.

Digitized by Google

Ecquis ibi h *gladium dextra* h *remumq́; ſiniſtra,*
Verſat? & excelſus i *fratres ſupereminet ambos?*
Egregius noſtræ gentis (puto) conditor ille,
Regali de Stirpe k *Friſo; Patre natus* l *Adele;*
Excuſſit Solio m *mæchus quem tonſor auito:*
Ne quippe hic eius Nato pareret n *Agrammi,*
Dulce Solum Patriæ linquens (ita doctus o *Athenis)*
Indiaca profugus petijt tua littora p *Claſſe.*
Aſpice vt Arma micant, vſu ſplendentia longo;
Clara Ducum ſpolia, & Pellei dona q *Monarchæ;*
Dona, quibus Nati fulgent quoq;: ſit ſimul r *Adel*
Obuius, & Iuthiæ ſ *Vitho Conditor; Heſſidis* s *Hetto;*
Cor t *Haio Druydum; Præfectus* v *Scholto Viarum;*
Tethis item Domitor u *Galo aggere; & arbiter* x *AEſgo*
Iuſtitiæ: partus ſeptem Agathocleidos y *Hyllæ.*
Summis Imperij prælucet honoribus z *Adel;*
Signa Patris reliqui geſtant illuſtria Fratres;
Inſita, cæruleo, tria candida flumina, Scuto,
Mixta rubris ſeptem * *Nympheis: forſitan aut hæ*
Ipſa Arma; aut veteris reddunt diſcrimina terræ.
a *Vbbo ſubit Princeps, Vbiorum Conditor; atq;*
Iuxta b *bis gemini, nec non trabe* c *Grunus onuſtus;*
Rure, ſui Statuit, viridi, qui nominis vrbem,
Indutus d *Chlamidem, Zona viridante, nitentem.*
Duris, e *Aſconio virtus exercita, rebus,*
Ornamenta Duci dedit, en, quam ſplendida, magnis,
Maiori titulo, f *ſeptem præeuntibus, aucto,*
Inq́; Duces totidem (declarant Pilea) miſſo.
Nempe premunt g *Friſonem, recto ordine, filius Adel,*
Impiger h *Vbbo nepos; Pronepos* i *animoſus Aſinga:*
Clarus k *Diocarus; clarus* k *Dibbaldus in armis:*
Laudeq́; par l *Tabbo, ſupremus nomine Princeps.*
m *Aſconiuſq́; potens,* n *Adelbolduſq́;,* o *Titusq́;,*

b Mul-

h Multa terra marique bella geſſit, & pericula ſuperauit.
i Saxo & Bruno fratres, Saxonum & Brunſuicenſum genearchæ.
k Friſo fratrum maximus, Friſiæ noſtræ Conditor & Archegus.
l Adel pater Friſonis, Rex Phreſiæ ex Stirpe Ragaui vltimus.
m Hic à mæcho tonſore, dolo vxoris ſuæ, veneno ſublatus eſt.
n Agrammes tonſoris filius, eiectis hæredibus, Regnum eius occupauit
o Friſo cum fratribus, Studijs aliquandiu Athenis operam dedit.
p Domum reuerſus, Claſſe Germaniam petijt, & Fleuo appulit.
q Alexandro Magno, ſpe recuperandi Regni primo militauit
r Adel 7. filiorum Friſonis natu maximus Princeps Friſię 2.
ſ Vitho ſeu Iutho ducta Cimbrorum Regis filia Iuthiam Condidit.
s Hetto, qui & Heſſus dictus fuit, Heſſiæ nomen dedit.
t Haio Sacerdotum gentilium ſeu Druydum, vulgo Druyten, Princeps.
v Scholto paſſus ſeu Viæ publicæ, quam Riduariam vocabant, Præfectus.
u Galo Aggeres contra Maris fluuiorumq; impetus erexit.
x AEſgo iuſtitiæ excolendæ & adminiſtrandæ curam habuit.
y Hylla Agathoclis Thracum, Regis filia, vel ſoror, vxor Friſonis.
z Adel, patri Friſoni in imperio ſeu Principatu ſucceſſit.
* Septem Nympheæ folia, antiquiſſima Friſiæ ſeptemplicis Inſignia.
a Vbbo Princeps Friſiæ tertius, Vbiorum ad Rhenum Conditor.
b Poſt hunc quatuor adhuc Principes, Friſiæ viciſſim præfuerunt.
c Grunus ſeu Gryns, Friſonis ex filio pronepos, Gronengam condidit.
d Alluſio ad Inſignia vrbis, Trabem viridem, in Scuto candido geſtantis.
e Aſconius primus Friſiæ Dux, principibus ſucceſſit.
f Friſia ſeptem habuit Principes, & totidem Duces.
g Friſo primus Friſiæ Princeps fuit, Adel filius eius ſecundus.
h Vbbo, Adelis ex Suobbina Sueuica filius, Princeps tertius.
i Aſinga Aſcon Princeps quartus; ſub quo natus eſt Chriſtus.
k Diocarus cognomento Segon, quintus: Dibbaldus filius eius ſextus.
l Tabbo ſeptimus & vltimus, huic enim 7. Duces ſucceſſerunt.
m Aſconius Dux, filios habuit Adelboldũ, Titum, Richoldũ, & Radbodum.
n Adelboldus natu maximus Patri in Ducatu ſucceſſit.
o Titus Boiocalus, ſucceſſit fratri Adelboldo; vterq; ſine liberis obijt.

p Vbbo

Digitized by Google

Robore præſtantes, p Vbbo acer, & inclytus q Haron;
Ipſeq; r Odilbaldi vigilis, ſucceſſor ſ Vdolphus:
Summa Ducum claudens, alto, veſtigia, greſſu.
Succeduntq; nouem Reges, qui Marte, Togaq;,
Inſignes olim, cum s præcedentibus iſtis,
Mille octoginta regnarunt octo per annos,
Indica, ab aduentu noſtri, cum Claſſe, Parentis.

Sceptra tenent omnes, haſtamq; t u Richoldus vterque
Verſat, v Odilbaldus tenſo quos ſeparat arcu;
Fortis equo ſequitur, Duce cum, x Beroaldus, y Yglone;
Francorum ſpolia, & fatalia lilia iactans;
*z Radboduſq; madens; * Adgillo ſeptus vtroque,*
Ipſaq; illuſtris nece a Gondobaldus; & alter.
Dentibus, heu, frendens, c Nato comitatus vtroque,
Infælix, Solio, pulſus b Radbodus, auito.
Parce tuis, quid fles? ô d Friſia, parce capillis;
En hic ſacra, pio, quondam e Vexilla, Ragauo,
Tradita per Semum, f Magnus tibi Fortema reddit.
Roma g Aquilas defert; deuictos Saxo g Leones:
Imperij Cæſar, cum Libertate, h Coronam.
Læuam ſi ſpectes, Soboles quoque ſplendida, Regnis
Externis venit; & i Schotto cum Patre Schotorum,
Occurrens, madidos, Minor offert k Friſo, Colonos;
Veſteq; purpurea ſubeunt, l Didericus, vtroque
A m Lemo, cinctus m Dibbaldus, & acer n Elinus
Regni olim Occidui (video) Regeſq; Duceſq;.
Durus at is, Corium, qui ponderat vſque, bouinum,
Inuiſus reliquis, num forte o Olennius ille eſt
Exactor Patriæ? dictus noſtratibus Hollo?
Nomen, aquoſa, ſuum trahit vnde, Hollandia; certe,
Sic reor: en noſtris, p Verrito, p Mallorigiq;,
Iunctus, Legatis, ſacer eſt q AEgiſtus, & r Vbbo
Suecica tela gerit; Lapidem fert ſ Vtho cruentum.

Cin.

p Vbbo filius Richoldi, Aſconij Ducis Nepos, Dux Friſiæ quartus.
q Haron Vbbo Dux: hic Didericum Occidentalis Friſiæ Ducem fecit.
r Odilbaldus filius Haronis, & Nepos Vbbonis; Dux Friſiæ ſextus.
ſ Vdolphus Haron, filius Odilbaldi, Ducum vltimus: poſt hunc 9. Reges.
s Principes, Ducês, & Reges Friſiæ, regnarunt ſimul annos 1088.
t Richoldus Vffo, ducta Vdolphi Ducis Sorore primus Diadema geſſit.
v Odilbaldus, primus Comes Tecoburgenſis; Patri in imperio ſucceſsit.
u Richoldus Odilbaldi filius Angariam Cognato Ebiſſæ in Feudum dedit.
x Beroaldus Elini Regis gener, & Richoldi filius, vtriuſq; Friſiæ Rex.
y Hic Duce Yglone Galema Francos vicit: ſed ipſe ab ijs victus interijt.
z Radbodus, Adgilli filius, & Beroaldi Nepos Pedem ex fonte retraxit
* Adgillus 2. filius Radbodi, primus Regum Friſiæ Chriſtianus.
a Gondebaldus, Adgilli filius, à Saracenis in Ronchiuallo cæſus.
b Radbodus 2. Gondobaldi frater, à Carolo Magno Regno pulſus.
c Gerbrandus, & Gondebaldus filij eius, in exilio mortui ſunt.
d Friſia, ob Regium ſanguinem, & Diadema ſibi excuſſum, mæret.
e Vexillum, à Semo in India Ragauo traditum, huc vectum fuit.
f Magnus Fortema, iſtud in Friſiam, Roma domita, cum laude reportauit.
g Alluſio ad Friſiorum Inſignia, Romana & Saxonica expeditione parta.
h Carolus Magnus ijs Coronam Imperialem in ſignum Libertatis cõceſſit.
i Schottus Scholtonis filius, Friſonis Nepos, Schotiæ nomen dedit.
k Friſo minor, abnepos Maioris, Coloniam primus in VVaterlandiã duxit.
l Dideric⁹, Aſconij Ducis, ex Radbodo filio, Nepos, Friſiæ Occid. Dux prim⁹
m Lemus Dux ſecundus. Dibbaldus filius eius Regium geſſit Diadema.
n Lemus Friſiæ Occiduæ Rex 2. Elinus ſeu Aurindulius vltimus.
o Hollo Friſo nobilis, Tacito Olennius dictus, Hollandiæ nomen dedit.
p Verritus Hermana, & Mallorix Camga, legati friſiorum ad Neronem.
q S. AEgiſtus Diſcip. Domini, à S. Petro miſſus cum illis in Friſiam, venit.
r Vbbo Harmiana Primipilus Regis Daniæ, à Suecis, iaculis confoſſus.
ſ Vtho, Sigefridum Danum, ſimulate conueniens, abſconſo lapide necauit.
s Taco Hermana, Claſſis Hengiſti Præfectus, Inſulam Frieſlandiã reperijt.
t Hengiſtus, & Horſus Vdolphi Ducis Friſiæ, ex Suana Saxonica filij.
v Horſo in Britannia occiſo, Hengiſtus Inſulam vi & dolo ſubiugauit.

O *Cin-*

Digitized by Google

Cinctus, at, ex auro Roſtris s Hermana reſplēdet;
Armatiq́ Duces gemini, Nauarchus vterq́,
Nobilis t Hengiſtus Britonū proſtrator, & v Horſus:
u Orichiuſq́ ſubit, fulgenſq́ x Leonibus y Octa:
z Nympheis Ebiſſa rubens; * VVilfridus in albis;
Ipſeq́ Pontificum flos a VVillebrordus, opimis
Conſpicuus ſpolijs, b Foſtæq́ & Stauonis Aris;
Impia magnifico ducens Idola triumpho.

Conſpice, quam tetricos, dimiſſo lumine, vultus,
Oſtendunt c Druydes; paſſos tegit Infula crines,
Luridaq́ apportant, veterum, Simulacra, Deorum.
Offert, ecce, ſui, veſtitum d pelle Leonis,
Nominis, e Harco Deū: f Stauonē, de more, triſulco
Igne refulgentem g Poppo; teretiq́ ſariſſa,
Et galea armatum, triſtis i Serapio, h Foſtam.
Nuda ſeni Freda eſt, arcu k VValdacha l Vithoni
Sarcina, & n Occoni gemino m VVarns aliger angue.
Immitemq́ grauāt; o Hollerq́ & q Meda p Siuardū:
r Snein radians ſ Synnā: reliquos quæ neſcio Laruæ.

Aſtant s vndeni Patres; Crux rubra coruſcat;
Doctoreſq́ ſacri, palmis, comitantur, ouantes.

Saucius ipſe Rotis fertur t Bonifacius, vno,
Ac quinquaginta Socijs; en, Serta, reportant,
Nomine Martyrij pulcherrima: candidus albo
Cingit equo Currum martyr v Fredericus, iniqua.
Taxatæ, inſidijs, perpeſſus vulnera Mœchæ:
Orbatuſq́ ſuo (fultus u Nannone magiſtro,
Sanctiſq́ Exulibus) præſul x Radbodus Ouili.

Arma Monaſterij ſacra fert y Ludgerus; eiq́
Pone Halberſtadio ſubit z Hildegrinus amictu.
Ordine * VVillehadus, Bremenſi a Claue decorus,

u Ori-

u Orichius cognomento Hoiſchus filius Hengiſti; Octa & Ebiſſa Nepotes
x Octa natu maior, in Cantiæ ſeu Angliæ Regnum Patri ſucceſſit
y Ebiſſa in Friſiam rediens Ducatum Angariæ in Feudum recepit
z Inſignia Angliæ tres fului Leones: Angariæ tria rubra Nympheæ folia.
* S. VVilfridus Epiſcopus Anglus, ex friſijs oriundus, Friſiorum Apoſtolus
a S. VVillebrordus ex Stirpe Hengiſti, Apoſtolus & Archiepiſc. Friſiorum.
b Stauonem & Foſtam præ reliquis olim Dijs maxime colebant Friſij.
c Druydes gentilium Sacerdotes: à Friſijs vulgo Druyten vocati ſunt.
d Hercules Nemei Leonis interfector, in Friſia Harco nuncupatus.
e Harco Druys ſcripſit de immortalitate Animæ ſub Harone Friſiæ Duce.
ſ Stauo, Iupiter, de quo Stauria nomen habet, ſummus gentilium Deus.
g Poppo, Sacerdos Stauonis, multa ſcripſit ſub Adgillo & Radbodo Regibus.
h Foſta, friſiorum Mars fuit, licet quidam Veſtam fuiſſe putent.
i Serapio, Druydum Leouardiæ in Aula Dei Præfectus, ſub Dibbaldo.
k Diana; VValdacha, &: Venus Freda à friſijs vocari ſolent.
l Vitho Pater Serapionis Druydum Præfectus, ſub Diocaro Principe.
m VVarns, Mercurius, vnde Warnen/ nunciandi vel intimandi verbum.
n Occo Druys, ſcripſit ad Radbodum 2. De Vindicando Deorum cultu.
o Pluto olim, vt apparet, Holler, quaſi Hol-Heer, id eſt Inferni Dominus dicebatur.
p Siuardus Druys, ſcripſit de Prohibenda Chriſtianorum Doctrina, ſub Radbodo.
q Meda, pro Medea Medenblici habita fuit, & Vrbi nomen dedit.
r Snein, Sol, Snecæ cultus, vnde & Vrbs ea Snits vulgo dici videtur.
ſ Synna Druys, ſcripſit de colendis Dijs Patrijs ad Aſconium Ducem.
s Vndecem fuerunt, S. VVillebrordi Socij, omnes Friſiorum Apoſtoli.
t S. Bonifacius cum Socijs 51. Doccomij Martyrio coronatus eſt.
v S. Fredericus, Cura inceſtæ Imperatricis nefarie occiſus eſt.
u Nanno Staurienſis Philoſophus doctiſs. S. Radbodi Epiſc. Præceptor.
x S. Radbodus, à Normannis Traiecto pulſus, cum multis alijs, Exul obijt.
y S. Ludgerus I. Epiſc. Monaſterienſis Omlandiæ Veſtphaliæq; Apoſtolus.
z S. Hildegrinus, frater eius, Selengſtadienſis & Halberſtad. Epiſcopus.
* S. VVillehadus Angloſriſius, Bremenſis Epiſcopus, Friſiæ Orientalis Apoſtolus.

Subſequitur video; ſed quis, rogo, ſplendidus ille,
a Turrito ſimilis? tuus Hamburgenſis, opinor,
Optimus b Anſcharius, Mitra præſignis vtraq;
Læuum quippe Latus, parili c Rembertus amictu,
Occupat, & nigra ſequitur d Cruce, nobilis ille,
Summus Agrippinæ Præſul, e Guntharius, vrbis,
Ipſe ſed & primus tuus Oſnabrugga Sacerdos
Vitho Rotam voluit Fidei naſcentis alacrem.
Reddit g Euermarus, Conchas, en, Martyr, Iberas.
Ignitum hic ferrū h Poppo; Laurum i ille virentem
Seruat; & enatam k Poptetus pectore palmam.
Votiua, his ſubeūt, ſanctæ l Crucis Arma ſequētes;
Thura m Ludigmānus; Cypariſſos m Fortema geſtat;
n Rhorda ſuæ flores galeæ: gens o Liauckema plumas
Iūgit; & armatus q Manicas fert p Botnya equeſtres,
Vel puto Nicææ, vel parta, ad Cæſaris, vrbem,
Symbola; ſed clarū r Galamæ volat, ecce, trophæum,
Quale Aquilis, ſ Stellis, pictumq; s Leonibus olim,
Vrbe ſub Antiochi, ducens Hermana triumphum,
Enectis, trepido, Turcis, ſuſpendit Oronti.
t Cāmenga, en, ſequitur cū u pectine; & x Hommema u glandi;
t Ockynga u æthereis; u hederæq; Inſignib. v Heerma;
Nonnulliq; alij, fera vincla aut vulnera paſſi;
Serta gerunt omnes; x Haioq; e fronde y Coronam;
Vel z Solima, vel de z Damiata, forte, triumphant.
Laude, ſed is reliquos, & tempore vincit, amictus,
a Cla-

a Clauis Bremenſium;& Porta turrita Inſigne Hamburgenſium.
b S.Anſcharius Archiepiſcopus Hamburgenſis pariter & Bremenſis.
c S.Rembertus Cognatus eius, & Succeſſor in Bremenſi Eccleſia.
d Crux nigra, Inſigne Archiepiſcoporum Colonienſium
e Guntharius,S.Radbodi auunculus, Colonienſis Archiepiſcopus.
f S.Vitho ſeu Viho, Oſnabruggenſis Epiſcop.Rota vrbis inſigne.
g S.Euermarus Compoſtella rediens,Ruthis nefarie occiſus eſt.
h S.Poppo(quem aliqui Danum faciunt)ferrum candens illæſus geſſit.
i Poppo Virdumenſis cum Martello Saracenos ingenti prælio vicit.
k Palma viridis,è Corde Popteti,à Saracenis cæſi,pullulauit.
l Multi Friſiorum,Cruce ſignati,in Terra ſancta laudem meruerunt
m Iarichus Ludigmannus,& Thiepco Fortema,ad Nicæam cæſi ſunt.
n Goffo Rhorda Cicatrices vulnerum è Terra ſancta domum retulit.
o Sicco,Eilco,& Epo Liauckema Athletæ Chriſti inſignes.
p Fecco Botnya cum Eilcone Liauckema alam 3000.Eqitum duxerunt.
q Alluſiones ad trium harum nobilium familiarum Inſignia
r Igo Galema,ad Cæſaream Læſus,Antiochiæ honorifice ſepultus.
ſ Vbco Hermana cum Boemundo Principe Antiochiæ Præfectus.
s Alluſiones ad gentilitia Hermanæ & Galemanæ gentis Arma
t Sicco Cammenga,& VVatzo Ockynga,cum Balduino Rege capti.
v Hommo Hommema & VVatzo Heerma in Aſia minori cæſi ſunt
u Alluſiones ad quatuor harum familiarum Inſignia
x Haio Fiuelengius,cum Socio primus Arcem Damiatæ conſcendit.
y Coronamq; muralem meruit,quæ(teſte Plinio) frondea ſolet eſſe.
z In obſidione Damiatæ,& Solimæ vrbis,friſiorum virtus enituit.
Teſtibus Literis Honorij PP.3.Frederici 2.& Patriarchæ Hieroſol.

Digitized by Google

Tigridis exuuÿs, Cognato, fortis,[a] *Adeli,*
Iunctus[b] *Ioannes, Regum de ſanguine, Præſter:*
[c] *Niliacos adÿt qui mille per aſpera fontes,*
Et Signa, extremo, victricia fixit, in Orbe.
Cerne, precor, quantus ſuccedit[d] *Regibus iſtic*
Nobilium,[e] *Magni luſtrans veſtigia, Cœtus:*
Obuolitant faſces, & fulua[f] *Leonibus Arma:*
Nexa[g] *Ludigmānos Myrtus; Palma ornat*[h] *Adelen;*
[i] *Hermanæ, &*[k] *Galemæ, floreſcit Laurus, oliuā,*
Illuſtris[l] *Reinalda tenet;*[m] *Cammenga Cupreſſum*
Saucius, & nunquā morituram[n] *Martena Quercū:*
Triſte[o] *Iuuinga videt; ſed*[p] *Botnya, Dekema, et Hanya*
Ore aſtant hilari; lætumq́;,[q] *Harenxma, VViardam*
Reſpicit; & ſummus, quaſi Dekema, Lilia ſpargit:
Inclytus hic ille eſt, hic nobilis Ordo tuorum,
Credo, Poteſtatum;[r] *gladÿq́; & Pilea, certe,*
Iuſtitiam referunt Libertatemq́; vetuſtam.
Inde tui veniunt[s] *Pugiles, en, Friſia; pugno,*
Noſtin? equum ſternit[t] *IotZardus: ſanguine matris*
Aſperſos cæſæ Catulos fert[v] *Hiddo Leænæ:*
Victor ouat gemina, generoſus[u] *Iongema, Palma;*
Confoßis famæ raptoribus: Arma triumphans
Thiarda refert, Socÿs, Stypatus, equeſtria, binis:
Ornatuq́; pari, ſuccedunt[y] *Ailua, Rhorda,*
Rengiaq́;, &[z] *Britonum redimiti, Mockema, Sertis:*
Ac, velut ex auſtro, * *Burmania prodit, Amomum*

a Adel

a Adel Adelengus Conſobrinus & Comes Ioannis Præsbyteri.
b Ioannes Præſter ſeu Præsbyter Adgilli 2.filius, Regnum in India cõdidit.
c Ad Nili fontes,extremæ in margine terræ:vt ait Mantuanus.
d Exactis Regibus,Friſia ſub Ariſtocratia à Poteſtatibus recta eſt.
e S.Magnus Fortema,primus Poteſtatis dignitatem adeptus eſt.
f Alluſio ad Poteſtatum Inſignia,quibus etiamnum Friſia vtitur.
g Taco, & Goſſo,Ludigmanni,viri pacifici Friſiorum Poteſtates.
h Adelbricus ab Adelen,Goſtauum Suecorum Ducem prælio vicit.
i Heſſelus Hermana Normannos deuicit & patria expulit.
k Igo Galema magna cura Patriam contra eoſdem defendit.
l Saco Reinalda ſumma cum Pace & pietate præſuit.
m Regnerus Cammenga,Danis profligatis,ex vulnere accepto perijt.
n I.H.Martena,Ciues Staurienſes contra Hollandos protexit.
o Iuo Iuuenga cæſus,& Friſia ab Hollandis vi ſubacta eſt.
p Sixtus Dekema,Galo Hanya,& Odo Botnya,eos rurſus expulerunt.
q Harengus Harenxma, & Suffridus VViarda Friſiam penitus liberarunt.
r Iulius Dekema vltimus Friſiæ Poteſtas, Vir bonus & Paci deditus.
ſ Gladij & Pilea,antiquæ Iuſtitię & Libertatis Friſonicæ Signa.
s Friſia plurimos olim inſignes Pugiles & Athletas produxit.
t Iotzardus Friſo,Equum ſuum pugno occidit,hoſtemq; pedes fudit.
v Hiddo Harlengius,Leænæ per vim occiſæ,Catulos,inermis,eripuit.
u Heſſelus Iongema duos eum perduellionis accuſantes,duello vicit
x Sixtus Thiarda, Douuo Keus & Epo Nyenhuſius Pugiles inſignes.
y Franciſci duo, Ailua,& Rhorda; Taco Rengia, & Cyprianus Mockema.
z In Francia, Anglia, & Schotia ludis Equeſtribus claruerunt.
* Douuo Burmania Arabia & Aſſiria peragratis,Eques Solimæ factus eſt.

Thuſq;

Digitized by Google

Thuſq́; decuſq́; ferēs: cui [a] *Martema iunctus vterq;,*
Iunipero Senior decoratus, [b] *Iunior Alga eſt,*
[c] *Zelator fidei, ſicco quin flumina paſſu,*
Emenſus [d] *Fredericus adeſt; Abbaſq́;* [e] *Siardus;*
Longa ſuper radios extendens pallia Solis.
Ante alios properans, glaciem, [f] *VValfridus, adurit,*
Nudus; Eremitæ, fert ſacra monilia [g] *Dodo:*
Demerſumq́; refert æs [h] *Ento;* [i] *Liauckema, læſæ*
Inſtar Ouis, graditur; trabe ſed [k] *Goſlinga petitus,*
Abbatis precibus, ſanato Crure, reſultat.
Res mira, ô pietas, poſitis, en, [l] *Bockema lauris,*
Veſte redit Monachi; redit & [m] *Vorperus, aperto,*
Magna patrum recitans noſtrorum geſta, libello:
Patrum, qui lætas pro [n] *Libertate ſolebant*
Externis, acie, [o] *frontes opponere, quales,*
Nunc [p] *Hollandorum Spolijs hic cernis Ouantes,*
Impauido prodire gradu; paſſimq́; rubentes
Nigris immiſtos [q] *Aquilis verſare* [q] *Leones.*
Scilicet [r] *Arnulpho Comiti, Comitiq́;* [s] *Guilhelmo*
Victaq́;, [ſ] *Romano, detracta Inſignia, Regi,*
(Laudanda æternum memorantes Fata [t] *Iuuenga)*
Aſſiduo gaudent repræſentare triumpho:
[v] *Reginæq́; Poli,* [u] *Feſtis Solemnibus, omni*
Votiuas, anno, Laudes perſoluere; pergat,
Matris vti precibus, peſſundare filius hoſtes.
Sed grue ſe vigili Cyprijs ornatibus [x] *Euſum*

a Heſſe-

a Haſſelus Martena, Magiſter Equitum Barbaroſſæ, proditorie occiſus.
b Doco Martena, Cæſari eidem à Cubiculis, in fluuio cum eo perijt.
c Friſij, olim eximio Catholicæ fidei zelo illuſtres extiterunt.
d S. Fredericus, Abbas Horti B. Mariæ, ſiccis pedibus fluenta tranſiuit.
e Siardus Abbas, veſtem madidam ſuper radios Solis extenſam, ſiccauit.
f S. VValfridus, nudis pedibus glaciem calcans, ſequentibus tepidã reddidit.
g S. Dodo Eremita in Bacaſæno, pietate & miraculis claruit.
h Ento Abbas, pecuniam amiſſam, ex fundo Iſulæ renatantem recepit.
i Elocus Liauckema Abbas, à Laicis diſciplinam refragantibus occiſus eſt.
k Godſchalcus Goſlinga, fracto per trabẽ Crure, prece S. Frederici cõualuit.
l Renicus Bockema Eques, Cænobium condidit, & Laicus in eo ſeruiuit.
m Vorperus Prior in Thabor, hiſtoriam Friſiæ 4. libris luculẽter cõſcripſit.
n Friſij Libertatis amantiſſimi ſemper extiterunt; & parati,
o Mortis adire Domos, patrio vel viuere ritu: vt quidam de ijs cecinit.
p Friſij ab Hollandis præclara & opima ſæpiſſime Spolia retulerunt.
q Alluſio ad Cæſaris, Comitumq; Hollandiæ à Friſijs cæſorum Inſignia.
r Arnulphus Comes Hollandiæ, VVinckeliæ cæſus, An. 993. 17. Septembris
ſ Guilhelmus Cæſar Comes Hollandiæ Hochvvoudę, An. 1255. 28. Ianuarij.
s Guilhelmus 4. Comes Hollandiæ prope Stauriam, An. 1345. 26. Septemb.
t Iuo Iuuenga cum 500. friſijs ab Hollandis cæſus Anno 1396. 29. Auguſti.
v S. Maria Dei genitrix, pręcipua Friſiorum domi foriſq; Patrona.
u Peculiari ſolennique ab ijs Feſto 26. Septembris ex voto colitur.
Aquiſgrani in AEde ipſius Friſij ſacram Aram erexerunt, & dotarunt.
Louanij quoque, ipſi Altare cum SS. Bonifacio & VVillebrordo Statuerunt
Trentini antiqui Friſiorum Coloni, Imaginem ipſius pro Inſigni habent.
x Onno ab Euſum, à Rege Cypri ob heroica facta Eques creatus eſt.

P *Inge.*

Digitized by Google

Ingerit his Eques; & nigro Pugil Onſta Leone,
Vrbis Aquiſgrani domitor; claruſq; b Dodinga,
Egregium Diploma, manu victrice, reportans.

Portat & exuuias Francorum c Homenga duorū;
Ruſſorumq; aliquot d Lambertus cæde cruentas;
Occo ſubit, Kenoq; ferox, & Pallidus Hiſco;
f Vetcoperiq; aſtant reduces, aſtantq; f Schyringi,
Infeſto, heu, vultu, g ferroq; vtrinq; minaci;
Neſcio quas faciant turbas, addentibus hiſce,
Candentes h igni prunas; remouentibus illis;
Implentes vacuas i taurorum fune patellas.
Arma k Iuuēga ſuis præfert, & l Ziarda, Schyringis,
Rerum hic Franekeræ, Bolſuardiæ is arbiter olim:
m *Vckena Vetcoperos munit Dinaſta Lerbanus;*
Munit & hos Magnas Tzercuardi[o] vndiq; n VValta.

o *Auratis Rotulis, quin, Harpiyſq; refulgent,*
Nobilis, ecce, p Parens Comitum, tua Sircſena laus, &
Trans Amaſum magni regnantes, Diūa, Nepotes:
Impiger q Vlricus, pugnax r Edſardus, & ſ Enno;
Quiq; latus claudit (ſed paulo auerſius) s Vcco,
Vetcoperiq; alij; nec non contraria t Iarges,
Arma mouens, Vrbi nimium funeſta Gronengæ:
Et triſtes v Clanthi, u Rengerus Conſul, & Heccus.

*Sed quoq; x Ioannes, y Aluinus, z Cappidus, * Occo,*
Et dira hiſtorici flentes hæc tempora plures,
Prô, laceri redeunt, ac Cedro digna perenni,

a Menol-

a Menoldus Onſta, Friſiorum Dux, capto ſuburbio, Aquiſgranum domuit.
b Teodardus Dodinga, exercitum cum Diplomate Cæſaris reduxit.
c Titus Hommenga, delatores duos in Aula Francica duello interfecit.
d Lambertus Terprypius, vltra 100. Ruſſos gentiles ſolus necauit.
e Hiſco, à Kenone Occonis filio Emda pulſus eſt: ſed per vim, reſtitutus.
f Vetcoperorum & Schyrengorum Factio, ad Carolum vſque 5. durauit.
g Maximis, ſe inuicem, damnis & cladibus in Friſia affecerunt.
h De rixa eorum, in Struendis Ignibus, adhuc ex fama conſtat.
i Funes boum, in patinis apponentes, ſuos ad nouas prædas hortabantur.
k Godſchalcus Iuuenga, Eques auratus, Dinaſta Bolſuardianus; &
l Sicco ziarda, Dinaſta Franekeranus, Schyrengorum anteſignani.
m Focco Vckena, Dinaſta Lerhanus, primi Comitis Friſiæ Orient. Socer; &
n Tarquinius VValta, Dinaſta Tzercuardius, Vetcoperorum Capitanei.
o Alluſio ad Inſignia Sircſenanorum, ſeu Friſiæ Orientalis Comitum;
p Enno Sircſena, Edzardi filius, Dinaſta Gretanus, & Nordanus.
q Vlricus eius filius, Primus Friſiæ Orientalis Comes, vir Strenuus.
r Edzardus Comes, Vlrici filius, multa domi foriſq; præclare geſſit.
ſ Enno Edzardi filius, præſentium Comitum illuſtriſſimorum Auus
s Vcco Focconis filius, ab Vlrico Comite, poſtea eius genero, cæſus eſt.
t Cappidus Iarges Schyrengus, Gronenga potitus in Vetcoperos ſæuijt.
v Allardus, & Henricus, Clanthi nobiles; Gronengæ à Schyrengis occiſi ſunt.
u Ioannes Rengerus Conſul domi necatus, Ioannes Heccus è Curia eiectus.
x Ioannes Vlieterpius Poteſtati Martenæ à Secretis, ſcripſit circa An. 1370.
y M. Aluinus Conſul & Secretarius Snecanus, ſcripſit circa Annum 1400.
z Cappidus Staurienſis Præsbyter vir pius & doctus, circa Annum 920.
* Occo Takema Scharlenſis vir Nobilis ſcripſit hiſtoriam circa An. 970.

Triſtibus apportant conciſa Volumina bellis.
Exinde Occiduæ, fallor niſi veſtibus, Oræ
Magnates ſubeunt; Capito [a] *queis piſcis, & Hamus,*
Panis, & agnomen mirabile [b] *Caſeus indit.*
Longaq́ʒ, [c] *Grouſteinū, ſequitur noua Factio, raſum;*
Iam è Cruce [d] *Burgūdis ſimilis, iā e flore* [d] *Sycābris.*
Cui Batauū, Magnus, domitor, ſe [f] *Pyrrhus, Achilles*
Inſerit vſq́ʒ, tuus, [f] *Rotula Furcaq́ʒ verendus:*
Succinctuſq́ʒ ſubit [g] *Burmania Cæſaris Enſe.*
Quin, Duce Iuſtitia, magnus tuus, ecce [h] *Senatus,*
Veſte redit Vultuq́ʒ grauis, comitante Reorum,
Eximia, pariter Patronorumq́ʒ Phalange.
Plaude age Præſidib. ſeptē; micat [i] *Ayta Brabāta:*
[l] *Hoxuirius Vilta, prætexta* [k] *Hopperus Ibera;*
[l] *Rattalerq́ʒ ſubit, nec non* [m] *Gerbranda togatus;*
Induti veniunt ſed pallia [n] *Boymer, &* [n] *Aytſma.*
Synnama Romanum præfert, en, [o] *Bolema Sacrum,*
Ius patrium [p] *Bucho, Solenneq́ʒ* [q] *Martna Volumen.*
At [r] *Douma audacter,* [ſ] *Sickingaq́ʒ ſuauiter orant;*
[s] *Epoq́ʒ dat Canones* [s] *Aphoriſmos (credo)* [s] *Tiara.*
Concio Pieridum ſequitur; præit, ecce, [t] *Rodolphus*
Aonia Lauro: [s] *Sphæram fert* [v] *Gemma rotantem:*
Reddit Metra Cheli [v] *Vomelius; Ore* [u] *Myrica;*
Maiorumq́ʒ Fidem [x] *Tapperus:* [y] *Iunius Acta.*
Et Pater [z] *Andreas recinit præconia Ieſu,*
Nablia, [*] *Ioannes ſed nudipedes, Indica pulſat.*

a Factio-

a Factiones Hollandiæ, & Friſiæ Occidentalis, Hoex & Cabbelaux dictæ.
b Item, Factioſi quidam, quos vulgo Caes en Broots Volck appellabant.
c Vibius Grouſteinus, primus Nobilium Friſiæ, comam ſibi abradi fecit.
d Factio Burgundorum & Geldrorum, ſucceſſit Schyrengorum & Vetcoperorum.
e Friſij Burgundici Cruces; Geldrici Flores; Veſtibus, Armiſq; inſcribebant.
f Pyrrhus Magnus, Claſsis Præfectus, Rotam & Furcam pro Inſigni habebat.
g Renicus Burmania Chiliarchus, à Cæſare Armis Equeſtribus decoratus
h Curia Friſiæ, ſumma cum grauitate Iuſtitiam adminiſtrare ſolet.
i Viglius Zuichemus Ayta, Præpoſit. S. Bauonis, Secreti Conſilij Præſes
k Ioachimus Hopperus, rerum Belgicarum in Hiſpanijs Præſes.
l Hector Hoxuirius, & Georgius Rattaler Traiecti apud Viltos Præſides.
m Ioannes Vrdt Gerbranda, Præſes ſeu Cancellarius Tranſiſulaniæ.
n Fredericus Boyemer Cancellarius Geldriæ: Heſſelus Aytſma Præſes Friſiæ.
o Harengus Synnema Iuris Ciuilis: Gerbrandus Bolema Pōtificij Cōſultus.
p Bernardus Bucho Ayta Decanus Hagæ Comitis, Senator, Legatuſq; Friſię.
q Kempo Martna, Senator Celebris, ſcripſit Hiſtoriam vulgo t'Lantboech.
r Ienco Douma, nimis libere pro patria loquens, Vylfordæ detentus eſt.
ſ Idſardus Sickynga Senator, ad Annam Auſtriacam Orationem habuit.
s Boetius Epo Iuris Canonici: Petreius Tiara Medicinæ Profeſſor.
t Rodolphus Agricola 3. Linguarum peritiſſimus, & Poeta celebris
v Gemma Friſius Mathematicus; Cyprianus Vomelius Poeta Laureatus.
u Andreas Hamconius Myrica, Medicinæ, & 9. Linguarū cognitione clarus.
x Ruardus Tapperus Enchuſanus Theologiæ & Fidei Catholicæ Profeſſor.
y Adrianus Iunius Hornanus, Holland. & Friſiæ Occidentalis Hiſtoricus.
z P. Andreas Bocatius, è Societate Ieſu, Septentrionales Fidem docuit.
* F. Ioannes de Leouardia, Minorita, dogma Chriſti in India propagauit.

Digitized by Google

Ah, Sacra Templorũ prodit quoq; Factio clades.
Conſpicis vt vibrant gladios, qui Serica flaua,
Robuſtis torquent humeris, Lunaſq;, Scyphoſq;,
Oraq; torua gerunt: nec ijs minus, ecce, minantur
Sæua, Cruces rubeas & Regia Signa ſequentes.
Tu, precor, ambabus, Matrem te, partibus, offer,
Iungeq; diſcordes, æterna Pace, Nepotes,
Concilians animos in mutua fœdera natos:
Hincq; omnes Reduces, patrio de more, ſalutans,
Ordine iunge manus, Maternaq; baſia figes:
Nec meritas differ Suffrido reddere grates.

ACROSTICHIS MINOR.

Verba quæ huic Acroſtichidi Literis Capitalibus præmittuntur; hæc ſunt.

Suffridus Petrus Leouardienſis Friſius.

SIcut vtrunq;, bifrons cum Ianus, viderat Orbem,
Vxore, & pueris, ſacra Rate, montibus hærens,
Filiolos docuit reparare Nepotibus agros:
Friſo ita, Ianigenæ, Soboles clariſſima, Semi,
Ruricolam, patrio, quo conderet, ordine, gentem,
Impoſitus, Hylla, Pueris, cum Coniuge naui,
Diuerſam, Superis, à Gange, trahentibus, oram,
Venit arenoſos Fleui ſub littore Montes;
Spectauitq; nouam, bifrons quaſi lumine, terram.
Protinus incultam (Sueuis cedentibus) ornans,
Excluſis furca Latronibus, aggere Ponto,
Templa Ioui Stauoni poſuit, Gymnaſia Phœbo;
Relliquijs Macedûm ludos imitantibus Indis:
Vinxit amicitiæ populos ſibi fœdere; linquens
Septem Caſtra ſuis Iura, atq; Inſignia, Natis.
Legibus, ac Armis, Natorum maximus Adel,
Excoluit patrio claram poſt nomine gentem:

Ordi-

Digitized by Google

Ordine Principibus moderataq́, Friſia ſeptem
Vt fuit, & Ducibus, totidem iam condita ſeclis;
Arte manuq́ potens meruit Diadema Richoldus:
Regibus vnde nouem, tituluſq́, & gloria fulſit;
Donec Radbodus ſuperatus ab hoſte ſecundus,
Imperium Carolo; vitam rellinqueret Orco;
Et Friſijs animos, & Libertatis amorem.
Nomen qui patrium, Magno Duce, Cæſare Magno;
Saxone vi capto, Romam virtute domantes,
Imperio ſacrum, Soboli fecêre decorum:
Summa reportata eſt, cum Libertate, Poteſtas.
Friſia quæ peperit Diplomata ſanguine, multis,
Regali poſito, fouit, Diademate, ſeclis:
Inſigni pietate vigens; clariſſima Marte:
Sorte fruens propria, nulli foris inuida genti;
Ingenijs famoſa bonis; celeberrima Muſis;
Vtilis hiſtoriæ: dextro qua ſydere clarum
Suffridum Patria genuit Leouardia Petrum.

PONTIFICES FRISIORVM ETHNICI SEV PRAEFECTI DRVYDVM

HAIO.

Fllius Friſonis Friſiorum Archegi: primus hic gentilium Sacerdotũ Pontifex, ſeu Præfectus Druydum, quos Druyten Friſij vocabant, ab ipſo videtur patre conſtitutus. Scripſit, vt Suffridus refert, de Dijs patrijs. De Sacrificijs Deorum, ac de Delubris Altaribuſque in Friſia erigendis. Hier. Hemmenges hunc, ob curã forte ſacrorũ, Hagionem vocat, in Genealogijs Principum Germaniæ, editione priore, vbi & Stirpẽ Friſonis Regiã ad Radbodũ vſq; 2. deducit. Haio hic ex Heila maiorũ Cauchorũ Principis filia, Geroldum, Haionis Cãgani, primi Amlandiæ Dynaſtę, patrẽ; & Mannum, per illuſtris familiæ Hermanæ, portuſque Manarmanis, Ptolomeo noti, conditorẽ; ac Galonẽ; Gruni Gronẽgæ fundatoris, parẽtem, teſtib. Sterckenb. & Suffr. genuit.

VITHO.

VITHO.

HIc primus Haioni ſucceſſiſſe inuenitur; ſed lõgo ex interuallo, integra enim Pontificum, ſeu Pręfectorum Druydum, ſeries non extat. Vixit, vt ex Huberti Schoti Collectaneis apparet, ſub Diocaro Friſiæ Principe circa Annum Domini 30. cum paulo ante templum celeberrimum Tanſane; vulgo T'aldenſane, id eſt, ad vetus vexillum, in Marſis Friſicis, à Romanis euerſum eſſet. De quo Tacitus lib. 1. Annalium. Vide Suff. de Scriptoribus Friſiæ Dec. 8. cap. 3.

SERAPIO.

SVcceſsit patri; Sedemque ſuam, vt cæteri omnes, teſtibus Suffrido & Schoto, in Aula Dei Stauonis, vbi nunc eſt Leouardia, habuit. Vixit ſub Dibbaldo Principe, circa Annum Domini 70. quo tempore S. AEgiſtus Diſcipulus Domini, Roma à Diuo Petro miſſus, Friſijs, Saxonibuſque Chriſtum annunciare cępit. Cappidus Staurienſis in eccleſiaſtica Friſiæ hiſtoria. Varnerus de Laud. antiq. Saxonię. Crantzius Metrop. lib. 1. ſed is nomen S. AEgiſti non exprimit.

HARCO.

FIlius Serapionis: Cathedræ ſimul, & publicæ Friſiorum Scholę præfuit; nomenque Sapientis, teſte Suffrido, cum reliquis Druydum Pręfectis inde adeptus eſt. Schola autem hæc, eo fuiſſe loco ſcribitur, qui adhuc Leouardiæ vulgo Oldehooff, id eſt, vetus Aula, dicitur. Vixit ſub Tabbone Principe, circa Annum 120.

SYNNA.

FVit & hic ſucceſſor patris ſui; ſcripſit ad Aſconium primum Friſiæ Ducem, de colendis Dijs patrijs, & exterminandis Chriſtianis; quorum nonnulli tunc in Friſia videntur fuiſſe: ex poſteris forte eorum, qui olim à S. AEgiſto conuerſi erant, nam & Cęnobia ibi paulo poſt erecta, Chronica Hollandiæ referunt. Vixit Anno circiter 165.

Digitized by Google

HARCO II.

HIc Synnæ Sapienti (ſic enim vulgo dicebantur) ex interuallo Pontifex ſeu Præfectus Druydum in Aula Dei ſucceſſit. Scripſit de immortalitate Animæ humanæ, & de Anima brutali, vt Hubertus Schotus refert. Vixit ſub Harone Orientalis, & Didérico Occidentalis Friſiæ Ducibus, circa Annum 310.

VITHO II.

SCripſit hic, Cappido, & Schoto teſtibus, de reſtaurandis Delubris Deorum: De reformandis Gymnaſijs. De publicis Actis ad Poſteritatis memoriam diligenter conſeruandis. De locupletanda Bibliotheca publica. quam Stauriæ cum ingenti Antiquitum Friſicarum damno, exuſtam Suffridus refert. Obijt ſub Richoldo primo Friſiæ Rege, Anno 432.

POPPO.

EThnicarum literarum longe peritiſſimus. Scripſit de Cultu Deorum: De Ritu ſacrificiorum: De officijs Druydum, de Rebus geſtis Harconis Rodmanni, & Siuardi Hopperi Claſſis Hengiſtianę Præfecti; De Vnione Occidẽtalis Friſiæ Regni, cum Orientali; eiuſdemq́; per Francos, cæſo Beroaldo Rege, oppreſſione. Exauthoratus à Francis, per Radbodum primum dignitati reſtitutus eſt, circa Annum 676.

SIVARDVS.

HIc libros Ciceronis de natura Deorum tanquam erroneos damnauit, & publice exuſſit. Scripſit Hiſtoriam Principum, Ducum, & Regum Friſiæ; ac de prohibenda Chriſtianorum Doctrina; quorum hoſtis èrat acerrimus. Vurtſingus Ado auus S. Ludgeri, in exilium eiectus eſt; & Solco Fortemannus in carcerem detruſus. Vixit, vt Suffridus notat, circa Annum 770.

OCCO.

VIr ferox; ac Pontificum Ethnicorum Friſiæ vltimus. Scripſit de Doctrina Druydum: de ſucceſſione Profeſſorum eiuſdem Doctrinæ in Aula Dei, de ſacrificijs Deorum, & vindicando

Digitized by Google

eorum cultu aduerſus Chriſtianos ad Radbodum 2. Friſiæ Regem; qui tamen, Regno priuatus, à S. Adelberto ad fidem conuerſus eſt. & Egmondæ pie obijt; vt patet ex hoc ſuo Epitaphio.

Hic iacet in terra Raetbout, cum Coniuge Amara:
Stirps fuit hæc Regis, de quibus iſta legis;
Natus ab Adgillo Raetbout, ſyncerius illo
Vixit; nec miro peior Amarra viro:
Sanctus Adelbertus, multa pietate refertus,
Quos docuit Lucis quærere Regna Ducis:
Hos mors deleuit, tales Haemundaq́; fleuit
Dignus vterq́; coli ſemper in arcé poli.

PONTIFICES FRISIORVM CHRISTIANI SEV EPISCOPI VLTRAIECTINI.

Inſignia Regni Friſiæ Occidẽtalis; ſub quo & Traiectum vna cũ Hollandia & Selandia olim fuit: vt patet ex Chron. Hollandiæ, Meiero, & Diuerſis Sanctorum Vitis.

S. VVIL-

S. VVILLEBRORDVS, Anno 696.

ANglus ex Friſijs oriundus: Romæ à Sergio Papa, teſte Beda, in Friſiorum Archiepiſcopum (quorum iam multos ad Chriſtum conuerterat) conſecratus eſt, &, Clemens vocatus. Cathedram ſuam Traiecti Statuit; ex qua vrbe Radbodus Rex Koniochum S. Cuniberti Suffraganeum paulo ante eiecerat, & nunc rurſus à Pipino eiectus erat. Poſt Idola gentilium euerſa, & Baſilicas Chriſto paſſim erectas, obijt Anno 739. Epternacique in Cænobio à ſe fundato, ſepultus, adhuc claret miraculis. De hoc vide Alcuinum, Hedam, Molanum, Surium Marcellinum, & alios.

S. BONIFACIVS, Anno 739.

COgnatus D. VVillebrordi, vt ex Philippo Eiſtetenſi in Vita S. VValburgæ apparet. Primum Moguntinus, deinde Traiectinus Archiepiſcopus; Germanorumque, & Friſiorum Apoſtolus: poſt immenſos in vinea Domini exantlatos labores, Doccomij cum 51. Socijs Martyrio coronatus eſt: vbi præter calicem, & ſacras veſtes, Cranium eius, cum oſſibus 40. Sociorum, ad Annum vſque 1580. honorificè conſeruatum, miraculis claruit. Reliqui vndecim Traiectum, ipſe Fuldam tranſuectus eſt. Gemma Friſius Mathematicus, claudus natus, Doccomij in AEde eius ad oſſa, SS. Martyrum, orans, ſanitatem eſt conſecutus. Cornel. Gemma in Coſmocriticis. G. Ant. Hopperus in Eccleſiaſtica Friſiæ hiſtoria.

S. GREGORIVS, Anno 755.

HIc, cum D. Bonifacio ob pietatem, & eximias animi dotes, egregie charus eſſet; poſt mortem eius in Epiſcopum Traiectenſem electus eſt, & Colonienſi Archiepiſcopo primus ſubfuit. S. Lebuinum ad conuertendos Tranſiſulanos, vicinoſque Friſios; D. Marcellino Plechelmoque adiutorem miſit, quorum & ipſe Prædicator extitit. Vitam eius & Succeſſoris conſcripſit S. Ludgerus & habetur Fuldæ. Vide Nicol. Serarium de Rebus Moguntiacis.

S. ALBERICVS, Anno 776.

VIr integritate clarus: S. Vihonem Leouardiæ natum, ex Schola Traiectenſi, primũ Oſnabruggẽſem, ac totius Saxo-

Epiſcopum Anno 780. vidit; virum apprime doctum ac pium. Suff. de Scriptoribus Friſiæ Dec. 5. Grantz, Metrop. lib. 1. Annos autem Epiſcoporum primorum ex Archiuis Traiectenſibus huc tranſmiſſos ſequimur.

THEODARDVS, Anno 786.

FRiſo hic ex nobili Rodmānorum familia Traiecti ſedit, cum S. Ludgerus Friſo Monaſterienſis, & S. VVillehadus Bremenſis, Epiſcopi conſtituti ſunt, ac Friſijs intra Lauicam & Albim, à ſe conuerſis, præfecti: vterque miraculis, & vitę ſanctimonia clarus. Crantz. Metrop. lib. 1.

HARMACARVS, Anno 792.

CIrca deuotiſsimi huius viri Præſulatum, Poptetus Ductor Friſiorum, Vlisbonæ cum ſuis præſidium tenens, Saracenos ingenti Strage, ab vrbe fugauit; ipſeque Victor occumbens miraculis claruit; palma ex corde eius pullulante. Ioachimus Hopperus in Epitome Rerum Friſicarum. Petrus Thaborita in Supplemento Vorperi.

RIXFRIDVS, Anno 800.

PRæſul doctus ac humilis. Ab hoc rogatus S. Ludgerus ſcripſit Tractatum de Canonizatione D. Suidberti, & miraculis eius, poſt mortem factis; qui citatur à Bellarmino & Valencia; extatq; apud Surium Tomo 2. Templum Martis (quem Friſij Foſtam vocabant) in Amlandia Anno 806. conuerſum eſt in Oratorium Chriſtianorum; & poſtea in Cænobium. And. Corn. lib. 2.

S. FREDERICVS AB ADELEN, ANNO 820.

FRiſo pius & illuſtris, Adgilli 2. ex Cronouilla filia nepos, Patriam, tam ſua, quam S. Odulphi prædicatione, ab Arriana liberauit hæreſi. ſcripſitque Orationem luculentam de SS. Trinitate; qua Friſij aduerſus Laruas olim, in albarū mulierum ſpecie apparentes, ſolebant vti. Nuptias incæſtas Lodouici Pij, cum acrius improbaret, cura Imperatricis trucidatus eſt; multiſque fulſit miraculis. Vorperus, Becanus, & alij.

AL-

Digitized by Google

ALFRICVS AB ADELEN,
ANNO 838.

FRatre Martyre, pietate, & Regia Stirpe inſignis. S. Anſcharium conterraneum, ac coætaneum habuit; qui primus Archiepiſcopus Hamburgenſis, & Regnorum ſeptentrionalium Apoſtolus extitit. Hunc Crantzius Metrop. lib. 1. Gallum facit, cum tamen VVardenæ ad Lauicam in Friſia natus ſit. Suffridus de Script. Dec. 6.

LVDGERVS, Anno 845.

HOmo Friſius, non ſolum doctus, ſed & ſanctus, vt ait Barlandus, quales poſt acceptam Fidem complures, teſte Crantzio, in omnem circunquaque Regionem emiſit Friſia; ex qua & Doctores aliqui, noſtro hoc æuo, in Indiam vſque perrexerunt. Suffrid. de Script. Dec. 15.

HVNGERVS, Anno 851.

FRiſo innocentiſsimæ vitæ: Traiecto à Normannis Anno 856. pulſus; Monaſterium S. Petri prope Ruremondam pro ſe, & Clero profugo, à Lothario Rege impetrauit; & annos decem in eo ſanctiſsime vixit. Molanus de Natal. SS. Belgij.

ODILBALDVS, Anno 866.

FRiſo Eleemoſinarius inſignis. Huius tempore An. 888. obijt S. Rembertus Archiepiſcopus Bremenſis, cognatus S. Anſcharij, Vardenæ in Friſia natus; licet quidam illum Flandrum faciant; Danorum, Suecorumque Apoſtolus, pietate, & ſignis clarus. Suff. de Script. Dec. 7. Vbbo lib. 5.

EGILBOLDVS, Anno 900.

DEfuncti vt conterraneus, ita & virtutum ſectator. S. Ieron Nordouici, & SS. VValfridus Radfriduſque in pago Bedumenſi prope Gronengam Anno circiter 900. vel paulo ante, à Danis trucidati, multis poſt mortem fulſere miraculis. Molanus in Chronicis.

S. RADBODVS, Anno 901.

EX Regia Friſiorum Stirpe, eorundemque apud Salios Tubanteſque

Digitized by Google

teſq; relapſorum Apoſtolus; ſignis & prophetico ſpiritu clarus; Nannonem Staurienſem virum doctiſsimum Præceptorem habuit, & multa ſcripſit: quorum plæraque, cum reliquis Apoſtolorum Friſiæ ſcriptis, breui, ſpero, in lucem dabimus.

BALDERICVS, Anno 917.

HIc antiquam, pulſis Normannis, ſedem repetens, ſacra Traiecti collapſa inſtaurauit; vrbemque, & Diœceſim varijs ſanctorum exornauit reliquijs. Odo Dux Suecus, ducta Taconis Cammengæ, & Teclæ Regis Gondobaldi neptis filia, illuſtri Botnyanæ familiæ originem dedit. Scharlenſis lib. 2.

FOLCMARVS, Anno 977.

FRiſo pacificus & deuotus. Corpus Conterranei huius S. Euermari, Ruthis olim prope Tongros cum 10. Socijs ab infidelibus occiſi, Anno 968. è terra eleuatum eſt, multiſque ſub eo claruit miraculis. Molanus de Natal. SS. Belgij.

BALDVINVS, Anno 990.

PRæſul magnæ virtutis & nobilitatis; Arnoldi Cliuiæ Comitis ex ſorore Nepos: ſub hoc fragor in Aere horrendus quaſi armatorum hominum Anno 991. per Friſiam auditus eſt; biennio ante necem Arnulphi Hollandiæ Comitis. Andr. Cornel. lib. 2. ex Vlieterpio.

ANSFRIDVS, Anno 994.

HIc à Cæſaribus Othone 3. & Henrico 2. varias Arces & Ditiones pro Eccleſia ſua impetrauit; ampliſſimique Traiectenſis Principatus fundamenta iecit. Becanus. Heſſelus Iongema, duos, eum proditionis falſo accuſantes, duello occidit, ſed bona eorum ipſi à Iudicibus Friſiæ adiudicata, habere noluit. And. Cornel. lib. 2.

ADELBOLDVS, Anno 1008.

FRiſo nobilis doctus ac potens; AEdem ſummam quæ Traiecti eſt, Anno 1015. S. Martino erexit, & octennio poſt, præſentibus Duce Brabantiæ, Comitibuſq; Hollandiæ, Geldriæ, Cliuię, Benthemiæ, Cuyckiæ & Ghoræ, clientibus ſuis, conſecrauit. A Theodorico 3. Hollandiæ Comite pugna captus eſt: ſed per Friſios

Digitized by Google

ſios vi rurſum liberatus. Scripſit de Laude B. Mariæ Virginis. De Laude S. Crucis; ac Vitam S. Henrici Cæſaris. Suff. de Script. Friſiæ Dec. 7. cap. 6.

BERNVLPHVS, Anno 1027.

VIr pietate inſignis. Templa & Collegia SS. Petri ac Ioannis Traiecti fundauit: Canonicos Dauentriæ inſtituit; Trentiamque, cum Gronenga vrbe ab Henrico 4. dono accepit. Sub hoc Friſij quidam nobiles, vt in prologo Norvvagiæ ait Crantzius, Inſulam borealem ſub America, ni fallor, Mexicana ingreſſi, Aurum inde primi in has terras aduexerunt. Quin & Auſtralem Friſios Americam ante Hiſpanos intraſſe, non ſolum ex Aquilis more eorum pictis ſculptiſque, in Chili paſsim inuentis, apparet; ſed & Glaucam Principis filiam ibidem captam, ſe ex antiquo Friſonis ſanguine ortam dixiſſe, Alphonſus de Ercilla, Eques S. Iacobi, & Cæſari Carolo à Cubiculis, refert; Chile quoq; ibi frigere ſonat, vt & Cile ſeu Kile in Friſia.

GVILHELMVS, Anno 1054.

HIc bello ſemper implicitus, Godefrido Gibboſo Lotharingiæ Duci, in occupanda Hollandia Strenuam nauauit operam, eundemque à Friſijs Alcmariæ obſeſſum pugna liberauit. Saſcherus Harns, Almeni in Cæmiterio à Ruardo Harliga, ob primatum in Eccleſia ſecularem, occiſus eſt: De quorum Caſtris, per factiones poſtea euerſis, vrbs Harlengia, Friſijs Harns dicta, initium ac nomen accepit, And. Corn. lib. 2.

CONRADVS SVEVVS, Anno 1075.

ERexit Traiecti Collegium D. Virginis: primaq; expeditio in Terram Sanctam Duce Bullunæo anno 1096. facta eſt: in qua Friſij tantam bello laudem apud Nicæam, Cæſaream, & Antiochiam meruerunt, vt Eilco Liaucama & Fecco Botnya bonæ parti Exercitus præfecti ſint. Vbbo lib. 4. And. Corn. ex Ioanne Vlieterpio, & Vilcone Iaerſma, lib. 2.

BVRCHARDVS, Anno 1099.

PRimo, egregij huius viri, Præſulatus anno, Hieroſolima à Chriſtianis expugnata, ac Liaucama & Botnya grauiter vulne-

vulnerati ſunt: Igo vero Galema, ad Cæſaream læſus, ab Vbcone Hermana Antiochiæ honorifice ſepultus eſt. Thiepco autem ex Stirpe Fortemanica vltimus, Sicco Liaucama, & quidam alij, ad Nicæam fortiter occubuerunt.

GONDOBALDVS, Anno 1112.

FRiſius hic abſtinētiſsimæ vitæ, fundauit Cænobium Oſtbroecanum; ac illuſtres quoſdam Conterraneos anno 1117. rurſus in Terram Sanctam euntes vidit; inter quos VVatzo Herema, & Hommo Hommema pro Fide cæſi; ac Sixtus Cammenga, & VVatzo Ockynga captiui cum Rege Balduino 2. in Parthiam abducti ſunt: Heſſelo Hermana, & Goſſone Roorda grauiter in pugna vulneratis.

ANDREAS CVYKIVS, Anno 1127.

IS Oſtergoam & VVeſtergoam à Conrado Cæſare impetrauit; cum Lotharius eas paulo ante Comiti Hollandiæ dediſſet: ſed Friſij auitæ ſuæ libertati inſiſtentes, neutri parere voluerunt. Stauriæ, è Cænobio S. Odulphi, Religioſos quoſdam ſemouit, alioſque melioris diſciplinæ ijs ſuffecit.

HERBERTVS BYRVM, Anno 1138.

FRiſo hic à Theodorico ſeu Diderico 6. Hollādiæ Comite Traiecti obſeſſus, in habitu Pontificali cum omni Clero egreſſus eſt; Anathemateque intentato, ex elato ſupplicem, & ex hoſte amicum reddidit. Gronengenſes Trentinoſque tumultuantes præſens ipſe compeſcuit, & de nouo Iuramentum obedientiæ præſtare fecit.

HERMANNVS HORNIVS, Anno 1150.

PRopter electionem huius, inter Ciues nobileſque tumultuatum eſt, tandem Epiſcopatum obtinuit: ſed ob nimiam lenitatem omnibus pene deſpectui fuit. Magna Friſiorum pietas, tam in erigendis domi Templis ac Cænobijs, quam pro Fide Chriſtiana profundendo foris ſanguine, circa hæc tempora enituit. Vide And. Corn. lib. 2. Vorperum lib. 3. & alios.

GODE-

GODEFRIDVS RHENENSIS,
ANNO 1156.

HIc Arcem Vollenhoam, cum tribus alijs, in tutelam ſuæ Diœceſeos condidit; ac Fredericum Barbaroſſam fautorem habuit, apud quem Heſſelus Martena Magiſter Equitnm, & Doco eius frater à Cubiculis fuit; qui cum Cæſarem ſeruare conaretur, cum eo aquis in Armenia ſuffocatus eſt. And. Cornel. ex Vlieterpio lib. 2.

BALDVINVS II. Anno 1178.

HOllandiæ Comitis filius; pietate, ac Caſtitate inſignis, quales & Friſia eodem tempore habuit S Fredericum Horti B. Mariæ, & S. Vigboldum Luinkerchiæ Abbatem, vtrunque miraculis, & rara vitæ ſanctimonia celebrem. Sibr. Leo in Vitis Abbat. Horti B. Mariæ. Vorpetus lib. 3.

ARNOLDVS ET THEODORICVS,
ANNO 1196.

HI duo paribus fere votis electi, ad Pontificem Max. à Cæſare Henrico 6. miſſi ſunt, qui Arnoldum Theodorico prætulit: ſed eo non multo poſt Romæ mortuo, alter ei à Pontifice ſuffectus eſt, qui & ipſe menſe quinto Papiæ in reditu obijt. Faſciculus Temporum.

THEODORICVS II. Anno 1198.

VIr bello plus ſatis intentus: à Friſijs aduerſus Hollandos ſubſidium aliquod pecuniæ ex precario tributo Stauriæ petens, repulſam paſſus eſt; &, niſi boni quidam prohibuiſſent, à Guilhelmo Comitis Hollandiæ fratre, qui tum Friſiæ præerat, captiuus in Arcem Oſterſeanam fuiſſet deductus. And. Corn. lib. 2.

OTHO GELDRIVS, Anno 1210.

PRæſul hic Geldriç Comitis frater, ab Innocentio 3. confirmatus eſt. quo eodem Petri Cathedram obtinente, Oliuerius Scholaſticus Colonienſis Crucē pro recuperanda Hieroſolyma Friſijs prædicans, complures Chriſto milites aſſcripſit: ſigno ibi Crucis, diuerſis locis & temporibus in cælo, ſub cōcione eius, apparente. Vorp. lib. 3. c. 19.

R OTHO

Digitized by Google

OTHO LIPPIVS, Anno 1213.

HVnc Trentini, ex bello ſacro reducem, prope Couordiam occiderunt. Friſij vero Saracenis anno 1217. apud Vlisbonam memorabili pugna cæſis; Vrbem Portus B. Mariæ inſigni auſu occuparunt; Templumque Mahometis celeberrimum, auxilio Sociorum, captis Gadibus, demoliti ſunt, & biennio poſt ad Damiatam pugnantes, Marte ac Arte toti ſe mundo illuſtres reddiderunt. Cæſarius lib. 8. Vbbo li. 8. ex Oliuerio Scholaſtico Colonienſi occulato teſte.

VVILLEBRANDVS, Anno 1227.

Vide literas Cæſaris ad calcem libri 2.

SVb initium Pontificatus huius Friſij magno rurſus zelo ac claſſe cum Frederico 2. Cæſare per literas peculiares requiſiti in Palæſtinam profecti ſunt; Paceque cum Sulthano facta, & Hieroſolyma Chriſtianis reddita; Refridus Roorda ibidem nefarie occiſus eſt. And. Corn. ex Vlieterpio lib. 2.

OTHO HOLLANDVS, Anno 1233.

DIœceſim grauiter obæratam induſtria patrimonioque ſuo liberam reddidit; ac Trentiam ei rebellem rurſus ſubiecit. Archiepiſcopus Rigenſis ab Innocentio 4. miſſus, complures. Iterum Friſios ad ſacrum bellum ſuſcipiendum Cruce ſignauit, Cœnobiumque Prædicatorum per Cammenganos Leouardiæ erigi cæptum eſt, Anno 1245.

GOSVINVS AMSTELIVS, Anno 1249.

HIc conſentientibus Guilhelmo Cæſare, & Archiepiſcopo Colonienſi primo ſe anno Præſulatu abdicauit: eodemq; Friſij S. Lodouicum Franciæ Regem in AEgyptum, ac inde in Paleſtinam ſecuti ſunt, & vtrobique laudatiſſimam nauarunt operam. Vbbo lib. 10.

HENRICVS VIANDVS, Anno 1250.

VIr Pontificatu dignus; Collegium Canonicorum Stenuicæ inſtituit: Friſijque ſub eo, vel ſucceſſore, vt plurimi volunt, Anno 1269. vltimo in Terram Sanctam iuerunt; captaq; à Chriſtianis

Digitized by Google

ſtianis Carthagine, & ſuſis inſigni Strage ad Tunetum Saracenis; ipſi ob famam virtutis bellicæ, Tyrum ad vrbis præſidium ab Archiepiſc. vocati ſunt. Vbbo lib. 11.

IOANNES NASSOVIVS,
ANNO 1267.

HIc cum oppignoratis quibuſdam Caſtris, Diœceſim ſuam magno ære alieno grauatam reddidiſſet, dignitate exutus eſt; & Friſij ex Paleſtina, neceſſarijs conſumptis domum reuerſi ſunt; habuerant autem pro viatico ſinguli Marcas Sterlengenſis monetæ 7. cados butyri, 6. bouis dimidium: pernam porcinam; & farinæ ſemodium.

IOHANNES SIRICHIVS,
ANNO 1288.

CVm annos fere nouem Pontificatum ſuum honorifice rexiſſet, ad Tullenſem autoritate Pontificis Maximi euectus eſt: ſecundo autem Prẹſulatus anno, ignis fortuitus bonam vrbis Traiectenſis partem, vna cum multis ſacris AEdibus inæſtimabili damno conſumſit.

GVILHELMVS BARTHOVTIVS,
ANNO 1296.

AB aduerſæ factionis Principibus carceri mancipatus, poſt annum liberatus eſt. Friſioſque ad tuendam libertatem contra Hollandos non ſolum magno ſtudio inſtigauit, ſed & ipſe quoque bellum aduerſus eos ſuſcepit, in quo tandem occiſus perijt.

GVIDO HANNONIVS,
ANNO 1301.

CArdinalitiam dignitatem recuſauit, Caſtrumque in Stellencvverſia condidit; quod tamen Friſij, depoſitis ad tempus inteſtinis (de more) ſimultatibus, vi rurſum occuparunt & diruerunt, licet Factio Vetcoperorum & Schyrengorum crudeliſſime tum, & feruentiſſime in partibus illis ſæuiret.

Digitized by Google

FREDERICVS SIRICHIVS,
ANNO 1317.

HIc Romæ à Ioanne 22. Pontifice Maximo in Epiſcopum conſecratus eſt, turrimque illam inſignem Traiecti ad Ædem S. Martini inchoauit, ac Diœceſim, quam locupletem inuenerat, breui admodum tempore egenam pauperemque reddidit.

IACOBVS OSTHORNIVS, Anno 1322.

MOrte nimis feſtina ſublatus, conſecrationem à Summo Pontifice non accepit. Elocus Liaucama Abbas Lidlumenſis, ſub huius Præſulatu in Friſia claruit; qui à Laicis ſuis monita & miracula contemnentibus Anno 1333. occiſus eſt. Vide Vorp. lib 3.

IOANNES DIESTENSIS,
ANNO 1323.

CAnonicos Amersfordiæ inſtituit. Arcem Vredelandiam Hollandiæ, & Vollenhoam Geldriæ Comiti oppignorauit: qui vicinam quoque Friſiam à Rodolpho Cæſare in Feudum accepit, ſed literis Armiſque eam ſubiugare fruſtra conatus eſt.

NICOLAVS DE CAPVTIIS, Anno 1340.

CVm Traiecti in electione, Canonici non conuenirent, & alij Ioannem Arculanum, alij Bróchorſtium vellent, hic à Pont. Maximo Epiſcopus conſtitutus eſt: ſed ad dignitatem Cardinalitiam euectus Præſulatum infra biennium reſignauit.

IOANNES ARCVLANVS, Anno 1342.

REcuperatis Caſtris ab anteceſſoribus oppignoratis, Leodienſium Præſul factus eſt. Guilhelmus 4. Hollandiæ Comes, anno huius tertio, cum magna Nobilitate, & octodecem ſuorũ millibus, pridie Coſmæ & Damiani à Friſijs cæſus eſt, vnde vetus hoc numerale Carmen. NoX CoſMæ hoLLandos LVXIt, qVos FrIsIa fLIXIt.

IOANNES VERNEBVRGIVS,
ANNO 1364.

CAptus ab hoſtibus in oppido Ghora, libertatem decem & ſex

ſcuta-

ſcutatorum millibus redimere coactus fuit: Diœceſim tamen ſatis pacifice rexit. Factio Hamatorum & Capitonum, vulgo Hoex & Cabbelaux initium huius tempore in Hollandia ſumpſit. his Vetcoperi, illis Schyringi, Friſiorum Factioſi, adhærebant.

ARNOLDVS HORNIVS. Anno 1371.

EPiſcopatum Traiectenſem cum annos ſeptem Strenue gubernaſſet, ab Vrbano 6. Antiſtes Leodienſium conſtitutus eſt. Zelus Religionis circa hæc tempora tam in Friſia, quam Hollandia magnopere feruebat, & plurimi mundo renúciantes, vitam, non obſtantibus Factionibus, deuotiſſimam in Cœnobijs agebant.

FLORENTIVS VEVELENCHOVIVS, ANNO 1378.

VIr Præſulatu dignus: nulli ſuperiorum Pontificum virtute aut pietate ſecundus extitit: Hardenbergæ ad Vidrum ipſo SS. Paraſceues die, dum ſacra in templo peragerentur, in Chriſto obdormiuit. Diœceſimque tranquillam, & Caſtra omnibus neceſſarijs inſtructa munitaque ſucceſſori reliquit.

FREDERICVS BLANCKENHEIM, Anno 1393.

HIc Comitatum Cunerenſem Anno 1407. ab Hermanno Comite filioque eius Henrico duodecem Rhenēſium millibus emit, & cum vicinis Friſijs bellum acre geſſit: quod per arbitros tandem anno 1413. compoſitum eſt. Couordiam vero deditione cæpit, & Trentiam rebellem Diœceſi ſuæ rurſum ſubiecit.

SVEDERVS CVLENBVRGIVS, Anno 1423.

ROdolpho Diepholtio, cum alijs quibuſdam, altercante, Pont, Maximus hunc Epiſcopum conſtituit, ſed cum Tranſiſulanię Ciuitates primum, ac deinde etiā vrbs Traiectum, cum Diepholtio facerent, ipſi tandem, annuente & vrgente Pontifice, hic cedere coactus fuit.

RODOLPHVS DIEPHOLTIVS, Anno 1432.

POſt diuturnas cum Culenburgio lites, hic Præſul factus & cōfirmatus eſt: Diœceſimque ſatis induſtrie rexit. ſub hoc Antiſtite, vt & ſæpe alias, diuerſa Friſij inter ſe percuſſerunt fœdera,

Digitized by Google

quæ tamen, metu externorum hoſtium remoto, ſemper à factioſis iterum rupta ſunt.

GISBERTVS BREDERODIVS, Anno 1455.

HIc vt publicæ tranquillitati conſuleret, Dauidi Terouanenſium Præſuli, & Philippi Burgundiæ Ducis filio, Epiſcopatu volens ceſſit: cum Ciues Traiecti tumultuantes induſtria ſua & amicorum quorundam auxilio, paulo ante, in debitum redegiſſet ordinem.

DAVID BVRGVNDVS, Anno 1454.

VIr communi vtilitati natus: Doctis Mecænas, pauperibus miſericors, & ſubditis ſuis admodum amabilis extitit. Tranſiſulanos primo paulum auerſos, poſtea ſibi obſequentiſſimos habuit. Rodolphus Agricola Friſius ſui ſæculi Phænix Anno 1485. Heidelbergæ obijt. Vide Aub. Miræum, & Paulum Iouium de viris illuſtribus.

FREDERICVS BADENSIS, Anno 1496.

CVm hic ſe bellis & Factionibus implicitum cerneret, Philippo Burgundo Epiſcopatum reſignauit. Sub huius Præſulatu Status Reipublicæ Regiminiſque in Friſia mutatus eſt; & Poteſtatibus, Domini ſeu Gubernatores perpetui, nomine Imperij, ſucceſſerunt, quorũ primus Albertus Dux Saxonię extitit, An. 1498.

PHILIPPVS BVRGVNDVS, Anno 1516.

EPiſcopatum hic laudabiliter quidem, ſed non ſine factionibus rexit: quibus & Friſia tum miſere rurſum afflicta fuit, alijs Burgundo, in quem Saxo Ius ſuum reſignauerat; alijs Geldro libertatis (quam promittebat) ſpe, adhęrentibus. Martinus Lutherus Dogma ſuum promulgare cæpit, Anno 1517.

HENRICVS BAVARVS, Anno 1524.

HIc bello à Carolo Geldrię Duce preſſus, Epiſcopatus ſui Principatum, conſenſu Cleri & Ordinum, in Carolum V. Cæſarem Burgundiæ Ducem An. 1528. tranſtulit: qui iam Friſiæ quoq; Dominium, Geldro expulſo, ad amnem vſq; Lauicã poſsidebat. Bellum Ruſticanum, ſub prætextu Libertatis Euangelicæ, in Clerum & Principes an. 1525. crudeliſsime per Germaniam exarſit.

GVIL-

GVILHELMVS ENKEVORTIVS, Anno 1529.

ROmam profectus, in Purpuratorum ordinem aſcriptus eſt diemque ibi extremum clauſit. Confeſſio Auguſtana in Comitijs ibidem habitis Carolo V. Cæſari Anno 1530. exhibita eſt: & ſequenti Vlricus Zvvinglius, tam ab illa, quam Catholica diſſentiens, in Heluetia à Quinquepagicis cæſus. In Anglia autem Rex Henricus eius nominis octauus, ſe Caput Eccleſiæ vocari iuſſit Ann. 1534. dignitaſque ea primo in filiolum, & deinde in filiam deriuata eſt.

GEORGIVS EGMONDANVS, Anno 1535.

CIrca huius Præſulatum hęreſes quoq; in Friſia, Hollandiaque, & vicinis circunquaq; Prouincijs pullulare cęperunt. Anabaptiſtæ Monaſterio vrbe per dolum capta, Amſteledamum de nocte tentarunt; & Vetus, vt vocant, Cænobium prope Bolſuardiam in Friſia occuparunt, ac munierunt: ſed à Catholicis paſſim, locis hiſce receptis, cæſi fugatique ſunt: Ioanne Leidano eorum Rege extremo ſupplicio Monaſterij Veſtphalię affecto, An. 1534.

FRIDERICVS TAVTENBVRGIVS, Anno 1559.

HIc primus poſt S. Bonifacium Anno 1561. Archiepiſcopus Traiectenſis inunctus eſt; Suffraganeoſque accepit Harlemenſem, Middelburgenſem, Leouardienſem, Gronengenſem, & Dauentrienſem, recenter conſtitutos Epiſcopos, viros doctrina & pietate celebres: obijt Anno 1580. Ioannes Bruueſius poſt hunc deſignatus exul Coloniæ moriens, ad Cathedram non peruenit. Sasboldus autem Archiep. Philippenſis Legatione nunc Apoſtolica, in Partibus iſtis, nomine Pont. Maximi, fungitur. Vicarius huius, filius noſter Ioachimus Hamconius S. Theologiæ Licentiatus, Ciuitatiſque & territorij Lingenſis Archipresbyter, Lingæ obijt Anno 1607. ſucceſsitque ei in Vicariatu Philippus Rouenius; Decanus Oldenſalienſis: in Archipresbyteratu vero Gerardus Vogelius Canonicus Dauentrienſis: vir vterque pius, & S. Theologiæ Licentiatus. Filij Epitaphium, licet alias impreſſum, hic ſubijcere libuit.

CAR-

CARMEN FVNEBRE.

Ex primis literis hexametrorum fit Ioachimus, ex pentrametrorum Hamconius.

In Friſia vndoſus patria eſt mihi Follega pagus
Hamkema[a] *Stirps celebres reddit auita patres.*
Occulto extorris[b] *genitor quos geſſit honores;*
Atq;[c] *Atauus columen, Lemmera clara, tuum:*
Amboq; Prætores[d] *Abaui; quorum occidit*[e] *alter*
Marte aciem conans rumpere Saxonicam.
Conticeo Iuris quod patris[f] *Auunculus arte*
Claruit, & Medica[g] *Patruus arte patris.*
Hæc etenim generi debentur: gloria vera eſt,
Ornari propriæ laudis honore ſuæ.
Illuſtris Sophiæ ceſſit mihi[h] *palma Louanij;*
Nexaq;, eam profitens, ſerta, decuſq; tuli.
Me Grudia ornauit reuerenda[i] *Licentia Lauro;*
Inſula Mechliniæ[k] *eſt indita ſacra mihi.*
Vera pias duxi Paſtorq; in prata bidentes,
Vt Vice ſum functus[l] *Nuncij Apoſtolici.*
Sed peſte abreptum dum Corpus[m] *Lingia mæret,*
Solare ô Animam Chriſte benigne meam.

Chronicon anni 1607.

LaVrea qVId sophIę? qVId ſaCra LICentIa, & Ordo?
pVLpIta qVId? VeLoX trans VoLat oMne deCVs.

FRI-

maximo ſui apud Ciues, bonoſq; omnes relicto deſiderio.
Vixit A. 30. M. 10. D. 16.

a Sibr. Leo ſcribit Ankema in Vitis Abbat. Lidlumenſium

b Vide Suffrid. de Script. Friſiæ Decad. 17 c. 1.

c Didericus Hamkema, Lemmeram, Hollandis anno 1422, excuſſis, fortiter defendit.

d Buho Vibius Iollema Prætor Donievvarſtallanus. huius meminit libellus, vulgo d'Ordinantie van Saſſen.

e Auguſt. Sthynthiema Lemſterlãdiæ Prætor, ad Laxum Cæſus ann. 1498.

f Auguſt. Bolema cauſarũ, in ſuprema Friſię Curia, Patron celeberrimus

g Andr. Hamconius Myrica linguarum, & Medicinæ longe doctiſſimus: Vide Suffrid. de Script. Friſ. Dec. 13. cap. 6.

h Louanij An. 1596. promotus in Artib. Primus declaratus eſt; & annos 7. Philoſophiam in Collegio Porcenſi docuit.

i S. Theologiæ Licẽtiam magna ibidem cũ laude adeptus eſt, Anno 1606.

k Conſecratus eſt in Sacerdotem Anno 1602.

l Sasbold. Archiep. Philippẽſis & Nuncius Apoſtolicus, ipſum in Friſiam ab Archiduce miſſum, Vicarium ſuum, ac Ciuitatis Territorijq; Lingẽſis Archipresbyterum conſtituit Anno 1606.

m Obijt Lingæ ex peſte 2. Septembr. Annò 1607.

FRISIÆ OCCIDENTALIS, SEV HOLLANDIAE ET SELANDIAE COMITES.

THEODORICVS SEV DIDERICVS FRISIVS.

PRimus hic Hollandiæ Comes, filius Aquitaniæ Ducis paſſim habetur: Ianus vero Douſa demonſtrat patrem eius extitiſſe Gerolphum Friſiæ Comitem, ex Theodorico, Gondobaldi (ni fallor) filio, & Radbodi vltimi Friſiæ Regis nepote, genitum: nam & Meierus illum cognomento, & Molanus natione Friſium fuiſſe ſcribunt. Comitatum autem in Feudum accepit à Carolo Simplice iuxta Douſam Anno 913. iuxta alios verò à Caluo Anno 863. qui tamen Ius in terras iſtas, tum ad fratrem Lodouicum pertinentes, vt & Vbbo alijque notant, habere non potuit, Repugnat quoque Diploma Arnulphi Cæſaris Gerolpho Comitis huius patri anno 889. de ijſdem fere Terris datum. Vide Batauiam Douſæ lib. 5.

DIDERICVS II.

FRiſios Ditioni ſuæ verſus Fleuum contiguos prælio vicit, & ſubegit: ſed ab ijſdem paulo poſt rurſum victus & fugatus eſt. Annum Inaugurationis huius Douſa incertum putat.

ARNVLPHVS, Anno 988.

COmmiſſa hic cum Friſijs pugna, ad pagum Vinkelium, Anno 993. cæſus occubuit; & apud patrem auumq; Egmondæ prope Corpus Radbodi vltimi Friſiæ Regis; & S. Adelberti primi Traiectenſis Archidiaconi honorifice ſepultus eſt.

DIDERICVS III. Anno 993.

CVm auxilio Ducis Lotharingiæ mortem patris conaretur vlciſci, ab ijſdem hoſtibus, capto Duce, victus, & in fugam verſus eſt, Anno 1018.

DIDERICVS IV. Anno 1039.

PAcem cum Friſijs vicinis coluit: ſed Leodienſium & Agrippinen-

Digitized by Google

pinenſium coniuratione, vt Meierus refert, ex improuiſo Dordraci interfectus eſt.

FLORENTIVS, Anno 1048.

FRiſijs gratus fuit: quorum ope cum Colonienſes Leodienſesq; ſecundo viciſſet, defeſſus ſub arbore ſedens, ab hoſtibus ingenti ſuorum damno necatus interijt.

GERTRVDIS, Anno 1061.

VIdua Florentij: filio adhuc impubere Comitatui biennium præfuit; & cum Roberto Balduini 5. Flandriæ Comitis filio ſecundas celebrauit nuptias.

ROBERTVS FRISO, Anno 1063.

FLander hic, ob friſicas animi corporiſq; dotes, vel ſtrenuam, vt Douſæ placet, Friſiæ Citerioris, id eſt Hollandiæ, & Selandiæ gubernationem, Friſo cognominatus eſt.

GODEFRIDVS GIBBOSVS, Anno 1071.

DVx Lotharingiæ: Robertum cum vxore & priuignis Comitatu expulit, & Friſios bello preſſit: ſed per inſidias tandem, dum aluum exoneraret, extinctus eſt.

DIDERICVS V. Anno 1075.

FLorentij filius, vir acer; recuperata hæreditate, primus hic ſe Hollandiæ Comitem, vt Heda & Douſa notant, ſcripſiſſe legitur: Friſiæ titulo, ſub quo hactenus Hollandia cenſita fuerat, relicto: Lambertus namque Schafnaburgenſis Renoburgum & Vlaerdingam Friſiæ vrbes ſub Henrico 3. vocat: vt & Traiectum Herm. Contractus lib. 3. Vide Louanium Lipſij lib. 1.

FLORENTIVS II. Anno 1092.

PAci ac pietati deditus, omnes qui præceſſerunt eum Comites, teſte Barlando, virtute ac ſanctitate antecelluit, & cum Friſijs pacem coluit.

DIDE-

Digitized by Google

DIDERICVS VI. Anno 1123.

TRaiectum obſidione cinxit; & cum Friſijs vario pugnauit Marte, ad quos frater eius Florentius confugit, ac Hollandos magnis affecit cladibus.

FLORENTIVS III. Anno 1163.

HIc, lite cum Traiectenſi Epiſcopo de Friſiæ Dominio per Cæſarem Barbaroſſam compoſita, in Syriam abijt; & contra Infideles fortiter pugnauit.

DIDERICVS VII. Anno 1190.

PAtre Antiochiæ defuncto cum Guilhelmo fratre ob hæreditatem bello certauit: ſed Comitatu Hollandiæ retento, Friſiæ ei Dominium conceſſit.

A D A, Anno 1203.

NVpſit Lodouico Loſſenſi Comiti, qui tamen inter Hollandorum Comites non numeratur: ipſa varios perpeſſa caſus ſine liberis obijt.

GVILHELMVS, Anno 1204.

SVcceſſit nepti ex fratre, & Hollandiæ Comitatum Friſiæ Dominio iunxit; in quo Caſtrum Oſterſeæ habuit: cum Loſſenſi & Traiectenſi multa geſſit bella.

FLORENTIVS IV. Anno 1223.

VIr armis & militari diſciplina celebris, ac Friſijs imprimis gratus. In haſtiludio publico à Claremontenſi Comite nefarie occiſus eſt Anno 1236.

GVILHELMVS II. CAESAR, ANNO 1236.

ELectus hic in Cæſarem, Curiam Hollandiæ Hagæ-Comitis inſtituit; Aquiſgranum ope Friſiorum domuit; & Flandros inſigni prælio vicit: à Friſijs vero cæſus occubuit, Anno 1255.

FLORENTIVS V. Anno 1255.

VLtor paternæ necis, cruentam à Friſijs reportauit palmam; à Gerardo autem Velſeno ob Stuprum vxori illatum anno 1296. interfectus eſt.

IOANNES, Anno 1296.

HIc ex maſculina Theodorici ſeu Diderici Friſij Stirpe Comes vltimus, Occidentalem ſibi Friſiam bello, aſtu, & tranſactione, magna ex parte ſubegit, Anno 1299.

IOANNES II. Anno 1300.

AMitæ defuncti filius, Hānoniæ Comes; Hollandiam hæreditario iure obtinuit. Veronam Friſiæ Occidentalis Metropolim euertit, & Flandros in Selandia anno 1303. ingenti pugna vicit.

GVILHELMVS III. Anno 1305.

BOni hic cognomen pietate meruit: Collegium Canonicorum Middelburgi inſtituit, & cum Friſijs pacem fecit, bello illis anno 1309. ſine fructu illato.

GVILHELMVS IV. Anno 1337.

IN Hiſpaniam profectus contra Saracenos Strenue pugnauit; Redux vero bellum Friſijs inferens, prope Stauriam cum multis ſuorum millibus cæſus interijt Anno 1345.

MARGARETA, Anno 1345.

DEfuncti Comitis ſoror, ac Lodouici Bauari Cæſaris vxor: hęreditatem aggreſſa, bona omnia Friſiorum in Hollandia, ob cædem fratris, fiſco applicari iuſſit, ac inter ea Marcam quoq; & Texelam Inſulas.

GVILHELMVS V. Anno 1351.

BEllo inteſtino cum matre ob Comitatum geſto, in phreneſin incidit: Factioque illa feralis, quam vulgo Hoex & Cabellaux appellarunt in Hollandia exorta eſt.

ALBERTVS, Anno 1379.

FRiſios bis pugna vicit & ad Lauicam vſque amnem anno 1396. ſube-

Digitized by Google

ſubegit: ſed triennio poſt ab ijſdem omni fere Prouincia rurſum expulſus eſt.

GVILHELMVS VI. Anno 1404.

HOllandis in Stauria obſeſſis ſuccurrit; & Friſios fugauit: ipſi vero vrbem anno 1414. occupãtes, externum ſibi iugum bello paulatim excuſſerunt.

IACOBA, Anno 1437.

CVm Ioanne patruo bella ob Comitatum geſſit; quem adhuc viua cognato ſuo Philippo Burgundiæ Duci reſignauit: quater nupta ſine liberis obijt anno 1436.

PHILIPPVS BONVS, Anno 1433.

HIc matertera Comitis Iacobæ natus; in hæreditatem Hollandiæ, Selandiæ, & Friſiæ Occidẽtalis (deficiente Stirpe maſculina) ſucceſſit; Ordinemque Aurei Velleris, Princeps clariſſimus, inſtituit.

CAROLVS PVGNAX, Anno 1467.

LEodium expugnauit, & euertit: Eduardum Angliæ Regem Regno pulſum reſtituit. Cum Friſijs de pace egit. ſed apud Nancium à Lotharingis cæſus occubuit, anno 1477.

MARIA CHARLESIA, Anno 1477.

HAEc cum Carolo Lodouici Francorum Regis filio nubere renuiſſet & recuſaſſet, ab ipſo graui, & noxio admodum bello annis aliquot vexata eſt.

MAXIMILIANVS AVSTRIACVS, CAESAR, Anno 1482.

DVcta hic in vxorem Maria Burgundiæ Duce, Francum Belgio vi expulit; Ciuitates Arceſq; ibidem amiſſas recuperauit: & Albertum Saxoniæ Ducem nomine Imperij Friſijs Gubernatorem perpetuum ſeu Dominum conſtituit.

PHILIPPVS II. AVSTRIACVS: REX HISPANIAE, Anno 1494.

BEllo Sycambrico licet occupatus eſſet; in Hiſpaniam tamen profectus eſt, vbi ipſe & vxor Ioanna Reges Caſtellæ, Arragoniæ,

niæ,aliorumq; Regnorum tanquam legitimi hęredes anno 1506. inaugurati ſunt.

CAROLVS AVSTRIACVS CAESAR, Anno 1506.

VIr Auguſta Imperij maieſtate dignus; tranſactione cum Georgio Duce Saxoniæ, conſenſu Ordinum, facta, Friſiam quoque tranſrhenanam ad Amaſum vſque cæteris Belgij ſui ditionibus adiecit, &, qua tantum decebat Principem, laude & æquitate rexit.

PHILIPPVS AVSTRIACVS, HISPANIAE Rex, Anno 1550.

SVb Dominio Monarchæ huius, Friſia annos ſedecem in maxima proſperitate floruit: ſed ob cauſam Religionis anno 1566. tumultuari cæptum eſt; & licet ipſe Dominus Friſiæ ab omnibus agnoſceretur; Status tamen Religionis & Regiminis anno 1580. vbique fere ibidem mutatus eſt; bellumque diuturnum & graue admodum exortum.

ALBERTVS ET ISABELLA ARCHIDVCES AVSTRIAE, Anno 1599.

PHilippus Rex, Alberto, Maximiliani II. Cæſaris filio, & Caroli V. ex filia nepoti, filiam ſuam Iſabellam in vxorem, & Belgium in dotem dedit; qui & in Brabantia viciniſque Prouincijs anno 1599. ſolemniter inaugurati ſunt. In Friſia vero, alijſque Fœderatis circa Rhenum Prouincijs anno 1605. & ſequenti, Oldenſaliam, Lingam, Grollam, Bercam, & loca quædam alia, Duce Spinola occuparunt, Illuſtriſſimumq; Comitem Soranum ad reliqua prudenter quoque exequenda eo miſerunt: anno autem 1607. cæptum eſt agi de pace, & biennio poſt Induciæ duodennales concluſæ ſunt.

BVL-

Digitized by Google

BVLLA, SEV DIPLOMA CAROLI MAGNI ROMANORVM IMPERATORIS.

CArolus diuina fauente clementia Romanorum Imperator, Frãcorumq; Rex ſemper Auguſtus. Omnibus tam pręſentibus quam futuris ſalutem & pacem in Domino. Ne ea quæ aguntur in tempore, ſimul cum tempore labantur, ſolet iudicij teſtimonium ſcripturę memoria perhennari. Ea propter quæ à nobis facta ſunt, ad obliuionis confuſionem euitandam, vniuerſorum notitiæ cupimus pręſentium fide declarari, quod cum Ludgerus Dux Saxoniæ Ducatum ſuum iure feudali teneret ab Imperio, nec hoc cognoſcere curaret, tributumq; ex ſuo ducatu à Cæſare Auguſto ſtatutum, quod & à prædeceſſoribus ſuis ſingulis annis prædeceſſoribus noſtris ſolutum fuerat, nobis exhibere contemneret, modiſque omnibus ſe ſacroſancto Imperio Romano & nobis per ſuam ſuperbiam opponeret, & ſe in pręiudicium, & grauamen imperij, pro Rege gereret, ſeque Regem Saxoniæ vocari præciperet. Nos tandem huiuſmodi ſuam ſuperbiam, & iniuriam dicto Imperio & nobis ſępius illatam diutius diſſimulare aut ſuſtinere non valentes, Inuocato Friſonum Orientalium & Occidentalium auxilio, quos viros ſtrenuos, agiles, & miræ audaciæ, multorum id affirmante teſtimonio, intelleximus; quibus etiam idem Dux multa inferebat grauamina, eo quod eoſdem ſuæ volebat ſubijcere poteſtati, tũ quum viriliter hi ſeſe defendendo eidem efficaciter reſiſterent, maximè gauiſi ſunt, quod eorum auxilium inuocare dignabamur, nobiſque per nuncios ſuos ſpoponderunt, certos & ſecuros reddiderunt, quod parati eſſe vellent, & deberent in noſtrum venire auxilium & ſubſidium, eo quod ad

obtinendum Imperij honorem & noſtrum, vitam ſu am vellent & eſſent parati exponere. Sicq; dicti friſo nes ſine mora & diſpendio, ſe ad incundum prelium contra Ludgerum Ducem & exercitus ſuos præparauerunt, & termino Statuto ad inuadendum ipſum, & terram ſuam cum maxima multitudine Friſonum, Ducatum Saxoniæ in manu forti intrantes, viriliter & crudeliter cum prædicto Duce, & exercitibus ſuis dimicantes, ipſum Ducem & exercitus ſuos iam dictos, euicerunt. Ipſum Ludgerum Ducem vna cum dignioribus Satrapis ſui Ducatus Saxoniæ captiuarunt, quos funibus connexos nobis tradiderunt, qui de huiuſmodi victoria laudabili, nobis & ſacro Imperio obtenta, maxime exultantes, ad propria cū gaudio remearunt. Item cum aduenæ Romani mandatis noſtris obedire contemnerent, & quædam iura in imperij præiudicium & grauamen noſtrum ſibi vſurparent, & nos auxilium fidelium imperij ad reſiſtendum eorum iniurijs inuocaſſemus; id quamprimum dicti Friſones intellexiſſent, non vocati à nobis, de ſuo libero arbitrio & voluntate ſpontanea, cum multitudine copioſa in ſubſidium noſtrum venerunt, & ab exercitu noſtro ſe ſeparātes, in Romanos, qui per ſuam ſuperbiam vltra pontem Miluium noſtro exercitui occurrerunt, potēti virtute irruentes, quamplurimis ex vtraq; parte interfectis, eoſdem euicerunt, & per nobiles Romanos, quos poſt tempus conflictus ceperant, nobis Romam ſubiugarunt. Nos itaque cōſiderata horum Friſonum fidelitate, dexteritate & audacia, attendentes etiam fidele obſequium eorum, quod Imperio & nobis, in diuerſis eorum argumentis, quam creberrime exhibuerunt, de conſueta regiæ Maieſtatis benignitate, ipſis Friſonibus & imperio fidelibus gratiam volentes facere

cere ſpecialem, de conſilio fidelium noſtrorum, accedente etiam ad id Principum imperij conſenſu, tributum à Cæſare Auguſto ſtatutum, videlicet viginti libras auri, quas nobis & prædeceſſoribus noſtris ſingulis annis pendere & exhibere cõſueuerunt, remiſimus. Ita quod neque nos, neq; ſucceſſores noſtri, id ab ipſis vel eorum hæredibus de cętero requireremus, vel aliquas exactiones in ipſos faceremus. Præterea authoritate Regia indulſimus eiſdem, vt cum omni ſua prole nata vel naſcitura in perpetuum liberi permaneant, & à ſeruitute proprietaria penitus ſint abſoluti. Statuimus etiam, ne quis eis dominetur, niſi ſit ex eorum voluntate & conſenſu. Et ne iudicibus & iure videantur carere, ſtatuimus vt ex ſuis eligant conſules, quotquot viderint ſibi expedire, qui in cauſis ſæcularibus de quibus ipſis quæſtio mota fuerit, iudices exiſtant. Statuimus etiam, vt præter eoſdem conſules ſingulis annis ſecundum conſuetudinem Romanam, eligant perſonas idoneas & diſcretas, ſub quorum regimine, dominio, & gubernatione Friſia ſit conſtituta & ſubiecta in omnibus, & per omnia, tanquam ſuo vero domino infra terminum ſibi ab ipſis teneantur obedire, quæ perſona Poteſtas Friſiæ ab omnibus debet appellari. Inſuper ſtatuimus, vt ſi qui ex ipſis ſuſtentationem habuerint, vel militare voluerint, dicta Poteſtas eis gladium circumcingat, & dato eiſdem, ſicut cõſuetudinis eſt, manu colopho ſic milites faciat, eiſdemq; firmiter iniungendo præcipiat, vt deinceps more militum ſacri Imperij, aut Regni Francię armati incedãt, eo quod conſideramus ſi prædicti Friſones ſecundum ſtaturam corporis & formam, eis à Deo & natura datam [illegible] fuerint, cunctis in orbe terrarum militibus ſua fortitudine, ingenio & audacia (dummodo vt

T præ-

prædictum eſt ſint armati) facile prçcellent & præualebunt. Qui Friſones ſignum ſuæ militiæ à dicta Poteſtate recipere debent, in quo corona Imperialis in ſignum ſuæ libertatis à nobis conceſſæ debeat eſſe depicta. Item ſtatuimus, vt Friſones nolentes militare, & in ſubſtantia habentes, ſint vſq; ad ſummitatem aurium circumtonſi, auro in eorum paludamentis vndecunque ſplendentes, vt per hoc ſuam valeant oſtendere libertatem, ipſis (vt præmittitur) à nobis eſſe collatam. Et ſi quis hanc eorum libertatem aiiquo auſu temerario infringere voluerit, vel violare præſumpſerit, ſecundum ſententiam, quam annuentibus Imperij Romani Principibus tulimus, tam ipſi quam eorum coadiutores ſint proſcripti, & à conſortio fidelium excluſi. Præcipimuſque authoritate noſtra Regia, coſdem tanquam proſcriptos & aduerſarios Imperij, ab omnibus euitari debere, et ſi quiſquam eiſdem ad præliandum contra dictos Friſones aſtiterit, vel adiutorium præſtiterit, eandem pœnam & offenſam Imperij & noſtram ſe nouerit incurſurum. Authoritate etiam præmiſſa ſtatuimus, quod ſi ijſdem aliquo caſu contingenti in ipſorum vita vel bonis aliquod damnum à dictis Friſonibus, vel ab aliquo fuerit illatum, nec ſucceſſores noſtri, neque alij Iudices ſeculares ad alicuius inſtantiam, ijſdem aliquam ex hoc exhibebunt iuſtitiam, quum potius tanquam proſcripti Imperij ſint ſeuerius puniendi, quam fauoribus quibuſuis, vel à nobis, vel ab imperio proſequendi. Hanc autem ſententiam noſtram in fauorem Friſonum ſic à nobis dictam eſſe & collatam, authoritate ſtatuimus in perpetuum firmam, ratam, ſtabilemque haberi & obſeruari, & nos etiam tenore præſentium proteſtamur à ſanctiſſimo Domino Patre noſtro Pa-

Pa

pa Leone impetraſſe & obtinuiſſe. Quod ſi prædicti Friſones de huiuſmodi grauaminibus ipſis à præfatis malefactoribus illatis, querimoniam fecerint, tam ipſe Dominus Papa iam dictus, quam ſui ſucceſſores, oſtenſo ipſis ſuæ libertatis priuilegio præſenti, eoſdem excommunicabunt, & denunciari facient excommunicatos vbique terrarum, ſpecialiter autem qui ſæculares habuerint dignitates, quos ſub interdicto ponent, quæ ſententia interdicti, aut excommunicationis, nullatenus relaxari poterit, niſi per ſpeciale S. Pontificis mandatum. Et vt hoc laudabile factum noſtrum robur obtineat æternæ firmitatis, nec à nobis nec à noſtris ſucceſſoribus ſeu à quocunque alio aliquatenus infringi poſſit, vel etiam in dubium reuocari valeat. Et etiam vt dicti Friſones nobis fideles, & dilecti iam memorati, tali in perpetuum gaudere poſſint priuilegio, præſentem paginam exinde conſcribi, & Bullæ aureæ munimine in teſtimonium omnium horum roborari fecimus. Huius igitur facti laudabiles teſtes ſunt, VVenceslaus Rex Bohemiæ, VVarnandus Dux Bauariæ, Lipoldus Dux Morauenſis, Henricus Dux Auſtriæ, Otto Dux Sueuiæ, Conradus Margrauius Meyſonenſis, Harboldus Landtgrauius Thuringiæ, alijque Principes & viri honeſti complures. Actum & Datum Romę in Lateranenſi Palatio, Anno Dominicæ incarnationis octingenteſimo ſecundo, indictione ſexta, Regni noſtri ſecundo.

DIPLOMA VVILHELMI CAESARIS.

VVilhelmus Dei gratia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, vniuerſis & ſingulis per Friſiam conſtitutis fidelibus ſuis, gratiam ſuam & omne bonum. Vt cognoſcat generatio Friſonum vniuerſa, ac filij qui naſcentur ex ijs exurgant; nota facere filijs eorundem, quibus ſubſidijs per patres eorum Romana Eccleſia & Imperium fuerit ſubleuata, quibus virtutib. eorum ſtrenuitas ſemper fuerit illuſtrata, qua ſtrenuitate etiam eorum deuotio Eccleſiam & Imperium Crucis exaltauit, deſiderato triumpho, obſidio teſtatur Aquenſis. Ac nos vt ipſi & eorum poſteri habeant ex hoc delectationis memoriale, & memoriæ delectãtis perhenne regiſtrũ, Scriptis Celſitudinis noſtræ eorum meritis tanto gratantius proteſtamur, quanto ad honorem altiſſimi ac ſublimationem fidei, ad defenſionem Eccleſiæ ſanctæ Dei, & exaltationem Imperij armati, Crucis triumphantis vexillo, venerunt feruentius ad pugnandum. Cum igitur à ſolis ortu vſq; ad occaſum laudabile nomen Domini prædicetur, & in Friſia magnum & laudabilius cenſeatur; dignum eſt vt qui perfecit laudem ex incolis inſularum vt inimicũ deſtrueret & vltorem, honoretur in ipſis, qui nos (propter eũ qui non grauatus eſt tollere Crucem deuotione feruida) ſtrenuis auxilijs honorarunt. Nouerit igitur tam præſentium ætas, quam poſteritas futurorum, quod nos penſatis meritis Friſonum omnia iura, libertates, & priuilegia conceſſa Friſonibus vniuerſis à Carolo Magno Imperatore anteceſſore noſtro piæ memoriæ liberaliter innouamus, & præſentis ſcripti patrocinio perpetuo confirmamus. Datum Aquiſgrani in Curia

noſtra

noſtra magna, tertio nonarum Decembr. anno Domini M. CC. XLVIII. Indictione ſexta Anno vero Regni noſtri primo, per manū Ebrj Præpoſiti noſtri Notarij, ſub Sigill. Domini VVilhelmi glorioſiſſimi, Regis Romanorum illuſtriſſimi.

DIPLOMA SIGISMVNDI CAESARIS.

IN nomine ſanctæ & indiuiduæ trinitatis fæliciter, Amen. Sigiſmundus Dei gratia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, & Hungariæ, Dalmatiæ, Croatię, &c. Rex. Ad perpetuam rei memoriam, notum facimus tenore pręſentium vniuerſis. Etſi manſuetudo regalis faſtigij cunctis ſuę ditioni ſubiectis, quibus largitore omnium diſponente noſcitur dominari, ad procuranda commoda & gratias concedendas videatur obnoxia; aduertens vtiliter ſuis applicari theſauris, quod ad ſubditorum vitam liberaliter erogatur. Illos tamen attentius conſuetæ benignitatis fauore proſequitur, & ſpecialibus donis gratiarum magnificat, quos approbatæ fidelitatis conſtantia & actuum experimentalis oſtentio, claris virtutum indicijs clarius recommendat, vt ſic ad continuanda fidelitatis obſequia tanto valeant fortius animari, quanto ſe à regali celſitudine vlterioribus gratijs agnouerint inſigniri, & proinde reſumptis viribus ſub gratioſo Principe non immerito gaudeant militare. Sane honorandorum nobis dilectorum vniuerſorum incolarum, & inhabitantium tam Orientalis quam Occidentalis Friſiæ, dye vrye Vryeſen/ vulgariter nuncupatorum noſtrorum & Imperij ſacri fidelium, noſtræ maieſtati nuper oblata petitio continebat. Quatenus ipſis & ſingulis terris

 & diſtri-

& diſtrictibus Phryſię gratias, libertates, immunitates,
Francheſias, iura, priuilegia, & literas ipſis à recolen-
do memorię diuis prædeceſſoribus noſtris, tam Impe-
ratoribus, quam regibus Romanorum dudum indul-
tas atq; datas, nec non eorum iura municipalia lauda-
bileſq; conſuetudines & obſeruãtias innouare, appro-
bare, ratificare, & confirmare, ac infraſcriptas gratias
de nouo concedere de Regali noſtra clementia digna-
remur. Nos igitur prędictorum incolarum & inhabi-
tantium magnę deuotionis conſtantia & ſingularis fi-
dei puritate, quas ipſorum progenitores ac ipſi ad nos
& Imperium habuiſſe & habere noſcuntur diligenter
inſpectis, eorum vota libenter admittimus & porre-
ctas nobis ſupplicationes gratioſius exaudimus, ani-
mo deliberato Principum, Comitum, nobilium &
fidelium noſtrorum accedente conſilio, ipſis ac terris
& diſtrictibus ſupradictis vniuerſas & ſingulas gratias,
immunitates, libertates, Francheſias, iura, Priuilegia &
literas, quas & quę à ſupradictis noſtris in Imperio prę-
deceſſoribus, Romanorum Imperatoribus & Regibus
obtinuiſſe noſcuntur, nec non eorum iura, municipa-
lia, laudabileſq; conſuetudines & obſeruantias inno-
uauimus, approbauimus, ratificauimus, & confirma-
uimus: innouamus, approbamus ac ratificamus aucto-
ritateq; Romana, Regia & ex certa noſtra ſciẽtia, teno-
re præſentium, confirmamus. Et vt erga præfatos in-
colas & inhabitantes Regalis Celſitudo clarius eluce-
at, Ipſos omnes & ſingulos vna cum ipſorum vxori-
bus, pueris & familia ac vtriuſque ſexus perſonis, &
bonis ſingulis, nec nõ omnes & ſingulas terras & diſtri-
ctus Orientalis & Occidentalis Phryſię violenter, in-
iuſtè ac temere abſtractos & abſtractas, alienatos & alie-
natas, ad nos & imperiũ prædictũ, authotitare & ſcien-

tia

ria prædictis reuocauimus, & præſentibus reuocamus, ac ipſos, ipſas, & ipſa in noſtram & Imperij Sacri protectionem, tuitionem & Saluagardiam recepimus, & harum vigore recipimus ſpecialem, volentes, decernentes, ac præſenti perpetuo valituro ſancientes edicto. Quod præfatæ Phryſiorum terræ & diſtrictus, ac vniuerſi incolæ & inhabitantes ipſorum præſentes & futuri, mares & fœminæ, iuuenes & adulti, ex nunc omnibus iuribus & honoribus libertatibus, gratijs, conſuetudinibus, quibus hactenus freti ſunt, & quibus cæteri fideles zelatores Imperij fruuntur & vtuntur perpetuis in antea temporibus gaudere debeant & potiri.

Et quod duntaxat ad nos atque noſtros in Imperio ſucceſſores, Romanorum Imperatores, & Reges, & nullum alium reſpectum habere, nec deinceps in parte vel in toto per nos vel Succeſſores huiuſmodi ab ipſo Romano Imperio diuidi, ſcindi, abſtrahi, vendi, dari, impignorari, ſeu aliquatenus alienari debeant ſiue poſſint. Quod & ſingulæ diuiſiones, abſtractiones, donationes, venditiones, impignorationes, & alienationes prædictarum terrarum in parte vel in toto, temere, iniuſte, ſeu violenter per quoſcunque, quouis ingenio, colore, ſeu modo quæſitis, factæ, nullam habeant & obtineant roboris firmitatem. Et nihilominus ad abundantioris cautelæ præſidium, & vt præfatis Phryſonibus ſecurius caueatur de Romanæ Regiæ poteſtatis plenitudine, ac de certa noſtra ſcientia, declaramus, quod omnes & ſingulæ diuiſiones, ſciſſuræ, abſtractiones, venditiones, donationes, impignorationes, alienationes præmiſſæ, necnon promiſſiones, iuramenta, & literæ

per

[illegible] incolas & inhabitantes, eorumque [illegible] [illegible] deſuper factæ, datæ ac præſtitæ ſeu præſtitæ, [illegible] quæcunq; ligæ & colligantiæ ſeu fœdera inter & per eos cōceptæ, iuratæ ſeu firmatæ quouis modo, ac quæuis [illegible] & ab eis dependentia, emergentia & connexa, nullius ſint & eſſe debeant roboris vel momenti. [illegible] eas cum de facto proceſſerunt, & de iure [illegible], de plenitudine & ſcientia prędictis [illegible], caſſamus, irritamus, ac virtute pręſentium [illegible] annullamus, reſtituentes præfatos Phryſones atque terras antedictas coniunctim & diuiſim in integrum & in libertates ipſis debitas atque præſtitas, nec non iura, hæreditates, honores, bona ac laudabiles conſuetudines, quibus freti ſunt antequam prædictæ alienationes, diuiſiones, abſtractiones fierent & ſciſſuræ. Præterea dictorum incolarum & inhabitātium noſtrorum fidelium defectibus damnis & preſſuris quibus iā plurimis annis per vicinos hoſtes grauiter ſunt afflicti, & ab Imperio [illegible] cupientes occurrere, ad hoc, vt deinceps [illegible] nos & Imperiū honorare ac diligere, & ſub noſtri & Imperij poteſtatis [illegible] conſolatorie poſſint & debeant reſpirare, volumus, & hoc edicto perpetuo valituro ſtatuimus, diſponimus & prædictis auctoritate & ſcientia ordinamus. Quod ijdem incolæ & inhabitantes nullo vnquam futuro tempore ad ſeruiendum nobis vel ſucceſſoribus noſtris antedictis extra terras [illegible] ac corū fines ſiue limites, nec non ad [illegible] dum, pro quibuſcunq; cauſis, [illegible] impoſitionibus, petitionibus, ſeu alijs quibuſcunq; vijs ſiue modis excogitatis aut excogitandis aliquas ſeruras precarias, ſubſidia, ſiue alias quaſcunq; impoſitiones ſeu petitiones, præter infraſcriptum tributum, aliquatenus ſint

aſtricti,

aſtricti, his niſi caſibus forſitàn requirentibus, quod aliquis ſiue aliqui ex præfatis incolis ſeu inhabitantibus rebellionis ſpiritu ſeducti nobis aut noſtris in Imperio ſucceſſorib. ſe (quod abſit) opponere, vel inobedientes eſſe præſumerent, extunc cæteri incolæ inhabitanteſq; prædicti, tota ipſorum potentia nobis & eiſdem ſucceſſoribus aſtare & iuxta Phryſonica eorum iura ſeruire debebunt & tenebuntur, donec huiuſmodi oppoſitores inobedienteſque, depoſitis rebellionis ſpiritibus ad noſtram & Imperij veram obedientiam reducantur, ac Imperialem ſiue Regalem clementiam meruerint humiliter obtinere. Quod nos vel ſucceſſores noſtros antedictos pro dictarum terrarum, ſiue diſtrictuum conſeruatione vtilitateq; tantos labores ac tantas expenſas ſufferre contingeret, quod incolæ & inhabitantes prędicti, propria, ſpontanea, atque libera ipſorum voluntate, nobis vel iiſdem ſucceſſoribus noſtris in recompenſum laborum & expenſarum huiuſmodi aliquid facere velint & liberaliter donare. Et quia iuſtum & æquum arbitramur exiſtere, conſuetudinum iuriumque municipalium rigores, diſpēſatione prouida clementique ſic moderare, quod delinquentium progenitorum ſiue conſanguineorum pæna in innocentes non tranſeat: Idcirco volumus & præfatis incolis inhabitantibuſq; concedimus, & expreſſe largimur, ne delictū aut delicta ſingularis aut ſingularium perſonarum in generale damnum progenitorum, cōſanguineorum, ſeu amicorum, aut alterius cuiuſcunque innocentis hominis propter delinquentes debeat retorqueri, ſed quod ille vel illi ſoli qui delictum vel delicta perpetrant iudicentur, & pro delictis huiuſmodi ſecundum Phryſonica iura, conſuetudineſue realiter ac perſonaliter puniantur. Denique vt memoratis

V inco-

incolis & inhabitantibus in eorum deſiderijs noſtræ liberalitatis beneficia gratioſius oſtendamus ipſis ſpecialem hanc gratiam pro nobis & ſucceſſoribus noſtris antedictis duximus faciendam; quod ipſos, præfataſque terras & diſtrictus cum eorum pertinentijs coniunctim vel diuiſim, nec non infraſcriptum tributum nunquam alicui vel aliquibus obligabimus, impignorabimus, dabimus aut ab Imperio alienabimus quoquo modo. Quodque eiſdem incolis & inhabitantibus aliquem principem ſpiritualem vel ſæcularem Comitem, Baronem, nobilem, militem, militarem ciuem, vel plebeium, aut aliquam aliam perſonam cuiuſcunq; conditionis exiſtat, quocunque caſu emergente in gubernatorem ſiue Rectorem conſtituemus, aut præfatis terris & diſtrictibus præficiemus, Sed quod per eorum Gryetmannos, Iudices, & Officiales iuxta ipſorum conſuetudines, ritus hactenus ſeruatos regantur, plenam ipſis tribuimus facultatem. Cæterum quia regalis noſtra maieſtas ex certa ſcientia & cum deliberatione, conſenſu, & conſilio noſtrorum, & Sacri Romani Imperij Principum tam Spiritualium quam ſæcularium, Comitum, Baronum, procerum, nobilium & fidelium iuſtiſſimis cauſis interuenientibus, & præſertim pro tuendis & conſeruandis iuribus eiuſdem Imperij in ſupradictis terris & diſtrictibus, ipſos & ipſas cum eorum pertinentijs, incolis & inhabitantibus vtriuſque ſexus ad nos & Imperium reuocauit ac in ſuam ac imperij protectionem Saluagardiam recepit, præſcriptiſque iuribus & libertatibus vt præmittitur inſigniuit. Et quia dignum, æquum, & rationi conſonum eſſe maieſtas noſtra cenſuit, vt prædicti incolæ inhabitanteſque

præ.

prædictum imperium, cuius vtique pars imo membrum nobile & eximium ſunt, ac etiam nos ſucceſſoreſque noſtros antedictos, tanquam ipſorum veros naturales & ordinarios Dominos, aliquo ſaltem perpetuo venerationis veræ recognitionis, ac debito ſubiectionis ſigno honorare ac recognoſcere debeant, ac in antea ſint aſtricti. Idcirco decernimus, ſancimus & prædictis authoritate & ſcientia ſtatuimus per præſentes has literas, quod de quolibet in præfatis terris & diſtrictibus foco, qui ſpecialem ſuam menſam & familiam habeat vnus duntaxat groſſus imperialis de his videlicet quos per Imperialem magiſtrum monetæ in Leouordia cudendos & viginti pro dimidio nobilione, ac ſedecim pro floreno Rhenenſi dandos, alijs noſtræ maieſtatis literis decreuimus in feſto aſcenſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti pro Imperiali tributo annis ſingulis perſoluatur. Et quod Gryetmanni dictarum terrarum & diſtrictuum pro tempore exiſtentes quilibet in officio ſuo tributum huiuſmodi annuatim exigere, & ſub iuramento honoriſq; ſui perditione colligere, & ſic collectum in Leouardia portare, ac illi vel illis cui nos ſiue prædicti ſucceſſores noſtri ſub noſtræ maieſtatis literis huiuſmodi tributum, parte, ſeu nomine noſtro ac Imperialis Cameræ leuandum & recipiendum, ac ipſis quitantias noſtras deſuper præſentandum commiſerimus, abſq; omni retinentia dare & aſſignare teneantur & debeant penitus & in toto: dotibus tamen & habitationibus plebanorum ſiue curatorum in quibus actualem & perſonalem reſidentiam faciunt duntaxat exceptis. Nec aliud præterquam tributum huiuſmodi ac prænominatam monetam nec non ſeruitia prælibata teloniumque in Stauria, & alijs Phryſiæ

Digitized by Google

portubus quod iuxta tenorem alterius literæ maieſtatis noſtræ deſuper datæ recipi ſtatuimus in omnibus & ſingulis terris & diſtrictibus ante dictis ac eorum pertinentijs & attinentijs pro nobis, & Imperio duximus reſeruandum. Nulli ergo hominum liceat hanc noſtræ innouationis, approbationis, ratificationis, confirmationis, protectionis, tuitionis, & Saluagardiæ receptionis, decreti, edicti, ſtatuti, declarationis, reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, ordinationis, diſpoſitionis, voluntatis, gratiæ, reſtitutionis, cōceſſionis, largitionis, reſeruationis paginam infringere, aut ei auſu quouis temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem noſtram & Imperij Sacri grauiſſimam, ac pænam quingentarum marcarum auri puriſſimi, quas ab eo qui contrauenire præſumpſerit irremiſſibiliter exigi, & earum medietatem Imperialis ſiue Regalis Cameræ Fiſco, reſiduam vero partem iniuriam paſſorum vſibus applicari decernimus & volumus, eo ipſo ſe nouerit incurſurum, prçſentium, ſub noſtrç Maieſtatis Sigillo, teſtimonio, literarum. Datum Conſtantiæ Anno Domini milleſimo quadringenteſimo decimo ſeptimo, vltima die Septembris, Regnorum noſtrorum Hungariæ, &c. Anno triceſimo primo, Romanorum vero octauo.

EXEMPLAR EPISTOLÆ OLIVERII SCHOLASTICI COLONIENSIS AD PRAELATOS & CONSVLES PHRYSIAE.

Dilectis in Chriſto amicis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Plebanis, Conſulibus Friſiæ. Seruus emptitius crucis Oliuerius dictus Scholaſticus

Colo-

Colonienſis, pacem amare, terram pacificare, & ad portum æternæ ſalutis anhelare. Triumphator in Iſrael, à quo datum omne optimum & omne donū perfectum, Gentem veſtram deuotam, & in laboribus peregrinationis perſeuerantem magnificauit ſuper terram, quadrigam ipſius componens, in qua præmium æternum promeruerunt, & famam temporalem, quam perdere non poſſunt, ſi in cepto itinere perſeuerauerint vſque in finem. Apud Damiatam ſiquidem humilitatem magnam oſtenderunt, largitatem, obedientiam & audaciam, Sarracenis formidoloſi, Chriſtianis chari. Vnde vos prælatos Eccleſiarum hortamur & obſecramus in Chriſto, quatenus, ſicut ex ſtatuto Lateranenſis Concilij teneamini, iniuriatores eorum, qui apud Damiatam ſunt & fuerint, per cenſuram eccleſiaſticā, quam Patriarcha publice protulit, & nos contra malefactores peregrinorum, raptores, & fures, & alios fraudatores eleemoſynarū promulgauimus, non negligatis. Et vos conſules terrę prælatis veſtris in hac re non contradicatis, ſed denunciatos vobis iniuriatores cautius euitetis. Nam peregrinos quos Deus exaltauit, homines honorare tenentur. Scriptum apud Damiatam in Exaltatione ſanctæ Crucis.

EXEMPLAR EPISTOLÆ PATRIARCHAE HIEROSOLYMITANI

quaPhryſijs copia datur redeundi ad ſua, atq; bonum ipſis perhibetur teſtimonium.

A Diuina permiſſione dictus Patriarcha Hieroſolymitanus, dilectis in Chriſto fratribus in Claro-campo & in Horto beatæ Mariæ & in Dockum Abbatibus, ſalutem in domino & dilectionem. Latores præſentium, Romanum, Decianum, & Magiſtrum, In-

ſuper & cæteros Cruce ſignatos de Oeſtergoe, qui antequam venirent in terram Hieroſolymitanam, & poſtquam nobiſcum intrauerunt Aegyptum, multas difficultates paſſi ſunt in laboribus & expenſis. Dimiſimus licentiatos & abſolutos ſecundum Indulgentiam Romanæ Eccleſiæ in generali Concilio conſtitutam, Genti Friſonum perhibentes bonũ teſtimonium, eo quod bonam conuerſationem duxerint, & in ſeruitio Ieſu Chriſti ſtrenuè laborauerint & deuote. Quocirca diſcretionem veſtram monemus in domino & rogamus, vt eoſdem Friſones peregrinos ad vos redeuntes benigne ſuſcipiatis: Et ſi quis tempore peregrinationis ſuæ ſuper rebus ſuis eos moleſtare præſumpſerit, per Eccleſiaſticam cenſuram & auctoritatem Romanæ Eccleſiæ damna illata reſarciri faciatis eiſdem. E contra vero illos Cruce ſignatos, qui inobedientes reuerſi ſunt contra formam peregrinorum, conſtitutã in Concilio generali, arguatis, & vt veniant ad Chriſti ſeruitium compellatis.

EXEMPLAR EPISTOLÆ HONORII PAPAE TERTII, QVA INVItantur Phryſones ſecundo ad ſubſidium terræ ſanctæ, quia laudem prius meruerant.

HOnorius Epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei vniuerſis Chriſti fidelibus per Bremenſem prouinciam & totam terrã Phryſię cõſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Scimus quod multi turbati ſunt multipliciter, ex eo quod dominus, qui cuncta ſine cunctatione diſponit, negotiũ Terræ ſanctę, quod iuxta ſpem populi Chriſtiani valde proſpere dirigere cæperat, tãquã iratus deſeruiſſe videtur, dum ciuitatem Damiatã, quam poſt expenſas innumeras, poſt labores inęſtimales,

les,& inenarrabilia terrę mariſq; pericula,in manibus Chriſtiani exercitus tradiderat, eã Saracenis permiſit, non ſine graui omnium Chriſti fidelium ignominia& dolore. Verum cũ omnia faciat in ſapientia dominus, nihil permittens in terra fieri ſine cauſa,errat enormiter,qui errorẽ in eius beneplacitis ſuſpicatur. Sed cũ id procul dubio cõſtat,quod iudicia Dei vera,& vniuerſę viæ eius miſericordia & veritas, ea tanquam incõprehenſibilia ſecundum Apoſtolum venerabiliter admirari,& has tanquam inueſtigabiles humiliter venerari debemus, vt diuinis operibus delectantes, reddamur acceptabiles operanti. Verũtamen cum dominus, quam diu Chriſtianus exercitus in timore diuino inſtãter ſe habuit vt debebat, eis tanquam dux nõ deſinebat mirabiliter proſperari. Si ergo abominatus abominationes eorũ receſſit à recedentibus: qui euntium in Ieruſalem faciem protendentes, animo properabant in Aegyptũ, peccatis noſtris debemus merito imputare, humiliantes Deo animas noſtras, vt in ira minime recordetur. Maxime cum & in hoc nobiſcũ miſericorditer egerit, quod ſigna iraſcentis oſtẽdit, vt ad eũ celerius per pœnitentiã reuertamur, qui procul dubio tunc vehementer iraſcitur, cum erga peccantes dedignatus iraſci, eos propriæ deſerit voluntati, donec tanquã iumenta in ſuis ſtercoribus cõputreſcant. Sicq; fit quod nihil infelicius felicitate peccantiũ, ſicut nihil eſt pene ſalubrius correctione delinquentiũ feſtinata. Cęterum etſi non ſit, qui voluntatis diuinæ valeat reddere rationem, audacter tamen aſſerimus, quod cũ nõ ſit abbreuiata manus domini, nec virtus eius in aliquo diminuta, quando vel quomodo velit, terrã ſanctam valeat liberare, ipſam tamen ad excitationem fidelium patitur ab infidelib. detineri, vt legitime pro Ieruſalem terrena certantes,

 tantes,

tantes, in cæleſti figurata per iſtã coronet, cuius eſt participatio eius in idipſum. Equidem huius rei gratia multorum millium animas à morte ſeruauit, adhuc multo plures ſeruaturus. Sane cum alia vice Friſones ſignabantur, facto nauali exercitu, ſeruierunt domino in partibus trãſmarinis, ita quod memoriale veſtrum recenſebitur à generatione in generationem, laudantibus nomen veſtrum. Vos tanquam inſignes Athletas ad eius obſequium duximus ſpecialiter aduocandos, firmã ſpem fiduciamq; tenentes, vt qui polletis inter cæteras nationes magnanimi fortitudine, pręlium domini pręliemini viriliter & potenter. Ergo vniuerſitatem veſtrã rogamus, monemus & hortamur in domino attente, & per apoſtolica vobis ſcripta mãdamus, in remiſſionem peccaminum vobis iniungentes, quatenus attendẽtes prudenter, quod nõ qui cæperit, ſed qui perſeuerauerit cõmendatur: Et currentibus in ſtadio virtutib. vniuerſis, ſola perſeuerantia tollit brauium deſtinatũ. Vos domino caput & caudam hoſtię immoletis, naualem præparando exercitum, vt ſtatuto paſſagio domino ſuccurratis, certi, ſi legitime certaueritis, de corona. Nõ enim tædeat decet, illi modico tempore militare, qui pro vobis in cruce ſuis ſtipendijs militauit, & vt vos vitæ æternæ redderet, mortem moriendo deuicit. Immenſæ gloriæ ſuæ facturus participes, qui ſe reddunt gratiæ ſuæ dignos. Datum Romæ Pridię Idus Octobris, Pontificatus noſtri anno decimo.

EXEMPLAR EPISTOLÆ
FREDERICI SECVNDI IMPERATORIS
Friſones ab ſubſidium terræ ſanctæ vocantis.

FRedericus Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Hieruſalem & Siciliæ Rex, vniuerſis per

per Friſiam conſtitutis, quibus præſentes literæ oſtendentur, fidelibus ſuis gratiam ſuam & omne bonum. Celebris fama vos docuit, & aſſertio publica iam instruxit, quatenus à præterito menſe Auguſto 13. Indictione, vſq; ad duos annos completos, auctore domino diſpoſuimus in manu potenti & brachio extento trāſfretare ad ſubſidiū & liberationem debitā terræ ſanctæ quam redemptor humani generis ſua dignatus eſt præſentia conſecrare. In qua mirabiliter operatus eſt noſtræ ſalutis ac fidei Sacramenta. Cum ſit ignominioſum principibus vniuerſis ac Regibus terræ, cæteriſq; qui nomine Chriſtiano cenſentur, vt tā diu non abſq; Chriſtianitatis iniuria templū domini & ſanctam ciuitatem prophanet impius, & ancillę filius, dominam gentium libertatiſq; patronam, prô dolor, ſub hoſtili tyrannide detineat captiuam. Sane quia zelus domini nos pūgit, qui de plenitudine diuitiarū ſuarū maiorē præ participibus noſtris accepimus portionem, pro omnibus quę retribuit nobis ipſe, licet digna factura retributio nō ſit ad factorem, Onus illius terræ humeris noſtris aſſumpſimus, nos ipſos in obſequium Crucis obtulimus, imperiū & regna quæ nobis contulit & cōmiſit ſuis obſequijs deputantes. Verum quia in tam felici paſſagio, & victorioſo exercitu Ieſu Chriſti (domino exercitum cooperante) maior quam vnquam fuerit, ſperatur vtilitas prouentura; expertam dudum in obſequio crucis gentis veſtræ prudentiam, nolumus præterire quin vniuerſos & ſingulos veſtrum precibus & monitis excitemus, monētes vniuerſitatem veſtram & exhortando mandantes, quatenus in comitatu noſtro, tam pium tam honeſtum liberationi terræ ſanctę laborem denuo ſubeatis. Veſtram enim timent & expertæ ſunt prudentiam exteræ nationes. Ad quarum

Digitized by Google

excidium exercuiſtis olim laudabiliter vires veſtras, vbi ſanguis veſtrorum martyrum in ſeruitium crucis effuſus rutilat, & ſuper obſidione & captione Damiatæ vrbis clara illorum corpora memorantur. Exurgat igitur virtus veſtra, & ad vlciſcendum ſanguinem fratrum veſtrorum quem ob honorem crucis fuderunt, naualem Exercitum præparetis, venturi vnanimiter & potenter, vt ad liberandum terram ſanctam ſtatuto tempore ſimul procedamus. Nos autem beneuolos ac fauorabiles ad veſtrum inuenietis ſolatium & iuuamen, ac cunctis oportunitatibus veſtris & profectibus liberaliter aſſiſtemus. Datum Salerni, primo Februarij 14. Indictione. Sigillum Frederici Imperatoris. Hæc erat ſuperſcriptio in vna parte Sigilli. Fredericus Dei gratia Romanorũ Imperator ſemper Auguſtus. Superſcriptio alterius partis ſic erat. Roma caput mundi regit orbis regna rotundi.

Inscriptio marmoris Romae in Aede S. Michaelis erecti.

IN nomine Domini. Tempore Leonis IV. Papæ, Imperante Carolo Magno Imperatore, eo tempore cum beati Petri Baſilica à Saracenis capta fuerat, tũc deniq; pro totius mundi capite turbato, totus mundus turbatus; omnis Gallia cũ Rege Carolo ad tuendum illam venerũt. Vnde cõtra inimicos Domini bella Domini decertãdo, quidam mortui ſunt, & in cripta iuxta Neronis Palatium ſepulti, eodemq; tempore à Leone Papa, & Rege Carolo, ad honorem Michaelis Archangeli ſuper illos facta eſt Eccleſia. His ita peractis, Rex Apuliam abijt, eamq; beato Petro, & Romæ ſubiugauit. Per idem tempus exercitũ Gallia reuertente tres illorum milites de Friſia, Ilderardo de Groninga, & Leomot de Stauera, & Hiaro & Celdui ancilla Dei de Slinga. Hi beati Magni corpus in loco qui dicitur Fundi inuene-

Digitized by Google

runt,quo inuento in eorum Prouincia portare & condire decreuerunt. Sed diuina gratia cooperante, poſtquam ad Sutrinas partes ventum eſt amplius deferre non præualuerunt,quia bis & ter territi,& per ſomniũ moniti Romam reuertentes,ſanctum Corpus ſecũ tulerunt.Vnde factum eſt,quod illorũ deuotionis cauſa partẽ brachij à ſe ſegregari ab illis permiſit, partes autem cæterę in cripta præfata remãſerunt, ſuper quam, ſicut dictũ eſt, Eccleſia iam fuerat facta. Deinde omni anno beneficium optimum dari ibi decreuerunt;ſcilicet trecentas marcas argenti,pro illorũ & vbique quieſcentium redemptione,&in perpetuũ ſeu diuites ſiue pauperes in eadem ſupradicti Archangeli Baſilica,& beati Magni Eccleſia, iuxta eam ab ijſdem conſtructa hoſpitalia,quãdo à ſuis partibus venirent,agerent. Idcirco noſtrorum aliorumq; omnibus pateat, ſi ipſi vel quicunq; hoc decretum rumpere tẽtauerint, ſciant ſe perpetuo damnatos,& maledictos,& prædicti Pontificis anathematis vinculis in Inferno niſi reſipuerint cum Diabolo conligatos,in hac autem vita miſeros& diſperſos,& iterum de libro vitæ cæleſtis deletos, & de Regno Chriſti deiectos. Confirmatoribus fautoribus huius decreti ecõtra ſit benedictio Chriſti,& fruantur vtriuſq; vitæ gaudijs,Amen.

Errata.

C. 4.fluminis lege flaminis. E fol. verſo cæcidit l. cecidit.E 2. Truches l.Truchſes.E 3.præſtarunt l. præſtiterunt. E.4. cederæ l.cedere. Couardiæ l.Couordiæ,cæpit l.cepit. G 2. Fræderico l. Frederico.H 138. l.183. Bennenbroccanæ l. Bennenbroecanæ. H 4.fol.verſ.percontate l.percontante.I 3.fol.ver.Caſtrenſis l.Caſtrenſes.I 4.Vahalem l.Vahalim.K 2. f.verſ.Tælos l. Talos. M facto l.factio.N Vixit l.Vexit.P 3.Rattaler l.Rattaller.Q 3.folio verſo ipſi l.ipſe.R 4.1534.l.1535 T.2. fol.v.triumphantis l. triumphantes.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

ized by Google